

KESKI-
SUOMEN
HYVINVOINTI-
ALUE

Keski-Suomen hyvinvointialueen käyttösuunnitelmat 2024

JOHDANTO	9
KONSERNIPALVELUT	11
Strateginen kehittäminen ja järjestäminen	13
Riskienhallinta	14
Riskienhallinnan palvelualueen painopisteet	14
Omavalvonta	15
Turvallisuus	16
Varautuminen ja valmius	17
Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	17
Tietojohtaminen	18
Tietojohtamisen yhteiset	18
Tietopalvelut	19
Kehittämispalvelut	20
Innovaatio- ja tutkimuspalvelut	21
Strateginen johtaminen ja järjestäminen	23
Strateginen johtaminen ja järjestäminen yhteiset	24
Strategiatyö	24
Kehittäminen	24
Hyvinvointi ja kumppanuudet	26
Hyvinvointi ja kumppanuudet -palveluyksikkö	27
Johtamisen tukipalvelut	29
Hallintopalvelut	30
Hallintopalvelut yhteiset	31
Konsernipalveluiden hallintopalvelut	31
Pelastuslaitoksen hallintopalvelut	32
Soten hallintopalvelut	32
Asiakirjahallintopalvelut	33
Oikeudelliset ja hankintapalvelut	33
Hankintapalvelut	34
Sisäinen tarkastus	34
Toimielimet	35
Muu yleishallinto	35
Talouspalvelut	36

Talouspalvelujen yhteiset	37
Talouden konsernipalvelut ja yhteiset prosessit	37
Laskentapalvelut ja talousjohtamisen tuki	38
Maksuliikepalvelut	38
Asiakasmaksut.....	39
HR-palvelut.....	41
HR palvelut, yhteiset	41
Henkilöstöresurssipalvelut.....	42
Palvelussuhdepalvelut	42
Työhyvinvointipalvelut.....	42
Henkilöstön osaamisen ja kehittämisen palvelut	43
Tietohallinto	45
Tietohallinto yhteiset	46
Tietohallintopalvelut.....	46
Projektit ja kehittäminen	47
Teknologiapalvelut.....	47
Palveluprosessien digitalisaatio	47
Viestintäpalvelut	48
Viestintä yhteiset	49
Ajankohtaisviestintä.....	49
Vuorovaikutus	50
Tilapalvelut.....	51
Tilapalveluiden johtaminen	51
Tekniset palvelut yhteiset	52
Kiinteistötekniikka.....	53
LVI- ja konetekniikka	53
Sähkötekniikka	53
Palvelutuotannon tukipalvelut	54
Ruokapalvelut	56
Ruokapalvelut yhteiset	57
Ruokapalveluiden ostopalvelut	57
Ruokapalvelut, pohjoinen Keski-Suomi	58
Ruokapalvelut, eteläinen Keski-Suomi	58

Puhtaus- ja tekstiilipalvelut.....	60
Puhtauspalvelut, yhteiset	61
Puhtauspalvelut keskinen ja itäinen alue	62
Puhtauspalvelut pohjoinen ja läntinen alue	63
Puhtauspalvelut Nova	63
Tekstiilipalvelut	64
Välinehuolto ja lääkintäteknikka.....	65
Välinehuolto yhteiset	66
Välinehuolto, alue 1	67
Välinehuolto, alue 2	68
Välinehuolto, alue 3	68
Keskitetyt lääkintäteknikkapalvelut	68
Logistiikka- ja kuljetuspalvelut.....	70
Logistiikka- ja kuljetuspalvelut, yhteiset	71
Logistiikan palvelut	71
Materiaalihallinto.....	72
Henkilöliikenne	72
PELASTUSTOIMI	74
Keski-Suomen pelastuslaitos	77
Riskienhallinta, pelastustoimi	78
Riskienhallinta, pelastustoimi yhteiset	79
Valvontapalvelut	80
Varautuminen ja väestönsuojelu	81
Pelastustoiminta	82
Pelastustoiminta yhteiset	82
Viestiyksikkö.....	83
Tekninen yksikkö	83
Komentotoimisto	84
Eteläinen toiminta-alue	84
Pohjoinen toiminta-alue	85
Ensihoito	86
Ensihoito yhteiset	86
SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT.....	88

Sosiaali- ja terveystalveluiden toimialan keskitetyt talvelut.....	91
Lasten, nuorten ja perheiden talvelut.....	93
Lasten, nuorten ja perheiden talvelut yhteiset.....	94
Lasten, nuorten ja perheiden keskitetyt talvelut.....	96
Opiskeluhuolto.....	98
Opiskeluhuolto yhteiset.....	98
Kouluterveydenhuolto	99
Kouluterveydenhuollon ostopalvelut	100
Opiskeluterveydenhuolto	100
Opiskeluterveydenhuollon ostopalvelut	101
Koulukuraattori- ja koulupsykologitalvelut.....	101
Koulukuraattori ja koulupsykologi, ostopalvelut	102
Perheiden perustalvelut.....	103
Perheiden perustalvelut yhteiset.....	104
Neuvolat ja seksuaaliterveys	105
Neuvolan ostopalvelut.....	106
Varhaisen tuen talvelut	107
Varhainen tuki, ostopalvelut.....	107
Perheoikeudelliset talvelut	107
Perheoikeudelliset talvelut, ostopalvelut	108
Lastensuojelun talvelut	109
Lastensuojelun talvelut yhteiset	110
Avohuollon lastensuojelu	111
Avohuollon ostopalvelut.....	111
Sijais- ja jälkihuollon talvelut.....	112
Sijais- ja jälkihuolto, ostopalvelut	113
Laitoshoidon talvelut, oma toiminta.....	113
Lasten ja nuorten mielenterveys- ja perheneuvolatalvelut.....	115
Perheneuvola ja lasten mielenterveystalvelut	116
Perheneuvola ja lasten mielenterveystalvelut, ostopalvelut	117
Nuorten mielenterveys- ja päihdetalvelut.....	117
Nuorten mielenterveystalvelut, ostopalvelut.....	118
Koti- ja asumistalvelut.....	119

Koti- ja asumispalvelut yhteiset	120
Koti- ja asumispalvelut yhteiset	121
Koti- ja asumispalvelut, keskitetyt palvelut	121
Keskitetty asiakas- ja palveluohjaus	123
Asiakas- ja palveluohjaus kotihoito/tukipalvelu/KH	125
Asiakas- ja palveluohjaus asuminen/IKÄ	126
Kotihoito- ja tukipalvelut	129
Kotihoito- ja tukipalvelut yhteiset	131
VARTU, eteläinen ja pohjoinen	131
Kotihoito läntinen	132
Kotihoito keskinen	133
Kotihoito itäinen	133
Kotihoito pohjoinen	134
Digi- ja etäteknologiakeskus	135
Ikääntyvien asumispalvelut.....	136
Ikääntyneiden asumispalvelut yhteiset	140
Asumispalvelut läntinen	141
Asumispalvelut keskinen.....	141
Asumispalvelut itäinen.....	142
Asumispalvelut pohjoinen	143
Erytisryhmien kotiin vietävät ja asumispalvelut	145
Erytisryhmien kotiin vietävät ja asumispalvelut yhteiset	147
Vammaisten koti- ja asumispalvelut eteläinen.....	147
Vammaisten koti- ja asumispalvelut pohjoinen	148
Mielenterveys- ja päihdekuntoutajat	149
Laaja-alainen sosiaali- ja terveyskeskus (laaja-alainen sote-keskus).....	151
Laaja-alainen sosiaali- ja terveyskeskus yhteiset.....	152
Laaja-alainen sosiaali- ja terveyskeskus yhteiset.....	152
Hankkeet	153
Tulkkikeskus	153
Avosairaanhoidon palvelut	154
Avosairaanhoidon vastaanottopalvelut pohjoinen toiminnallinen alue	155
Keski-Suomen digitaalinen sote-keskus.....	155

Avosairaanhoidon vastaanottopalvelut keskinen toiminnallinen alue	156
Keskittetyt erikoisvastaanotot	156
Avosairaanhoidon vastaanottopalvelut läntinen	157
Mielenterveys- ja päihdepalvelut	157
Avosairaanhoidon vastaanottopalvelut itäinen	157
Kuntoutuspalvelut.....	158
Sosiaalipalvelut	159
Sosiaalipalvelujen yhteiset.....	160
Aikuisten sosiaalipalvelut.....	160
Toimeentuloturva	161
Kotoutumista tukevat sosiaalipalvelut	162
Aikuisten sosiaalipalvelujen ostopalvelut.....	162
Vammaispalvelut	163
Kehitysvammaisten ostetut palvelut	164
Vammaispalvelut, ostetut palvelut.....	164
Sosiaali- ja kriisipäivystys	164
Suunterveydenhuolto	166
Suunterveydenhuolto yhteiset	167
Eteläinen toiminnallinen palveluyksikkö	167
Pohjoinen toiminnallinen palveluyksikkö	167
Sairaalapalvelut.....	169
Konservatiivinen palvelualue	172
Vastaanottopalvelut.....	173
Diagnostiset, toiminnallinen yksikkö	178
Operatiivinen palvelualue	181
Operatiivinen palvelualue: hallinto, hankkeet.....	182
Kirurgia.....	182
Aistinelimet	183
Naistentaudit ja synnytykset	186
Anestesiologia ja tehohoito	187
Psykiatrian palvelualue	189
Psykiatrian palvelualue: hallinto, hankkeet.....	190
Vastaanottopalvelut.....	190

Osastotoiminta.....	192
Päivystyksen ja ensihoidon palvelualue.....	194
Päivystyspoliklinikka: hallinto, hankkeet	195
Päivystyspoliklinikka	195
Päivystysosasto	196
Ensihoito ja sairaankuljetus	197
Sairaalapalvelut Nova palvelualue.....	198
Sairaalapalvelut Nova hallinto, hankkeet	199
Sairaalapalvelut Nova / Osastotoiminta	199
Sairaala-apteekki.....	200
Osastonsihteeripalvelut	201
Apuvälinekeskus	202
Alueellisen osastotoiminnan palvelualue	203
Osastotoiminta.....	204

JOHDANTO

Keski-Suomen hyvinvointialueen hallintosäännön 73 §:n mukaan aluehallitus hyväksyy talousarvioon perustuvan käyttösuunnitelmansa. Käyttösuunnitelma voi muodostua myös sopimusohjausmalliin liittyvistä sopimuksista. Toimielin voi siirtää käyttösuunnitelman hyväksymistä koskevaa toimivaltaa alaiselleen viranhaltijalle. Hallintosäännön 34 §:n mukaan vastualuejohtaja päättää aluehallituksen sitovuustasossa olevien vastualueen määrärahojen siirroista vastualueen sisällä palvelualueiden välillä ja 35 §:n mukaan palvelujohtaja päättää aluehallituksen sitovuustasossa olevien palvelualueen määrärahojen siirroista palvelualueen sisällä palveluyksiköiden välillä.

Talousarviossa on määritelty aluevaltuustoon nähden sitovat määrärahat vastualueittain sekä esitetty määrärahajako palvelualueetasolla. Käyttösuunnitelma on valtuuston 5.12.2023 hyväksymää toiminta- ja taloussuunnitelmaa yksityiskohtaisempi toiminnallinen ja taloudellinen suunnitelma tehtävistä ja määrärahoista.

Käyttösuunnitelmissa määrärahat on jaettu organisaation palveluyksikötasolle sekä kuvattu palveluyksiköiden toiminta. Käyttösuunnitelmien lisäksi taloussuunnittelujärjestelmään on tehty määrärahojen jako organisaation toimipistetasolle.

Käyttösuunnitelmia hyödynnetään talouden seurannassa ja johtamisessa.

Sisäisten erien käsittely käyttösuunnitelmassa

Talousarviossa on kohdennettu määrärahoihin sisäisten erien kustannukset. Ne on esitetty hyväksytyssä talousarviossa talouden tavoitteiden määrärahoissa tulojen ja menojen osalta.

Sisäiset erät on kohdennettu suurelta osin palveluille tämän vuoden käyttöön perustuen. Sisäisten erien kohdennus on olennainen osa kustannuslaskennan prosessia, jonka kautta lasketaan palveluiden kustannuksia. Samoin sisäisten veloitusten kautta saadaan sisäisten palveluiden kustannukset kohdennettua palveluluokille eri raportointeja varten. Edellisen vuoden talousarviossa ei näitä eriä vielä esitetty, joka aiheuttaa sen, että määrärahoikohtaiset talousarviot eivät ole tältä osin vertailukelpoisia.

Käyttösuunnitelmataulukoissa sisäiset toimintatulot ja toimintakulut sisältävät toimialakohtaisissa taulukoissa hyvinvointialueen muille toimialueille tuotettavat tai muilta toimialueilta ostettavat sisäiset palvelut. Vastuualue-, palvelualue- ja palveluyksikkökohtaiset sisäiset toimintatulo- ja toimintakuluttaulukot sisältävät sekä vastuu-, palvelualue- ja palveluyksiköiden välillä, että sisällä tuotettavat ja niiltä ostettavat palvelut.

Taloudelliset tavoitteet toimialoittain

TA2024 Hyvinvointialue, 1 000 €	Konsernipalvelut	Pelastustoimi	Sosiaali- ja terveyspalvelut	Toimialat yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	24 283	6 200	150 668	181 151
Myyntitulot/Liikevaihto	6 405	868	45 275	52 548
Maksutulot	633	0	85 023	85 656
Tuet ja avustukset	13 994	5 282	8 929	28 205
Muut toimintatulot	3 250	50	11 441	14 742
TOIMINTATULOT SISÄISET	234 909	12 757	190	247 856
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-286 862	-38 918	-1 051 176	-1 376 956
Henkilöstömenot	-90 592	-31 170	-530 729	-652 491
Palvelujen ostot	-100 892	-2 618	-412 270	-515 780
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-16 532	-2 765	-70 547	-89 844
Avustukset	-935	-140	-33 250	-34 325
Muut toimintamenot	-77 911	-2 226	-4 379	-84 516
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-145	-7 201	-240 509	-247 856
TOIMINTAKATE (sitova)	-27 816	-27 162	-1 140 827	-1 195 805

Talousarvion henkilötyövuodet toimialoittain

TA2024 Hyvinvointialue, HTV	Konsernipalvelut	Pelastustoimi	Sosiaali- ja terveyspalvelut	Toimialat yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	1 228	424	7 826	9 478
Henkilötyövuodet, vakituiset sivutoimiset		659		659
Henkilötyövuodet, määräaikaiset, :	160	139	1 487	1 785
Henkilötyövuodet, määräaikaiset, sivutoimiset		80		80
Henkilötyövuodet, yhteensä	1 388	1 301	9 313	12 002

KONSERNIPALVELUT

Toimialan kuvaus

Konsernipalveluiden toimiala koostuu kolmesta vastuualueesta:

- Strateginen kehittäminen ja järjestäminen
- Johtamisen tukipalvelut
- Palvelutuotannon tukipalvelut

Konsernipalvelut-toimiala toimii hyvinvointialuejohtajan välineenä johtaa hyvinvointialueen operatiivista toimintaa. Konsernipalveluiden toimialalla ensimmäinen toimintavuosi 2023 oli ennen kaikkia hallinnon ja tukipalvelujen vakiinnuttamisen ja haltuunoton aikaa. Talousarviovuonna jatketaan hallinnon ja tukipalveluiden organisaation ja toimintamallien kehittämistä kustannustehokkaammaksi ja laadukkaammaksi. Myös johtamisjärjestelmää ja organisaatorakennetta tullaan täsmentämään ensimmäisen toimintavuoden kokemuksen perusteella. Merkittävimmät organisatoriset muutokset ovat seuraavat: hankintatoimi siirretään palvelutuotannon tukipalveluista oikeudellisiin palveluihin, lääkintäteknikka siirretään teknisistä palveluista välinehuoltoon, tila- ja teknisten palveluorganisaatiota tehostetaan ja tietohallinnon organisaatorakenne muutetaan. Samalla käynnistetään tietohallinnon In-house-yhtiöiden uudelleen järjestely siten, että UNA Oy:n yhteistyö päätetään ensi vuoden loppuun mennessä ja Istekki Oy:n palvelutuotannosta irtautuminen käynnistetään välittömästi. Organisaatorakenteen uudistamista on myös tarkoitus jatkaa ensi vuoden aikana vuonna 2024 tehtävän kokonaisarvioinnin perusteella.

Hyvinvointialueen talouden tasapainittamiseksi konsernipalveluiden toimialan talousarvioon 2024 on tehty tuottavuustoimenpiteiden lisäksi noin 9,0 miljoonan euron talouden sopeutustoimenpiteet, joka on 3–4 % konsernipalveluiden talouden loppusummasta. Sopeutustoimenpiteiden ansiosta konsernipalveluiden vuoden 2024 talousarvion toimintakulut ovat matallammalla tasolla kuin vuoden 2023 ennustettu taso. Sopeutustoimenpiteet ovat pääosin toimintatapojen muutoksia, päällekkäisyyksien purkua ja rakenteellisia uudistuksia. Pieni osa sopeutustoimenpiteistä ovat ns. juustohöylä -toimenpiteitä. Sopeutustoimenpiteet on kuvattu täsmällisemmin palvelualuekohtaisissa tekstiosuuksissa sekä yhteenvetotaulukossa tuottavuus- ja tasapainotustoimenpiteistä. Sopeutustoimenpiteiden henkilöstövaikutukset on käsitelty myös syksyn YT-neuvotteluissa. Suunniteltujen toimenpiteiden seurauksena lakautetaan 3 palvelujohtajan tehtävää, 3 päällikkötehtävää, irtisanomisuhan alla on 10 henkilöä, määräaikaisia palvelusuhteita päätetään ja eläköitymistä hyödynnetään 20–25 henkilötyövuotta, toimipiste muuttuu noin 70 henkilöllä ja sijaiskustannukset vähenevät noin 0,3 miljoonaa euroa.

Talouden seuranta ja yksikkökustannuslaskentaa tullaan edelleen kehittämään. Tilapalvelun, palvelutuotannon tukipalveluiden ja tietohallinnon kustannukset huomioidaan vuoden 2024 talousarviossa sisäisinä tuloina ja menoina. Näin merkittävimmät tukipalveluiden kustannukset saadaan kohdennettua palveluille aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Sisäisten

erien kohdentaminen mahdollistaa yksikkö- ja suoritekohtaisen kustannuslaskennan. Sisäisen laskennan kehittäminen parantaa talusjohtamisen kannustavuutta ja luo edellytykset kustannusvertailuille omien yksiköiden välillä sekä oman ja ostetun palvelutuotannon välillä.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Taloudelliset tavoitteet

TA2024 Konsernipalvelut, 1 000 €	Strateginen kehittäminen ja järjestäminen	Johtamisen tukipalvelut	Palvelutuotannon tukipalvelut	Toimiala yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	1 838	18 788	3 657	24 283
Myyntitulot/Liikevaihto	15	2 961	3 429	6 405
Maksutulot	0	405	228	633
Tuet ja avustukset	1 823	12 171	0	13 994
Muut toimintatulot	0	3 250	0	3 250
TOIMINTATULOT SISÄISET	0	162 582	83 575	246 157
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-12 108	-197 629	-77 125	-286 862
Henkilöstömenot	-5 223	-42 930	-42 439	-90 592
Palvelujen ostot	-5 815	-76 513	-18 563	-100 892
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-133	-7 492	-8 906	-16 532
Avustukset	-935	0	0	-935
Muut toimintamenot	-2	-70 693	-7 217	-77 911
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-794	-948	-9 652	-11 394
TOIMINTAKATE (sitova)	-11 064	-17 207	456	-27 816

Talousarvion henkilötyövuodet vastuualueittain

TA2024 Konsernipalvelut, HTV	Strateginen kehittäminen ja järjestäminen	Johtamisen tukipalvelut	Palvelutuotannon tukipalvelut	Toimiala yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	56	364	808	1 228
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	7	18	134	160
Henkilötyövuodet, yhteensä	63	382	942	1 388

STRATEGINEN KEHITTÄMINEN JA JÄRJESTÄMINEN

Toiminnan kuvaus

Strateginen kehittäminen ja järjestäminen -vastuualue koostuu neljästä palvelualueesta:

- Riskienhallinta
- Tietojohtaminen
- Strateginen johtaminen ja järjestäminen
- Hyvinvointi ja kumppanuudet

Strateginen kehittäminen ja järjestäminen vastuualueen keskeinen tehtävä on strategia- ja toimeenpano-ohjelman prosessin sekä järjestämistehtävän johtaminen. Vastuualueelta pidetään yllä järjestämistehtävän varmistamiseksi tilannekuvaa hyvinvointialueen väestön palvelutarpeesta, palveluiden vaikutuksista sekä kehittämistapeista sekä seurataan ja edistetään asukkaiden perusoikeuksien toteutumista, huolehditaan osallisuuden sekä kumppanuuden vahvistamisesta sekä näihin peilaten huolehditaan strategian ja strategian toimeenpano ohjelman mukaisten tavoitteiden edistämisestä.

Vastuualueella on sisällöllinen vastuu hyvinvointialueen lautakuntien ja vaikuttamistoimielinten työskentelystä, johon kytkeytyy esimerkiksi päätösten ennakkovaikutusten arvioinnin prosessi.

Talouden tavoitteet

TA2024 Strateginen johtaminen ja järjestäminen, 1 000 €	Riskienhallinta	Tietojohtaminen	Strateginen johtaminen ja järjestäminen yhteiset	Hyvinvointi ja kumppanuudet	Vastuualue yhteensä
TOIMINTATULOT	15	1 673	0	150	1 838
josta sisäiset toimintatulot	0	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-5 277	-4 536	-1 247	-1 842	-12 902
josta sisäiset toimintamenot	-303	-327	-40	-123	-794
TOIMINTAKATE (sitova)	-5 262	-2 863	-1 247	-1 692	-11 064

Talousarvion henkilötyövuodet palvelualueittain

TA2024 Strateginen johtaminen ja järjestäminen, HTV	Riskienhallinta	Tietojohtaminen	Strateginen johtaminen ja järjestäminen yhteiset	Hyvinvointi ja kumppanuudet	Vastuualue yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	24	19	4	9	56
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	0	6	0	1	7
Henkilötyövuodet, yhteensä	24	26	4	10	63

Riskienhallinta

Toiminnan kuvaus

Riskienhallinnan palvelualueen tehtävänä on tukea hyvinvointialueen toimintaa sen perustehtävän toteuttamisessa, sekä normaali- että poikkeusolosuhteissa. Palvelualue koostuu neljästä toimintayksiköstä:

- Omavalvonta
- Turvallisuus
- Varautuminen ja valmius
- Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024					
Riskienhallinta,					
1 000 €	Omavalvonta	Turvallisuus	Varautuminen ja valmius	Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	0	0	0	15	15
josta sisäiset toimintatulot	0	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-1 062	-1 181	-117	-2 918	-5 277
josta sisäiset toimintamenot	0	-18	-5	-280	-303
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 062	-1 181	-117	-2 903	-5 262

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024					
Riskienhallinta,					
HTV	Omavalvonta	Turvallisuus	Varautuminen ja valmius	Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	Palvelualue yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	13	8	1	2	24
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	0	0	0	0	0
Henkilötyövuodet, yhteensä	13	8	1	2	24

Riskienhallinnan palvelualueen painopisteet

Riskienhallinnan palvelualueen keskeisin tavoite on tuottaa palveluille lisäarvoa asiantuntijuuden sekä muiden tukitoimenpiteiden keinoin.

Omavalvonnan tavoitteena on harjaannuttaa palveluntuottajia huolehtimaan laadukkaasti toimintansa omavalvonnasta antamalla ohjausta ja neuvontaa sekä toteuttamalla suunnitelmallisia ja reaktiivisia valvontakäyntejä.

Turvallisuusyksikön painopisteenä vuodelle 2024 on henkilöturvallisuuden hyvien käytänteiden sisällyttäminen osaksi tuotannon arkea. Erityisinä painopistealueina ovat asiakas- potilas- ja henkilöturvallisuus, sekä laiteturvallisuus.

Vuoden 2024 aikana valmistellaan lääke- ja lääkityshoitosuunnitelmat yksikkötasoisesti. Suunnitelmat perustuvat joulukuussa 2023 hyväksytyyn K-S hyvinvointialueen yhteiseen lääke- ja lääkityshoidon suunnitelmaan.

Valmiusyksikön kriittisin tehtävä vuoden 2024 aikana on rakentaa johtamis- sekä viestintäkokonaisuus häiriö- ja poikkeustilanteiden hallitsemiseksi sekä hyvinvointialueen sisällä, että yhteistyössä maakunnan kuntien, ympäristöterveydenhuollon sekä muiden viranomaistahojen kesken. Hyvinvointialueen varautumisen kokonaisuus pyritään saattamaan luontevaksi osaksi Keski-Suomen turvallisuus- ja valmiustoimikunnan (KSTURVA) rakennetta.

Omavalvonta

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Hyvinvointialueen ja yksityisen palveluntuottajan omavalvonnasta säädetään sosiaali- ja terveyspalveluiden valvontalaissa 741/2023 ja sosiaali- ja terveyshuollon järjestämislain (612/2021) kuudennessa luvussa. Omavalvontatoiminnalla varmistetaan asukkaiden perusoikeuksien toteutumista. Omavalvontaa suoritetaan yhtäläisesti sekä hyvinvointialueen omassa, että yksityisten palveluntuottajien toiminnassa.

Hyvinvointialueen ja yksityisen palveluntuottajan on järjestämislain mukaisessa toiminnassaan varmistettava omavalvonnalla tehtäviensä lainmukainen hoitaminen ja tekemiensä sopimusten noudattaminen. Hyvinvointialueen ja yksityisen palveluntuottajan on omavalvonnassaan erityisesti varmistettava palvelujen saatavuus, jatkuvuus, turvallisuus ja laatu sekä asiakkaiden yhdenvertaisuus.

Omavalvonnan menetelmiä palvelutoiminnan laadunvarmistamisessa ovat ennakollinen valvonta (esimerkiksi lupamenettelyt), valvontaohjelmaan perustuva suunnitelmallinen valvonta sekä herätteisiin perustuva reaktiivinen valvonta.

Toimintavuoden 2024 painopisteinä omavalvonnassa on varmistua siitä, että yksiköiden omavalvonta toteutuu kattavasti, sujuvan yhteistoiminnan rakentaminen ulkopuolisen valvontaviranomaisen, sekä kumppanuuteen ja yhteiseen kehittämiseen perustuvan toimintamallin muodostaminen tuottajien kanssa.

Turvallisuus

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Turvallisuusyksikön tavoitteena on tuottaa hyvinvointialueen palveluille ja työpaikoille tukea sekä asiantuntijuutta turvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä. Tavoite on tunnistaa kehittämistarpeita erityisesti asiakas-, potilas- ja henkilöstöturvallisuuden, sekä laiteturvallisuuden kokonaisuuksissa. Toimintatapa on verkostomainen, yhteistyötä tukipalvelun tuottamisessa tehdään esimerkiksi lääkehuollosta sekä tietoturvallisuudesta vastaavien tahojen kanssa. HR:n työsuojelu sekä tietohallintopalvelut ovat keskeisiä yhteistyökumppaneita.

Henkilöturvallisuus

Asiakas- ja potilasturvallisuus tarkoittaa sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön ja palvelutuotannon noudattamia periaatteita ja ohjeistusta, joilla varmistetaan hoidon ja palvelujen turvallisuus, sekä suojataan asiakkaita ja potilaita vahingoittumasta. Erityisesti väkivallan uhka- ja vaaratilanteissa turvallisuutta parantavat toimenpiteet koskevat myös henkilöstöä.

Sosiaali- ja terveysministeriö on julkaissut Asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian ja toimeenpano-ohjelman vuosille 2022–2026. Strategian visiona on, että Suomi on asiakas- ja potilasturvallisuuden mallimaa vuonna 2026. Vuoden 2024 voimaan astuneiden omavalvontalakiin tehtyjen muutosten johdosta henkilöturvallisuuteen liittyvät suunnitelmat laaditaan osaksi yksiköiden omavalvontasuunnitelmia.

Henkilöturvallisuutta pyritään tukemaan laaja-alaisella asiantuntijuudella, jossa huomioidaan mm. asiakas- ja potilasväkivallan uhka, laiteturvallisuus, lääke- ja lääkitysturvallisuus, sekä tietoturvallisuus.

Sosiaaliasia- ja potilasasiavastaava –toiminta sekä potilasvahinkojen koordinointi

Sosiaaliasia- sekä potilasasiavastaavien toiminta perustuu jatkossa uuteen lainsäädäntöön, lakiin asiakas- ja potilasvastaavista. Laissa säädetään mm. pätevyysvaatimuksista, veloitetaan tarpeen mukaiseen resurssointiin, sekä määritellään toiminta tuotettavaksi kokonaisuudessaan julkisena palveluna. Keski-Suomessa sekä potilasasiavastaavan että sosiaaliasiavastaavan tehtävät järjestetään vuoden 2024 alusta alkaen hyvinvointialueen omana toimintana. Aiemmin sosiaaliasiavastaavan palvelut hankittiin Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksesta (Koske) ostopalveluna. Hankintasopimukset kuntien ja Kosken välillä siirtyivät hyvinvointialueelle siirtyvinä sopimuksina vuoden 2023 alusta lukien. Lakiuudistuksen myötä järjestämismääräys on yksinomaan hyvinvointialueella, joten palvelu on jatkossa tarkoituksenmukaista tuottaa omana toimintana. Toiminnan siirto Koskelta hyvinvointialueelle toteutettiin liikkeenluovutuksen periaattein. Kokonaisuutta täydentää potilasvahinkojen koordinointi, jolloin potilasvahinkojen käsittely sekä muu potilaan oikeuksiin liittyvä tukipalvelu järjestetään keskitetysti.

Varautuminen ja valmius

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Valmiusyksikön tehtävänä on tukea ja ohjata hyvinvointialueen tuotantoa varautumaan suunnitelmin, vastuunjaon määrittelyllä sekä harjoittelemalla poikkeus- ja häiriötilanteita varten. Valmiusyksikkö vastaa häiriö- ja poikkeustilanteisiin varautumiseen liittyvästä yhteistoiminnasta kuntien, muiden sidosryhmien sekä alueellisten ja kansallisten viranomaistahojen kesken.

Hyvinvointialueen on valmiussuunnitelmin ja normaaliolojen häiriötilanteissa tai poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluun sekä muiden toimenpiteiden avulla huolehdittava siitä, että sen toiminta jatkuu mahdollisimman häiriöttömästi normaaliolojen häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa. (hyvinvointialuelaki 150 §)

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan yksikkö tukee hyvinvointialueen organisaatiota toiminnan tuloksellisuuden, tiedon luotettavuuden, vaatimustenmukaisuuden, sekä omaisuuden turvan toteutumisessa. Yksikön tehtävänä on luoda osaltaan riskienhallintaan perustuvaa toiminta- ja johtamiskulttuuria.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan yksiköstä hallinnoidaan hyvinvointialueen vakuutus- turvaa, ohjeistetaan vakuutuksiin sekä omaisuuden suojaan liittyvissä asioissa, sekä annetaan asiantuntija-apua väärinkäytös- tai muissa poikkeamatilanteissa.

Tietojohtaminen

Toiminnan kuvaus

Tietojohtaminen -palvelualueella tuotetaan hyvinvointialueen toimintaa läpileikkaavat tietojohtamisen palvelut. Tietojohtaminen tuottaa toiminnan kaikille tasoille (lähiesihenkilöistä hva-johtoon asti) ajantasaisen tilannekuvan hyvinvointialueen toiminnasta ja tietoa hyvinvointialueen tulevaisuuden suunnitteluun ja palveluiden järjestämiseen. Tietojohtaminen vastaa kansallisiin velvoitteisiin ja tukee tiedolla hyvinvointialueiden välistä vertaiskehittämistä. Tavoitteita hyvinvointialueella ovat ajantasaisuus, systemaattinen (tutkitun) tiedon hyödyntämisen kehittäminen ja vertailtavuus.

Toiminta tukeutuu omaan perusrasursointiin, jolla varmistetaan toiminnan jatkuvuus ja tarpeita vastaava valmistelu. Osa toiminnasta toteutetaan myös hanke- ja erityisesti tutkimusrahoituksella. Tietojohtamisen osalta työtä tehdään myös ns. virtuaalitiimien kautta poikkihallinnollisesti erityisesti talouden palveluiden, HR:n osaamisen ja kehittämisen palveluiden sekä tietohallinnon kanssa.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024						
Tietojohtaminen, 1 000 €	Tietojohtamisen yhteiset	Tietopalvelut	Kehittämispalvelut	Innovaatio- ja tutkimuspalvelut	Palvelualue yhteensä	
TOIMINTATULOT	0	0	157	1 516	1 673	
josta sisäiset toimintatulot	0	0	0	0	0	
TOIMINTAMENOT	-672	-291	-606	-2 967	-4 536	
josta sisäiset toimintamenot	-159	0	-75	-81	-315	
TOIMINTAKATE (sitova)	-672	-291	-449	-1 452	-2 864	

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024						
Tietojohtaminen, HTV	Tietojohtamisen yhteiset	Tietopalvelut	Kehittämispalvelut	Innovaatio- ja tutkimuspalvelut	Palvelualue yhteensä	
Henkilötyövuodet, vakituiset	1	3	5	10	19	
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	0	1	0	6	7	
Henkilötyövuodet, yhteensä	1	4	5	16	26	

Tietojohtamisen yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Tietojohtamisen yhteiset -palveluyksikkö vastaa palvelualueen hallinnosta sekä sisäisestä kehittämisestä. Lisäksi palveluyksikön vastuulla on hyvinvointialuestrategian yhden

toimeenpano-ohjelman, tieto-ohjelman hyvinvointialueen laajuinen ohjelmaston hallinta ja seuranta. Se on samalla yksikön erityinen painopiste vuodelle 2024. Tieto-ohjelman yksittäisten toimenpiteiden toteuttaminen on hajautettu palvelualueelle kunkin toimenpiteen teeman mukaisesti palvelualueen palveluyksiköille. Kolmantena palveluyksikkö vastaa myös osallistumisesta tietojohdantamisen sekä vaikuttavuuden kansallisiin verkostoihin, samoin kuin teeman YTA-yhteistyöhön.

Tietopalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Tietopalveluiden toimipisteet ovat analytiikka- ja tilannekuvapalvelut sekä vertaileva tiedontuotanto. Palveluyksikkö tuottaa tietopalveluita, eli tietoa toiminnasta, kaikille toiminnantasoille. Palveluyksikkö osallistuu erilaisiin kansallisiin yhteistyöverkostoihin sekä hyvinvointialueen sisäisiin yhteistyöryhmiin. Toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa huomioidaan tieto-ohjelma, jotta palveluyksikkö toteuttaa omalta osaltaan tieto-ohjelman tavoitteita. Vuoden 2024 painosteenä on vakiinnuttaa virtuaalitiimin toiminta ja vahvistaa hyvinvointialueen työntekijöiden raportointisovellusten itsenäistä käyttöä ja osaamista. Lisäksi painopisteinä on kartoittaa johdon työpöytä varten johtamisen tietotarpeet sekä arvioida yhteistyössä tietohallinnon kanssa sopivia teknologisia ratkaisuja.

Analytiikkapalvelut auttavat suunnittelemaan ja aikatauluttamaan erilaisia analyyseja, joissa keskeisessä roolissa on toiminnasta saatavat tiedot. Analytiikkaprosessissa arvioidaan sisäisten ja ulkoisten tietolähteiden tiedon luotettavuus ja peittävyys sekä autetaan arvioimaan mittarien käytettävyys kuhunkin analyysiin.

Tilannekuvapalveluissa tuotetaan tietoa tai organisoidaan laajempia tiedonkeruita, jotta hyvinvointialueella on käytössään ajantasainen tieto suunnitellessaan tai järjestäessään palveluita. Laajemmat tiedonkeruut voivat olla yksittäisiä tai toistuvia, kuten neljännes- ja puolivuotisseuranta. Tietopalveluiden palveluyksikkö koordinoi virtuaalitiimiä, jonka tarkoituksena on vastata tietotarpeisiin toiminnasta. Tietojohdantamisen lisäksi virtuaalitiimissä on edustettuna tietohallinto, talous, HR-palvelut sekä pelastuslaitos.

Vertaileva tiedontuotanto vastaa tai koordinoi erilaisia kansallisia raportointivelvoitteita ja osallistuu hyvinvointialueiden väliseen vertaiskehittämiseen ja YTA-alueen yhteistyöhön, kuten YTA-alueen tietojohdantamisen työryhmään.

Kehittämispalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Tietojohtamisen kehittämispalvelujen toimipisteet ovat tiedon laadun hallinta ja kehittäminen, vaikuttavuus ja vertaiskehittäminen, asiakaskokemus ja palaute sekä tietojohtamisen osaamisen kehittäminen. Palveluyksikön toimintaa, suunnittelua ja tavoitteita ohjaavat osaltaan tieto-ohjelma. Kehittämispalvelujen toimipisteet tuottavat palveluita ja tietoa poikkeuksellisesti toiminnan kaikille tasoille. Toimipisteet osallistuvat ja vaikuttavat erilaisissa kansallisissa verkostoissa. Vuonna 2024 vahvistetaan tiedolla johtamisen edellytyksiä kehittämällä osaamista ja kypsyttä tiedon johtamisessa sekä tiedolla johtamisessa. Lisäksi otetaan käyttöön monikanavainen asiakaspalauteratkaisu, joka mahdollistaa systemaattisen kokemustiedon tuottamisen ja hyödyntämisen palveluiden kehittämisessä sekä jatkuvassa parantamisessa.

Tiedon laadun hallinta ja kehittäminen varmistaa hyvinvointialueen tiedon dokumentoinnin laadun, luotettavuuden ja vertailukelpoisuuden. Jatkuva kehittämisen painopiste on edistää kirjaamisen ja dokumentoinnin kattavuutta ja yhtenäistää kirjaamisen ja dokumentoinnin käytäntöjä. Tiedon laadun hallintaa ja kehittämistä toteutetaan yhteistyössä hyvinvointialueen työryhmien ja asiantuntijoiden kanssa.

Vaikuttavuus ja vertaiskehittäminen edistää vaikuttavuusmittarien käyttöönottoa, tuottaa vertais- ja vaikuttavuustietoa sekä edistää vertais- ja vaikuttavuustiedon hyödyntämistä osana kaikkea hyvinvointialueen palveluiden kehittämistä. Toimipiste tukee hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotantoa vaikuttavien ja yhdenvertaisten palvelujen järjestämisessä, osallistuu hyvinvointialueiden vertaiskehittämiseen ja tietotuotantoon sekä YTA-alueen vaikuttavuus- ja arviointiryhmän toimintaan ja suunnitteluun.

Asiakaskokemus ja palaute -toimipiste vastaa hyvinvointialueen asiakaskokemustiedon tietotuotannosta, tiedonkeruun kanavien hallinnasta ja kehittämisestä. Toimipiste tuottaa ajantasaista tilannekuvaa hyvinvointialueen asiakaskokemuksesta toiminnan eri tasoille jatkuvan parantamisen perustaksi. Kokemustieto ja asiakaspalautteet integroidaan muuhun hyvinvointialueen tietoon ja kehittämiseen. Tiedon tuottamisessa ja kehittämisessä huomioidaan kansalliset linjaukset ja tavoitteet.

Tietojohtamisen osaamisen kehittäminen vahvistaa tiedolla johtamisen kulttuuria kaikilla toiminnan tasoilla. Tietojohtamisen osaamista ja kypsyystasoa arvioidaan vuosittain ja tulokset suuntaavat tietojohtamisen kehittämistä.

Innovaatio- ja tutkimuspalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Innovaatio- ja tutkimuspalveluiden palveluyksikkö koostuu innovaatio-, tutkimus- ja kirjasto- palveluiden toimipisteistä.

Tutkimuspalveluissa tuetaan tutkijoiden toimintaa lähtien tutkimuslupaprosessista ja tutkimuksen rahoitukseen liittyvistä tehtävistä ulottuen aina valmiin tutkimuksen julkaisuun. Hyvinvointialueella tehdään erityisesti laajaa lääke- ja hoitotieteellistä tutkimusta. Tieteellisen tutkimuksen nykyisiä vahvuusalueita ovat syöpä-, reuma-, liikuntalääketieteen-, tuki- ja liikuntaelinsairauksien-, sydän- ja verisuonitautien- sekä mielenterveyden häiriöihin kohdistuva tutkimus. Tutkimustyö tuottaa noin 260 lääke-, hoito- ja terveystieteellistä vertaisarvioitua julkaisua vuosittain mikä vastaa volyymiltaan ja tasoltaan yliopistosairaalaa. Kehittyviä yhteistyöalueita ovat muun muassa vaikuttavuustutkimus, elämäntapojen ja erityisesti liikunnan merkitys terveyden edistämässä, terveystieteellisen tutkimuksen ja muu terveystieteellinen tutkimus, biopankki- ja geenitutkimus, sosiaalityön ja sosiaalisen hyvinvoinnin tutkimus, terveystiedon louhinta ja tekoälyyn liittyvä tutkimus, sosiaali- ja terveystieteiden koulutus tutkimus- ja kehittämiskohteena.

Vuoden 2024 aikana tutkimuspalveluita levitetään vahvemmin koskemaan erikoissairaanhoidon lisäksi myös terveyden edistämistoimintaa, perusterveydenhuoltoa, sosiaalihuoltoa ja pelastustoimea. Tavoitteena on tieteellisen tutkimustoiminnan levittäminen koko hyvinvointialueelle ja juurruttaminen osaksi arjen työtä. Tämän lisäksi yhtenä keskeisenä painopistealueena on yhteistyön tiivistäminen ja vahvistaminen muiden hyvinvointialueiden, yliopistojen ja oppilaitosten kanssa. Oppilaitos- ja tutkimusyhteistyölle luodaan vakinaiset rakenteet, tavoitteena mahdollistaa monialaisen tutkimuksen tekeminen, tutkimusryhmien välinen yhteistyö, yhteiset tutkijakoulutukset, tutkimushenkilöstön liikkuvuus sekä tutkimusrahoituksen kasvattaminen.

Innovaatiopalvelut on hyvinvointialueella myös taustaorganisaatioihin nähden uusi toiminto itsenäisenä toimintona. Keski-Suomen hyvinvointialueella on paljon potentiaalia teknologisiin ja sosiaalisiin innovaatioihin, jotka vahvistavat alueen elinvoimaisuutta ja innovaatiotoimintaa itsessään luo mahdollisuuksia toimintojen ja palvelujen uudistamiseen ja tehostamiseen. Innovaatiotoiminnassa keskeistä on luoda koko henkilöstölle mahdollisuudet tuoda esiin ajatuksia ja ehdotuksia toiminnan kehittämiseksi. Lisäksi on tärkeää luoda kanava yhteistyökumppaneille ja kansalaisille (yritykset, järjestöt, oppilaitokset, jne.) tulevien ideoiden arvioimiseksi ja kokeilujen mahdollistamiseksi. Vuoden 2024 aikana tavoitteena on luoda alueellinen innovaatiotoiminnan malli, joka kokoaa yhteen niin hyvinvointialan yritykset, oppilaitokset, tutkimuslaitokset kuin kolmannen sektorin toimijatkin. Toimintamalli tulee mahdollistamaan ideoiden ja innovaatioiden esille nostamisen arjen työstä sekä tarjoamaan polun innovaatioiden kaupallistamiselle. Osana innovaatiomallia kehitetään myös

kokeilukulttuuria. Konkreettisenä toimenä tämän osalta perustetaan ikäihmisten hyvän arjen opetus- ja tutkimuskeskus.

Kirjastopalvelut tarjoaa henkilöstölle kattavasti näiden työssään tarvitsemat kotimaiset ja kansainväliset ammattilehdet, tietokannat ja -varannot ensisijaisesti sähköisesti saataville. Lisäksi toiminto palvelee henkilöstöä ja tutkijoita näiden aineistotarpeissa ja -hauissa, kaukolainoissa jne. Vuoden 2024 kohderyhmän laajentuessa hyvinvointialueen myötä selvitetään ja kehitetään palveluvalikoimaa vastaamaan kaikkien hyvinvointialueen toimintojen tarpeita. Erityisesti pelastustoimen, sosiaalihuollon ja sosiaalityön sekä perusterveydenhuollon tiedontarpeita kartoitetaan ja vahvistetaan. Aineistojen hankinnassa pyritään tiiviiseen yhteistyöhön alueen oppilaitosten kanssa.

Strateginen johtaminen ja järjestäminen

Toiminnan kuvaus

Palvelualueen kolme keskeistä toimintoa ovat

- Strategian ja strategian toimeenpano-ohjelman koordinointi ja toiminnallistaminen
- Järjestämistehtävän koordinointi, johon osaltaan liittyy lautakuntatyön sisällöllinen koordinointi ja päätösten ennakkovaikutusten arviointi
- Strateginen kehittäminen

Palvelualue toimii strategiaprosessin ja järjestämistehtävän omistajana.

Lisäksi palvelualueella ylläpidetään kokonaisukvaa hyvinvointialueen hanke- ja kehittämis-työstä sekä kehittämistarpeista ja varmistetaan hankkeiden kytkeytyminen strategian tavoitteisiin ja toimenpiteisiin.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024 Strateginen johtaminen ja järjestäminen, 1 000 €	Strateginen johtaminen ja järjestäminen			Palvelualue yhteensä
	yhteiset	Strategiatyö	Kehittäminen	
TOIMINTATULOT	0	0	0	0
josta sisäiset toimintatulot	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-935	-120	-92	-1 147
josta sisäiset toimintamenot	-38	0	-2	-40
TOIMINTAKATE (sitova)	-935	-120	-92	-1 147

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024 Strateginen johtaminen ja järjestäminen, HTV	Strateginen johtaminen ja järjestäminen			Palvelualue yhteensä
	yhteiset	Strategiatyö	Kehittäminen	
Henkilötyövuodet, vakituiset	3	0	1	4
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	0	0	0	0
Henkilötyövuodet, yhteensä	3	0	1	4

Strateginen johtaminen ja järjestäminen yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Toimipisteen keskeisenä tehtävänä on johtaa, jäsentää ja koordinoida järjestämistehtävää ja siihen liittyen lautakuntien sisällöllistä valmistelua. Päätösten ennakkovaikutusten arviointi on yksi osa tätä työtä.

Hyvinvointialueen järjestämistehtävään kuuluu, että hyvinvointialue vastaa sille lailla säädettyjen tehtävien hoitamisesta, asukkaiden perusoikeuksien toteutumisesta, palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta sekä palveluiden ja muiden toimenpiteiden yhdenvertaisesta saatavuudesta, tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä, tuottamistavan valinnasta sekä esimerkiksi tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta. Vastuualueelle kuuluvat palvelualueet vastaavat näistä tehtävistä ja strateginen kehittäminen ja järjestäminen palvelualueelta koordinoidaan tätä kokonaisuutta.

Osana järjestämistehtävää vuoden 2024 aikana kehitetään ja otetaan käyttöön hyvinvointialueen yhtenäinen päätösten ennako- ja jälkikäteisvaikutusten arvioinnin malli. Laadittavan mallin mukaisesti arvioidaan mm. sitä, miten talousarvio ja sen mukaiset toimenpiteet toteuttavat hyvinvointialueen strategiaa ja hyvinvointialueuudistuksen kansallisia tavoitteita, kuten perustason palvelujen vahvistamista.

Strategiatyö

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Toiminnan painopisteenä on vuonna 2024 hyvinvointialueen strategian toimeen-pano-ohjelman valmiiksi saattaminen sekä sen seurantakehikon laatiminen.

Yksi painopisteistä on myös strategian mittariston uudistaminen vuoden 2024 aikana.

Kehittäminen

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Toimipisteellä ylläpidetään hanketoimiston kautta kokonaiskuvaa hyvinvointialueen hankkeiden ja kehittämistyöstä sekä kehittämistarpeista ja varmistetaan hankkeiden kytkeytyminen strategian tavoitteisiin ja toimenpiteisiin. Hanketoimisto toimii rakenteiden ja standardien luojana ja hallinnointiyksikkönä, ja vahvistaa projektinomaista työskentelyä. Merkittävä osa

isoista hankkeista on päättynyt vuoden 2023 lopussa ja uusia merkittäviä hankehakuja on tulossa ainakin terveyden edistämisen määrärahasta. Kehittämistoiminnassa tullaan vuoden 2024 aikana parantamaan entisestään tutkimushankkeiden, kumppanuushankkeiden sekä ulkopuolisella rahoituksella tehtävää hallinnon ja palveluiden kehittämishankkeiden koordinaatiota ja yhteensovittamista, sekä kehittämistoimenpiteiden käynnistämistä yhtenäisten prosessien mukaisesti.

Hyvinvointi ja kumppanuudet

Toiminnan kuvaus

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tarkoitetaan työtä ja toimenpiteitä, joilla kavenneetaan väestöryhmien välisiä terveyseroja, ylläpidetään ja parannetaan hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta, osallisuutta sekä työ- ja toimintakykyä. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) edellyttää hyvinvointialuetta seuraamaan ja edistämään asukkaiden hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta sekä kohdentamaan niihin tarvittavia toimenpiteitä. Hyvinvointialueella ja kunnilla on omat lakisääteiset tehtävänsä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi. Yhteistyö ja yhdyspintatyö on tärkeää yhteistyörakenteiden, toimintamallien sekä työnjaon suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Osallisuus

Hyvinvointialueen henkilöstöllä, asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oltava mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan. Osallisuuden toteutuminen edellyttää osallisuusmyönteisen kulttuurin luomista palveluihin, poikkihallinnollista yhteistyötä sekä resursseja. Palveluita käyttävän henkilön tai hänen läheisellä on oikeus tulla kuulluksi ja osallistua. Perinteisen kasvokkain kohtaamisen lisäksi osallisuusmahdollisuuksia on oltava verkossa ja etäyhteyksin.

Hyvinvointialueella toimii kolmen lakisääteisen vaikuttamistoimielimen (vanhus- ja vammaisneuvosto ja nuorisovaltuusto) lisäksi palveluntuottajien sekä järjestöjen ja seurakuntien vaikuttamistoimielimet.

Kumppanuudet

Hyvinvointialueen strategian mukaisesti pyritään vaikuttavaan ja tavoitteelliseen kumppanuuteen alueen toimijoiden kanssa. Keskeisiä kumppaneita ovat kunnat, maakuntaliitto, yritykset ja palveluntuottajat, järjestöt, seurakunnat, oppilaitokset ja alueen vapaaehtoistoimijat. Kumppanuuksia rakennetaan aktiivisesti myös yhteistoiminta-alueelle sekä kansallisten toimijoiden verkostoissa.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024 Hyvinvointi ja kumppanuudet, 1 000 €	Hyvinvointi ja kumppanuudet - palveluyksikkö	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	150	150
josta sisäiset toimintatulot	0	0
TOIMINTAMENOT	-1 942	-1 942
josta sisäiset toimintamenot	-123	-123
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 792	-1 792

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024 Hyvinvointi ja kumppanuudet, HTV	Hyvinvointi ja kumppanuudet - palveluyksikkö	Palvelualue yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	9	9
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	1	1
Henkilötyövuodet, yhteensä	10	10

Hyvinvointi ja kumppanuudet -palveluyksikkö

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) edellyttää hyvinvointialuetta seuraamaan ja edistämään asukkaiden hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta. Työ tulee tehdä yhdessä asukkaiden, asiakkaiden, kuntien, järjestöjen, seurakuntien, palveluntuottajien, oppilaitosten sekä oppilaitosten kanssa. Hyvinvointityötä koordinoiva tiimi tarjoaa asi-antuntijuutta kuntien sekä hyvinvointialueen sisäisen hyvinvointityön tukemisen. Osaamis-alueina ehkäisevä päihdetyö, väkivallan ehkäisytyö, elämäntapaohjaus, liikunnan, ravitsemuksen sekä kulttuurihyvinvoinnin edistäminen. Yksikön toimesta valmistellaan lakisäteinen laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma (kerran valtuustokaudessa) sekä vuosittaiset raportit.

Vuoden 2024 toiminta keskittyy hyvinvointityön rakenteen ja toiminnan yhdenmukaistamisen hyvinvointialueella. Ennaltaehkäisyn, varhaisen tunnistamisen ja puuttumisen menetelmien yhtenäisen käyttöönotto sekä yhdyspintatyön vahvistaminen on keskeinen työn painopiste. Hyvinvointialueen strategiaa toimeenpaneva hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden ohjelmakokonaisuus alaohjelmineen valmistuu ja sitä toimeenpannaan sekä arvioidaan.

Mielen hyvinvoinnin, arjen turvallisuuden sekä liikkumisen edistämisen teemojen ympärille käynnistetään alueellisia pilotteja yhteisövaikuttavuuden teeman mukaisesti.

Osallisuus

Hyvinvointialueen asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan (perustuslaki 731/1999 sekä laki hyvinvointialueista 611/2021). Osallisuustiimi toimeenpanee osallisuusohjelmaa sekä tukee toiminnallaan osallistavan kulttuurin rakentumista yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Tavoitteena on, että asukkaiden kokemus osallisuudesta ja vaikuttamismahdollisuuksista vahvistuu. Osallisuusrakenteiden luomisessa huomioidaan, että ne ovat ihmislähtöisiä, monipuolisia, saavutettavia ja nojautuvat laaja-alaiseen kumppanuuteen.

Vuonna 2024 painopisteenä on osallisuuden rakenteiden vahvistaminen palveluissa ja yhdyspinnalla. Osallistamisessa hyödynnetään hankeyhteistyössä uudenlaisia alustoja ja menetelmiä. Palveluverkkotyön osana toteutetaan hyvinvointialueen asukaspaneeli.

Kumppanuudet

Hyvinvointialueen strategian yhtenä keskeisenä painopisteenä on toimiva ja monialainen kumppanuus eri sidosryhmien kanssa. Järjestöt täydentävät ja tukevat hyvinvointialueen palveluita omalla toiminnallaan, vahvistaen näin asukkaiden hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta. Yhteistyö maakunnallisen järjestöareenan, kumppanuuspöydän sekä järjestöjen ja seurakuntien vaikuttamistoimielimen kanssa on tiivistä.

Yritysyhteistyötä edistetään yrittäjäfoorumien, palveluntuottajien vaikuttamistoimielimen sekä hankkeiden kautta. Tavoitteena on, että kumppaneiden kokemus vaikuttamismahdollisuudesta vahvistuu.

Kuntayhteistyöllä tuetaan kuntien hyvinvointityötä sekä vahvistetaan kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyötä ja yhdyspintaa. Yhteistyötä vahvistetaan myös Keski-Suomen kuntien, hyvinvointialueen ja Keski-Suomen liiton yhteistyön puitesopimuksen sekä lain hyvinvointialueista (611/2021) edellyttämien yhteisten neuvotteluiden toteutumisella. Yhteistyön keskeisiä kohtia on rakenteet, yhteiset toimintamallit sekä sujuva tiedonkulku ja luottamuksen vahvistaminen.

Vuonna 2024 valmistellaan hyvinvointialueen vuosittain myöntämät järjestöavustukset sekä valtion ruoka-aputoiminnan valtionavustukset päätöksentekoon.

Kuntayhteistyötä vahvistetaan palveluverkkovalmistelussa sekä syksyllä toteutettavissa lakisäätteisissä hyte-neuvotteluissa.

JOHTAMISEN TUKIPALVELUT

Toiminnan kuvaus

Johtamisen tukipalvelut koostuvat perinteisistä hallinnon ja johtamisen alueista:

- hallintopalvelut
- talouspalvelut
- viestintäpalvelut
- HR-palvelut
- tietohallintopalvelut
- tilapalvelut

Edellä mainittujen varsinaisten palvelualueiden lisäksi johtamisen tukipalveluiden vastuualueella on kaksi teknistä palvelualueita: 1. konsernipalveluiden yhteiset ja 2. valtion avustus toiminnan vakiinnuttamiseen ja kehittämiseen. Konsernipalveluiden yhteisiin on budjetoitu hyvinvointialueen johdon henkilöstökustannukset, hallinnon yhteisiä vuokratuloja sekä vähäinen määrärahavaraus toimialan kohdentamattomiin yhteisiin hankintoihin. Tämän lisäksi johtamisen tukipalveluihin on budjetoitu omana erillisenä yksikkönä toiminnan vakiinnuttamiseen ja kehittämiseen tarkoitettu valtion lisärahoituksen käyttö seurannan ja raportoinnin helpottamiseksi. Kyseinen yksikkö on määräaikainen vuoden 2025 loppuun saakka. Aluehallitus päättää käyttösuunnitelman yhteydessä ko. varauksen kohdentamisesta tuottavuusohjelman päätöksen puitteissa.

Talouden tavoitteet

TA2024 Johtamisen tukipalvelut, 1 000 €	Johtamisen tukipalvelut yhteiset	Hallintopalvelut	Talouspalvelut	HR palvelut	Tietohallinto	Viestintä	Tilapalvelut	Rahoitus ja vastuut	Konsernipalvelut yhteiset	Valtion avustus toiminnan vakiinnuttamiseen ja kehittämiseen	Vastuualue yhteensä
TOIMINTATULOT	0	0	120	3 850	66 732	23	110 061	12 391	0	8 552	201 729
josta sisäiset toimintatulot	0	0	0	0	63 428	0	107 122	12 391	0	0	182 941
TOIMINTAMENOT	-6	-9 759	-10 268	-23 528	-52 979	-1 619	-92 292	-18 865	-1 067	-8 552	-218 936
josta sisäiset toimintamenot	-6	-1 591	-1 993	-3 754	-1 374	-475	-11 792	0	0	0	-20 984
TOIMINTAKATE (sitova)	-6	-9 759	-10 148	-19 678	13 753	-1 596	17 768	-6 474	-1 067	0	-17 207

Talousarvion henkilötyövuodet palvelualueittain

TA2024 Johtamisen tukipalvelut, HTV	Johtamisen tukipalvelut yhteiset	Hallintopalvelut	Talouspalvelut	HR palvelut	Tietohallinto	Viestintä	Tilapalvelut	Rahoitus ja vastuut	Konsernipalvelut yhteiset	Valtion avustus toiminnan vakiinnuttamiseen ja kehittämiseen	Vastuualue yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	0	70	51	102	50	13	46	0	2	0	334
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	0	4	2	5	2	1	1	0	1	0	15
Henkilötyövuodet, yhteensä	0	74	53	107	51	14	46	0	3	0	349

Hallintopalvelut

Toiminnan kuvaus

Hallintopalveluiden palvelualue vastaa hyvinvointialueen

- hallinnollisten prosessien toimivuudesta ja kehittämisestä
- asiakirjahallinnosta
- johtamisen ja päätöksenteon tuesta
- oikeudellisista palveluista
- sopimusten hallinnasta
- hankinnoista

Hallintopalvelujen vastuulla ovat hyvinvointialueen toimielinten valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävät, luottamushenkilörekisteri sekä sihteeripalvelut ja kokousjärjestelyt. Hallintopalveluissa laaditaan aluevaltuuston, aluehallituksen ja muiden toimielinten esityslistat ja pöytäkirjat. Hyvinvointialueen kirjaamo-, asianhallinta- ja arkistopalvelut ja niiden kehittämisen kuuluvat hallintopalveluiden palvelualueelle.

Hallintopalveluissa ovat hyvinvointialueen demokratiatoiminnot, sillä aluevaltuuston, aluehallituksen, lautakuntien, jaostojen, vaikuttamistoimielinten ja TKKI-neuvottelukunnan tarvitsemat määrärahat ovat hallintopalvelujen budjetissa.

Hallintopalveluiden budjettiin sisältyy määräraha, jolla hakemuserusteisesti voidaan tukea taloudellisesti valtuustoryhmien sisäistä toimintaa sekä toimenpiteitä, joilla valtuustoryhmät edistävät hyvinvointialueen asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Vuoden 2024 määräraha on 1 000 € / valtuutettu eli 69 000 €. Lisäksi hallintopalveluiden määräraha on 1,0 miljoonan euron varaus tarkemmin kohdentamattomaan aluehallituksen varamäärärahaan.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024	Hallintopalvelut	Konsernipalveluiden	Pelastuslaitoksen	Soten	Asiakirjahallinto	Oikeudelliset ja	Sisäinen tarkastus	Toimielimet	Muu yleishallinto	Palvelualue
Hallintopalvelut, 1 000 €	yhteiset	hallintopalvelut	hallintopalvelut	hallintopalvelut	palvelut	hankintapalvelut				yhteensä
TOIMINTATULOT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
josta sisäiset toimintatulot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-1 255	-358	-361	-882	-1 721	-1 873	-238	-2 968	-102	-9 759
josta sisäiset toimintamenot	-678	-29	-10	-56	-208	-610	0	-1	0	-1 591
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 255	-358	-361	-882	-1 721	-1 873	-238	-2 968	-102	-9 759

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024	Hallintopalvelut	Konsernipalveluiden	Pelastuslaitoksen	Soten	Asiakirjahallinto	Oikeudelliset ja	Sisäinen tarkastus	Toimielimet	Muu yleishallinto	Palvelualue yhteensä
Hallintopalvelut, HTV	yhteiset	hallintopalvelut	hallintopalvelut	hallintopalvelut	palvelut	hankintapalvelut				
Henkilötyövuodet, vakituiset	1	5	5	16	25	13	2	2	1	70
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	0	0	0	0	4	0	0	0	0	4
Henkilötyövuodet, yhteensä	1	5	5	16	29	13	2	2	1	74

Hallintopalvelut yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Hallintopalveluiden yhteisissä on palvelualueen yhteisiä kustannuksia sekä hallintopalvelujen johdon kuluja.

Toiminnan painopistealueena on hallintopalvelujen kokonaisuuden johtaminen ja toiminnan kehittäminen sekä aluehallituksen ja -valtuuston kokousten ja päätöksenteon tukeminen.

Konsernipalveluiden hallintopalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Konsernipalveluiden hallintopalvelut avustaa konsernipalveluiden johtoa sekä vastaa erityisesti aluehallituksen ja -valtuuston sekä henkilöstöjaoston ja TKKI-toimikunnan kokouksista. Palveluyksikkö tukee sekä toimielinten että viranhaltijoiden päätöksentekoa ja kehittää päätöksenteossa käytettäviä toimintamalleja ja -järjestelmiä. Lisäksi palveluyksikkö huolehtii toimialoille annettavan sihteeripalvelun kokonaisuudesta.

Toiminnan painopistealueena vuonna 2024 on kirkastaa hallintopalveluiden vastuulla oleva tehtäväalue ja tehtäväalueen rajaukset muihin toimijoihin. Lisäksi painopisteenä on vakiinnuttaa näin luodut palvelukuvaukset ja toimintamallit tavoitteena hyvään palveluun perustuva hallintopalveluiden kokonaisuus, joka tukee palveluiden järjestämistä ja tuottamista hyvinvointialueella. Uusi asianhallintajärjestelmä Dynasty10 otetaan käyttöön vuoden aikana.

Pelastuslaitoksen hallintopalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Pelastustoimialan hallintopalveluihin sijoittuu toimialan keskitetty sihteeripalvelu. Toiminnan painopisteitä ovat yleishallinnon ja sopimushallinnan prosessien tuki johtamiseen ja päätöksentekoon, vastuu turvallisuuslautakunnan, sisäisen tarkastuksen jaoston, nuorisovaltuuston, palveluntuottajien vaikuttamistoimielimen sekä järjestöjen ja seurakuntien vaikuttamistoimielimen kokouksista, henkilöstön turvallisuusverkkokorttien haku, luovutus ja sulkeminen sekä ostolaskujen tiliöinti, tarkastus ja toimialan laskutusaineistojen kokoaminen.

Kehittämisen painopisteitä ovat hallinnon prosessien vakiinnuttaminen ja sujuvoittaminen erityisesti Dynasty 10 -asianhallintajärjestelmää täysimääräisesti hyödyntämällä, kokousprosessien tukeminen oikea-aikaisesti vuosikelloon perustuen sekä yhteistyö talouspalvelujen kanssa talouden prosessien kehittämisessä varmistumalla siitä, että prosessit ovat yhtenevät.

Soten hallintopalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Soten hallintopalveluissa tuotetaan hallintopalveluja sosiaali- ja terveyspalveluille sekä toimielintyöskentelyyn. Soten hallintopalveluiden toiminnasta korostuu hallinnollisissa tehtävissä tukeminen ja avustaminen soten palvelutuotannon johto- ja päällikkötasoa. Soten hallintopalveluissa vastataan lisäksi sen vastuulle kuuluvien toimielinten työskentelystä, joita ovat työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta, lasten, nuorten ja perheiden lautakunta, yksilöasianjaos, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto. Soten hallintopalveluissa huolehditaan asioiden aikataulutuksesta toimielimissä, asioiden valmistelun koordinoinnista sekä toimielinten sihteerityöstä.

Toiminnan painopisteenä on rajapintojen kuvaaminen muiden toimijoiden kanssa sekä toiminnan vakiinnuttaminen ja resurssien oikea mitoitus ja kohdentuminen. Soten hallintopalveluihin työntekijät ovat siirtyneet hyvin moninaisilla tehtäväkuvilla riippuen luovuttavan organisaation tehtävistä. Sihteerityön selvityksen myötä tarkoituksena on saada tarkempi kuvaus, siitä minkälaista sihteerityötä soten hallintopalveluista tuotetaan ja miten sihteeripalvelut organisaatiossamme järjestetään. Henkilöstön osalta painopisteenä on saada hallintopalveluiden kehittämisen ja toimintojen vakiinnuttamisen myötä soten hallintopalveluihin yhteneväisemmät tehtävänimikkeet ja työnkuvat työntekijöille.

Asiakirjahallintopalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Asiakirjahallintopalveluiden toiminta kattaa koko organisaation asiakirjoihin liittyvät käytännöt ja prosessit. Se vastaa hyvinvointialueen asiakirjojen elinkaaren hallinnasta ja siitä, että asiakirjat pysyvät muuttumattomana koko elinkaaren ajan. Asiakirjahallintopalvelut vastaa myös asiakirjojen saatavuudesta, eheydestä, löydettävyydestä ja hävittämisestä, joka edistää tehokasta tiedonhallintaa ja auttaa organisaatiota toimimaan sujuvasti. Vastuulla on hyvinvointialueen tietopalvelu.

Toiminnan kehittämisen painopisteitä vuodelle 2024 on Dynasty10 käyttöönotto, tiedonohjaussuunnitelman laatiminen ja aloittaa kirjaamotoiminnan sähköistämistä Dynasty10 asiointialustan avulla. Keski-Suomen hyvinvointialueella on 40 arkistotilaa, joita pyritään hallinnoimaan asiakirjahallintopalvelujen kautta. Osaa tiloista hallinnoidaan yhteistyössä toimipisteessä olevan muun henkilöstön kanssa. Tavoitteena on digitoida entisen KSSHP:n ja Seutuerveyskeskuksen analogista tietoaaineistoa vuoden aikana 570 hyllymetriä.

Oikeudelliset ja hankintapalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Hallintopalvelut vastaa hyvinvointialueen johtamisen ja päätöksenteon tueksi tarvittavista, oikeudellista asiantuntemusta vaativista palveluista.

Oikeudelliset palvelut

Oikeudelliset palvelut antavat johtamisen ja päätöksenteon tueksi oikeudellista asiantuntemusta sisältävää palvelua kaikille hyvinvointialueen toimialoille. Neuvontapyynnöt ohjautuvat ensisijaisesti yhteissähköpostin kautta vastattaviksi.

Oikeudellisten palvelujen tehtävänä on hyvinvointialueen sopimusten hallinta: prosessiohjaus ja järjestelmävastuu. Oikeudelliset palvelut huolehtii hyvinvointialueen sopimushallinnan ohjeiston ajantasaisuudesta ja täydentämisestä. Vuoden 2024 aikana sopimushallinnan ohje päivitetään sekä julkaistaan käytettäväksi hyvinvointialueen toimintaan soveltuvat sopimusohjeet. Oikeudelliset palvelut jatkaa sopimushallinnan koulutuksia keväällä 2024 ja laatii sopimushallinnan tueksi myös muita ohjemateriaaleja.

Oikeudelliset palvelut vastaa myös aluevaalilautakunnan toiminnasta ja aluevaalien järjestämisestä. Oikeudellisiin palveluihin on siirtynyt myös hyvinvointialueen tietosuoja-asiantuntijapalvelut.

Hankintapalvelut

Hankintojen kilpailutuspalvelut siirtyvät vuoden 2024 alusta tukipalveluista oikeudellisiin palveluihin.

Hankintapalvelut on hankintalain mukainen julkisten hankintojen asiantuntijayksikkö, joka vastaa keskitetystä tavara- ja palveluhankintojen toteuttamisesta sekä hankintasopimusten seurannasta hyvinvointialueen hankintastrategian ja hankintaohjeen sekä julkisia hankintoja koskevien säädösten ja määräysten mukaisesti. Hankintojen päätösoikeudet on määritelty hallintosäännön 78 §:ssä. Hankinnat toteutetaan tarpeisiin perustuen ja myönnettyjen määrärahojen mukaisesti.

Toiminnan ja kehittämisen painopistealueita ovat mm:

- Hankintaohjelma ja hankintaohjeet koko hyvinvointialueen tasoisena
- Hankintasopimusten oikeellisuus sopimusten hallintajärjestelmä Cludiassa.
- Hankintakäytäntöjen yhteistyö toimialueittain
- Yhdistyneen henkilöstön hyvinvoinnin tukeminen ja osaamisen varmistaminen

Sisäinen tarkastus

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Hallintopalvelujen määrärahassa on huomioitu sisäinen tarkastus. Sisäinen tarkastus toimii objektiivisesti ja riippumattomasti hyvinvointialuejohtajan suorassa alaisuudessa ja raportoi hyvinvointialuejohtajalle ja aluehallitukselle. Sisäisen tarkastukseen kuuluu aluehallituksen alainen sisäisen tarkastuksen jaosto.

Sisäinen tarkastus tukee hyvinvointialueen johtoa sisäisen valvonnan toteuttamisessa arvioimalla sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehokkuutta, toimivuutta ja riittävyttä tavoitteenaan riski- ja valvontatietoisuuden tuottaminen ja lisääminen.

Sisäisen tarkastuksen painopistealueena on selkeyttää ja vakiinnuttaa toiminta vuoden 2024 kuluessa.

Toimielimet

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Toimielimiin kuuluvat kaikki hallintosäännön mukaiset toimielimet, joita on yhteensä 16. Toimielinten kokousten ja niistä syntyvien kustannusten kuten kokouspalkkioiden, matkakorvausten sekä ostopalvelujen kustannukset on koottu tähän. Lisäksi aluehallituksen kohdentamaton erillismääräraha 1,0 miljoona on toimielinten kustannuksissa, määrärahaa käytetään aluehallituksen päättämällä tavalla.

Toimielinten painopisteenä on toteuttaa hallintosäännössä määrättyjä tehtäviä. Lisäksi tavoitteena on edelleen jatkaa toimielinten työskentelyn kehittämistä.

Muu yleishallinto

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Muussa yleishallinnossa ovat museotoimikunnan ja taidetoimikunnan toiminta ja määrärahat.

Painopisteenä on vuoden aikana ratkaista toimikuntien ja niiden hoitamien tehtävien toimintamalli. Päätöksentekoa varten laaditaan luonnos ehdotukseksi.

Talouspalvelut

Toiminnan kuvaus

Talouspalvelut -palvelualueen tehtävänä on tuottaa hyvinvointialueen taloushallinnon ja talouden johtamisen tuen palvelut kaikissa talouden osa-alueissa. Talouspalvelut tuottaa ja hankkii hyvinvointialueen tarvitsemat taloushallinnon ja strategisen laskentatoimen palvelut ja toimii johdon ja päätöksenteon tukena. Talouspalvelut vastaa talousarvion ja toiminta- ja taloussuunnitelman valmisteluprosessista ja seurantatietojen raportoinnista sekä organisaation sisäisestä laskennasta. Osana talouden peruspalveluja talouspalvelut huolehtii rahoitusstrategiasta ja -suunnitelmasta, maksuvalmiudesta, omaisuuden hallinnasta, laskutuksesta ja rahaliikenteestä sekä talouden prosesseihin liittyvien lakisääteisten tehtävien hoitamisesta – kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä, veroasioista, perinnän tehtävistä ja talouteen liittyvästä viranomaisraportoinnista yhteistyössä palvelukeskuksen kanssa. Keski-Suomen hyvinvointialueen taloushallinnon peruspalvelut tuottaa Monetra Keski-Suomi Oy.

Talouden palvelujen kokonaisuudenhallinta on keskitetty talouden palveluihin, mutta tehtäviä hoidetaan osittain myös muualla hyvinvointialueen organisaatiossa. Talouspalvelujen toimintoja kehitetään yhdessä hyvinvointialueen muun organisaation kanssa siten, että palvelut vastaavat perustoiminnan ja toimintaympäristön muuttuvia tarpeita.

Talouspalvelut-palvelualue jakautuu neljään palveluyksikköön: talouden konsernipalvelut, laskentapalvelut ja talousjohtamisen tuki, maksuliikepalvelut ja asiakasmaksut. Lisäksi talouspalveluihin kuuluu tekninen kokonaisuus ”talouspalvelujen yhteiset”.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024 Talouspalvelut, 1 000 €	Talouspalvelujen yhteiset	Talouden konsernipalvelut ja yhteiset prosessit	Laskentapalvelut ja talousjohtamisen tuki	Maksuliikepalvelut	Asiakasmaksut	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	120	0	0	0	0	120
josta sisäiset toimintatulot	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-7 017	-774	-741	-1 113	-624	-10 268
josta sisäiset toimintamenot	-1 725	-245	0	-22	0	-1 993
TOIMINTAKATE (sitova)	-6 897	-774	-741	-1 113	-624	-10 148

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024 Talouspalvelut, HTV	Talouspalvelujen yhteiset	Talouden konsernipalvelut ja yhteiset prosessit	Laskentapalvelut ja talousjohtamisen tuki	Maksuliikepalvelut	Asiakasmaksut	Palvelualue yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	1	7	10	21	13	52
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	1	0	1	0	0	2
Henkilötyövuodet, yhteensä	2	7	11	21	13	54

Talouspalvelujen yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Talouspalvelujen yhteiset on tekninen palveluyksikkö ja toimipiste, jossa käsitellään sellaiset talouspalvelujen yhteiset menot, joita ei voida kohdistaa vain tietyille palveluyksiköille.

Talouspalvelujen toiminnassa on kaikille palveluyksiköille yhteisiä painopistealueita vuodelle 2024:

Talouspalvelujen toiminnan yhteisenä painopistealueena kaikissa palveluyksiköissä vuonna 2024 on hyvinvointialueen talouden prosessien ja palveluiden vakiinnuttaminen yhteistyössä muun organisaation kanssa. Tämä koskee sekä talouden päivittäisprosesseja (laskutus- ja maksuliikeprosessit) että talouden raportoinnin, ennustamisen ja taloussuunnittelun prosesseja ja toimintatapoja. Painopistealueena on myös talouden tietojärjestelmien käytettävyyden parantaminen ja järjestelmien toimintavarmuuden varmistaminen.

Talouden peruspalvelujen tuottajan Monetra Keski-Suomi Oy:n kanssa tehdään yhteistyössä pitkäjänteistä toiminnan ja tuottavuuden kehittämistä kumppanuusmallin mukaisesti. Peruspalvelujen prosessit on pystytty tuottamaan hyvinvointialueen toiminnan käynnistyessä arvioitua pienemmillä kustannuksilla ja edelleen tuottavuuden parantaminen on tavoitteena myös vuoden 2024 palvelujen osalta.

Jämsän Terveys Oy:n palvelusopimuksen päättämisen ja palveluiden kotiuttamisen vaikutukset talouden prosesseihin suunnitellaan ja toteutetaan vaiheittain ja huomioidaan kaikkien talouspalvelujen palveluyksiköiden työssä.

Talouden konsernipalvelut ja yhteiset prosessit

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Talouden konsernipalvelut ja yhteiset prosessit-palveluyksikön tehtävänä on huolehtia hyvinvointialuetasoisien talouden toimintaprosessien ohjauksesta sekä prosessien ja välineiden (talouden tietojärjestelmät) kehittämisestä.

Hyvinvointialuetasoisia talouden prosesseja ovat mm. talousarvio ja investointien suunnittelu, rahoitus, sisäisen laskennan prosessi ja kokonaisuudenhallinta sekä kustannuslaskenta, palvelujen hinnoittelu, tuotteistus ja datanhallinta, hyvinvointialuetasoinen talouden seuranta ja raportointi, tietotuotanto ja tiedolla johtamisen tuki talouden osalta, automatisoitu talousraportointi, talouden kokonaiskuvan ylläpito – trendit ja ennusteet, kirjanpito ja ulkoistettujen palveluiden ohjaus ja laadunseuranta.

Talouspalvelujen toiminnan painopistealueena kaikissa palveluyksiköissä vuonna 2024 on hyvinvointialueen talouden prosessien ja palveluiden vakiinnuttaminen yhteistyössä muun organisaation kanssa. Tämä koskee sekä talouden päivittäisprosesseja (laskutus- ja maksuliikeprosesseja) että talouden raportoinnin, ennustamisen ja taloussuunnittelun prosesseja ja toimintatapoja. Painopistealueena on myös talouden tietojärjestelmien käytettävyyden parantaminen ja järjestelmien toimintavarmuuden varmistaminen.

Talouden konsernipalveluissa tavoitteena on hyvinvointialuetasoisien prosessien ja toimintamallien kehittäminen edelleen esim. talouden raportointiin ja ennustamiseen liittyen. Tavoitteena on vakaa, luotettava raportointi- ja ennustemalli ja tiedon luotettavuuden varmistaminen ja talouden tietojärjestelmien käytettävyyden ja vakauden parantaminen.

Laskentapalvelut ja talousjohtamisen tuki

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Laskentapalvelut ja talousjohtamisen tuki-palveluyksikön tehtävänä on tuottaa johtamisen tuen palvelua hyvinvointialueen toimialoille sekä huolehtia toimialojen osuuden toteuttamisesta ja koordinoinnista hyvinvointialueen talouden prosesseissa.

Lisäksi yksikön tehtävänä on talouden tuki ja yhteistyö toimialojen ja vastualueiden kanssa myös muutos- ja kehittämishankkeissa sekä tarvittavien laskelmien, selvitysten ja analyysien toteuttaminen sekä muu johtajien ja esihenkilöiden tarvitsema talousjohtamisen tuki toimialoilla.

Laskentapalveluiden ja talousjohtamisen tuen osalta vuoden 2024 painopiste on sen varmistamisessa, että pystymme tuottamaan laadukasta, riittävää ja organisaation tarpeita vastaavaa talouden johtamisen tukea. Painopistealueena on erityisesti talouden tasapainotusohjelman toteutumisen varmistaminen ja tuki seurannan keinoin.

Maksuliikepalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Maksuliikennepalvelut-palveluyksikön tehtävänä on hyvinvointialueen omana toimintana tuottamien talouden päivittäispalveluiden toteuttaminen. Päivittäispalveluihin kuuluvat esim. laskutuksen valmistelevat tehtävät muun laskutuksen kuin asiakasmaksujen laskutuksen osalta, ostolaskujen käsittelyyn ja käsittelyprosessiin liittyvät tehtävät sekä maksukäytäntöihin ja hyvinvointialueen rahaliikenteen hoitoon tehtäviä.

Maksuliikennepalvelujen kokonaisuudenhallinta on keskitetty talouden palveluihin, mutta tehtäviä hoidetaan osittain myös muualla hyvinvointialueen organisaatiossa sovitun työnjaon mukaisesti. Sosiaalipalvelujen maksuliikenne liittyy yksittäisten asiakkaiden palveluihin liittyy hoidetaan sote-toimialalla. Lisäksi ostolaskujen käsittelyä ja myyntilaskutusaineistojen valmistelua tehdään osittain palveluissa.

Maksuliikepalveluissa prosessien sujuvuuden parantaminen ja prosessien kehittäminen jatkuu. Tavoittelemme automatiikan ja robotiikan lisäämistä sekä organisaatiosidonnaisen osaamisen vahvistamista ostolaskujen käsittelyssä ja laskutusaineistojen tuottamisessa. Lisäksi tavoitteena on edelleen keskittää näiden tehtävien hoitamista talouspalveluihin muualta hyvinvointialueen organisaatiosta. Keskittäminen edellyttää lyhyellä aikavälillä resursien kohdentamista talouspalveluihin, mutta pidemmällä aikavälillä tavoitteena on palvelutuotannon tuottavuuden parantaminen ja hyvinvointialuetasoisesti työpanoksen vähentämisen luontaista poistumaa hyödyntämällä.

Asiakasmaksut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Asiakasmaksut- palveluyksikön tehtävänä on asiakasmaksujen prosessin hallinta ja kehittäminen hyvinvointialueella sekä asiakasmaksujen laskutus ja siihen liittyvä palvelu siltä osin, kun laskutusta toteutetaan hyvinvointialueen omana toimintana.

Asiakasmaksujen laskutuksen toteutus on organisoitu siten, että talouspalvelujen asiakasmaksut-yksikössä hoidetaan terveydenhuollon asiakasmaksujen laskutus (poislukien Monetra Keski-Suomelta ostettava erikoissairaanhoidon laskutus siirtymävaiheessa). Koti- ja asumispalveluiden ja sosiaalipalveluiden asiakasmaksujen laskutus hoidetaan sovitun työnjaon mukaan palveluissa.

Asiakasmaksujen laskutuksen ja siihen liittyvän asiakaspalvelun sujuvuutta haastaa tällä hetkellä usean erillisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän järjestelmäympäristö. Sitä mukaa kun järjestelmien yhtenäistäminen etenee, päästään myös laskutuksen prosessia yhtenäistämään ja sujuvoittamaan. Tavoitteena on myös prosessin tehostaminen siinä vaiheessa, kun käytössä olevien eri järjestelmien määrä vähenee. Tähän valmistaudutaan keskittämällä asiakasmaksujen esijärjestelmissä tehtävä laskutuksen valmistelutyö ja asiantuntijatehtävät kokonaan hyvinvointialueen omaksi toiminnaksi vuoden 2024 aikana.

Erikoissairaanhoidon asiakasmaksujen laskutus on tällä hetkellä Monetra Keski-Suomi Oy:n tuottamaa palvelua. Muilta osin asiakasmaksujen laskutus on jo hyvinvointialueen omaa toimintaa. Yhteistyössä Monetra Keski-Suomen kanssa valmistellaan erikoissairaanhoidon laskutuksen hallittu siirto hyvinvointialueen omaksi toiminnaksi vuoden 2024 aikana, jotta koko laskutuksen esijärjestelmissä tehtävä laskutustyö olisi yhtenä kokonaisuutena

hyvinvointialueen omana toimintana ja prosessin yhdyspinta selkeä. Tällä muutoksella tavoitellaan myös parempaa asiakaspalvelua. Suunnittelun lähtökohtana on, että muutos on aluksi kustannusneutraali, menot siirtyvät muutoksen toteutuessa palvelujen ostoista oman toiminnan menoiksi. Pidemmällä aikavälillä tavoitellaan prosessin tehostamista ja työpanoksen vähentämistä luontaista poistumaa hyödyntämällä.

HR-palvelut

Toiminnan kuvaus

HR-palvelut vastaa henkilöstöjohtamisen kokonaisuudesta Keski-Suomen hyvinvointialueella painopisteenään palvelussuhde-, henkilöstöresurssi-, työhyvinvointi- sekä henkilöstön osaamisen ja kehittämisen palvelut.

HR-palvelut tukee strategisen henkilöstöjohtamisen toteuttamista siten, että toiminnassa on henkilöstöä ja oikeanlaatuista osaamista oikea määrä, oikeaan aikaan, oikeissa paikoissa ja oikealla kustannuksella. Toimimme vahvassa yhteistyössä ydintoiminnan kanssa ja tuotamme palvelutoimintaa strategian toteuttamiseksi.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024 HR-palvelut, 1 000 €	HR palvelut, yhteiset	Henkilöstöresurssi palvelut	Palvelussuhde epalvelut	Työhyvinvointi palvelut	Henkilöstön osaamisen ja kehittämisen palvelut	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	0	0	0	2 890	960	3 850
josta sisäiset toimintatulot	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-9 772	-1 749	-1 969	-8 367	-1 672	-23 528
josta sisäiset toimintamenot	-3 697	-1	-42	-2	-22	-3 764
TOIMINTAKATE (sitova)	-9 772	-1 749	-1 969	-5 477	-712	-19 678

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024 HR-palvelut, HTV	HR palvelut, yhteiset	Henkilöstöresurssi palvelut	Palvelussuhde epalvelut	Työhyvinvointi palvelut	Henkilöstön osaamisen ja kehittämisen palvelut	Palvelualue yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	16	19	26	21	20	102
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	1	1	0	1	1	4
Henkilötyövuodet, yhteensä	17	20	26	22	21	106

HR palvelut, yhteiset

Toiminnan kuvaus

HR yhteisiin palveluihin sisältyvät HR-johtajan sekä järjestöjen (Tehy, Super, JHL, Jyty, Juko) pääluottamusmiesten ja luottamusmiesten kustannukset.

Henkilöstöresurssipalvelut

Toiminnan kuvaus

Henkilöstöresurssipalvelut koostuvat rekrytointipalveluista, tulijan ja lähtijän palveluista, perehtymisen ja perehdyttämisen palveluista sekä sijaishallinnan ja varahenkilöstön palveluista. Hyvinvointialueen vakituinen varahenkilöstö kootaan yhdeksi kokoonpanoksi kiinteästi henkilöstöresurssipalvelujen yhteyteen. Tavoitteena on, että toiminta aloitetaan hyvinvointialueen laajuisena 1.3.2024.

Palvelussuhdepalvelut

Toiminnan kuvaus

Palvelussuhdepalvelut ja HR-asiantuntijapalvelut sisältävät HR-järjestelmiin, työ- ja virkaehtosopimuksiin sekä paikallisiin sopimuksiin liittyviä palveluita sekä näiden soveltamisen asiantuntijatuena. Palveluissa vastataan myös palkkausjärjestelmien kehityksestä ja tuetaan palkan määrittämisessä sekä varmistetaan osaltaan palkanmaksutietojen oikeellisuutta.

Työhyvinvointipalvelut

Toiminnan kuvaus

Työhyvinvointipalvelut sisältää työhyvinvointia ja työkykyä tukevia palveluita sekä työturvallisuutta ja terveellisiä työolosuhteita vahvistavia työsuojelupalveluita työntekijälle, esihenkilölle ja johdolle sekä työyhteisöille. Aktiivisen tuen toimintamalli työkykyjohtamisessa sisältää varhaisen ja tehostetun vaiheen sekä työhön paluun tuen. Vastaamme työterveyshuollon toiminnan vaikuttavuudesta ja kehittämisestä. Seuraamme vaikuttavuutta henkilöstökokeman ja työhyvinvoinnin ja työkyvyn sekä turvallisuuden tilannetta kuvaavilla mittareilla ja raporteilla. Kehitämme toimintaamme ennakoivasti ja ratkaisukeskeisesti verkostoyhteistyössä ja kehittämishankkein työterveyden, Kevan, Kelan, Työterveyslaitoksen ja oppilaitosten kanssa.

Henkilöstön osaamisen ja kehittämisen palvelut

Toiminnan kuvaus

Henkilöstön osaamisen ja kehittämisen palvelut tarjoavat tukea hyvinvointialueellamme koulutuksellisissa ja osaamisen kehittämiseen liittyvissä asioissa. Osaamisen ja koulutuksen hallinnan palvelut, osaamisen ennakoinnin, varmistamisen ja ylläpitämisen palvelut ovat osana jatkuvaa oppimista. Henkilöstölle järjestetään koulutusta keskitetysti koulutussuunnitelmiin perustuen. Laadimme hyvinvointialuetasoiset koulutusohjeet sekä yleisen koulutussuunnitelman ohjaamaan osaamisen kehittämistä. Tuemme esihenkilöitä heidän työntekijöidensä urapolun etenemisen suunnitelmissa ja toteutuksessa työn vaatimusten mukaisesti. Opiskelijatoimintaa (ammattillinen toinen aste, ammattikorkeakoulut, yliopistot) koordinoidaan eri oppilaitosyhteistyönä. Oppisopimustoiminta ja opinnollistaminen ovat prosesseina kuvattu ja käytössä. Lääkärikoulutuksen (hajautettu perusopetus ja erikoistumiskoulutus) koordinointi siirtyi palveluihin 1.7.2023 alkaen.

HR-palvelut/Toiminnan painopistealueet

Hyvinvointialueen ensimmäinen henkilöstöohjelma vuosille 2023–2025 on hyväksytty aluehallituksessa 2023. Henkilöstöohjelma toimii henkilöstöjohtamisen työkaluna. Kehittämiskohteet strategiakaudelle ovat: lähijohtamisen kehittäminen, työvoiman hankinnan kehittäminen, palkitsemisen kehittämisen, työhyvinvointia ja työolosuhteita tukevien käytäntöjen kehittäminen sekä resurssisuunnittelun kehittäminen. Avainalueille määritellään tavoitteet, keinot ja mittarit.

Varsinainen toteutus tapahtuu priorisoimalla ja rytmittämällä kehitystoimenpiteitä koko strategiakauden ajalle. Ryhmittely tehdään HR-johdon vetämänä ja siitä päättävät johtoryhmä ja aluehallitus. Kehitystoimenpiteiden toteutuminen edellyttää, että niille määritellään kotipesä ja ”prosessin omistaja”, jonka tavoitteisiin ja työsuunnitelmaan tehtävä sisältyy. Henkilöstöohjelma on kehys, jota tarkennetaan kunkin teema-alueen ”omistajan” ja hänen vetämänsä tiimin sekä yhteistyöverkoston toimesta.

Henkilöstöohjelman mukaisten kehittämishankkeiden/-projektien toteuttaminen ohjaa HR-palveluiden toimintaa. Painotuksia tulee myös tuottavuushankkeen, henkilöstön pitovoimatekijöiden kokonaisvaltainen uudistaminen- hankkeesta, jonka keinot löytyvät myös henkilöstöohjelman kehittämishankkeiden sisältä.

Hyvinvointialueelle rakennetaan keskitetty varahenkilöstö. Henkilöstö kootaan yhteen HR-palveluihin. Varahenkilöstö ja rekrytointi toimivat tiiviissä yhteistyössä. Työnhakijalle tämä näkyy yhtenä palvelukeskuksena, jonka kautta voi tarjota työtään hyvinvointialueen palvelualueille ja työpaikoille. Työntekijällä on mahdollisuutena yhdistää eri työyksiköiden työtä yhden palvelussuhteen alle. Aikaisempien soteorganisaatioiden hyvät käytännöt äkillisten ja

lyhyiden poistumien korvaamiseksi rakennetaan koko hyvinvointialueen laajuisiksi. Toimintaa on mahdollista laajentaa myöhemmin koskemaan pidempiä poissaoloja kuten vuosilomia- ja perhevapaita. Ulkoisten ja sisäisten keikkojen prosessia kehitetään osana toimintaa. Tavoitteena on, että keskitetty varahenkilöstö äkillisten poistumien hoitamiseen aloittaa 1.3.2024. Varahenkilöstö toimii sisäisen laskutuksen perusteella eli palvelualueille myydään toimitettuja sijaistuspäiviä ja yksikkö kattaa tällä kustannuksensa.

Kansainvälisen työvoiman rekrytointihanke aloitetaan yhteishankintana YTA-alueen kanssa ja toteutetaan yhteistyössä palvelualueiden kanssa. Tähän käytetään ministeriön ns. vakiinnuttamisavustusta.

HR-palveluiden painopisteinä näiden erillisten kehitystoimenpiteiden lisäksi on

- HR-prosessien sujuvuuden ja laadun kehittäminen sekä niiden toiminnallistaminen arkeen
- HR-toimintamallien kehittäminen ja henkilöstökäytänteiden yhdenmukaistaminen työnantajalla. Paikannetaan, dokumentoidaan ja levitetään hyviä käytäntöjä.
- Palveluntuottajien, Työterveys Aalto Oy:n ja Monetra Oy:n; kanssa sujuvan toiminnan ja työnjaon rakentaminen.
- Osaamisen kehittämisen ja keskitettyjen koulutusten toimintamallin vakiinnuttaminen. Erityisenä painopisteenä on lähijohtamisen koulutukset ja valmennukset. Koulutuksen ja osaamisen hallinnan järjestelmän kehittäminen.
- Yhtenäisten ja laadukkaiden perehdytysprosessien kehittäminen sekä perehdytysjärjestelmän käytön laajentaminen.
- Sujuvien ja hakijaystävällisten rekrytointiprosessien kehittäminen. Monipuolinen ja tavoittava rekrytointimarkkinointi

HR-palvelujen vastuulla on tuottavuusohjelman kärkiteeman nro 3. Henkilöstön pitovetovoi-
matekijöiden kokonaisvaltainen uudistaminen. Monet toimenpiteistä on HR:n vetovas-
tuulla.

Palveluntuottajien, Työterveys Aalto Oy:n ja Monetra Oy:n; kanssa sujuvan toiminnan ja työnjaon rakentaminen. Kehittämistoimenpiteet priorisoidaan ja niiden ja etenemistä seurataan säännöllisissä yhteistyöpalavereissa. Työterveysyhteistyön kustannusvaikuttavuutta seurataan ja siihen pyritään vaikuttamaan yhteisiä prosesseja kehittämällä. Palkka- ja matkakeskuspalveluiden kustannuksiin vaikutetaan yhteistä prosessia kehittämällä ja yksinkertaistamalla. Tavoitteena on tuottavuuden lisääntyminen 10 %:lla ensimmäisestä toimintavuodesta, joka näkyy Monetran laskutuksen pienemisenä.

Omaa palveluprosessia arvioidaan ja toimintatapoja sekä viestintää kehitetään tavoitteena prosessin digitalisointi/automatisointi niissä toiminnoissa, joissa se on mahdollista.

Tietohallinto

Toiminnan kuvaus

Tietohallinto vastaa hyvinvointialueen ICT-palvelujen keskitetyn kokonaisuuden tuottamisesta. Kokonaisuus muodostuu seuraavista osa-alueista: tietohallintopalvelut, tietoturva- ja tietosuojapalvelut, digitaalisten palveluprosessien tuki, ICT-hankkeet, ICT-projektit ja kehittäminen, teknologiapalvelut ja digikehittämisen tuki. Jokainen yksikkö vastaa vastuullaan olevien järjestelmien tuki- ja ylläpitopalveluista sekä elinkaarenhallintapalveluista. ICT-palveluiden keskeisenä tavoitteena on tukea hyvinvointialueen ydintoimintaa toimivilla ICT-ratkaisuilla, tiedonhallintaratkaisujen toimivuutta sekä järjestelmien omistajuuden hallinnan kehitystä.

Tietohallinto kehittää hyvinvointialueen ICT-palvelukokonaisuutta tiiviissä yhteistyössä toiminnan ja palvelutuottajien kanssa. Tietohallinto järjestää ja tuottaa hyvinvointialueen ICT-palvelut pääosin inhouse-yhtiöiden 2M-IT Oy:n sekä Istecki Oy:n avulla. Tietohallinnon keskeinen tehtävä on ICT-ostopalveluiden ja palvelutuottajien hallinta. Palveluhallintaa tehdään monitoimittajaympäristössä ja keskeisten toimittajien osalta pitkäaikaisilla sopimuksilla. Tietohallinnon kustannustehokkuutta haastaa teknologian kehittymisen kustannusvaikutukset, lainsäädännölliset muutokset sekä hyvinvointialueen toimintaprosessien muuttuvat vaatimukset. Teknologian ajantasainen ylläpitäminen vaatii jatkuvaa järjestelmien ja teknisten ICT-ympäristöjen kehittämistä.

ICT-palvelujen muutosten resursointi toteutetaan suurelta osin ostopalvelujen kautta. Tietohallinnon omat resurssit keskittyvät toimintaprosessien vaatimusten implementointiin olemassa oleviin järjestelmiin ja muutosten kommunikointiin järjestelmätoimittajille. Tietohallinnolla on kyvykkyyksiä sote-ICT:n toimintaprosessien kehittämiseen, mutta keskeinen muutokkyvykyys syntyy kolmansien osapuolien kautta. Sote-ICT-osaamista kehitetään jatkuvasti paremmaksi, jotta voidaan vastata tuleviin ICT-muutosvaatimuksiin.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024							
Tietohallinto, 1 000 €	Tietohallinto yhteiset		Projekti ja kehittäminen		Palveluprosessien digitalisaatio	Palvelualue yhteensä	
	Tietohallinto yhteiset	Tietohallintopalvelut	kehittäminen	Teknologiapalvelut			
TOIMINTATULOT	0	64 781	0	197	1 755		66 732
josta sisäiset toimintatulot	0	63 428	0	0	0		63 428
TOIMINTAMENOT	-1 530	-9 007	-1 204	-21 837	-19 402		-52 979
josta sisäiset toimintamenot	-60	-1 313	-1	0	0		-1 374
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 530	55 774	-1 204	-21 640	-17 647		13 753

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024						
Tietohallinto, HTV	Tietohallinto yhteiset		Projektit ja kehittäminen		Palveluprosessin digitalisaatio	Palvelualue yhteensä
	Tietohallintopalvelut		Teknologiapalvelut			
Henkilötyövuodet, vakituiset	2	6	11	12	8	39
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	0	0	0	1	0	1
Henkilötyövuodet, yhteensä	2	6	11	13	8	40

Tietohallinto yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Tietohallinto yhteiset kattaa tietohallinnon johtamisen ja tietoturvallisuuden toiminnot sekä hyvinvointialueen strategian toteuttamisen ICT-palveluiden tuen osalta.

Toiminnan painopistealue vuonna 2024 on hyvinvointialueen strategian toteuttamisen ICT-tuessa mm. digitalisaation edistämisen keinoin sekä ICT-ympäristön ylläpito kansallisten ja EU-vaatimusten mukaisesti (mm. NIS2).

Tietohallintopalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Tietohallintopalvelut toteuttaa hyvinvointialueen laajuisen ICT-taloussuunnittelun, seurannan ja raportoinnin, ICT-hankintaprosessin, ICT-sopimushallinnan sekä ICT-riskienhallinnan tehtäviä. Yksikön vastuulla on pääpotilastietojärjestelmän, ikääntyneiden palveluiden tietojärjestelmien sekä HR- ja talousjärjestelmien kehittämisen tuki. Lisäksi yksikkö tuottaa tiedonhallinnan ratkaisuja hyvinvointialueen tiedolla ja laadulla johtamisen tueksi, tuottaa aineistoja talouden ja raportoinnin prosesseihin sekä toteuttaa hyvinvointialueen tiedonhallintamallia ja ylläpitää tietovarastoja ja tietokantoja.

Toiminnan painopistealue vuonna 2024 on kustannustehokkaan ja kustannusvaikuttavan tiedonhallintaympäristön hallinta sopimusten ja talouden tehokkaamman seurannan ja hallinnan keinoin.

Projektit ja kehittäminen

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

ICT-projektitoimisto koordinoi tietojärjestelmien hankinta-, käyttöönotto- ja päivitysprojekteja sekä huolehtii ICT-projektisalkunhallinnasta. PMO-toiminnan kehittäminen on käynnistetty.

Toiminnan painopistealue vuonna 2024 on uusien järjestelmien hallittu käyttöönotto.

Teknologiapalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Teknologiapalvelut vastaa kumppanien kanssa toteutetuista konesali- ja kapasiteettipalveluista, tietoliikennepalveluista, viestintäteknologiasta, rakennus-, kiinteistö- ja lääkintäteknikan ICT:stä, perustietotekniikasta, päätelaitepalveluista, loppukäyttäjätuesta sekä teknologia-arkkitehtuurin kehittämisestä.

Toiminnan painopistealue vuonna 2024 on teknologiaympäristön päivitys (palvelinkapasiteetti) ja ICT-palvelutoimittajamuutoksen teknologiatuki.

Palveluprosessien digitalisaatio

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Digitaalisten palveluprosessien tuen tavoitteena on tehostaa toimintaa digitaalisten palvelujen avulla ja vapauttaa ammattilaisen aikaa varsinaiseen ydintoimintaan. Digiratkaisujen hankinta tapahtuu tiiviissä yhteistyössä palveluiden kanssa noudattaen hyvinvointialueen hankintaprosesseja sekä hyvinvointialueen digiohjelmia. Digitalisaation kehittämisessä hyödynnetään ekosysteemejä mm. Keski-Suomen hyvinvointialueella vaikuttavan terveydenhuollon ekosysteemin rakentumisen kautta. Digitalisaation tavoitetilan kuvaamisessa hyödynnetään kokonaisarkkitehtuuria erityisesti toiminnan ja tiedon tasolla. Tavoitetilaan siirtymistä kuvataan arkkitehtuurin kehittämispolulla.

Toiminnan painopistealue vuonna 2024 on digiohjelman toteuttamisen mahdollistaminen ja tuki sekä asiakas- ja potilastietojärjestelmien hallittu muutos ja päivitys.

Viestintäpalvelut

Toiminnan kuvaus

Viestintäpalvelut tuottavat keskitetysti viestintäpalveluita hyvinvointialueelle ja tukevat vastualueiden, johdon ja päätöksenteon viestintää.

Viestintäpalveluiden tavoitteena on:

- Edistää demokratiaa, avointa hallintoa ja osallisuutta
- Kertoa, mitä palveluja on, mistä ja miten palvelut saadaan
- Edistää hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta
- Vahvistaa hyvinvointialueen brändiä ja Keski-Suomen vetovoimaisuutta

Viestinnän keskiössä ovat ihmisten tiedon tarpeet, asioiden ajankohtaisuus ja hyvinvointialuestrategia. Toimiva viestintä perustuu johtamisen, viestinnän osaamisen sekä tilannekuvan ja asiantuntijuuden yhteistyöhön. Viestintää toteutetaan suunnitelmallisesti, vaikuttavasti ja ihmislähtöisesti. Viestinnän periaatteet nojautuvat hyvinvointialueen arvoihin. Viestintä on muun muassa avointa, vuorovaikutteista, yhdenvertaista, tasapuolista, oikea-aikaista ja ihmislähtöistä.

Viestintäpalveluissa luodaan vuorovaikutteista ja avointa keskustelukulttuuria sekä viestinnän toimintamalleja, jotka edesauttavat ihmislähtöisen hyvinvointialueen rakentumista.

Viestintää tehdään yhdessä koko organisaation voimin: jokaisella hyvinvointialueen työntekijällä on oma roolinsa viestijänä. Viestinnän onnistumista arvioidaan säännöllisesti.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024				
Viestintä, 1 000 €	Viestintä yhteiset	Ajankohtaisviestintä	Vuorovaikutus	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	23	0	0	23
josta sisäiset toimintatulot	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-698	-443	-478	-1 619
josta sisäiset toimintamenot	-475	0	0	-475
TOIMINTAKATE (sitova)	-675	-443	-478	-1 596

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024				
Viestintä, HTV	Viestintä yhteiset	Ajankohtaisviestintä	Vuorovaikutus	Palvelualue yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	1	6	6	13
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	0	0	1	1
Henkilötyövuodet, yhteensä	1	6	7	14

Viestintä yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Viestinnän yhteisiin on budjetoitu viestintäjohtajan palkka sekä viestintäpäällikön palkan va-
raus.

Viestintäpalvelut jakautuvat kahteen tiimiin, ajankohtaisviestintään ja vuorovaikutuksen ko-
konaisuuteen.

Ajankohtaisviestintä

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Ajankohtaisviestinnän kokonaisuuteen kuuluvat seuraavat osa-alueet:

- Johdon viestintätuki
- Vastuualueiden viestintäpartnerit
- Päivittäis-, henkilöstö-, sidosryhmä-, media-, asiakas- ja asukasviestinnän sujuvuus ja niiden sisällöntuotanto
- Kriisitilanteisiin varautuminen
- Kriisi-, turvallisuus- ja riskiviestintä
- Mediasuhteet ja niiden hoitaminen
- Viestintään vaikuttavien lakien ja säädösten tuntemus
- Yhteiskunnallinen vaikuttaminen: terveyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin näkökul-
mat

Vuoden 2024 painopisteitä ajankohtaisviestinnässä ovat:

- Asukas- ja asiakasviestintä
  - Kuntakohtaiset, monipuoliset viestintäkanavat
- Kriisiviestinnän toimivuuden varmistaminen

- Viestintävalmiudet
  - Viestintäkoulutus
- Erityisryhmien viestintä
  - Kieliversiot
  - Selkokieli, viittomat, lasten ja nuorten viestintä

Vuorovaikutus

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Vuorovaikutuksen kokonaisuuteen kuuluvat seuraavat osa-alueet:

- Vuorovaikutuksen mahdollistaminen ja kanavien ylläpito
- Eri kanavien ylläpito, seuranta ja kehittäminen
- Ulkoiset verkkosivut, sisäinen intra, somekanavat, seurantajärjestelmät, analyysit
- Henkilöstöviestintä ja sisäisen viestinnän tuki
- Brändin ja asiakaskokemuksen sekä osallisuuden vahvistaminen viestinnän keinoin
- Brändi ja työnantajamielikuvan tukeminen
- Toimintakulttuurin tukeminen
- Palvelujen markkinointi ja hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen kampanjat
- Kuva- ja materiaalipankki ja visuaalinen viestintä
- Viestintäverkostojen ylläpitäminen

Vuoden 2024 painopisteitä vuorovaikutuksessa ovat:

- www.hyvaks.fi-verkkosivuston jatkokehitys
- Strategiaviestintä ja toimintakulttuuri
- Henkilöstöviestinnän kanavat
  - Kokonaisuuden haltuunotto
  - Eri vastualueiden viestintä
- Työnantajamielikuva
- Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen viestintä
- Sosiaalisen median kokonaisuuden hallinta ja kehittäminen
- Viestinnän arviointi
  - Mainetutkimus ja muut tutkimukset
- Odotusten hallinta
  - Viestintä tulleista palautteista ja kehittämistoimenpiteistä
- Viestintäverkostot

Tilapalvelut

Toiminnan kuvaus

Tilapalvelut -palvelualueen tehtävänä on hallinnoida Keski-Suomen hyvinvointialueen käytössä olevaa tilakokonaisuutta. Hyvinvointialueen käytössä on kaikkiaan yli 500 000 neliötä tilaa sadoissa eri kiinteistöissä Keski-Suomen maakunnan alueella. Valtaosa hyvinvointialueen käytössä olevista tiloista on ulkoa vuokrattuja Keski-Suomen kunnilta tai yksityisiltä kiinteistön omistajilta. Toiminnan tavoitteena on taata terveelliset, turvalliset ja kustannustehokkaat toimitilat eri palveluiden tarpeisiin asiakas- ja käyttäjätuottavuus huomioiden.

Teknisen palvelun vastuulla ovat rakennus- sekä talotekniikka. Tavoitteena on toimiva, turvallinen ja terveellinen työympäristö omissa ja vuokratuissa kiinteistöissä. Edellä mainittuihin kohteisiin liittyvän palvelun lisäksi tekninen huolto tuottaa kiinteisiin laitteisiin liittyviä palveluita. Tekninen huolto tuottaa palvelunsa alan normien ja säännösten mukaisesti. Teknisen huollon tehtävänä on toimia asiantuntijaorganisaationa oman alansa kehittämis-, neuvonta- ja ohjaustehtävissä.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024						
Tilapalvelut, 1 000 €	Tilapalveluiden johtaminen	Tekniset palvelut yhteiset	Kiinteistöt tekniikka	LVI- ja konetekniikka	Sähkötekniikka	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	68 701	42 090	0	0	0	110 792
josta sisäiset toimintatulot	67 712	40 141	0	0	0	107 853
TOIMINTAMENOT	-77 744	-690	-4 322	-4 978	-5 290	-93 023
josta sisäiset toimintamenot	-11 448	-526	-268	-196	-85	-12 523
TOIMINTAKATE (sitova)	-9 042	41 400	-4 322	-4 978	-5 290	17 768

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024						
Tilapalvelut, HTV	Tilapalveluiden johtaminen	Tekniset palvelut yhteiset	Kiinteistöt tekniikka	LVI- ja konetekniikka	Sähkötekniikka	Palvelualue yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	11	3	11	15	14	54
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	0	0	1	0	0	1
Henkilötyövuodet, yhteensä	11	3	12	15	14	55

Tilapalveluiden johtaminen

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Tilapalvelut tehtävänä on toimia kiinteistöjen tukipalvelujen asiantuntijaorganisaationa. Toimintaa johdetaan johtotiimin ja neljän operatiivisen tiimin kautta.

Neljä operatiivisen johtamisen tiimiä muodostuu seuraavasti:

- asiakkuus- ja ylläpito
- kiinteistöjen kehittäminen
- hankinta- ja talous
- tekniset palvelut

Johtotiimi linjaa organisaation strategiset tavoitteet. Johtotiimin tehtävä on myös luoda toimintasuunnitelma, sekä tiimien operatiivisen johtamisen tavoitteet.

Asiakkuus- ja ylläpito tiimi toimii kiinteistöjen käyttäjien ja omistajien rajapinnassa. Tiimissä on kaksi kiinteistömanageria, jotka ovat yhteyshenkilönä kaikkiin 22 hyvinvointialueen kuntaan. Asukas- ja tilavuokrauksien sopimusten hallinta sekä sisäilmaprosessi, hoidetaan myös tämän tiimin kautta.

Kiinteistöjen kehittämisen päätehtävä on palveluverkkotyö sekä kiinteistöjen teknisen ja toiminnallisen käytettävyyden määrittely. Tiimi toimii Modulo-järjestelmän pääkäyttäjänä,

Hankinta- ja taloustiimi tekee tiivistä yhteistyötä talouden tuen sekä muiden sisäisten tiimien kanssa.

Tekniset palveluiden tehtävä on huolehtia omien ja vuokrakiinteistöjen rakennus- ja taloteknisten järjestelmien toimivuudesta, vastuunjaon mukaisesti.

Tekniset palvelut yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Hyvinvointialueen omistamien kiinteistöjen ylläpitotehtävät. Keskeisimpänä kiinteistönä on Sairaala Nova, jonka sadat erilaiset järjestelmät ja laitteet vaativat huoltoa ja ylläpitoa 24/7. Teknisten palveluiden tavoitteena on toimiva, turvallinen ja terveellinen työympäristö.

Toiminnan painopistealueena ammattilaisten jatkuva kouluttautuminen suunnitelmalliseen kunnossapitoon. Koulutuksessa ja toiminnassa huomioidaan riskienhallinta, sekä häiriötön toiminta käyttäjille.

Yksi tärkeä pääpaino koulutuksille on myös teknisten päivystäjien jatkuva koulutus ja perehdyttäminen laitteisiin ja järjestelmiin.

Tuotamme palvelumme alan normien ja säännösten mukaisesti.

Kiinteistöjen kulutus- ja hintaseurantaa tehdään LVI- ja konetekniikan lämmitys-, kylmä- ja vesijärjestelmien osalta ja sähkötekniikassa seurataan sähköenergian kulutusta

Kiinteistötekniikka

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Kiinteistötekniikka vastaa tilojen ja alueiden kunnossapidosta. Kiinteistötekniikan tehtäviin kuuluu tiloihin tehtävien korjaustöiden organisointi ja johtaminen.

LVI- ja konetekniikka

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

LVI- ja konetekniikka vastaa LVKA-järjestelmistä sekä kaasuverkostosta, koneteknisistä huolloista ja kunnossapidosta. LVI- ja konetekniikalle kuuluu myös erilaisten koneteknisten laitteiden huolto- ja korjaustyöt mm. keittiölaitteet, välinehuollon laitteet, puhdistilat ja vedenkäsittely.

Sähkötekniikka

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Sähkötekniikka vastaa sähkönjakelujärjestelmästä ja pyrkii toiminnallaan saavuttamaan häiriöttömän sekä turvallisen energiansiirron kaikkiin sähköä vaativiin järjestelmiin. Myös muiden sähkö- ja telejärjestelmien toiminta, kunnossapito ja turvallisuuden takaaminen kuuluvat toimenkuvaamme.

PALVELUTUOTANNON TUKIPALVELUT

Toiminnan kuvaus

Hyvinvointialueiden toimialaan kuuluvien tehtävien tukipalveluiksi katsotaan kaikki sosiaali- ja terveydenhuoltoa sekä pelastustoimea tukevat tehtävät. Tuotannon tukipalveluita ovat:

- Ruokahuollon palvelut
- Puhtauspalvelut
- Välinehuolto ja lääkintäteknikka
- Logistiikka- ja kuljetuspalvelut

Palvelutuotannon tukipalvelujen painopistealueena talousarviokaudella on yhteisen toimintakulttuurin ja yhtenäisten toimintatapojen kehittäminen palvelualueen sisällä sekä yhteistyössä palvelutuotannon kanssa. Puhtauspalveluissa painotetaan erityisesti yhtenäisten toimintamallien käyttöönottoa ja kehittämistä kustannustehokkuuden lisäämiseksi. Välinehuollossa ja ruokapalveluissa tuotannonohjausjärjestelmien käyttö koko hyvinvointialueella parantaa ja yhdenmukaistaa palvelun laatua sekä lisää potilasturvallisuutta ja yhdenvertaisuutta asiakkaille tuotettavissa palveluissa. Logistiikka- ja kuljetuspalvelujen painopistealueena on varasto- ja materiaalitoimintojen uudelleenorganisointi ja keskittäminen.

Palvelutuotannon tukipalvelujen vastuualueella tehdään kaksi organisaatiomuutosta: Lääkintäteknikka siirretään Tilapalvelujen organisaatiosta osaksi Välinehuollon palvelualueutta sekä Hankinnat ja logistiikka -palvelualue organisoidaan uudelleen siten, että hankintojen kokonaisuus siirtyy osaksi oikeudellisia palveluja. Logistiikka- ja kuljetuspalvelut jäävät. Henkilökunnan saatavuudessa on haasteita erityisesti suurimpien kuntakeskusten ulkopuolisilla alueilla. Tukipalveluissa kiinnitetäänkin erityistä huomiota henkilöstön työhyvinvoinnin ja osaamisen tukemiseen. Tähän pyritään esimerkiksi työnkiertoa ja monipuolisia toimenkuvia kehittämällä sekä vahvalla esihenkilötyön tukemisella. Oikeanlaiset työmenetelmät ja välineet ovat tärkeitä työergonomian kannalta. Yhden tai kahden työntekijän yksiköt ovat haavoittuvia ja tähän pyritään vaikuttamaan palveluverkkotyön lisäksi työvuorosuunnittelulla. Työvuorosuunnittelussa painotetaan suurempien työssäkäyntialueiden muodostamista, mikä helpottaa työvoimapulaa ja tarjoaa työntekijöille mahdollisuuden monipuolisempiin tukipalveluihin.

Kustannusten nousu on merkittävä riski talousarvion toteutumiselle ja aiheuttaa tehostamispainetta palvelun tuottamisen tapoihin. Tuotettavien tukipalvelujen määrä riippuu palvelutuotannon määrästä, joten palvelutuotannossa tapahtuvat muutokset vaikuttavat suoraan tukipalvelujen kustannuksiin.

Talouden tavoitteet

TA2024 Palvelutuotannon tukipalvelut, 1 000 €	Palvelutuotannon tukipalvelut yhteiset	Ruokapalvelut	Puhtaus- ja tekstiilipalvelut	Välinehuolto	Logistiikkapalvelut	Vastuualue yhteensä
TOIMINTATULOT	0	28 418	33 695	19 888	6 015	88 017
josta sisäiset toimintatulot	0	26 097	33 190	19 152	5 920	84 359
TOIMINTAMENOT	-256	-28 564	-33 978	-18 434	-6 328	-87 561
josta sisäiset toimintamenot	-84	-4 677	-2 412	-2 508	-755	-10 436
TOIMINTAKATE (sitova)	-256	-146	-282	1 453	-313	456

Talousarvion henkilötyövuodet palvelualueittain

TA2024 Palvelutuotannon tukipalvelut, HTV	Palvelutuotannon tukipalvelut yhteiset	Ruokapalvelut	Puhtaus- ja tekstiilipalvelut	Välinehuolto	Logistiikkapalvelut	Vastuualue yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	1	195	451	115	77	838
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	0	39	78	11	9	138
Henkilötyövuodet, yhteensä	1	234	529	126	86	976

Ruokapalvelut

Toiminnan kuvaus

Hyvinvointialueen ruokapalveluissa tuotetaan aterioita ja palveluita joko omana tuotantona tai ostopalveluna hyvinvointialueen inhouse-yhtiöiltä ja yrityksiltä. Palvelut suunnitellaan yhteistyössä asiakkaan kanssa ydintoimintoja tukien.

Ruokapalvelun rooli on tukea asiakkaan hyvinvointia tai toipumista ravitsemuksellisesti täysipainoisilla aterioilla. Ruoan ravitsemuksellisen laadun määrittää ravitsemushoito- ja ruokasuositukset sekä lainsäädäntö.

Ruokapalvelut tuottavat ateriapalveluita maakunnan sairaaloihin, pitkäaikaishoiva- ja asu-
mispalveluihin ja kotipalveluun sekä työpaikka-aterioita henkilökunnalle.

Ruokapalvelu toimittaa ateriat ja tuotteet palveluilta saatujen tilauksien mukaan sovittuina ajankohtina.

- toimitus toimipisteeseen.
- toimitus palvelukeittiöön, jossa ruokapalvelun henkilöstö hoitaa palvelun kohteessa sovitun laajuuden mukaisesti.
- toimitus kuumennuskeittiöön, josta toimitetaan edelleen toimipisteisiin, joilla ei ole mahdollisuutta kuumentaa ruokaa.

Hyvinvointialueella tuotantokeittiöiden määrä on vähentynyt vuoden 2023 aikana 9 tuotantokeittiöstä 7 tuotantokeittiöön.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024 Ruokapalvelut, 1 000 €	Ruokapalvelut yhteiset	Ruokapalveluiden ostopalvelut	Ruokapalvelut, pohjoinen Keski- Suomi	Ruokapalvelut, eteläinen Keski- Suomi	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	0	5 094	6 892	16 432	28 418
josta sisäiset toimintatulot	0	5 094	6 610	14 394	26 097
TOIMINTAMENOT	-1 175	-4 453	-5 725	-17 211	-28 564
josta sisäiset toimintamenot	-850	0	-434	-3 394	-4 677
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 175	640	1 167	-778	-146

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024 Ruokapalvelut, HTV	Ruokapalvelut yhteiset	Ruokapalveluiden ostopalvelut	Ruokapalvelut, pohjoinen Keski- Suomi	Ruokapalvelut, eteläinen Keski- Suomi	Palvelualue yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	4	0	55	136	195
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	0	0	7	32	39
Henkilötyövuodet, yhteensä	4	0	62	168	234

Ruokapalvelut yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Tavoitteena on yhtenäistää ja tehostaa ruokapalvelujen toimintatapoja ja prosesseja ja hyödyntää tuotannonohjausjärjestelmiä täysimääräisesti. Lisäksi käynnistetään selvitys siirtymisestä yhden tuotannonohjausjärjestelmän käyttäjäksi. Kartoitetaan eri palvelujen kannattavuutta ja toiminnan kustannusrakennetta ja haetaan yhteistyössä kokonaistaloudellisin tapa tuottaa palvelua alueellisesti eri asiakkuuksille (esim. Laukaan seutu) Henkilöstövoimavarojen ohjaamiseksi työvuorosuunnittelua keskitetään laajemmiksi kokonaisuuksiksi, jolla haetaan säästöjä ja turvataan toimintaa laajentamalla työssäkäyntialueita. Elintarvikehankintojen osalta talousarvion toteutumisen varmistamiseksi palvelupäälliköt seuraavat ruokapalvelun ostoja toimipisteittäin. Yhdenmukaisella ruokalistalla turvataan ravitsemuksellinen laatu ja ohjataan raaka-aineiden hankintaa ketjun kaikissa vaiheissa. Riskinä tavoitteen toteutumisessa on elintarvikkeiden hintojen nousu ja raaka-aineiden saatavuusongelmat, jotka myös lisäävät kustannuksia.

Sähköinen omavalvontajärjestelmä yhdenmukaistettiin 2023 ja sen avulla seurataan valittujen kohteiden lämpötiloja, puhtaustasoa. Uutena toimintona omavalvontajärjestelmässä on hävikin seuranta, joka otetaan käyttöön 2024 aikana. Sen avulla hävikkiä voidaan kirjata ja seurata kohteittain päivätasolla ja tehdä korjaavia toimenpiteitä.

Hyvinvointialueen strategisina menestystekijöinä on kuvattu vankka tietopohja ja systemaattinen tiedon hyödyntäminen ja hyvinvoiva, osaava ja osallistuva henkilökunta. Näihin pyritään tiedon systemaattisella hyödyntämisellä tuotannonohjausjärjestelmän ja muiden toimintaa ohjaavien järjestelmien avulla. Vahvistetaan ja tuetaan yksilön mahdollisuutta vaikuttaa omaan työhön ja se kehittämiseen arjessa hyvällä esihenkilötyöllä, jolloin ydintehtävät saadaan sujuvammaksi ja työssä voi keskittyä olennaiseen.

Ruokapalvelujen yhteiset yksikössä työskentelee Palvelujohtajan lisäksi ravitsemussuunnittelija, sovellusasiantuntija ja sihteeri. Kehityspäällikön tehtävää ei täytetty 2023 säästötoimena. Tehtävää ei edelleenkään täytetä 2024.

Ruokapalveluiden ostopalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Ruokapalveluja hankitaan ostopalveluna hyvinvointialueen in-house yhtiöiltä, joita ovat Saarijärvi Saasera Oy, Karstula Kasera Oy, Jämsän ateria ja puhtauspalvelut Oy, Keuruu-Multia-Petäjävesi, Kateria Oy, Kivijärvi Kivijärven Helmi ja Kinnula Kinnulan ruokapalvelut Oy. Lisäksi ruokapalvelua ostetaan mm. Sodexo Oy:ltä, Liepeen hoivalta ja Sarahovilta.

Ostopalvelut kasvavat vuositasolla n. kaksinkertaiseksi kun 1.4.2024 Jämsässä vanhuspalveluiden kokonaisuus siirtyy hyvinvointialueelle.

Ruokapalvelut, pohjoinen Keski-Suomi

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Pohjoisella palvelualueella on neljä tuotantokeittiötä, jotka sijaitsevat Äänekoskella, Konnevedellä, Viitasaarella ja Pihtiputaalla. Vuonna 2023 lopetettiin tuotantokeittiötoiminta Konginkankaalta ja Uraisilta ja niiden toimintamalli muutettiin palvelukeittiöksi. Pohjoisella alueella on myös 6 palvelukeittiötä, joihin ruoka toimitetaan lähimmästä tuotantokeittiöstä. Kyyjärven Kivirannan palvelukeittiön ruoka ostetaan Karsera Oy:ltä Karstulasta ja palvelukeittiön henkilöstö kuuluu Viitasaaren toimipisteeseen.

Painopistealueina on 2023 syksystä valmistelussa ollut kotiin toimitettavien aterioiden toimitaminen asiakkaille 3 kertaa viikossa kylmänä. Toimipisteiden työn mitoitusta työntutkimuksen avulla ostettiin Viitasaarelle ja Äänekoskelle. Tutkimuksesta Viitasaari toteutettiin loppuvuodesta 2023 ja Äänekoski tammikuussa. Tulosten valmistuttua arvioidaan yksiköiden toimintaa ja mahdollisia muutostarpeita.

Viitasaarella ja Pihtiputaalla luovutaan omana toimintana tehdystä aterioiden kuljetuksesta ja jatkossa kuljetukset hoitaa kilpailutettu kuljetusyritys.

Pohjoisella palvelualueella erityisesti Viitasaarella ja Pihtiputaalla henkilöstön saatavuudessa on suuria haasteita. Yhteistyötä oppilaitosten jatketaan edelleen.

Kokonaisuutta johtaa palvelupäällikkö, joka vastaa kokonaisuuden johtamisesta, taloudesta ja toiminnan tuloksellisesta kehittämisestä. Tuotantokeittiöiden operatiivisesta toiminnasta vastaavat palveluvastaavat ja ruokapalvelutyönjohtajat.

Pohjoisen palvelualueen ateriamäärä on noin 6000/pv

Ruokapalvelut, eteläinen Keski-Suomi

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Eteläisellä palvelualueella on kolme tuotantokeittiötä 2023 valmistunut uusi tuotantokeittiö Joutsassa, Novassa henkilöstöravintola Poukaman tuotantokeittiö, ja Kukkumäen ruokapalvelukeskus, joka on hyvinvointialueen ruokapalveluiden suurin tuotantokeittiö. Kukkumäen ruokapalvelukeskus tuottaa Jyväskylän seudun kaikki ateriat mukaan lukien kylmänä toimitettavat kotiateriat. Vuoden 2023 aikana asiakasmäärä on kasvanut 150:llä jakautuen viiteen toimituspisteeseen. Luhangan Tuuliharjun palveluasuminen, kotipalveluateriat ja päivätoiminta siirtyi hyvinvointialueen Joutsan tuotantokeittiön tuotettavaksi 1.7.2023.

Eteläisellä palvelualueella on 10 Palvelukeittiötä ja kaksi kuumennuskeittiötä. Lisäksi Kyllön henkilöstöravintola ja Novassa kahvila Solina. Äidinmaitokeskus toimii sairaala Novassa 7 päivänä viikossa. Toiminnasta suurin osa kohdentuu vastasyntyneiden teho-osastolle. Tehtäviin kuuluu äidinmaidon luovutusprosessi, maidon käsittely ja toimitus.

Säästötavoitteena oleva hävikinhallinta kohdentuu eteläisellä palvelualueella sairaala Novan keskitettyyn jakeluun, jossa seurannan perusteella aterioita palautuu koskemattomana tuotantoon 18-23%. Säästösuunnitelman mukaisesti hävikin minimoimiseksi aloitetaan tilaajakoulutukset ensimmäisen kolmen kuukauden aikana ja tällä yhteistyöllä pyritään merkittävästi vähentämään hävikin minimointiin.

Kokonaisuutta johtaa palvelupäällikkö, joka vastaa kokonaisuuden johtamisesta, taloudesta ja toiminnan tuloksellisesta kehittämisestä. Tuotantokeittiöiden ja palvelukeittiöiden operatiivisesta toiminnasta vastaavat palveluvastaavat ja ruokapalvelutyönjohtajat.

Eteläisen palvelualueen ateriamäärä on noin 13 000/ pv

Puhtaus- ja tekstiilipalvelut

Toiminnan kuvaus

Puhtauspalvelut tuottavat keskitetysti kaikki hyvinvointialueen puhtauspalvelut joko omana tuotantona tai ostopalveluna. Puhtaus- ja ruokapalvelut tekevät tiivistä yhteistyötä ja osa palvelusta esimerkiksi ruuanjakelussa tehdään yhteistyössä. Palveluissa on kehitetty toimenkuvia, joiden avulla työntekijälle pystytään tarjoamaan monipuolisempia työtehtäviä.

Puhtauspalvelujen tehtäviin kuuluvat

- Tilojen siivous sovitun tilatyypikohtaisen puhtausluokan vaatimalla tavalla
- Lääkintälaitteiden ja apuvälineiden ulkopintojen puhdistus
- Sairaalasänkyjen puhdistus ja puhtaaksi petaus potilaan kotiutuessa
- Erytysiivouspalveluiden tuottaminen esim. puhdastilasiivous, eristyssiivoukset
- Nopea reagointi tartuntavaaran uhatessa: siivousta tehostetaan, jotta potilaiden/asukkaiden ja henkilökunnan terveysturvallisuus taataan.

Aterioiden jakelupalvelut

- Potilasaterioiden jakelupalvelut päivärytmin mukaisesti sekä yksiköiden tuotetilausten tekeminen ja hyllytyspalvelut osastokeittiöön/saarekkeeseen
- Asukasaterioiden jakelupalveluiden tuottaminen sovittuihin yksiköihin
- Muut jakelukeittiötöytöt kuten aamupalan, päiväkahvin ja iltapalan valmistelu, astiahuolto, tuotetilaukset

Tekstiilipalvelut

- Järjestää keskitetysti henkilökunnan suojavaatteiden, potilastekstiilien, vuode- ja liinavaatteiden sekä erikoistekstiilien (terkoglidle yms.) hankinta/vuokraus, huolto ja hyllytyspalvelut sovittuihin kohteisiin.
- Asukastekstiilien huoltopalvelut
- Vaihtomatto- ja käsipyyherullapalvelut

Toimimme tiiviissä yhteistyössä palvelutuotannon kanssa ja tuemme palvelutoimintaa oikea-aikaisella puhtauspalvelutuotannolla.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024 Puhtaus- ja tekstiilipalvelut, 1 000 €	Puhtauspalvelut, yhteiset	Puhtauspalvelut keskinen ja itäinen alue	Puhtauspalvelut pohjoinen ja läntinen alue	Puhtauspalvelut Nova	Tekstiilipalvelut	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	1 618	7 962	7 614	10 299	6 287	33 780
josta sisäiset toimintatulot	1 618	7 907	7 598	9 875	6 277	33 275
TOIMINTAMENOT	-2 155	-10 156	-5 412	-10 143	-6 197	-34 062
josta sisäiset toimintamenot	-1 855	-186	-150	-251	-56	-2 496
TOIMINTAKATE (sitova)	-536	-2 194	2 202	157	89	-282

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024 Puhtaus- ja tekstiilipalvelut, HTV	Puhtauspalvelut, yhteiset	Puhtauspalvelut keskinen ja itäinen alue	Puhtauspalvelut pohjoinen ja läntinen alue	Puhtauspalvelut Nova	Tekstiilipalvelut	Palvelualue yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	3	147	95	198	7	451
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	0	32	18	27	1	78
Henkilötyövuodet, yhteensä	3	179	113	225	8	529

Puhtauspalvelut, yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Puhtauspalveluissa on tavoitteena yhtenäistää toimintatapoja siten, että esim. kaikkiin samankaltaisiin yksiköihin tuotetaan samansisältöiset palvelut. Tarkastella erilaisia palvelun tuottamisen malleja kustannustehokkuuden näkökulmasta. Tavoitteena on tehostaa ja yhtenäistää tuotantoa sekä lisätä kulurakenteen läpinäkyvyyttä kaikkien toimijoiden osalta. Tarkastella palvelun tuotantotapoja ja aikoja sekä varmistaa, että palvelut ydinprosessille tuotetaan asiakaslähtöisesti, oikea-aikaisesti, laadukkaasti ja potilasturvallisesti.

Laadukas ja kustannustehokas palvelutuotanto edellyttää tiivistä ja jatkuvaa asiakasyhteistyötä sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä tuotannon tukipalveluiden kanssa. Uusien kohteiden aloitukset sekä olemassa olevien kohteiden toiminnan muutokset vaikuttavat myös puhtauspalveluiden palvelutarpeeseen. Tavoitteena on edelleen kehittää yhteistyötä ja tiedonkulkua palveluiden kanssa ja varmistaa näin toimintaan nähden riittävä palvelutaso sekä yhdenmukaiset toimintamallit.

Hyvinvointialueen strategisena menestystekijänä nähdään hyvinvoiva, osaava ja osallistuva henkilöstö. Tähän pyritään laatimalla henkilöstön koulutussuunnitelma ja laajentamalla autonomista työvuorosuunnittelua. Lisäksi tarkastellaan henkilöstön liikkuvuutta, selvitetään varahenkilötoiminnan laajentamista ja henkilöstön työhyvinvointia sekä pyritään siten vaikuttamaan poissaoloihin.

Puhtauspalvelut yhteiset yksikössä työskentelee palvelujohtaja, joka vastaa palvelualueen strategisesta johtamisesta sekä kokonaisuuden operatiivisesta johtamisesta: talous,

henkilöstö, toiminta ja prosessit. Lisäksi yhteiset yksikössä on kaksi asiantuntijaa, jotka tuottavat palveluita koko yksikön käyttöön. Näitä palveluja ovat esim. työmäärämitoitus, palvelun laadun arviointi, työvuorosunnittelu ja sen kehittäminen, työohjeet, substanssikouluttaminen ja koulutussunnittelu sekä muut koko yksikköä koskevat kehitystehtävät esim. sisäilma-asiat. Siivoussopimuksista vastaavan palvelupäällikön tehtävä jätettiin toistaiseksi täyttämättä ja nämä tehtävät jaettiin kahdelle palvelupäällikölle sekä palvelujohtajalle.

Puhtauspalvelut keskinen ja itäinen alue

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Alue kostuu keskinen ja itäisen alueen kohteista, joihin tuotamme siivous- ja/tai aterioidenjakopalvelut sekä tekstiilipalvelut, joko omana tuotantona tai ostopalveluna.

Palvelutuotanto on jaettu neljään kokonaisuuteen:

- Kyllön ja Palokan sairaala sekä Uuraisten alue
- Jyväskylän alueen ikääntyneiden asumispalveluyksiköiden laitoshuoltopalvelut
- Muurame, Joutsan, Laukaa, Hankasalmi, Luhanka alue
- Siivouksen ostopalvelut –kokonaisuus keskinen - ja itäinen alue

Keskinen alueen omatuotanto kattaa Jyväskylän kaupungilta siirtyneet noin 110 kohdetta. Itäiseen alueeseen kuuluu seututerveyskeskukselta ja kunnilta Hyvinvointialueelle siirtyneet kohteet. Ostopalvelut pitää sisällään siivoussopimusten asiakasyhteistyön niin palveluntuottajaan, kuin tilojen käyttäjien kanssa sekä palvelutarvemuutokset ja palvelun laadunvalvontatehtävät.

Kokonaisuutta johtaa palvelupäällikkö, joka vastaa kokonaisuuden johtamisesta, taloudesta ja toiminnan tuloksellisesta kehittämisestä. Omana tuotantona tehtävää työtä organisoii 3 palveluvastaavaa sekä 3 palveluohjaaja. Laitoshuoltajia alueella työskentelee noin 170 henkilöä. siivouksen ostopalvelusopimusten arvo on noin 2,5 milj. euroa.

Vuoden 2024 tavoitteena on toimintamallien vakiinnuttaminen laadunvalvontaan sekä asiakasyhteistyöhön niin omatuotannossa kuin ostopalveluissa. Jatkamme omana tuotantona tuotettavien palveluiden sisällön selkeyttämistä ja toiminnan tehokkuuden tarkistelu. Ydin tehtävänämmme tarjota yhdenmukaiset, turvalliset ja laadukkaat sekä kustannustehokkaat palveluprosessit kaikkiin yksiköihin yhteistyössä eri palvelualueiden kanssa.

Puhtauspalvelut pohjoinen ja läntinen alue

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Puhtauspalvelut läntisen, pohjoisen alueen kokonaisuus koostuu omana tuotantona sekä ostopalveluna tuotettaviin laitoshuollon siivous- ja aterian jakopalveluihin. Palveluita tuotetaan kaikkiin näihin hyvinvointialueen toimipisteisiin.

Alue on jaettu kolmeen kokonaisuuteen:

- Puhtauspalvelut pohjoinen alue 1 (Viitasaari, Pihtipudas, Kinnula, Konnevesi, Kivijärvi, Kannonkoski)
- Puhtauspalvelut pohjoinen alue 2 (Äänekoski, Saarijärvi, Karstula, Kyyjärvi)
- Puhtauspalvelut läntinen alue (Keuruu, Multia, Petäjävesi, Jämsä)

Henkilöstöä alueella on yhteensä 115, palveluvastaavia 3, palveluohjaajia 1 ja 1 palvelupäällikkö, joka vastaa oman vastuualueensa johtamisesta, taloudesta ja toiminnan tuloksellisesta kehittämisestä.

Tavoitteena on vuoden 2024 aikana tarkastella omana tuotantona tuotettavien palveluiden sisältöä ja varmistaa siten yhdenmukaiset, turvalliset ja laadukkaat sekä kustannustehokkaat palveluprosessit kaikkiin yksiköihin. Alueellisesti tarkastellaan eri palvelutuotantomalleja kustannustehokkaiden toimintatapojen löytämiseksi ja luodaan toimintamallit ostopalvelujen laadunvalvontaan sekä asiakasyhteistyöhön.

Läntisellä alueella otetaan asteittain haltuun Jämsän terveydeltä siirtyvien kohteiden palvelutuotantoa. Käydään läpi omana tuotantona tuotettavien palveluiden sisältö ja varmistetaan siten yhdenmukaiset, turvalliset ja laadukkaat sekä kustannustehokkaat palveluprosessit kaikkiin yksiköihin.

Puhtauspalvelut Nova

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Puhtauspalvelut tuottaa sairaala Novaan sekä muihin sairaalan alueella käytössä oleviin kiinteistöihin (Rakennus 45, F1- F2-osa) puhtauspalvelut. Palvelut koostuvat siivouspalveluista, keskitetystä vuodehuollosta, lääkintälaitteiden- ja apuvälineiden ulkopintojen puhdistuspalvelusta sekä osastojen aterioiden jakelupalveluista. Novassa palveluita tuotetaan 24/7.

Erikoissairaanhoidon asettaa omia erityisvaatimuksia puhtauspalveluiden tuottamiselle esim. sairaala apteekin puhdistilat, leikkaussalit, tehohoito yksiköiden siivous ovat erityisosaamista vaativia kohteita, joita ei ole missään muussa yksikössä Hyvinvointialueella. Lisäksi Novassa potilaiden kiertonopeus asettaa toiminnalle omat erityiset vaatimuksensa mm.

palveluiden vasteaikoihin liittyen. Henkilöstöä alueella on 200, palveluvastaavia 4, palveluohjaajia 4 ja palvelupäällikkö, joka vastaa oman vastuualueensa johtamisesta, taloudesta ja toiminnan tuloksellisuudesta.

Vuoden 2024 tavoitteena on toiminnan tehokkuuden tarkastelu. Selkeyttää ja varmistaa yhteiset toimintatavat. Henkilöstön osaamisen varmistamista toimintaan liittyvillä koulutuksilla. Laajentaa laadunseurannan tekemistä palveluohjaajille. Kehittää tiedonkulkua sairaalapaalvelujen yksiköiden toiminnassa tapahtuvista muutoksista puhtauspalveluille. Luodaan puhtauspalveluille riittävä ja osaava varahenkilöstö äkillisten poissaolojen sijaistamiseen.

Tekstiilipalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Tekstiilipalvelut järjestään keskitetysti tekstiilipalvelut Hyvinvointialueen toimipisteisiin. Tekstiilipalvelukokonaisuudet voidaan jakaa kolmeen kokonaisuuteen: Henkilökunnan suojavaatteet, potilailla/asiakkailta käytössä olevat vuodevaatteet ja sairaalavaatteet sekä kolmantena osa-alueena asumisyksiköiden asiakkaiden omien tekstiilien pesupalvelut. Tekstiilipalvelut vastuualutta johtaa palvelupäällikkö, joka vastaa oman vastuualueensa johtamisesta, taloudesta ja toiminnan tuloksellisuudesta. Tekstiilipalveluiden talousarvio vuodelle 2024 on noin 6 milj. euroa. Suurin osa tekstiilipalveluista hankitaan ostopalveluna. Päätyönään pesulapalveluita tuottavaa henkilöstöä hyvinvointialueella on 7. Yksiköllä on yksi oma pesula Pihtiputaalla, lisäksi pyykinpesupalveluita tuotetaan pienemmissä pesulayksiköissä Joutsassa, Uuraisilla ja Laukaassa sekä joissakin asumispalveluyksiköissä eri puolella hyvinvointialuetta.

Tavoitteena on yhdenmukaistaa tekstiilivalikoimaa samankaltaisiin yksiköihin. Siirrytään kaikissa sairaaloissa ja ikäihmisten asumispalveluyksiköissä asteittain omista tekstiileistä vuokratekstiileihin, jolloin palveluntuottaja vastaa tekstiilien hankinnasta ja laadusta sekä potilasturvallisuusvaatimusten täyttymisestä. Tavoitteena on vuoden 2024 tarkastella erilaisia asukaspyykin pesuprosesseja ja selvittää eri kohteisiin kustannustehokkain tapa tuottaa tekstiilipalveluita.

Välinehuolto ja lääkitätekniikka

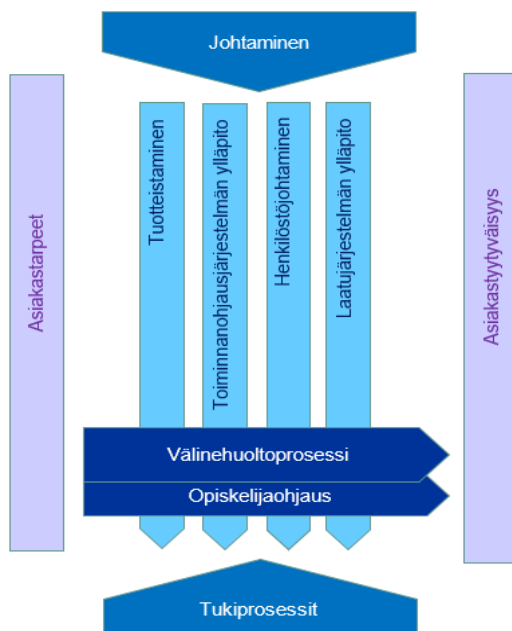
Toiminnan kuvaus, välinehuolto

Vuoden 2024 alussa yhdistyvä välinehuollon ja lääkitätekniikan palvelualue tuottaa välinehuolto-, lääkitälaittehuolto- ja näiden toimintojen asiantuntijapalvelua koko hyvinvointialueen palvelutuotannolle.

Keskeisiä välinehuollon asiakkaita ovat esimerkiksi suun terveydenhuolto, leikkaustoiminta ja erikoisvastaanotot. Hyvinvointialueen välinehuoltotoiminta on keskitetysti hallinnoitu ja organisoitu. Toimipisteet on hajautettu optimaalisesti resurssien mukaan ja palvelutuotannon toimintojen tarpeita palvellen.

Välinehuoltotoiminnalla estetään instrumenttien tai välineiden välityksellä tapahtuva infektioiden synty ja leviäminen. Potilaan hoidossa käytetyt, monikäyttöiset instrumentit ja välineet huolletaan lakien, asetusten ja standardien mukaisin prosessein.

Välinehuolto tekee tiivistä yhteistyötä palvelutuotannon kanssa varmistaen laadukkaat ja tarkoituksenmukaiset välinehuoltopalvelut. Toiminnassa varaudutaan olemassa olevin keinoin eri palvelualueiden hoitojonojen purun seurauksena lisääntyvään palvelutarpeen kasvuun ja mahdollisiin palveluverkkomuutoksiin.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024 Välinehuolto ja lääkintäteknikka, 1 000 €	Välinehuolto yhteiset	Välinehuolto, alue 1	Välinehuolto, alue 2	Välinehuolto, alue 3	Keskityt lääkintäteknikka palvelut	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	510	5 209	1 893	420	12 635	20 668
josta sisäiset toimintatulot	510	5 177	1 890	420	11 935	19 932
TOIMINTAMENOT	-510	-5 216	-1 887	-420	-11 182	-19 215
josta sisäiset toimintamenot	-386	-1 837	-608	-173	-263	-3 267
TOIMINTAKATE (sitova)	0	-6	6	0	1 454	1 453

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024 Välinehuolto ja lääkintäteknikka, HTV	Välinehuolto yhteiset	Välinehuolto, alue 1	Välinehuolto, alue 2	Välinehuolto, alue 3	Keskityt lääkintäteknikka palvelut	Palvelualue yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	1	50	21	4	40	116
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	0	7	1	0	4	12
Henkilötyövuodet, yhteensä	1	57	22	4	44	128

Välinehuolto yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Yhteiselle toimipisteelle on sisällytetty seuraavat henkilöstömenot; palvelujohtaja, tuotantopäällikkö, palveluvastaavat (3) ja palveluohjaajat (5) sekä tuotannonohjaus- ja laatuajrjestelmien ylläpitokustannukset.

Palvelujohtaja vastaa palvelualueen strategisesta ja kokonaisuuden operatiivisesta johtamisesta; talous, toiminta, henkilöstö ja prosessit. Palvelujohtaja tekee myös toistaiseksi täyttämättä jätetyn välinehuollon palvelupäällikön tehtävät; henkilöstö- ja talousvastuut.

Tuotantopäällikkö (välinehuolto) vastaa hyvinvointialueen välinehuollon tuotantoprosessien tuloksellisesta kehittämisestä ja johtamisesta. Tuotantopäällikkö vastaa myös näyttöön perustuvan välinehuoltotyön toiminnan koordinoinnista ja laadunvalvonnasta.

Palveluvastaavien (välinehuolto) työpanos kohdentuu toimipisteittäin seuraavasti:

- Novan välinehuoltokeskus ja sairaala-apteekin välinehuolto (1)
- Palokan, Kyllön ja Äänekosken välinehuollon toimipisteet (1)
- Laukaan, Keuruun, Saarijärven, Jämsän sekä kevään 2024 lakkautettavien Viitasaaren ja Pihtiputaan toimipisteet (1).

Kaikilla on omat läpileikkaavat vastualueensa ja kaikki tuntevat toistensa toiminta-alueet ja sijaistavat toisiaan. Palveluvastaavien vastuualueita ja tehtäväkenttiä kehitetään ja muokataan keväällä 2024 vastaamaan aiempaa paremmin henkilöstön ja toiminnan tarpeita.

Palveluohjaajien työpanos kohdentuu seuraavasti:

- Novan välinehuoltoprosessi ja sairaala-apteekin välinehuolto (3)
- Toiminnanohjausjärjestelmän ylläpito, tuotteistaminen, koulutus ja ohjaus koko hyvinvointialueella (1)
- Laatu järjestelmän ylläpito, koulutus ja ohjaus koko hyvinvointialueella (1)

Toiminnan ja kehittämisen painopistealueita koko hyvinvointialueen välinehuollon palvelualueella ovat mm:

- Tuotannonohjausjärjestelmä Geminin laajentaminen koko hyvinvointialueelle:
  - suoritettietoihin perustuva päätöksenteko, työhöjeet ja prosessin jäljitettävyys
- Laatu järjestelmän laajentaminen koko hyvinvointialueelle:
  - standardoidut, turvalliset ja laadukkaat välinehuollon prosessit
- Henkilöstön hyvinvoinnin tukeminen, sisäisen sijaisjärjestelmän toimintamallin vahvistaminen ja osaamisen varmistaminen

Talousarvioon 2023 pääsemiseksi päätettiin hyvinvointialueen alkaessa tehdä seuraavat proaktiiviset toimet hallinnon kustannuksista:

- Kolme palvelupäällikön virkaa muutettiin toimiksi ja rekrytoitiin vain yksi päällikkö 2023 alusta. Palvelujohtaja tekee myös toiselle palvelupäällikölle suunniteltuja tehtäviä.
- Yksi palveluohjaajan työsuhde jätettiin toistaiseksi täyttämättä.

Edellä mainittuja tehtäviä ei täytetä myöskään 2024 alusta.

Välinehuolto, alue 1

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Alueeseen 1 kuuluvat Sairaala Novassa 24/7 toimiva välinehuoltokeskus sekä sairaala-apteekin välinehuolto. Novan välinehuoltokeskuksessa huolletaan Novan, Sydänsairaala Novan ja Karstulan välineet ja endoskoopit, sekä muutaman ulkoisen asiakkaan välineet. Alueen 1 kulut muodostuvat välinehuoltajien (45) henkilöstökuluista, toiminta- ja materiaalikuluista sekä keskitetyn välinehallinnan kuluista.

Toiminnan ja kehittämisen painopistealueet ovat samat koko hyvinvointialueen välinehuollon palvelualueella.

Välinehuolto, alue 2

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Alueeseen 2 kuuluvat Palokan, Kyllön ja Äänekosken välinehuollon toimipisteet. Palokan ja Kyllön toimipisteissä huolletaan kaikkien Jyväskylän alueen terveysasemien ja suunterveydenhuollon yksiköiden sekä Muuramen, Joutsan, Luhangan, Toivakan, Ilmarisenkadun hammashoitolan ja Sehyn (suun erikoishammashoidon yksikkö) välineet ja endoskoopit. Äänekosken toimipisteessä huolletaan Äänekosken terveysaseman ja suunterveydenhuollon välineet ja endoskoopit. Alueen 2 kulut muodostuvat välinehuoltajien (24) henkilöstökuluista sekä toiminta- ja materiaalikuluista.

Toiminnan ja kehittämisen painopistealueet ovat samat koko hyvinvointialueen välinehuollon palvelualueella.

Välinehuolto, alue 3

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Alueeseen 3 kuuluvat Laukaan, Keuruun, Saarijärven, Jämän suunterveydenhuollon, sekä Viitasaaren ja Pihtiputaan välinehuollon toimipisteet, jotka lakkautetaan kevään 2024 aikana. Laukaan, Keuruun, Saarijärven, Viitasaaren ja Pihtiputaan toimipisteissä huolletaan pohjoisen Keski-Suomen terveysasemien ja suunterveydenhuollon yksiköiden välineet. Jämän suunterveydenhuollon välinehuollon toimipisteessä huolletaan Jämsän ja Kuoreveden hammashoitolan välineet. Alueen 3 kulut muodostuvat välinehuoltajien (11) henkilöstökuluista, ostopalvelukuluista Pihlajalinnan Jokilaakson sairaalan välinehuollosta sekä toiminta- ja materiaalikuluista.

Toiminnan ja kehittämisen painopistealueet ovat samat koko hyvinvointialueen välinehuollon palvelualueella.

Keskitettyt lääkintäteknikkapalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Lääkintäteknikka on lääketieteellisen tekniikan palveluyksikkö, joka vastaa erilaisten potilaan hoitoon ja tutkimukseen tarkoitettujen lääkintälaitteiden ylläpito- ja asiantuntijatehtävistä Keski-Suomen hyvinvointialueella. Lääkintäteknikka osallistuu laitteiden ja tilojen hankintasuunnitteluun ja toteutukseen sekä huolehtii laitteen elinkaaren aikaisesta ylläpidosta aina laitteen poistamiseen saakka.

Keskitettyjen lääkintäteknikkapalveluiden kulut muodostuvat huoltopäällikön, teknisen päällikön, huoltoinsinöörin, huoltoasentajien ja palveluohjaajan henkilöstökuluista, lääkintälaitteiden leasing- ja huoltokuluista sekä muista lääkintäteknikan toiminta- ja materiaalikuluista.

Vuoden 2024 painopistealueet keskitetyissä lääkintäteknikan palveluissa ovat:

- Organisaatiomuutoksen (lääkintäteknikan siirtyminen samalle palvelualueelle välihuollon kanssa) jälkeinen uudelleen organisoituminen
  - o Henkilöstöressurssin ja työnjaon tarkastelu (lääkintäteknikka ja tekniset palvelut)
- Tuotannonohjausjärjestelmä Effectorin käyttöönotto
  - o Työpyynnöt, määräaikaishuoltojen aikataulutus
  - o Laiterekisteri
  - o Suoriteseuranta
- Oman toiminnan ja ostopalveluiden painopisteiden tarkastelu
  - o Kartoitetaan ja vertaillaan oman toiminnan ja ostopalveluna tuotettujen lääkintäteknikan palveluiden laatua ja kustannuksia
  - o Puretaan oman toiminnan ja ostopalvelun mahdollisia päällekkäisyyksiä

Logistiikka- ja kuljetuspalvelut

Toiminnan kuvaus

Logistiikka- ja kuljetuspalvelut palvelualue järjestää keskitetysti Keski-Suomen hyvinvointialueen logistiikkapalvelut, materiaalipalvelut sekä henkilöliikennepalvelut joko omana tuotantona tai ostopalveluina koko hyvinvointialueelle.

Logistiikkapalvelut vastaa materiaaliprosessien keskitetystä hallinnasta, ohjauksesta ja toteuttamisesta. Keskitetty tilaustoimitusketjun hallinta vastaa materiaalien ostotoiminnasta ja materiaalien valikoimanhallinnasta. Materiaalipalvelut tullaan uudelleen organisoimaan siten, että viidestä eri varastosta muodostetaan yksi keskusvarasto, josta toimitetaan materiaalit koko hyvinvointialueelle. Tavarakuljetusten järjestäminen ja materiaalisopimusvalvonta, on keskitetty logistiikan palveluihin. Logistiikan palveluiden autohallintapalvelukokaisuudessa vastataan hyvinvointialueen ajoneuvokaluston hankinnasta ja sopimuksellisesta seurannasta.

Liikennepalvelut vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon potilas- ja henkilökuljetuksien hallinnoinnista ja ohjauksesta ja sopimusvalvonnasta. Tähän kuuluu asiakaspalutteen seuranta ja raportointi.

Toimimme tiiviissä yhteistyössä ydintoimintojen kanssa ja tuemme palvelutoimintaa oikea-aikaisella palvelutuotannolla kustannustehokkaasti.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024 Logistiikka- ja kuljetuspalvelut, 1 000 €	Logistiikka- ja kuljetuspalvelut,				Palvelualue yhteensä
	yhteiset	Logistiikan palvelut	Materiaalihallinto	Henkilöliikenne	
TOIMINTATULOT	0	2 595	967	2 581	6 143
josta sisäiset toimintatulot	0	2 550	967	2 531	6 048
TOIMINTAMENOT	0	-2 917	-1 124	-2 414	-6 456
josta sisäiset toimintamenot	0	-383	-434	-66	-883
TOIMINTAKATE (sitova)	0	-322	-157	167	-313

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024 Logistiikka- ja kuljetuspalvelut, HTV	Logistiikka- ja kuljetuspalvelut,				Palvelualue yhteensä
	yhteiset	Logistiikan palvelut	Materiaalihallinto	Henkilöliikenne	
Henkilötyövuodet, vakituiset	0	36	14	27	77
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	0	4	1	4	9
Henkilötyövuodet, yhteensä	0	40	15	31	86

Logistiikka- ja kuljetuspalvelut, yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Logistiikka ja kuljetuspalvelujen tavoitteena on luoda palvelualueelle sujuvat toimintaprosessit sekä yhtenäiset toimintaohjeet. Logistiikan ja kuljetuspalvelujen palveluntuottamisen rakennemalleilla varmistetaan palvelut ydinprosessille asiakaslähtöisesti, oikea-aikaisesti, laadukkaasti ja potilasturvallisesti. Palvelujen kehittämistä tehdään tiiviissä yhteistyössä palvelujen kanssa.

Hyvinvointialueen strategisena menestystekijänä nähdään hyvinvoiva, osaava ja osallistuva henkilöstö. Tähän pyritään henkilöstön osaamisen varmistamisella toimintaan liittyvillä

koulutuksilla sekä henkilöstön työhyvinvointia tukemalla varmistamalla riittävä resurssointi eri tehtävissä. Hyvinvointia pyritään tukemaan myös tiimien sisäisillä työnkierroilla, jolloin osaamista kartoitetaan, työnkuormittavuutta vähentämään sekä työn monipuolisuutta lisäämään.

Logistiikan ja kuljetuspalveluiden palvelualueella työskentelee yhteensä n. 90 henkilöä eri palvelukokonaisuuksissa.

Logistiikan palvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Logistiikkapalvelut vastaa materiaaliprosessien keskitetystä hallinnasta, ohjauksesta ja osto-toiminnasta sekä tavarakuljetusten järjestämisestä ja sopimusvalvonnasta. Logistiikan palvelut tuottavat tilaus- ja toimitusketjunhallintapalvelut ja hoito- ja käyttötaloustarvikkeiden ostotoiminnot koko hyvinvointialueen laajuisesti. Osastopalvelut koostuvat omana tuotantona tuotettavista Sairaala Novan osastovarastojen hyllytyspalveluista sekä hoitologistiikkapalveluista. Palvelukokonaisuuksista tavarakuljetuspalvelut, postiliikenne ja autojenhallintapalvelu kattavat hyvinvointialueen laajuisen palvelukokonaisuuden.

Logistiikan tärkeimmät painopistealueet ovat:

- Keskusvarastomallin ja uuden logistiikkakeskuksen käyttöönotto
- Koko hyvinvointialueen laajuisen kuljetusten runkoreitistön kilpailuttaminen ja uudelleen järjestely
- Hyvinvointialueen materiaalisen varautumisen ja valmiuden arviointi ja ylläpitäminen, mitä tehdään sekä omana toimintana että yhteistyössä YTA-alueen ja Huoltovarmuuskeskuksen kanssa
- Henkilöstön tukeminen muutoksessa ja riittävän lähiesimiestyön varmistaminen

Materiaalihallinto

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Hyvinvointialueen ensimmäisenä toimintavuotena hoito- ja käyttötaloustarvikkeiden toimitukset tapahtuivat kuudesta eri varastosta, joita ovat Sairaala Novan logistiikkakeskus, Kylön varasto, Äänekosken varasto, Saarijärven varasto, Viitasaaren varasto ja Pihtiputaan varasto.

Vuoden 2024 aikana alueelliset varastot siirretään keskitettyyn kokonaisuuteen. Toimintamalli yhtenäistetään keskitetyn logistiikkakeskuksen piiriin, jonka kautta toteutetaan kaikki Keski-Suomen hyvinvointialueen materiaalien toimitukset, postitoiminnot sekä toimii tavaralogistiikan keskipisteenä. Keskitetty toimintamalli selkeyttää tuotevalikoiman hallintaa ja keskittää tavaralogistiikan pääreitit palveluverkostoon keskittyviksi. Palvelun sisältöjen uudistumista toteutetaan palveluiden kanssa tiiviissä yhteistyössä muun muassa tuotevalikoimien läpikäynnillä sekä edistämään kustannustehokkaita ratkaisumalleja uudistaen toimintatapoja.

Toiminnan ja kehittämisen painopistealueita ovat:

- Logistiikkakeskuksen käyttöönotto
- Kuljetusten runkoreitistön kilpailutus ja käyttöönoton varmistaminen
- Materiaalisen varautumisen ja valmiuden arviointi ja ylläpito

Henkilöliikenne

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Henkilöliikenne koostuu ulkoisesta potilaiden siirtokuljetustoiminnasta, sisäisestä potilaskuljetuksesta sekä henkilöliikenteen hallintapalvelusta. Potilaiden siirtokuljetukset koordinoidaan keskitetysti koko hyvinvointialueella ja koskee ambulansseilla ja muilla ajoneuvoilla tapahtuvia siirtokuljetuksia. Potilaiden siirtokuljetukset tuotetaan omana palvelutuotantona sekä ostopalveluina. Henkilöliikenteen hallintapalvelu koostuu VPL (vammaispalvelulain), SHL (sosiaalihuoltolain), lastensuojelun, aikuissosiaalityön, sotaveteraanien sekä erityishuoltolakiin perustuvista kuljetuksista että ryhmäkuljetuksista (ikäntyneiden päiväkeskuskuljetukset, kehitysvammaisten päivätoiminta). Hallintapalvelussa valvotaan ostopalveluna tuotettavaa kokonaisuutta, joka käsittää kuljetusten välityspalvelu, tilausvälityksen sekä kuljettajat koko hyvinvointialueen laajuisesti.

Sairaala Novan sisäinen potilaskuljetus tuotetaan omana toimintana 24/7. Sisäinen potilaskuljetus tuottaa potilaiden kuljetukset tutkimuksiin sekä eri toimipisteiden välillä siirryttäessä.

Toiminnan ja kehittämisen painopistealueita ovat:

- Henkilöliikenteen palvelukokonaisuuden sopimuskokonaisuuksien hallinta ja arviointi
- Kuljetuspalvelujen osalta tarkastellaan ja kehitetään yhteistyötä Pelastuspalvelujen kanssa
- Hyvinvointialueen autojenhallintapalvelun arviointi ja hallintamallin luominen

PELASTUSTOIMI

Toimialan kuvaus

Pelastustoimen toimiala koostuu Keski-Suomen pelastuslaitoksen vastuualueesta. Pelastuslain (379/2011) 27 §:n mukaan hyvinvointialueen pelastuslaitoksen tehtävänä on huolehtia alueellaan:

1. Pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa;
2. Pelastustoimen valvontatehtävistä;
3. Väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä;
4. Pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistä.

Lakisäateisten tehtävien lisäksi pelastuslaitos tuottaa ensihoitopalveluun kuuluvia palveluita siten, kuin hyvinvointialue siitä päättää.

Pelastustoimen palvelujen palvelutasosta on säädetty pelastustoimen järjestämislain (613/2021) 3 §. Hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutason tulee vastata kansallisia, alueellisia ja paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia ja muita uhkia. Palvelutasoa määriteltäessä on otettava huomioon myös toiminta valmiuslain (1552/2011) 3 § tarkoitetuissa poikkeusoloissa ja niihin varautuminen.

Pelastustoimen palvelut on suunniteltava ja toteutettava siten, että ne voidaan hoitaa mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja että onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti. Hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöksen mukaista palvelua seurataan pelastustoimen järjestämislain (613/2021) 16 § mukaisesti hyvinvointialueen pelastustoimen omavalvonta-ohjelmalla sekä aluehallintoviraston toteuttamalla pelastustoimen palveluiden laillisuusvalvonnalla.

Keski-Suomen pelastuslaitoksen ydinprosesseista onnettomuuksien ehkäisyn ja varautumisen roolit ovat korostumassa (kuva 1). Pelastuslaitoksen oman toiminnan varmistamiseen häiriötilanteissa on kiinnitettävä aiempaa enemmän huomiota. Keski-Suomen pelastuslaitos tuottaa korkeatasoisia ja kustannustehokkaita turvallisuuspalveluita asiakkailleen. Tukiprosesseissa toimialan ja viranomaisten yhteisten ICT-järjestelmien ja hallinnon turvallisuusverkon (TUVE) laajempi käyttöönotto edellyttää pelastuslaitokselta merkittäviä taloudellisia panostuksia tila- ja tietoturvallisuuden parantamiseen. Asiakkaiden ja henkilöstön tietosuoja sekä kyberuhkat edellyttävät parempaa tietoturva.

Kuva 1. Pelastuslaitoksen prosessikartta esittää kokonaiskuvan ja kuvaa organisaation ydinprosessit

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Taloudelliset tavoitteet

Pelastustoimi, 1 000 €	TA/M 2023	Talousarvio 2024	Poikkeama TA 2023	Poikkeama-% TA 2023
TOIMINTATULOT ULKOISET	6 025	6 200	175	2,9 %
Myyntitulot/Liikevaihto	768	868	100	13,0 %
Maksutulot	0	0		
Tuet ja avustukset	5 207	5 282	75	1,4 %
Muut toimintatulot	50	50	0	0,0 %
Sisäiset toimintatulot	0	12 757	12 757	
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-38 818	-38 918	-100	0,3%
Henkilöstömenot	-31 838	-31 170	668	-2,1%
Palvelujen ostot	-2 264	-2 618	-354	15,7%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 570	-2 765	-195	7,6%
Avustukset	-100	-140	-40	40,0%
Muut toimintamenot	-2 047	-2 226	-179	8,7%
Sisäiset toimintamenot	0	-7 201	-7 201	
TOIMINTAKATE	-32 793	-27 162	5 631	-17,2%

TA2024	
Pelastustoimi,	
1 000 €	Toimiala yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	6 200
Myyntitulot/Liikevaihto	868
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	5 282
Muut toimintatulot	50
TOIMINTATULOT SISÄISET	12 757
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-38 918
Henkilöstömenot	-31 170
Palvelujen ostot	-2 618
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 765
Avustukset	-140
Muut toimintamenot	-2 226
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-7 201
TOIMINTAKATE (sitova)	-27 162

Talousarvion henkilötyövuodet vastuualueittain

TA2024	
Pelastustoimi,	
HTV	Toimiala yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	424
Henkilötyövuodet, vakituiset sivutoimiset	659
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	139
Henkilötyövuodet, määräaikaiset, sivutoimiset	80
Henkilötyövuodet, yhteensä	1 301

KESKI-SUOMEN PELASTUSLAITOS

Toiminnan kuvaus

Keski-Suomen pelastuslaitos hoitaa pelastustoimen tehtävät alueellaan. Keski-Suomen pelastuslaitos koostuu kolmesta palvelualueesta:

- pelastustoiminta,
- riskienhallinta (onnettomuuksien ehkäisy, varautuminen ja väestönsuojelu) ja
- ensihoitopalvelu.

Talouden tavoitteet

TA2024 Keski-Suomen pelastuslaitos, 1 000 €	Riskienhallinta, pela	Pelastustoiminta	Ensihoito	Vastuualue yhteensä
TOIMINTATULOT	213	996	17 748	18 957
josta sisäiset toimintatulot	0	0	12 757	12 757
TOIMINTAMENOT	-2 582	-25 809	-17 730	-46 120
josta sisäiset toimintamenot	-14	-5 615	-1 573	-7 201
TOIMINTAKATE (sitova)	-2 369	-24 812	19	-27 162

Talousarvion henkilötyövuodet palvelualueittain

TA2024 Keski-Suomen pelastuslaitos, HTV	Riskienhallinta, pela	Pelastustoiminta	Ensihoito	Vastuualue yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	13	224	187	424
Henkilötyövuodet, vakituiset sivutoimiset		659		659
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	19	35	85	139
Henkilötyövuodet, määräaikaiset sivutoimiset		80		80
Henkilötyövuodet, yhteensä	32	998	272	1 301

Riskienhallinta, pelastustoimi

Toiminnan kuvaus

Pelastustoimen riskienhallintapalvelut, onnettomuuksien ehkäisy sekä varautuminen ja väestönsuojelu, ovat järjestelmällistä pelastuslaitoksen lakisääteistä toimintaa, joka sisältää riskianalyysin sekä palveluiden suunnittelun, toteutuksen, seurannan ja mahdollisesti tarvittavat korjaavat toimenpiteet.

Riskienhallinnan palvelualueen tehtäviin kuuluvat:

- pelastustoimelle kuuluva ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa,
- pelastustoimen valvontatehtävät ja
- väestön varoittamiseen vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä vastaaminen sekä
- pelastustoimen viranomaiset huolehtivat toimialaansa kuuluvista väestönsuojelutehtävistä.

Normaali-, häiriötilanteiden ja poikkeusolojen uhkien kartoituksen, palontutkinnan tulosten sekä onnettomuuskehityksen seurannan kautta tehtävä riskianalyysi vaikuttavat palveluverkon ja palveluiden suunnitteluun sisäministeriön lainsäädäntöohjauksen mukaisesti.

Pelastuslaitos on pelastustoimen palvelutasopäätöksen ja valtioneuvoston periaatepäätöksen *Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2017* mukaisesti jatkanut maakunnan turvallisuus- ja varautumisasioiden kehittämistä yhdessä maakunnan kokonaisturvallisuuden toimijoiden kanssa. Työskentely on tapahtunut erilaisissa yhteistyöverkostoissa, kuten esimerkiksi maakunnallisessa turvallisuus- ja valmiustoimikunnassa (KSTURVA) ja sen sihteeristössä.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024				
Riskienhallinta, pela, 1 000 €	Riskienhallinta, pela yhteiset	Valvontapalvelut	Varautuminen ja väestönsuojelu	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	213	0	0	213
josta sisäiset toimintatulot	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-64	-1 918	-600	-2 582
josta sisäiset toimintamenot	-14	0	0	-14
TOIMINTAKATE (sitova)	149	-1 918	-600	-2 369

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

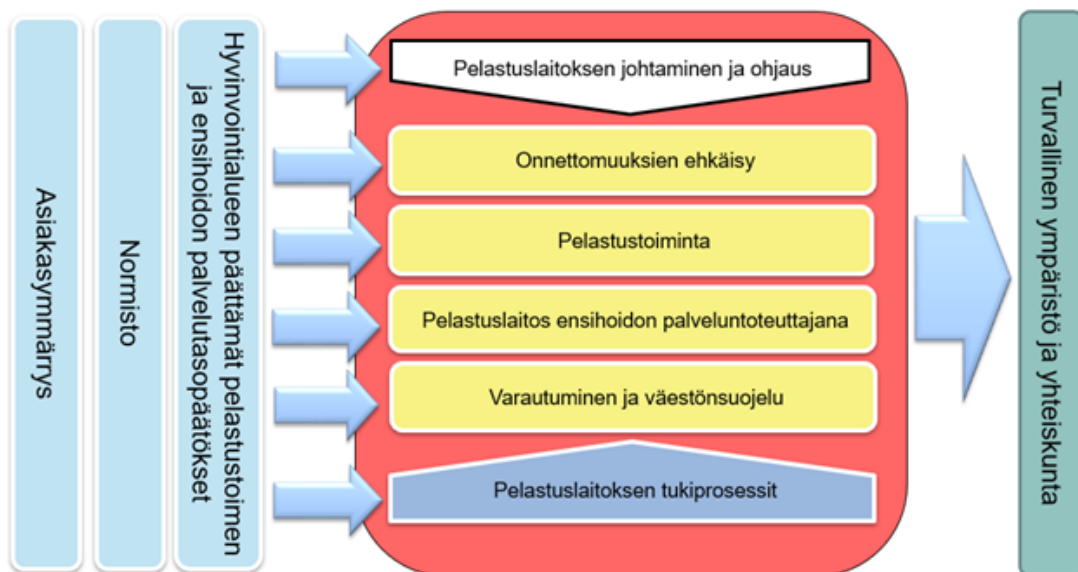
Käyttösuunnitelma 2024	Riskienhallinta, pela, HTV	Riskienhallinta, pela yhteiset	Valvontapalvelut	Varautuminen ja väestönsuojelu	Palvelualue yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset		1	8	5	14
Henkilötyövuodet, määräaikaiset		0	15	3	18
Henkilötyövuodet, yhteensä		1	23	8	32

Riskienhallinta, pelastustoimi yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet tulevat sisäministeriön asetuksesta pelastustoimen palvelutasopäätöksestä 1225/2022.

Ydinprosesseista onnettomuuksien ehkäisy ja varautuminen roolit ovat korostumassa (kuva 1). Pelastuslaitoksen oman toiminnan varmistamiseen häiriötilanteissa on kiinnitettävä aiempaa enemmän huomiota. Keski-Suomen pelastuslaitos tuottaa korkeatasoisia ja kustannustehokkaita turvallisuuspalveluita asiakkailleen. Tukiprosesseissa toimialan ja viranomaisien yhteisten ICT-järjestelmien mm. turvallisuusverkon laajempi käyttöönotto edellyttää pelastuslaitokselta merkittäviä taloudellisia panostuksia tila- ja tietoturvallisuuden parantamiseen. Asiakkaiden ja henkilöstön tietosuoja sekä kyberuhkat edellyttävät parempaa tietoturvaa.

Kuva 2. Pelastuslaitoksen prosessikartta esittää kokonaiskuvan ja kuvaa organisaation ydinprosessit

Onnettomuuksien ehkäisytyö on kansalaisten, yhteisöjen, yritysten ja muiden viranomaisten ohjaamista ja neuvontaa sekä turvallisuusviestintää palo- ja poistumisturvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä. Lisäksi onnettomuuksien ehkäisytyö edellyttää viranomaisyhteistyötä kaavoituksen, rakennusvalvonnan ja sosiaaliviranomaisten kanssa. Merkittävin onnettomuuksien ehkäisyn tehtävä on pelastuslaissa 379/2011 ja laissa vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta 390/2005 pelastusviranomaiselle säädetty valvontatoiminta.

Valvontapalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Valvontatoiminta koostuu palotarkastuksista ja muista valvontatoimenpiteistä, kuten asiakirjavalvonnasta. Palotarkastuksia toteutetaan määräaikaisina ja etukäteen ennakoimattomina ylimääräisinä palotarkastuksina perustuen muiden viranomaisten, yhteisöjen, yritysten ja kansalaisten toimittamiin ilmoituksiin ja neuvontapyyntöihin. Lisäksi palotarkastuksia suoritetaan uudisrakennusten ja muutostyökohteiden käyttöönottovaiheessa.

Valvontatoimintaa ohjaa pelastuslain 379/2011 79§:n mukainen valvontasuunnitelma. Valvonnan suunnittelu perustuu riskien arviointiin ja aiempien vuosien toteutuneisiin valvontatehtäviin. Vuoden 2024 valvontasuunnitelmassa on määritetty vuonna 2024 määräaikaiseen valvontaan nousevien kohteiden määrä ja muiden valvontatehtävän toteuttamiseen vaadittavien toimenpiteiden arvioitu määrä sekä tarvittavat resurssit. Vuonna 2024 tehostetaan valvontatoiminnan yhtenäistämistä ja ohjeistamista Keski-Suomen pelastuslaitoksen toiminta-alueella sekä kemikaalilainsäädännön alaisen valvontavelvoitteen toteuttamista.

Turvallisuusviestinnällä tarkoitetaan esimerkiksi erilaisten tilaisuuksien, median ja sosiaalisen median keinoin toteutettua kansalaisten, yritysten ja yhteisöjen turvallisuuskulttuurin kehittämiseen pyrkivää viestintää. Turvallisuusviestinnässä otetaan huomioon valvonta- ja onnettomuustiedot sekä asiakasryhmien tarpeet. Vuonna 2024 tehostetaan sosiaalisen median valistusmateriaaliin tuottamista ja keinoja.

Painopistealueina vuonna 2024 ovat:

- valvontatoimen asiakaspalvelun kehittäminen,
- turvallisuusviestinnän uudelleen organisointi ja turvallisuusviestinnän prosessien tehostaminen

Varautuminen ja väestönsuojelu

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Keski-Suomen pelastuslaitos toteuttaa yhteistyötä hyvinvointialueen, kuntien, yhteistyöviranomaisten ja kolmannen sektorin kanssa valmiussuunnittelussa, erilaisissa harjoituksissa ja häiriötilanteiden johtamistoiminnassa. Keski-Suomen pelastuslaitos kehittää oman toiminnan jatkuvuuden hallintaa kansallisen ja alueellisen riskiarvion uhkia vastaan toteuttaen osaltaan yhteiskunnan turvallisuusstrategian päämääriä.

Pelastuslaitos seuraa ja analysoi aktiivisesti toimintaympäristöään ja siinä tapahtuvia muutoksia. Tilannetietoa jaetaan keskeisten turvallisuustoimijoiden kanssa. Pelastuslaitos jatkaa aktiivista varautumisen ja väestönsuojelun kehittämistoimintaa Keski-Suomen maakunnan valmiustoimikunnassa ja sihteeristössä.

Sisäministeriön asetus pelastustoimen palvelutasopäätöksestä 1225/2022 annetun asetuksen edellyttämät väestönsuojelun tehtäväkokonaisuudet:

- 1) väestönsuojeluun varautumisen edellyttämä suunnittelu;
- 2) väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittaminen;
- 3) hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaatio;
- 4) väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön varaaminen;
- 5) väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutustarve;
- 6) poikkeusolojen johtamisedellytysten varmistaminen; sekä
- 7) kuntien kanssa tehtävä yhteistyö.

Painopistealueina vuonna 2024 ovat:

- evakuointien suunnitelmien koordinoitu päivittäminen maakunnan alueella ja niiden yhteensovittaminen laajempaan varautumiseen (mm. harjoitukset) kokonaisuuksiin,
- Keski-Suomen pelastuslaitoksen valmiussuunnitelman päivittäminen.

Pelastustoiminta

Toiminnan kuvaus

Pelastustoiminnalla tarkoitetaan niitä kiireellisiä toimenpiteitä onnettomuustilanteessa, minkä tarkoituksena on pelastaa ihmisiä, suojata omaisuutta ja ympäristöä sekä rajoittaa onnettomuusvahinkoja. Pelastustoimintaan kuuluu:

- hälytysten vastaanottaminen,
- väestön varoittaminen,
- uhkaavan onnettomuuden torjuminen,
- onnettomuuden uhrien ja vaarassa olevien ihmisten, ympäristön ja omaisuuden suojaaminen ja pelastaminen sekä
- tulipalojen sammuttaminen ja vahinkojen rajoittaminen.

Pelastustoimintaa johtaa aina pelastusviranomainen.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024							
Pelastustoiminta, 1 000 €	Pelastustoiminta		Tekninen yksikkö,		Eteläinen toiminta-		Palvelualue yhteensä
	yhteiset	Viestiyksikkö, pela	pela	Komentotoimisto	alue	Pohjoinen toiminta- alue	
TOIMINTATULOT	996	0	0	0	0	0	996
josta sisäiset toimintatulot	0	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-3 246	-258	-265	-341	-15 374	-6 324	-25 809
josta sisäiset toimintamenot	-411	0	0	0	-3 350	-1 853	-5 615
TOIMINTAKATE (sitova)	-2 249	-258	-265	-341	-15 374	-6 324	-24 812

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024							
Pelastustoiminta, HTV	Pelastustoiminta		Tekninen yksikkö,		Eteläinen toiminta-		Palvelualue yhteensä
	yhteiset	Viestiyksikkö, pela	pela	Komentotoimisto	alue	Pohjoinen toiminta- alue	
Henkilötyövuodet, vakituiset	4	1	5	5	578	289	882
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	0	0	0	1	62	52	115
Henkilötyövuodet, yhteensä	4	1	5	6	640	341	997

Pelastustoiminta yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Pelastustoiminnan yhteiset sisältää pelastustoiminnan palvelualueen vakituisen henkilöstön palkkakustannukset, sopimushenkilöstön palkat, VPK-yhdistysten sopimusrahat, järvipelastusyhdistysten avustukset sekä keskitetyt hankinnat.

Keskitetysti hankitaan henkilökohtaiset suojarusteet, pelastustoimen erikoiskalusto ja öljyntorjuntakalusto. Lisäksi öljyntorjuntakaluston ylläpitokustannukset kirjataan pelastustoiminnan yhteisiin kuluihin öljyntorjunnan korvausprosentin mukaisesti. Pelastuslaitoksen paineilmahuolto on myös osa keskitetysti hoidettua palvelua.

Pelastuslaitoksen johto- ja tilannekeskuksen toiminnot on sijoitettu keskuspalloasemalle. Johto- ja tilannekeskus on miehitetty 24/7 päällystöviranhaltijalla. Tilannekeskus tuottaa tilannekuvaa koko pelastuslaitoksen pelastustoiminnan operatiivisesta valmiudesta. Johto- ja tilannekeskuksen päivystävä palomestari toimii pelastustoiminnan johtajana ryhmätehtävillä, joissa tilannepaikalla oleva yksikkö on miehitetty sopimushenkilöstöllä. Lisäksi johto- ja tilannekeskuksesta tuotetaan johtamisen tukipalveluita suuremmissa pelastustoimen tehtävissä.

Viestiyksikkö

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Viestiyksikkö vastaa paloasemien viesti-, hälytys- ja johtamisjärjestelmien hankinta-, ylläpito- ja kehittämistehtävistä. Viestiyksikön henkilöstö osallistuu hätäkeskusyhteistyöhön ja vastesuunnitteluun. Viestiyksikkö vastaa pelastuslaitoksen GSM-, VIRVE-, PEKE-, KEJO- ja ERICA-järjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä. Viestiyksikkö vastaa osaltaan pelastuslaitoksen ICT-järjestelmistä yhteistyössä hyvinvointialueen konsernipalveluiden kanssa. TUVEn työasemien ylläpito ja hankinta kuuluvat viestiyksikön tehtäviin.

Viestiyksikkö tuottaa palveluja koko Keski-Suomen pelastuslaitoksen vastuualueelle ja tekee yhteistyötä eri viranomaisten sekä yhteistyötahojen kanssa. Viestiyksikkö vastaa väestöhälyttimien ylläpidosta.

Painopistealueina vuonna 2024 on jatkotyöskentelynä toimintamallien yhtenäistäminen hyvinvointialueen tietohallinnon kanssa, valmistautuminen TUVEn käyttöönottoon kenttätöissä ajoneuvojen osalta sekä TUVEn yhteyksien kattavuuden parantaminen.

Tekninen yksikkö

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Tekninen yksikkö vastaa pelastuslaitoksen korjaamotoiminnasta, ajoneuvokaluston hankinnasta ja kierrätyksestä sekä erikoiskaluston hankintojen valmistelusta. Lisäksi tekninen yksikkö tekee tarvittavia asennuksia ja erikoisvarusteluja ajoneuvokaluston osalta.

Korjaamalla suoritetaan pelastuslaitoksen ajoneuvokaluston (henkilö- ja miehistöautot, joh-toautot, raskas kalusto sekä ambulanssit) määräaikaishuollot ja korjaukset.

Painopistealueena vuonna 2024 on kalustohankintojen toteuttaminen investointisuunnitel-man mukaisesti sekä ajoneuvojen kierrätyksen kehittäminen.

Komentotoimisto

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Komentotoimiston tehtävä on vastata pelastustoiminnan valmiuden riittävästä henkilöstöre-surseista koko pelastuslaitoksen alueella yhteistyössä aluepalomestareiden kanssa. Komen-totoimiston palopäällikkö päättää pelastustoiminnan tilapäisistä valmiussirroista sekä val-miuden ylläpitoon liittyvistä ylitöistä. Lisäksi komentotoimisto päättää päätoimisen 24/7 pa-loasemien keskitetyssä vahvuussuunnittelussa olevan operatiivisen pelastustoimen päälly-s-tön, alipäällystön ja miehistön sijaisuuksista ja sijaisista.

Pelastuslaitoksen koulutusyksikkö on sijoitettu osaksi pelastuslaitoksen komentotoimistoa. Koulutusyksikkö tuottaa sekä sisäisiä että ulkoisia koulutuspalveluita. Koulutusyksikkö koor-dinoi ja edistää pelastustoiminnan ja ensihoidon osaamisen kehittämistä. Ulkoisina koulu-tuksina koulutusyksikkö tuottaa pääasiassa alkusammutus- ja ensiapukoulutuksia.

Eteläinen toiminta-alue

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Eteläinen toiminta-alue koostuu viidestä paloasemaryhmästä ja 28 paloasemasta. Paloase-mista neljä on miehitetty 24/7 (keskuspaloasema, Seppälä, Vaajakoski ja Jämsä). Lisäksi toi-minta-alueella on kaksi monitoimiyksikköä, jotka miehitetään pelastaja-ensihoitaja-työpa-rilla. Eteläisellä toiminta-alueella on 15 VPK-yhdistystä, joiden kanssa pelastuslaitos on teh-nyt palokuntasopimuksen. Paloasemaryhmiä johtavat aluepalomestarit (palveluvastaava) ja paloasemaryhmät vastaavat alueellaan pelastustoimen palvelujen tuottamisesta. Eteläiselle toiminta-alueelle on keskitetty pelastuslaitoksen vesisukellustoiminta sekä öljyn-torjunnan keskusvarasto. Vaarallisten aineiden torjuntaan määriteltyjä korkeimman tason asemia on kaksi.

Pohjoinen toiminta-alue

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Pohjoinen toiminta-alue koostuu kolmesta paloasemaryhmästä ja 17 paloasemasta. Paloasemista yksi on miehitetty 24/7 (Äänekoski). Lisäksi alueella on yksi monitoimiyksikkö, joka miehitetään pelastaja-ensihoitaja-työparilla. Pohjoisella toiminta-alueella on 3 VPK-yhdistystä, joiden kanssa pelastuslaitos on tehnyt palokuntasopimuksen. Paloasemaryhmiä johtavat aluepalomestarit (palveluvastaava) ja paloasemaryhmät vastaavat alueellaan pelastustoimen palvelujen tuottamisesta.

Pohjoisella toiminta-alueella on sijoitettu öljyntorjunnan keskusvarasto sekä yksi korkeimman tason vaarallisten aineiden torjuntaan kykenevä paloasema. Pohjoisella toiminta-alueelta tuotetaan koko pelastuslaitoksen alueelle mittauskaluston huoltopalvelut sekä pinta-pelastus- ja kemikaalisuojapukujen huoltopalvelut.

Ensihoito

Toiminnan kuvaus

Keski-Suomen pelastuslaitos toteuttaa hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevan ensihoidon omaa ensihoitopalvelutuotantoa Keski-Suomen maakunnan alueella hyvinvointialueen päättämän mukaisesti. Pelastusyksiköillä tuotetaan lisäksi ensihoitopalveluun kuuluvaa ensivastetoimintaa niin päätoimisten kuin sopimushenkilöstön yksiköiden toimesta.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024		
Ensihoito, 1 000 €	Ensihoitopalvelut yhteiset	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	17 748	17 748
josta sisäiset toimintatulot	12 757	12 757
TOIMINTAMENOT	-17 730	-17 730
josta sisäiset toimintamenot	-1 573	-1 573
TOIMINTAKATE (sitova)	19	19

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024		
Ensihoito, HTV	Ensihoitopalvelut yhteiset	Palvelualue yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	203	203
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	45	45
Henkilötyövuodet, yhteensä	248	248

Ensihoito yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Keski-Suomen pelastuslaitoksella on välittömässä ympärivuorokautisessa valmiudessa kuusi-toista hoitotason ambulanssia ja yksi perustason ambulanssi. Lisäksi osavuorokautisessa valmiudessa on neljä perustason ambulanssia ja yksi hoitotason ambulanssi. Keski-Suomen pelastuslaitoksella on ensihoitoyksiköitä Joutsassa, Jyväskylässä, Jämsässä, Karstulassa, Saarijärvellä, Kannonkoskella, Pihtiputaalla, Kinnulassa, Laukaassa, Muuramessa, Äänekoskella, Keuruulla, Petäjävedellä ja Viitasaarella.

Keski-Suomen pelastuslaitoksen ensihoitopalvelu tekee yhteistyötä alueen terveydenhuollon toimipisteiden kanssa, jotta toiminta olisi mahdollisimman järkevä kokonaisuus. Lääketieteellisen hoidon vastuu on sairaalapalveluiden alla päivystyksen ja ensihoidon palvelualueella.

Ensihoitopalvelun varautuminen

Terveydenhuoltolain (30.12.2010 / 1326) 40 § ja sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa ensihoitopalvelusta (585 / 2017) § 2 säädetään ensihoitopalvelun varautumisesta ja sen säädosperusteista. Ensihoitopalvelun tehtävänä on osallistua yhdessä muiden viranomaisten kanssa alueellisten varautumis- ja valmiussuunnitelmien laatimiseen suuronnettomuuksien ja terveydenhuollon erityistilanteiden varalle. Ensihoitopalvelun on vastattava päivittäistoiminnoista ja varauduttava päivittäistoiminnoista poikkeaviin erityistilanteisiin. Ensihoitopalvelun tulee varautua sellaisiin tilanteisiin, joissa palvelun kysyntä ylittää käytettävissä olevien yksiköiden määrän. Päivittäistilanteista poikkeavat erityistilanteet voivat olla erityyppiset häiriötilanteet, monipotilastilanteet tai suuronnettomuus.

Ensihoitopalvelulle luotiin vuosien 2021–2022 valmius- ja jatkuvuudenhallintasuunnitelma, jossa käsitellään varautumisen ja jatkuvuudenhallintaa määrittäviä lakeja ja ohjeita, häiriötilanteita ja niiden aikaista johtamista sekä laadittiin toimintaohjeita erilaisten häiriötilanteiden varalle. Ensihoitopalvelun häiriötilanteisiin laadittiin 13 erilaista KUJA – konseptin mukaista toimintakorttia yhteistyössä alueen pelastustoimen kanssa. Ensihoitopalvelun valmius- ja jatkuvuudenhallintasuunnitelmassa esiin nousseet kehittämistoimenpiteet ovat tunnistettu. Näitä ovat kaluston- ja järjestelmähankintojen osa-alueet sekä valmius- ja jatkuvuudenhallintasuunnitelman perehdyttäminen ja kouluttaminen ensihoitopalvelun henkilöstölle.

Keski-Suomen ensihoitopalvelun henkilöstölle luotiin uusi ensihoitopalvelun varautumisen kurssi, jonka tarkoituksena oli kouluttaa henkilöstö häiriötilanteiden aikaiseen toimintaan. Ensihoitopalvelussa on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2023 aikana vara-autojärjestelmä. Vara-autojärjestelmän tarkoituksena on ylläpitää monipotilas-, suuronnettomuus- tai ruuhkatilanteissa tarvittavia ensihoitoresursseja. Normaalioloissa varayksiköitä käytetään ensihoitoyksiköiden huolto- ja korjaustoimenpiteiden aikana, jolloin vältetään alueellisen tyhjiön syntyminen.

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT

Toimialan kuvaus

Sosiaali- ja terveyspalveluiden toimiala jakautuu neljään vastuualueeseen, jotka ovat Lasten, nuorten ja perheiden palvelut, Koti- ja asumispalvelut, Laaja-alainen sosiaali- ja terveyskeskus sekä Sairaalapalvelut. Toimialan palvelutuotanto kattaa hyvinvointialueen järjestämistä vastaavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut, pois lukien hyvinvointialueen oman ensihoitopalveluiden tuotannon, joka on Pelastustoimen toimialalla. Hyvinvointialueen palveluita tuotetaan omana tuotantona, ostopalveluina, palveluseteleillä sekä asiakaskohtaisilla maksusitoumuksilla. Laajimmat ulkoistetut palvelut ovat Jämsän kokonaisulkoistus, jossa palveluntuottajana on Jämsän Terveys Oy ja Kinnulan alueella, jossa palveluntuottajana on Terveystalo Oy.

Toimiala tuottaa palveluja ihmislähtöisesti, hyvinvointialueen strategian tavoitteiden mukaisesti. Tavoitteena on, että toimialan palvelut ovat helposti saavutettavissa alueen asukkaille ja uudet asiakkaat tavoittavat palvelut sujuvasti ja tarpeidensa mukaisesti. Sosiaali- ja terveyspalveluiden toimiala on hyvinvointialuetasoinen toimiva ja kustannustehokas palvelutuotanto-organisaatio, jossa eri toimijat tuottavat palveluja hyvinvointialueen kumppanina.

Toimialalla työskentelee noin 78 % (n. 9300 työntekijää) hyvinvointialueen työntekijöistä.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden valtionavustushankkeet

Keski-Suomen hyvinvointialue haki Kestävän kasvun ohjelman toisesta valtionavustushausta rahoitusta vuosille 2023 - 2025 Valtionavustuspäätös saatiin joulukuussa 2022, jossa Keski-Suomelle myönnetty rahoitus vuosille 2023 - 2025 oli 11,533M€

Keski-Suomen kestävän kasvun ohjelman päätavoitteena on purkaa covid-19-pandemian aiheuttamaa sosiaali- ja terveydenhuollon hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkaa, nopeuttaa hoitoon ja palveluihin pääsyä pysyvästi koko maassa ottamalla käyttöön uusia toimintatapoja sekä edistää sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen toteutumista. Hankkeen toimenpiteillä edistetään perustason hoitotakuun toteutumista, kavennetaan eriarvoisuutta, vahvistetaan sähköisten palveluiden käyttöä, panostetaan ongelmien nykyistä varhaisempaan tunnistamiseen ja vaikuttavampaan ennaltaehkäisyyn sekä vahvistetaan palveluiden laatua ja kustannusvaikuttavuutta. Vuonna 2024 toimenpiteitä on käynnissä kaikkien ikäryhmien osalta ja kärkenä on sähköisten palveluiden vahvistaminen sekä hoitoon ja palveluihin pääsyn vahvistaminen, jatkaen Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmassa aloitettuja toimenpiteitä. Sähköiset sosiaali- ja terveyspalvelut (Omaks.fi) -palvelu laajennetaan kattamaan koko Keski-Suomen, mielenterveys- ja päihdepalveluiden saatavuutta vahvistetaan lisäresurssilla, somaattisten pitkäaikaissairauksien hoitovelkaa puretaan, työttömien terveys-tarkastuksien jonoja puretaan sekä IPS-toimintamallia jalkautetaan alueelle. Toimenpiteet

sovitetaan strategian toimeenpano-ohjelmaan sekä tuetaan tuottavuusohjelman toimenpiteitä hankkeen toimenpiteillä.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Taloudelliset tavoitteet

Sosiaali- ja terveystaloudet, 1 000 €	TA/M 2023	Talousarvio 2024	Poikkeama TA 2023	Poikkeama-% TA 2023
TOIMINTATULOT ULKOISET	141 498	150 668	9 170	6,5 %
Myyntitulot/Liikevaihto	44 405	45 275	870	2,0 %
Maksutulot	77 988	85 023	7 035	9,0 %
Tuet ja avustukset	11 144	8 929	-2 214	-19,9 %
Muut toimintatulot	7 962	11 441	3 479	43,7 %
TOIMINTATULOT SISÄISET	0	190	190	
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-1 071 346	-1 051 176	20 170	-1,9%
Henkilöstömenot	-511 110	-530 729	-19 619	3,8%
Palvelujen ostot	-447 879	-412 270	35 609	-8,0%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-74 403	-70 547	3 856	-5,2%
Avustukset	-30 703	-33 250	-2 547	8,3%
Muut toimintamenot	-7 250	-4 379	2 871	-39,6%
TOIMINTAMENOT SISÄISET	0	-240 509	-240 509	
TOIMINTAKATE	-929 848	-1 140 827	-210 979	22,7%

Sosiaali- ja terveystaloudet toimialan sisäiset toimintatulot ja -toimintakulut on eliminoitu tässä taulukossa. Sisäiset toimintatulot ja -toimintakulut sisältävät tässä taulukossa vain hyvinvointialueen muille toimialoille tuotettavat tai muilta toimialoilta ostettavat sisäiset palvelut.

TA2024 Sosiaali- ja terveystaloudet, 1 000 €	Sosiaali- ja terveystaloudet yhteiset	Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	Koti- ja asumispalvelut	Laaja-alainen sosiaali ja terveyskeskus	Sairaalapalvelut	Toimiala yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0	2 703	62 929	33 140	51 896	150 668
Myyntitulot/Liikevaihto	0	990	6 090	5 138	33 057	45 275
Maksutulot	0	1 673	43 695	20 879	18 776	85 023
Tuet ja avustukset	0	1	2 328	6 600	0	8 929
Muut toimintatulot	0	39	10 816	523	64	11 441
TOIMINTATULOT SISÄISET	0	0	0	7 410	13 997	21 407
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-1 126	-117 171	-298 958	-254 565	-379 355	-1 051 176
Henkilöstömenot	-711	-55 354	-181 071	-92 337	-201 255	-530 729
Palvelujen ostot	-415	-57 914	-98 863	-131 057	-124 021	-412 270
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	-1 284	-2 653	-14 347	-52 262	-70 547
Avustukset	0	-1 721	-15 029	-16 500	0	-33 250
Muut toimintamenot	0	-898	-1 341	-323	-1 817	-4 379
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-124	-13 007	-78 323	-44 053	-126 219	-261 726
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 251	-127 475	-314 352	-258 067	-439 681	-1 140 827

Sisäiset toimintatulot ja -toimintakulut sisältävät tässä taulukossa myös sosiaali- ja terveystaloudet toimialan sisäisen kaupankäynnin eri vastuualueiden välillä.

Talousarvion henkilötyövuodet vastuualueittain

TA2024 Sosiaali- ja terveyspalvelut, HTV	Sosiaali- ja terveyspalvelut yhteiset	Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	Koti- ja asumispalvelut	Laaja-alainen sosiaali ja terveyskeskus	Sairaalapalvelut	Toimiala yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	10	963	3 072	1 281	2 500	7 826
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	0	108	619	214	546	1 487
Henkilötyövuodet, yhteensä	10	1 071	3 691	1 494	3 047	9 313

Toiminnan tavoitteet ja mittarit

Strategian tavoite	Tavoite	Mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso 2024	Tavoitetaso 2025	Tavoitetaso 2030
Palveluiden yhdenvertaisuus, saatavuus ja saavutettavuus paranevat	Sairastavuus vähenee ja alueelliset erot HVA sisällä pienenevät	Kansallinen terveysindeksi (kuntatason tieto Keski-Suomesta)	Uusi mittari (Kela/THL)	Lähtötaso saadaan 2023 (seitsemän sairausryhmän indeksi)	Sairastavuus vähenee ja alueelliset erot HVA sisällä pienenevät	Sairastavuus vähenee ja alueelliset erot HVA sisällä pienenevät
Ihmislähtöiset ja kustannusvaikuttavat palvelut sekä saamaton palvelujen yhteensovittaminen	Sosiaali- ja terveyspalvelut toimivat integroidusti ja asiakaslähtöisesti koko hyvinvointialueella.	Kansalliset asiakaspalauteväittämät (7 osa-alueetta) Sosiaali- ja terveyspalveluiden sujuvuksi kokonaisuuden osuudet	Uusi mittari	Asiakaspalauteväittämät: osa-alueet kukin > 4 Sosiaalipalvelut > 52 % terveyspalvelut > 54 %	Sosiaalipalvelut > 54 % terveyspalvelut > 56 %	Sosiaalipalvelut > 56 % terveyspalvelut > 58 %
Toiminnan vaikuttavuus ja kustannustehokkuus vahvistuvat	Merkittävimpien kansansairauksien hoidon vaikuttavuus paranee ja lisäsairastavuus vähenee	Luokan 2 diabetesta sairastavien ikävakiointu esiintyvyys laskee (esiintyvyys / 100 000 asukasta)	Koko Suomi 6864, Keski-Suomi 7455	Merkittävimpien kansansairauksien hoidon vaikuttavuus paranee ja lisäsairastavuus vähenee	Merkittävimpien kansansairauksien hoidon vaikuttavuus paranee ja lisäsairastavuus vähenee	Merkittävimpien kansansairauksien hoidon vaikuttavuus paranee ja lisäsairastavuus vähenee

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUIDEN TOIMIALAN KESKITETYT PALVELUT

Toiminnan kuvaus

Sosiaali- ja terveyspalveluiden toimialan keskitetyt palvelut tukevat hyvinvointialueen omaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotantoa hyvinvointialueen strategian ja palveluiden järjestämisen linjausten toteuttamisessa. Keskitetyt palvelut vastaavat osaltaan koko hyvinvointialuetasoisista tehtävistä, vastuista ja prosesseista yhteistyössä yli toimialarajojen.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden toimialan keskitetyissä palveluissa toimivat johtajaylilääkäri, johtajaylihoitaja ja sosiaalihuollon johtaja. Professiojohtajien vastuut on kirjattu hyvinvointialueen hallintosääntöön ja heidän tehtävänsä perustuvat lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021, § 8). He työskentelevät eri toimialojen kanssa tiiviissä yhteistyössä prosesseja ja käytäntöjä kehittäen. Lisäksi he toimivat oman substanssinsa asiantuntijoina sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntöön, palvelutuotannon asiakkuuksiin ja potilastyöhön liittyvissä asioissa niin alueellisesti, yhteistoiminta-alueella kuin kansallisestikin. Henkilöstön osaamisen tuki ja osaamisen vahvistaminen osana palvelutuotannon kehittämistä ja asiakas- sekä palveluprosesseja kuuluu professiojohtajien tehtäviin. Sosiaalihuollon johtaja toimii yksilöasiainjaoston esittelijänä. Hyvinvointialueen Johtaja ylilääkärin alaisuuteen perustetaan hallintoylilääkärin virka. Hallintoylilääkäri toimii myös johtajaylilääkärin sijaisena ja varahenkilönä eri verkostoissa

Sosiaali- ja terveydenhuollon ostopalveluihin ja palveluseteliin liittyen keskitetyissä palveluissa työskentelee kolme palvelupäällikköä, joiden tehtävänä on antaa asiantuntijatukea hyvinvointialueen palvelutuotannolle ja johdolle. He toimivat palvelutuotannon, palveluiden järjestämisen ja konsernipalveluiden tukipalveluiden kanssa tiiviissä yhteistyössä. Tulevan talousarviovuoden aikana on tavoitteena kehittää ostopalveluihin ja palveluseteliin liittyvää toimintaa, prosesseja ja raportointia sekä yhteistyötä palvelutuottajien kanssa. Hyvinvointialueen strategian mukaan alueen vetovoimaisuutta myös yrittäjyyden näkökulmasta tulee edistää.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden toimialan keskitettyjen palveluiden asiakaspalvelupäällikön toiminta perustuu hyvinvointialue strategiaan ihmislähtöisyydestä, lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (STM 2021/612; §4, §5, §10 ja §22), jossa linjataan mm. palveluiden saatavuudesta, saavutettavuudesta, palveluiden yhteensovittamisesta ja yhdenvertaisuudesta. Lisäksi laissa hyvinvointialueista (2021/611; §29) säädetään asukkaiden ja palveluiden käyttäjien osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista.

Asiakaspalvelupäällikkö seuraa ihmislähtöisyyden, asiakasnäkökulman ja asiakastyytyväisyyden toteutumista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa, nostaa esille kehittämistarpeita ja edistää yhdessä sosiaali- ja terveyspalveluiden johdon ja muun henkilöstön kanssa asiakkaiden ja potilaiden myönteisiä palvelukokemuksia. Asiakaspalvelupäällikkö tukee

palvelualueiden johtoa kehittämistyössä, joka tähtää asiakas- ja potilastyytyväisyyden sekä viime kädessä palveluiden laadun ja arkivaikuttavuuden vahvistumiseen. Keskitettyihin palveluihin kuuluvat myös kaikkia vastuualueita tai sosiaali- ja terveydenhuoltoa laajasti koskevat erillishankkeet, joiden toteutumisesta ja koordinoinnista vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon erityisavustaja.

Talouden tavoitteet

TA2024	
Sosiaali- ja terveystaloudet yhteiset, 1 000 €	Vastuualue yhteensä
TOIMINTATULOT	0
josta sisäiset toimintatulot	0
TOIMINTAMENOT	-1 251
josta sisäiset toimintamenot	-124
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 251

Talousarvion henkilötyövuodet palvelualueittain

TA2024	
Sosiaali- ja terveystaloudet yhteiset, HTV	Vastuualue yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	10
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	0
Henkilötyövuodet, yhteensä	10

LASTEN, NUORTEN JA PERHEIDEN PALVELUT

Toiminnan kuvaus

Lasten, nuorten ja perheiden vastuualueella tarjotaan palveluja ja ohjausta hyvinvointialueen asukkaille neljän palvelualuekokonaisuuden ja vastuualueen keskitetyn palveluyksikön kautta.

Opiskeluhuollon palvelualue muodostuu kolmesta palveluyksiköstä: kouluterveydenhuolto, opiskeluterveydenhuolto sekä koulukuraattori- ja koulupsykologipalvelut

Perheiden peruspalvelualue muodostuu kolmesta palveluyksiköstä: neuvola- ja seksuaaliterveyspalvelut, varhaisen tuen palvelut sekä perheoikeudelliset palvelut

Lastensuojelun palvelualue muodostuu kolmesta palveluyksiköstä: avohuollon lastensuojelu, sijais- ja jälkihuolto sekä lastensuojelun laitoshoido.

Lasten ja nuorten mielenterveys- ja perheneuvolapalvelut palvelualue muodostuu kahdesta palveluyksiköstä: lasten ja perheiden erityinen tuki ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut.

Keskitettyjen palveluiden palveluyksikön tehtävänä on palveluohjauksen, konsultoinnin ja palveluketjujen ohjaaminen ja koordinointi, sähköiset sosiaali- ja terveyspalveluiden (Omaks:n) yhteensovitus palveluihin ja hankeyhteistyö. Keskeinen tehtävä on perhekeskustoiminnan alueellisen toimintasuunnitelman toteuttaminen ja vastuualueen työmenetelmien koordinointi.

Palvelu toteutuu oman toiminnan, ostopalvelutoiminnan ja palvelusetelien muodossa.

Talouden tavoitteet

TA2024 Lasten, nuorten ja perheiden palvelut, 1 000 €	Lasten, nuorten ja perheiden palvelut yhteiset	Lasten, nuorten ja perheiden keskitetyt palvelut	Opiskeluhoolto	Perheiden peruspalvelut	Lastensuojelun palvelut	Lasten ja nuorten mielenterveys- ja perheneuvolapalvelut	Vastuualue yhteensä
TOIMINTATULOT	0	0	50	201	2 439	13	2 703
josta sisäiset toimintatulot	0	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-835	-689	-16 182	-32 134	-69 631	-10 707	-130 178
josta sisäiset toimintamenot	-16	-79	-3 257	-5 145	-3 215	-1 295	-13 007
TOIMINTAKATE (sitova)	-835	-689	-16 132	-31 933	-67 192	-10 694	-127 475

Talousarvion henkilötövuodet palvelualueittain

TA2024 Lasten, nuorten ja perheiden palvelut, HTV	Lasten, nuorten ja perheiden palvelut yhteiset	Lasten, nuorten ja perheiden keskitetyt palvelut	Opiskeluhoolto	Perheiden peruspalvelut	Lastensuojelun palvelut	Lasten ja nuorten mielenterveys- ja perheneuvolapalvelut	Vastuualue yhteensä
Henkilötövuodet, vakituiset	2	9	225	339	265	124	963
Henkilötövuodet, määräaikaiset	0	1	22	31	51	4	108
Henkilötövuodet, yhteensä	2	10	247	370	315	128	1 071

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut yhteiset

Toiminnan kuvaus

Lasten, nuorten ja perheiden palveluja ohjaa lainsäädäntö ja sen muutokset, alueelliset palvelutarpeet, strategiset linjaukset, taloudellinen tilanne sekä kansallisten ja yhteiskunnallisten muutosten vaikutukset.

Vastuualueen asiakkaan palvelukokonaisuus muodostuu vastuualueen palveluiden lisäksi myös kuntien, järjestöjen, seurakuntien ja muiden vastuualueiden palveluista ja siksi keskeisinä toimintaperiaatteina ovat yhteistyö ja kumppanuus. Erityisesti opiskeluhuollon palvelukokonaisuus on kiinteässä yhteydessä lapsen ja nuoren oppimis- ja kasvuympäristöihin (varhaiskasvatus, koulut ja oppilaitokset). Perhekeskustoimintaa viedään alueyhteistyössä eteenpäin perhekeskustoimintasuunnitelman mukaisesti. Lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluiden hoidonparrastuksen mukainen saatavuus varmistetaan.

Painopisteenä on edelleen vahvat perustason palvelut, jotta lasten, nuorten ja perheiden varhaisempi apu mahdollistuu ja vaativien erityistason palveluiden käytön kasvua pystytään hillitsemään. Hyvinvointialueen tuottavuusohjelman muut toimenpiteet kohdistuvat tällä vastuualueella lastensuojelun laitoshoidon ja muiden ostopalveluiden vähentämiseen. Palvelurakenteen muutos vaatii resurssien siirtoa perustason palveluihin ja sosiaalihuoltolain mukaisiin varhaisen tuen palveluihin. Lisäksi omaa toimintaa vahvistetaan erityisesti lastensuojelun laitos- ja sijaishuollossa. Toimenpidekokonaisuus sisältää yhdeksän osatoimenpidettä, joilla osalla on menoja lisääviä vaikutuksia, mutta lastensuojelun laitoshoidon ja muiden ostopalveluiden tarvetta vähentäviä vaikutuksia. taloudellisten resurssien painopisteiden siirtoa toisiin palveluihin.

Sosiaalihuollollisten ja lastensuojelun palvelutehtäviin otetaan käyttöön uusi asiakastietojärjestelmä. Valmistelu työtä tekee projektihenkilöstön lisäksi muutosagentti, joka sijoittuu vastuualueelle, mutta on toimialan muidenkin palveluiden käytössä erityisesti muutosjohtamisen tukena.

Lasten, nuoren ja perheiden sosiaali- ja terveyspalveluiden keskinäisellä integraatiolla sekä perustason ja erikoissairaanhoidon ja erityispalveluiden integraatiolla tavoitellaan asiakaslähtöistä, sujuvaa palvelua sekä kustannushyötyjä. Vastuualueen johtamisen, lähiesihenkilötyön ja henkilöstön tehtäviä tuetaan systeemisen toimintatavan koulutuksilla, Hyvaks-akatemiakoulutuksin sekä erillisen koulutussuunnitelman mukaisesti.

Kestävän kasvun -hankkeen tukemana lapsibudjetoinnin pilotti alkoi 2023 ja jatkuu 2024 aikana. Lapsibudjetoinnin tavoitteena on parantaa lasten, nuorten ja perheiden palveluiden vaikuttavuutta, vahvistaa resurssien kohdentamista oikeisiin toimiin oikeaan aikaan sekä edistää lapsen oikeuksien toteutumista. Lapsibudjetoinnin hyödyntämisessä tarvitaan talousosaamisen lisäksi tietoa lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilasta ja haasteista sekä lasten ja nuorten oikeuksista ja niiden toteutumisesta. Pilotin tulosten avulla saadaan

tietojohtamiseen tukea hyvinvointialueelle ja kuntiin. Lapsibudjetointi linkittyykin osaksi lapsivaikutusten arviointia. Kansallinen lapsistrategia tukee pilotointia kahdella hyvinvointialueella (Pirkanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueet), mutta Keski-Suomen hyvinvointialue on mukana yhteisessä kansallisessa verkostossa.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024		
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut yhteiset, 1 000 €	Lasten, nuorten ja perheiden palvelut yhteiset	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	0	0
josta sisäiset toimintatulot	0	0
TOIMINTAMENOT	-263	-263
josta sisäiset toimintamenot	-16	-16
TOIMINTAKATE (sitova)	-263	-263

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024		
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut yhteiset, HTV	Lasten, nuorten ja perheiden palvelut yhteiset	Palvelualue yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	1	1
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	0	0
Henkilötyövuodet, yhteensä	1	1

Lasten, nuorten ja perheiden keskitetyt palvelut

Toiminnan kuvaus

Keskitetyt palvelut -palveluyksikön tehtävänä on vastata lasten, nuorten ja perheiden palvelukokonaisuuden laaja-alaisen integraation toteutumisesta, vaikuttavien menetelmien koordinoinnista ja hankeyhteistyöstä. Palveluyksikkö vastaa perhekeskustoiminnan koordinoinnista alueille sekä toiminnallisen yhteistyön toteutumisesta sähköisiin sosiaali- ja terveyspalveluihin sijoittuvien (Keski-Suomen digitaalinen sotokeskus) palveluiden, esimerkiksi sähköisen perhekeskuksen, ja toimipistekohtaisten palveluiden yhteensovituksesta sekä muiden matalankynnyksen yhteydenottokanavien kehittämisestä. Palveluyksikkö vastaa lasten, nuorten ja perheiden perustason palveluiden, erityispalveluiden ja erikoissairaanhoidon sujuvaa palveluyhteistyötä edistävän ohjausryhmätoiminnan järjestämisestä. Ohjausryhmä varmistaa perus- ja erityistason integraation sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden ja kuntien ja 3. sektorin yhdyspintatyön integraatiosta.

Palveluyksikön painopisteenä on perhekeskustoiminnan laajentuminen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti perhekeskuskoordinaation avulla yhteistyössä kuntien ja 3. sektorin kanssa. Perhekeskustoimintaa edistetään alueellisesti, digitaalisesti ja sisällöllisesti. Perhekeskustoiminnan aluetyön voimakas kehittäminen vahvistaa varhaisen tuen saatavuutta ja siirtää painopistettä korjaavasta työstä ennaltaehkäisevään työhön. Keskitettyjen palvelujen perhekeskuskoordinaattoreiden osaamista vahvistetaan perhekeskustehtävien mukaisten osa-alueiden mukaisesti. Keskitettyjen palvelujen perhekeskuskoordinaatiota vahvistetaan (2htv) kohdentaen keskiselle ja pohjoiselle alueelle ollen siten yhteensä 9htv. Perhekeskuksen palveluverkkotyön selvitys toteutetaan Saarijärven, Jyväskylän ja Jämsän alueen perhekeskustilatarve edellä.

Painopisteenä on myös integraation turvaaminen ja keinoina lasten, nuorten ja perheiden palveluissa käytössä olevien vaikuttavien menetelmien implementointi, koordinointi, käyttöönoton tuki sekä koulutusten koordinointi ja seuranta yhteistyössä osaamisen ja kehittämisen, koulutusyksikön kanssa. Vaikuttavina menetelminä edistetään Lapset puheeksi, Cool Kids, IPC, Neuvokas perhe -menetelmiä sekä systeemistä ajattelua ja toimintamalleja. Keskitetyt palvelut -palveluyksikkö tekee tiivistä yhteistyötä hyvinvointisuunnitelmatyön, palveluketjutyön sekä laajemman yhteistyöalueen (YTA) kanssa; osaamis- ja tukikeskustoiminta ja työmenetelmien koordinointi. Keskitettyjen palvelujen OT-keskustoimintaa ja koordinaatiotyötä vahvistetaan (1 htv).

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024		
Lasten, nuorten ja perheiden keskitetyt palvelut, 1 000 €	Lasten, nuorten ja perheiden keskitetyt palvelut	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	0	0
josta sisäiset toimintatulot	0	0
TOIMINTAMENOT	-771	-771
josta sisäiset toimintamenot	-79	-79
TOIMINTAKATE (sitova)	-771	-771

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024		
Lasten, nuorten ja perheiden keskitetyt palvelut, HTV	Lasten, nuorten ja perheiden keskitetyt palvelut	Palvelualue yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	10	10
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	1	1
Henkilötyövuodet, yhteensä	11	11

Opiskeluhoolto

Toiminnan kuvaus

Opiskeluhoitopalveluilla tarkoitetaan kouluterveydenhuollon palveluja, lukioiden ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon palveluja sekä koulukuraattori- ja psykologipalveluja. Hyvinvointialueen on järjestettävä opiskeluhoitopalvelut alueellaan sijaitsevien oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 1§ tarkoitetussa opetuksessa ja koulutuksessa oleville oppilaille ja opiskelijoille heidän kotikunnastaan riippumatta. Palveluiden tulee olla oppilaiden ja opiskelijoiden helposti saavutettavissa (terveydenhuoltolaki HE 19/2022 §15a, oppilas- ja opiskeluhoitolaki §9), ensisijaisesti oppilaitoksessa tai sen välittömässä läheisyydessä.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024	Opiskeluhoolto		Kouluterveydenhuollon		Opiskeluterveyden-	Opiskeluterveyden-	Koulukuraattori- ja	Koulukuraattori ja	Palvelualue
Opiskeluhoolto, 1 000 €	yhteiset	Kouluterveydenhuolto	ostopalvelut	ostopalvelut	huollon	ostopalvelut	koulupsykologipalvelut	koulupsykologi, ostopalvelut	yhteensä
TOIMINTATULOT	0	10	0	0	40	0	0	0	50
josta sisäiset toimintatulot	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-1 253	-5 505	-90	-2 355	0	0	-7 380	0	-16 583
josta sisäiset toimintamenot	-1 072	-1 554	0	-260	0	0	-370	0	-3 257
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 253	-5 495	-90	-2 315	0	0	-7 380	0	-16 533

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024	Opiskeluhoolto		Kouluterveydenhuollon		Opiskeluterveyden-	Opiskeluterveyden-	Koulukuraattori- ja	Koulukuraattori ja	Palvelualue
Opiskeluhoolto, HTV	yhteiset	Kouluterveydenhuolto	ostopalvelut	ostopalvelut	huollon	ostopalvelut	koulupsykologipalvelut	koulupsykologi, ostopalvelut	yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	2	65	0	0	33	0	123	0	223
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	0	6	0	0	1	0	13	0	20
Henkilötyövuodet, yhteensä	2	71	0	0	34	0	136	0	243

Opiskeluhoolto yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Opiskeluhoolto on matalan kynnyksen palvelu lapsille, oppilaille ja opiskelijoille. Sen ensisijaisena tarkoituksena on edistää oppilaiden ja opiskelijoiden terveyttä, hyvinvointia, oppimista ja osallisuutta sekä ennaltaehkäistä ongelmien syntymistä. Tarkoituksena on edistää myös opiskeluyhteisön ja -ympäristön hyvinvointia, terveellisyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä.

Opiskeluhoitopalvelut muodostavat hyvinvointialueella yhtenäisen toiminnallisen kokonaisuuden. Uudistuksen tavoitteena on ollut muodostaa asiakaslähtöisesti koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sekä koulukuraattori- ja psykologipalvelujen sisäiset, monialaiset yhteistyörakenteet. Tavoitteeseen pääsemiseksi on luotu opiskeluhoollon yhteiset

toimintaperiaatteet ja -mallit sekä tarkoituksenmukaiset, asiakaslähtöiset asiakasprosessit, palveluprosessit ja hoitoketjut.

Lisäksi painopisteenä opiskeluhoollon palveluja järjestettäessä on toimia kiinteässä yhteistyössä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja 2. asteen koulutuksen toimijoiden kanssa. Yhteistyötä tehdään myös alaikäisen oppijan vanhempien ja huoltajien, oppilaiden ja opiskelijoiden kanssa sekä laajasti muiden oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointia tukevien toimijoiden kanssa. Opiskeluhooltoon sisältyvän lääkäriyön, suunterveydenhuollon ja toiminta-, puhe- ja fysioterapian osalta tehdään kiinteää yhteistyötä laaja-alaisen sote-keskuksen kanssa.

Hyvinvointialueelle on perustettu lakisääteinen opiskeluhoollon yhteistyöryhmä, joka on valmistellut alueellisen opiskeluhoollon suunnitelman. Opiskeluhoollon suunnitelma sisältää palvelujen toteuttamisen tavoitteet, suunnitelman hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien välisestä yhteistyöstä, arviot opiskeluhoollon palvelujen kokonaistarpeesta ja kohdentamisesta. Yhteistyöryhmä seuraa alueellisen opiskeluhoollon suunnitelman toteutumista. Opiskeluhoollon osallistuu aktiivisesti hyvinvointialueen Lapsibudjetointi-hankkeeseen, joka tuottaa lapsivaikutusten arviointia talouden näkökulmasta.

Toimintavuoden aikana kehitetään systemaattisesti monialaista yhteistyötä alueellisten mielenterveys ja päihde- tiimien kanssa. Neuropsykiatrisen tukea ja mtp- hoitopolkuja yhtenäistetään koko maakunnan alueella. Näitä prosesseja tuetaan henkilöstön yhteisillä koulutuksilla. Yhteisöllisen työn osuutta lisätään kaikilla opiskeluhoollon ammattiryhmillä. Vuoden 2024 aikana käynnistyy oppilaitosten hyvinvointityön edistämisen hanke yhteistyössä Jyväskylän yliopiston psykologian ja erityispedagogiikan laitosten asiantuntijoiden sekä pilottikoulujen kanssa.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut toteutetaan pääosin omana toimintana. Kinnulassa ja Jämsässä kyseiset palvelut on kokonaisulkoistettu niin, että Kinnulassa palvelut hankitaan Terveystalo Oy:ltä koko toimintavuodeksi ja Jämsässä Jämsän Terveys Oy:lta 31.7.2024 saakka.

Kouluterveydenhuolto

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Kouluterveydenhuolto on perusopetusikäisille ja heidän perheilleen suunnattu lakisääteinen palvelu, johon ei sisälly sairaanhoitoa. Kouluterveydenhuoltoa määrittelee asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011), terveydenhuoltolaki (1326/2010) sekä oppilas- ja opiskelija- huoltolaki (1287/2013).

Palvelu sisältää vuosittain kaikkien oppilaiden määräaikaistarkastukset (terveydenhoitaja) ja 1., 5. ja 8. luokkien laajat tarkastukset (lääkäri ja terveydenhoitaja) sekä lisäksi palvelussa on avoimet vastaanotot ilman ajanvarausta. Kouluterveydenhuollon ammattilaiset osallistuvat koulujen ja oppilaitosten terveellisyyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin seurantaan ja arviointiin. Oppilaalle tulee järjestää tarpeen mukaisesti terveydentilan toteamista vasten seuraavat erikoistutkimukset: erikoislääkärin tekemä näön tai kuulon tutkimus ja hänen määräämänsä laboratorio-, röntgen- ja muut vastaavat tutkimukset, psykiatrin tekemä tutkimus mielenterveyden selvittämiseksi sekä psykologin tutkimus.

Segmentointiin perustuvan asiakastarpeita paremmin huomioivan palvelumallin käyttökelpoisuutta kouluterveydenhuollon palveluissa selvitetään. Lapset puheeksi -menetelmän käyttöä laajennetaan, lisätään lasten ja nuorten kanssa työskentelevien mielenterveys- ja päihdetyön koulutusta (IPC-menetelmä) sekä muuta osaamisen tukea. MOVE-mittausten tulosten hyödyntäminen toteutetaan yhteistyössä perusopetuksen kanssa. Koululääkärin ja -terveydenhoitajan tehtäväkuvia kehitetään osana kouluterveydenhuollon, kouluikäisten kuntoutustyön ja neuropsykiatrisen tuen kokonaisuutta.

Uuden henkilöstömitoitussuosituksen mukaisesti terveydenhoitajaresurssia lisätään 2 htv kohdentaen sitä erityisen tuen tarpeisiin segmentoinnin mukaisesti sekä muihin lisä- ja seurantakäynteihin. Kouluterveydenhuollon toimintaohjelma ja kirjaamiskäytännöt uudistetaan yhtenäisiksi koko hyvinvointialueella.

Kouluterveydenhuollon ostopalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Kouluterveydenhuollon lakisääteisiin palveluihin kuuluvat näöntutkimukset (optometrismi ja silmälääkäri) tuotetaan ostopalveluna sopimuskumppaneilta tai palvelusetelillä. Palvelu edistää lapsen ja nuoren terveyttä ja opiskelukykyisyyttä. Tavoitteena on varmistaa kyseisten palveluiden tarvitsijoiden oikea-aikainen tuki, yhdenvertainen kohtelu, palvelun saavuus ja saavutettavuus.

Opiskeluterveydenhuolto

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Opiskeluterveydenhuollon tehtävänä on järjestää terveyden- ja sairaanhoitopalvelut opiskelijoille, edistää terveyttä ja opiskelukykyä ja -yhteisön hyvinvointia. Opiskeluterveydenhuoltoa määrittelee asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011), terveydenhuoltolaki

(1326/2010) sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013). Opiskeluterveydenhuoltoa ohjaa valtakunnallinen ohjeistus, joka määrittelee mm. henkilöstöresursoinnin.

Opiskeluterveydenhuollossa toteutetaan toisen asteen opiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltoa siten, että opiskelija saa palvelut (ennaltaehkäisevä terveydenhoito ja sairaanhoito) opiskeluterveydenhuollosta yhteistyössä laaja-alaisten sote-keskusten, digitaalisen sotekeskuksen sekä muiden perusterveydenhuollon yksiköiden kanssa. Palvelu sisältää myös opiskeluterveydenhuoltoon kuuluvat määräaikaisten terveystarkastukset ja seksuaaliterveyspalvelut.

Keskeistä on monialaisen verkostoyhteistyön rakentuminen erityisesti opiskelijoiden mielen-terveys- ja päihdepalvelujen osalta, tätä työtä jatketaan vuoden 2024 aikana mielen-terveys-suunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden ja toimenpiteiden ohjaamalla tavalla. Interventio- ja terapianavigaattoreiden sekä ohjatun omahoidon ja käynti kerrallaan menetelmien käyttöönottoa selvitetään ja arvioidaan pilotointi. Opiskeluterveydenhuollon saavutettavuutta parannetaan ja vastataan 1.9.2023 voimaan tulleiden kiireettömän hoidon hoitotakuuvelvoitteisiin edelleen kehittämällä ja lisäämällä puhelin- ja muita sähköisiä palveluja. Opiskeluterveydenhuoltoa vahvistetaan lisäämällä sairaanhoitajien/terveydenhoitajien työpanosta 1,5 htv:lla.

Toimintavuoden aikana kartoitetaan opiskeluterveydenhuollossa työskentelevien terveydenhoitajien osaamistarpeita, suunnitellaan ja toteutetaan tarvittavia täydennyskoulutuksia. Tavoitteena on lisätä sora lainsäädännön tuntemusta lisäkoulutuksilla. Lisäksi maksuttoman ehkäisyn tarjoamista laajennetaan koko hyvinvointialueella alle 25 -vuotiaisiin.

Opiskeluterveydenhuollon ostopalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Opiskelijoille ostetaan pienessä määrin muiden palvelutuottajien tarjoamia etäpalveluita, joita ovat esim. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin tuottamat nettiterapiat.

Koulukuraattori- ja koulupsykologipalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Opiskeluhoollon kuraattorien ja psykologien palveluiden kohderyhmänä ovat esi- ja perusopetuksen sekä toisen asteen opiskelijat. Psykologi ja kuraattori antavat opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, joilla edistetään koulu- ja opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä yhteistyötä opiskelijoiden perheiden ja muiden läheisten kanssa sekä tuetaan opiskelijoiden oppimista ja hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia. Palvelu toteuttaa oikea-

aikaisia, ennaltaehkäiseviä ja tarpeenmukaisia tukijaksoja. Psykologipalveluja perusopetuksen kouluissa säätelee terveydenhuoltolain (1326/2010) 16§, lukioissa ja ammatillisessa koulutuksessa terveydenhuoltolain (1326/2010) 17§. Sosiaalihuoltolain 27 c § määrittelee kuraattoripalveluja.

Useissa kunnissa aiemmin sivistyksen toimialalla työskennelleet koulukuraattorit ja psykologit siirtyivät hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä sosiaali- ja terveystieteiden toimialalle. Tämä muutos nostaa edelleen esille erityisesti tarpeen jatkaa ja kehittää hyviä yhteistyökäytänteitä koulutuksen järjestäjän kanssa. Yhdyspintatyötä toteutetaan muun muassa vuonna 2023 käynnistyneen alueellisen opiskeluhuollon yhteistyöryhmän kautta.

Kuraattoreiden ja psykologien tehtävänkuvia yhtenäistetään ja uudistetaan koko hyvinvointialueella. Yhtenä painopisteenä on toimivan neuropsykiatrisen palvelupolun rakentaminen hyvinvointialueelle. Tähän liittyen laaditaan hyvinvointialueelle yhteiset psykologin tutkimuskriteerit ja vahvistetaan konsultaatiokäytänteitä. Osana Kestävä KS- hanketta puretaan oppimisvaikeuksista kärsivien lasten kuntoutusvelkaa ja kehitetään koulukuraattori- ja psykologityön alueellisia toimintamalleja. Erilaisia digitaalisia toimintamalleja kartoitetaan ja kokeillaan.

Syksyllä 2024 otetaan kuraattorityössä käyttöön uusi sosiaalihuollon alueellinen asiakastietojärjestelmä Saga. Tähän liittyvä valmistelu on aloitettu syksyllä 2023 ja keväällä 2024 osallistutaan hankkeen pilotointiin. Uuden asiakastietojärjestelmän käyttöönoton yhteydessä kehitetään kuraattorityön toimintakäytäntöjä. Kehittämistyöhön osoitetaan kuraattoriresursseja 0,5–1 htv.

Jyväskylän yliopiston kanssa tehtävää yhteistyötä tiivistetään ja kartoitetaan yhteisten hankkeiden toteuttamismahdollisuuksia erityisesti rekrytoinnin ja uusien toimintamallien käyttöönoton näkökulmista.

Keväällä 2024 toteutetaan säästöihin ja palveluun pääsyn tehostamiseen tähtäävät kaksi projektia: psykologipalvelun oman tuotannon lisääminen ja palveluihin pääsyn lakisääteisten aikarajojen toteutumisen seurannan kehittäminen.

Koulukuraattori ja koulupsykologi, ostopalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Koulupsykologien saatavuudessa on ollut ongelmia pidemmän aikaa. Palvelutarpeen muutokset ja resurssimitoituksen lakisääteisyys ovat lisänneet psykologien tarvetta. Tähän tarpeeseen pyritään vastaamaan ensisijaisesti omana toimintana. Saatavuusongelman vuoksi on varauduttu myös tarvittaviin ostopalveluihin henkilöstömäärärahojen puitteissa.

Perheiden peruspalvelut

Toiminnan kuvaus

Äitiys- ja lastenneuvola- sekä seksuaaliterveyspalvelut ovat Terveystieteiden tutkimuskeskuksen 1326/2010 ja Valtioneuvoston asetuksen 338/2011 (Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta) mukaista toimintaa. Osana neuvolapalveluita toimivat pikkulapsipsykologit, jotka tukevat alle kouluikäisten lasten kehitystä.

Varhaisen tuen palveluilla tarkoitetaan lapsiperheille ja lasta odottaville henkilöille tarkoitettuja palveluja: palvelutarpeen arviointi, palveluohjaus, lapsiperheiden kotipalvelu, perhetyö (varhainen, erityinen ja tehostettu perhetyö), lapsiperheiden sosiaalityö sekä tukihenkilö ja tukiperhetyö. Palveluita säätelevät sosiaalihuoltolaki (1301/2014), lastensuojelulaki ja terveydenhuoltolaki (1326/2010).

Perheoikeudellisiin palveluihin kuuluvat isyyden ja äitiyden selvittäminen, lapsen huolto- ja tapaamissopimusasiat, lapsen elatussopimusasiat, perheasioiden sovittelu, lapsen valvottujen tapaamisten järjestäminen, adoptioneuvonnan järjestäminen sekä puolisoiden elatusapuasiat.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024 Perheiden peruspalvelut, 1 000 €	Perheiden peruspalvelut yhteiset	Neurolat ja seksuaaliterveys	Neurolan ostopalvelut	Varhaisen tuen palvelut	Varhainen tuki, ostopalvelut	Perheoikeudelliset palvelut	Perheoikeudelliset palvelut, ostopalvelut	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	1	189	0	11	0	0	0	201
josta sisäiset toimintatulot	0	0	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-1 799	-11 112	-438	-11 530	-5 541	-1 355	-437	-32 211
josta sisäiset toimintamenot	-1 627	-2 955	0	-463	-17	-85	0	-5 145
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 798	-10 922	-438	-11 519	-5 540	-1 355	-437	-32 010

Talousarvion henkilötövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024 Perheiden peruspalvelut, HTV	Perheiden peruspalvelut yhteiset	Neurolat ja seksuaaliterveys	Neurolan ostopalvelut	Varhaisen tuen palvelut	Varhainen tuki, ostopalvelut	Perheoikeudelliset palvelut	Perheoikeudelliset palvelut, ostopalvelut	Palvelualue yhteensä
Henkilötövuodet, vakituiset	1	124	0	193	0	19	0	337
Henkilötövuodet, määräaikaiset	0	15	0	15	0	1	0	31
Henkilötövuodet, yhteensä	1	139	0	208	0	20	0	368

Perheiden peruspalvelut yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Äitiys- ja lastenneuvolapalvelut tarjoavat lasta odottaville naisille ja perheille sekä alle kouluikäisille lapsille perheineen suunnitelmallisia, laadultaan yhtenäisiä ja yksilölliset tarpeet huomioon ottavia terveystarkastuksia sekä terveystarkastuksia ja seksuaaliterveyden ohjausta. Neuvola- ja seksuaaliterveyspalveluihin sijoittuvat myös pikkulapsiperheille suunnatut psykologipalvelut. Pikkulapsiperheiden psykologit (THL 27 §) palvelevat lasta odottavia sekä 0–5-vuotiaita lapsia ja heidän perheitään tehden tiivistä yhteistyötä erityisesti neuvolan ja varhaiskasvatuksen kanssa. Heidän asiantuntemustaan hyödyntävät myös palvelutarpeen arviointi, lapsiperhesosiaalityö, lastensuojelu, lastenpsykiatria, koulupsykologit ja perhetyö.

Lapsiperheiden palvelutarpeen arviointi vastaanottaa ja käsittelee uudet lastensuojeluilmoitukset ja sosiaalihuoltolain mukaiset yhteydenotot sekä tekee palvelutarpeen arvioinnit ja tarvittaessa selvittää lastensuojelun tarpeen (SHL 36 §, LSL 26 §). Toimintaa säätelee lakisääteiset määräajat. Palvelua toteutetaan sekä keskitetysti että osana yhdennettyä lapsiperheiden sosiaalityötä.

Lapsiperheiden kotipalvelu (SHL 19 §) auttaa lapsiperheitä varhaisessa vaiheessa, mutta on myös tärkeä palvelu lastensuojelun asiakasperheille. Kotipalvelu on konkreettista auttamista ja opastamista välttämättömissä kodinhoidollisissa tehtävissä ja lastenhoidossa.

Lapsiperhesosiaalityö on päätökseen perustuvaa lakisääteistä (SHL 15 §) palvelua. Erityisen tuen tarpeen lapsen omatyöntekijänä (SHL 36 §) sosiaalityöntekijä järjestää lapsen ja perheen tarvitsemia palveluita asiakassuunnitelmaan perustuen.

Sosiaaliohjaus (SHL 16 §) antaa lapselle ja/tai vanhemmalle henkilökohtaista ohjausta ja neuvontaa osana lapsiperheiden palvelutarpeen arviointia ja lapsiperhesosiaalityötä. Sosiaaliohjaajat toimivat sosiaalityöntekijän työparina sekä omatyöntekijöinä (SHL 42 §) niille lapsille, jotka eivät ole erityisen tuen tarpeessa tai erityispalveluiden asiakkuudessa, mutta jotka tarvitsevat pitkäkestoisempaa asiakkuutta lapsiperheiden palveluissa.

Perhetyö (SHL 18 §) ohjaa ja tukee vanhempia lasten kasvussa ja kehityksessä sekä perheen vuorovaikutusasioissa. Perhetyö työskentelee yhdessä sosiaalityön ja muiden perheen kanssa toimivien ammattilaisten kanssa. Perhetyön kolmiportaisen kokonaisuuden muodostaa: ehkäisevä perhetyö, erityisen tuen perhetyö ja lastensuojelun tehostettu perhetyö. Tehostetun perhetyön yksikössä on käynnistetty kotikuntoutuksen pilotointi, jossa perhekuntoutuksen tiimi kehittää lastensuojelun omaa kotikuntoutusmallia. Perhekuntoutus tehdään perheiden kotona kotikuntoutustiimin työnä.

Tukiperhe- ja tukihenkilötoiminta (SHL 28 §) ovat tukisuhdepalveluita, joissa työskentely kohdentuu tavoitteellisesti erityisesti lapseen, eikä palvelu ole korvattavissa muilla palveluilla. Näitä palveluita myönnetään lapsiperhesosiaalityön ja lastensuojelun asiakaslapsille.

Perheoikeudellisilla palveluilla turvataan lapsen hyvinvointi ja tasapainoinen kehitys esimerkiksi vanhempien erotilanteessa. Palveluilla tarjotaan apua lasten koskevien sopimusten ja selvitysten kanssa esimerkiksi isyyteen, lapsen huoltoon, tapaamiseen sekä elatukseen liittyen.

Perheiden peruspalveluissa seurataan palveluiden käyntimääriä sekä lakisääteisten palveluiden toteutumista, ostetun palvelun osuutta suhteessa omaan toimintaan sekä uusien toimintamallien käyttöönottoa.

Taloutta tasapainotetaan neuvola ja seksuaaliterveyspalveluissa asiakassegmentoinnin kehittämällä ja laajentamisella. Varhaisessa tuessa ostopalveluiden kasvun hillitsemiseksi vahvistetaan omaa palvelutuotantoa ja toimintakäytäntöjä, lisätään monialaista työtä sekä kehitetään yhteistyötä perhetyön ja neuvolan välillä. Perheoikeudellisissa palveluissa kehitetään palveluohjauksen eroauttamisen palvelua lapsen huolto- ja tapaamissopimusprosesseissa.

Perheiden peruspalveluissa keskitytään vuoden 2024 aikana myös työntekijöiden välisen yhteistyön ja alueellisen yhdessä tekemisen sekä tiedonkulun rakentamiseen. Myös työntekijäkohtaisten asiakasmäärien ja palvelutakuun toteutumista seurataan perhetyön ja lapsiperheiden sosiaalityön osalta.

Perheiden peruspalveluissa hyödynnetään vaikuttavia työmenetelmiä, kuten Lapset puheeksi- työmenetelmää, jotta perheiden haasteisiin päästään tarttumaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Neurolat ja seksuaaliterveys

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Neuvola- ja seksuaaliterveyspalveluissa äitiys- ja lastenneuvolapalveluita tuotetaan hyvinvointialueella lähipalveluin, palveluihin sisältyy myös seksuaaliterveyden edistämistä sekä ohjausta. Keskitetyt seksuaaliterveysyksiköt sijaistevat sekä Jyväskylässä että Äänekoskella. Seksuaaliterveyspalveluissa maksuttoman ehkäisyn ikäraja nousee 25 ikävuoteen. Neuvola- ja seksuaaliterveyspalveluja ohjaa alueellinen neuvolasuunnitelma.

Neuvolan alueet ovat seuraavat:

Pohjoinen alue (Äänekoski, Saarijärvi, Pihtipudas, Viitasaari, Karstula, Kivijärvi, Kyyjärvi, Kannonkoski)

Keskinen alue (Muurame, Jyväskylä: Kuokkala, Keskusta, Huhtasuo), läntinen alue (Keuruu, Multia, Petäjävesi, Joutsa, Toivakka, Jyväskylä: Säynätsalo, Korpilahti, Keljonkangas, Kyllö)

Itäinen alue (Konnevesi, Laukaa; Leppävesi, Vihtavuori, Lievestuore, Jyväskylä: Paalokka)

Seksuaaliterveyspalvelut ja osa itäisestä alueesta (Uurainen, Hankasalmi, Jyväskylä: Sampoharju, Tikkakoski).

Neuvolan terveydenhoitajien laajaan työnkuvaan siirtyminen etenee asteittain hyvinvointialueella. Tämä tarkoittaa sitä, että THL:n suositusten mukaisesti sama terveydenhoitaja vastaa tarkastuksista raskausajasta kouluikään asti. Tämä edellyttää terveydenhoitajien osaamisen päivittämistä ja täydentämistä. Terveydenhoitajan tehtäväkuva laajenee, kun raskauden keskeytykset siirtyvät neuvolan seksuaaliterveysyksiköihin.

Vuoden 2024 tavoitteena on toteuttaa neuvolan laajat ja määräaikaiset terveystarkastukset THL:n ohjeistusten mukaisesti sekä tarvittaessa myös yksilöllisten tarpeiden mukaan esimerkiksi segmentoinnin perusteella. Alueellinen neuvolasuunnitelma on hyväksytty aluevaltuustossa 5.12.2023, vuosi 2024 on ensimmäinen suunnitelman toteuttamisvuosi.

Neuvola ja seksuaaliterveyspalveluissa on yhdyspintaa sekä varhaisen tuen palveluihin, perhekeskustoiminnan järjestämiseen sekä sairaalapalveluihin. Tavoitteena on saada edistää integraation toteutumista sekä sähköisten ja digitaalisten palvelujen käyttöönottoa esimerkiksi sähköisten sosiaali- ja terveyskeskuspalveluiden kautta.

Neuvolan ostopalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Neuvolatoimintaa tuotetaan omana toimintana hyvinvointialueella pois lukien kunnat, joissa terveyspalvelut on ulkoistettu (Jämsä, Kinnula). Jämsän neuvolapalvelut siirtyvät Keski-Suomen hyvinvointialueelle 1.8.2024 alkaen, Kinnulan osalta ostopalvelusopimus on edelleen voimassa ja palvelutuotanto tapahtuu yrityksen kautta. Seksuaaliterveyden yksikkö ostaa pienimuotoisesti seksuaaliterapiapalveluja.

Varhaisen tuen palvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Varhaisen tuen palveluyksikön tehtävänä on tuottaa sosiaalihuoltolain mukaista palvelutarpeen arviointia (sisältää tarvittaessa myös lastensuojelulain mukaisen arvioinnin), lapsiperheiden sosiaalityön, kotipalvelun ja perhetyön sekä tukihenkilö- ja tukiperhetoiminnan.

Varhaisen tuen palveluita annetaan lähipalveluina hyvinvointialueella. Tavoitteena on pitää painopiste ennalta ehkäisevässä ja ennakoivassa työssä, jotta välttyttäisiin kalliimmilta kustannuksilta lastensuojelussa. Varhaisen tuen palvelut edistävät perheen hyvinvointia pitkällä aikajänteellä.

Varhaisessa tuessa mitataan perhetyön käynnistymistä sekä asiakasmääriä. Tavoitteena on aloittaa ehkäisevä perhetyö viikon kuluessa, erityinen perhetyö kolmen viikon kuluessa sekä tehostettu perhetyö kahden viikon kuluessa palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi THL seuraa lastensuojelulain määräaikojen toteutumista puolivuositain.

Talousarviossa on vahvistettu sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen resurssia. Työntekijöiden lisäyksen avulla painopistettä saadaan vietyä vahvemmin lapsiperheiden varhaiseen tukemiseen. Resurssi jakaantuu alueellisesti sinne, missä palvelutarve on suurin ja määräaikaisten lastensuojeluilmoitusten ja sosiaalihuollollisten yhteydenottojen käsittelyajat pitkittyneet.

Varhainen tuki, ostopalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Pääpaino varhaisessa tuessa on omassa palvelutuotannossa ja ostopalveluiden määrää tarkastellaan suhteessa omaan palvelutuotantoon. Hyvinvointialueella on huomioitu eri alueiden resurssit tuottaa palveluita ja esimerkiksi lapsiperheiden kotipalvelua tuotetaan oman toiminnan lisäksi palvelusetelillä.

Perheoikeudelliset palvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Perheoikeudellisia palveluita tuotetaan Keski-Suomen hyvinvointialueelle kolmen toimipisteen kautta: Äänekosken, Jyväskylän ja Jämsän. Säännöllisiä sivuvastaanottoja on Viitasaaressa, Saarijärvellä, Keuruulla, Uraisilla, Joutsassa ja tarvittaessa Toivakassa.

Vuonna 2024 seurataan lastenvalvojien asiakastapaamisten määrää hyvinvointialueella sekä tapaamispalveluissa olevien lasten määrää.

Perheoikeudelliset palvelut, ostopalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Perheoikeudellisissa palveluissa ostopalveluina tuotetaan adoptioneuvontaa sekä valvottuja ja tuettuja tapaamisia. Adoptioneuvonnan kysyntään ei voida vaikuttaa omalla toiminnalla. Oikeuden vahvistamat tapaamisia koskevat päätökset vaikuttavat tapaamisten laajuuteen ja siten myös ostopalveluiden käyttöön.

Lastensuojelun palvelut

Toiminnan kuvaus

Lastensuojelun palveluissa tuotetaan lastensuojelulain (LsL 417/2007) mukaiset palvelut lapsille, nuorille ja heidän perheilleen. Lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua on järjestettävä asiakkaan palvelutarpeen mukaisessa laajuudessa kaikkina vuorokaudenaikoina.

Lastensuojelun kokonaisuus muodostuu avo-, sijais- ja jälkihuollon sosiaalityön viranomaisyöstä sekä niihin liittyvistä tukitoimista ja palveluista. Lastensuojelun kokonaisuuteen kuuluu lyhyt- ja pitkäaikainen lastensuojelun laitoshoidon oma toimintana, sekä ostetut laitoshoidon palvelut.

Lastensuojelun avohuollon palveluihin kuuluu lastensuojelun viranomaistyön lisäksi ostetut avohuollon tukipalvelut sekä poliisisosiaalityö. Pohjoisen alueen osalta palveluihin kuuluu myös varhaisen tuen palvelut. Yksi lastensuojelun avohuollon tiimeistä on kotouttamisvaiheen lastensuojelutiimi, joka työskentelee hiljattain Suomeen saapuneiden lastensuojelun asiakkaiden kanssa.

Sijais- ja jälkihuollon palveluihin kuuluu lyhyt- ja pitkäaikainen perhehoito ja ammatillinen perhekotihoito ja perhehoidon tukipalvelut sekä muut lakisääteiset omat ja ostetut sijais- ja jälkihuollon palvelut.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024 Lastensuojelun palvelut, 1 000 €	Lastensuojelun palvelut yhteiset	Avohuollon lastensuojelu	Avohuollon ostopalvelut	Sijais- ja jälkihuollon palvelut	Sijais- ja jälkihuolto, ostopalvelut	Laitoshuollon palvelut, oma toiminta	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	0	15	499	20	1 878	27	2 439
josta sisäiset toimintatulot	0	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-1 862	-7 135	-4 941	-5 491	-40 328	-9 939	-69 696
josta sisäiset toimintamenot	-1 293	-628	-4	-279	-17	-993	-3 215
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 862	-7 120	-4 442	-5 471	-38 450	-9 912	-67 257

Talousarvion henkilötövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024 Lastensuojelun palvelut, HTV	Lastensuojelun palvelut yhteiset	Avohuollon lastensuojelu	Avohuollon ostopalvelut	Sijais- ja jälkihuollon palvelut	Sijais- ja jälkihuolto, ostopalvelut	Laitoshuollon palvelut, oma toiminta	Palvelualue yhteensä
Henkilötövuodet, vakituiset	37	80	0	65	0	88	270
Henkilötövuodet, määräaikaiset	0	17	0	4	0	20	41
Henkilötövuodet, yhteensä	37	97	0	69	0	108	311

Lastensuojelun palvelut yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Lastensuojelun tehtävänä on auttaa lasta ja tukea vanhempia, huoltajia sekä muita lapsen läheisiä lapsen kasvatuksessa ja huolenpidossa. Lastensuojelu on yhteistyötä lapsen ja perheen kanssa lapsen suojelemiseksi ja auttamiseksi. Lastensuojelussa etusijalla on aina lapsen etu. Tavoitteena on, että lapsi voi kasvaa ja asua kotona.

Lastensuojelun palvelualueella painopistealueina ovat oman toiminnan ja palveluprosessien kehittäminen ja arviointi koko hyvinvointialueen erityiskysymykset huomioiden. Kehittämistyöllä haetaan kustannustehokkuutta, vaikuttavuutta ja asiakaslähtöisyyttä. Tavoitteena on siirtää painopistettä varhaisempaan vaiheeseen ja oikea-aikaisiin avohuollon tukitoimiin. Kehittämisen painopisteenä on myös vaikuttava, kuntouttava sijaishuolto, minkä tavoitteena on lyhentää myös sijaishuollon kestoa. Lisäksi tavoitteena on systeemisen toimintamallin laajentaminen ja yhdyspintatyö erityisesti lasten ja nuorten perustason mielenterveys- ja päihdepalveluiden sekä psykiatristen sairaalapalveluiden kanssa.

Vuoden 2024 aikana aloitetaan perheterapeuttipilotointi, jonka tavoitteena on perheterapeuttisen työn kohdentaminen lastensuojelun asiakasperheisiin sijoitusten ehkäisemiseksi, oikea-aikainen intensiivinen tuki, onnistuneen sijoituksen ja sijoituksen aikaisen tuen varmistaminen ja sijaishuoltopaikan muutosten väheneminen. Lastensuojelun sosiaalityössä tavoitteena on, että talousarviossa esitettyjen lastensuojelun avo- ja sijaishuollon lisäresurssien myötä asiakasmitoituksessa (30 asiakasta / sosiaalityöntekijä) pysytään ja jonoja lastensuojelun asiakkuuteen ei ole. Tavoitteena on myös, että asiakassiirrot sujuvat avohuollosta sijaishuoltoon ilman jonotusaikaa ja että lastensuojelun palveluiden oikea-aikainen aloitus sekä päättäminen onnistuu lapsen edun mukaisesti. Lisäksi vahvistetaan omia laitostyön palveluita sekä lyhyt- että pitkäaikaisessa laitoshoidossa, sekä lisätään avotyön palveluita. Toiminnan vaikuttavuuden arviointia jatketaan yhteistyössä tietojohdamisen palveluiden kanssa.

Lastensuojelun palveluiden tunnusluvuilla seurataan lastensuojelun asiakkuuksien määriä ja mittareilla sijoitusmuodon painopisteitä sekä oman ja ostetun laitospalvelun osuuksia. Lastensuojelun osaprojekteja on lastensuojelun laitoshoidossa ja avotyössä, perhehoidossa, sekä lastensuojelun ja perus- ja erityistason mielenterveyspalveluiden yhteistyössä ja konsultaatiokäytäntöjen kehittämisessä, sekä sujuvissa asiakasprosesseissa.

Avohuollon lastensuojelu

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Lastensuojelun avohuollon sosiaalityössä tuetaan perheitä oikea-aikaisesti, ja kattavat avohuollon palvelut ovat käytettävissä koko hyvinvointialueella. Avohuollon tukitoimien keinoin pyritään vähentämään raskaampien tukitoimien tarvetta. Avohuollon tukitoimia kohdennetaan lapsille ja heidän perheilleen siten, että vallitsevaan tilanteeseen saadaan muutos. Ensisijaisesti panostetaan perheiden kotiin annettavaan tukeen kuten tehostettuun perhetyöhön tai kotiin annettavaan perhekuntoutuksen. Avohuollon oikea-aikaisilla tukitoimilla pyritään ehkäisemään pitkäkestoisempia sijoituksia.

Perheterapeutti-pilotin (osaprojekti 4) myötä saadaan systeminen työryhmätyöskentely säännönmukaiseksi toimintatavaksi kaikkiin avohuollon tiimeihin, jonka kautta pyritään ohjaamaan perheille vielä paremmin oikeat tukimuodot ja näin ehkäisemään kodin ulkopuolisia sijoituksia.

Avohuollon työn sisältöä pyritään yhtenäistämään avohuollon laatukäsikirjatyön avulla ja samalla seurataan säännöllisesti asiakassuunnitelmia. Avohuollossa keskitytään asiakasturvallisuuden parantamiseen, mikä tarkoittaa sitä, että asiakas ei joutuisi odottamaan palvelua ja hänellä olisi ajantasainen asiakassuunnitelma. Avohuollossa seurataan ja noudatetaan säädettyä asiakasmitoitusta. Vuodelle 2024 perustettiin kolme sosiaalityöntekijän virkaa lisää. Näiden virkojen lisäksi sosiaalityötä vahvistetaan kolmella erityissosiaalihoajaan viralla.

Poliisisosiaalityön erityissosiaalityöntekijän, rinnalle perustettiin sosiaalihoajaan virka vahvistamaan tätä työtä. Tarkoituksena on laajentaa Ankkuri-toimintaa vuoden 2024 aikana hyvinvointialueen pohjoiselle alueelle. Toiminnalla pyritään ehkäisemään alle 15-vuotiaiden rikollisen kierteen syntymistä.

Avohuollon ostopalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Avohuollon ostopalveluita käytetään tilanteissa, joissa palvelua ei ole mahdollista järjestää omana toimintana. Tällaisia palveluita on mm. laitospuolisen perhekuntoutuksen palvelu, jota ei hyvinvointialueella järjestetä omana toimintana. Lastensuojelulain mukaisesti ennen lapsen sijoitusta yksin kodin ulkopuolelle on arvioitava mahdollisuutta lapsen sijoitukseen yhdessä vanhempansa kanssa. Tavoitteena on vahvistaa ja kehittää lastensuojelun kotiin annettavaa palvelutoimintaa sekä yhdenmukaistaa palvelujen myöntämiskriteereitä. Tiiviin kotiin annettavan tuen avulla pystytään vähentämään laitospuolisen kuntoutuksen ja ostopalveluiden tarvetta.

Avohuollon muita ostopalveluita ovat mm. tehostettu perhetyö, lastensuojelulain perusteella järjestettävät tuetut ja valvotut tapaamiset sekä kotiin tehtävä perhekuntoutus. Taivoitteena on yhtenäistää tehostetun perhetyön myöntämiskriteereitä, jotta palveluun pääsy olisi asiakkaille yhdenmukaista. Ensisijaisesti pyritään käyttämään omana työnä tuotettua perhetyötä ja vasta sen jälkeen hankintasopimuksen mukaista ostopalvelua. Perhekuntoutusjaksoa pyritään korvaamana kotiin tuoduilla palveluilla, kuten tehostetun perhetyön tai kotikuntoutuksen ja kotipalvelun yhdistelmällä.

Vuoden 2024 aikana on tarkoitus kilpailuttaa laitos- sekä kotiin tehtävä perhekuntoutus yhteistyössä varhaisen tuen palvelujen kanssa.

Sijais- ja jälkihuollon palvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Sijaishuolto on lastensuojelun viimesijainen keino turvata lapsen kasvu ja kehitys, kun avohuollon ensisijaiset tukitoimet ovat osoittautuneet riittämättömiksi tai niitä ei ole mahdollista käyttää. Sijaishuollon muoto arvioidaan aina lapsen edun mukaisesti, kuitenkin sijaishuollossa painotetaan perhehoidon ensisijaisuutta.

Lastensuojelulain muutoksen myötä yhdellä sosiaalityöntekijällä voi olla asiakkuudessa enimmillään 30 alaikäistä asiakaslasta. Lakisääteisestä asiakasmitoituksen myötä sijaishuollon sosiaalityön resursointia vahvistetaan yhdellä viralla. Asiakasmitoitukseen vastataan lisäksi siirtämällä yksi virka palveluyksikön sisältä sijaishuoltoon. Siirrolla ei ole talousarvioon lisääviä vaikutuksia.

Lastensuojelun perhehoitoa lisätään ja tehostetaan huostaanoton purkuprosesseja. Lastensuojelun perhehoitoon panostetaan yhdenmukaistamalla ja korottamalla hyvinvointialueen perhehoidon peruspalkkioita ja kulukorvauksia sekä ottamalla käyttöön uusi erityispalkkioluokka 1.1.2024 alkaen. Perhehoidon kehittäminen on yksi vuodelle 2024 suunnitelluista osaprojekteista. Kehittämistyöllä mahdollistetaan riittävä tuki perhehoidossa olevalle lapselle ja perhehoitajille sekä sijoituksen jatkuvuus perhehoidossa, vähentäen näin lastensuojelun laitoshoidon tarvetta. Perhehoidon ostopalvelut kilpailutetaan vuoden 2024 aikana. Perhehoidon tukea ja huostaanottojen purkutyöskentelyä tehostetaan vahvistamalla sijaishuollon sosiaaliohjauksen resursointia 4:llä sosiaaliohjaajan resurssilla. Resursointi ei aiheuta lisääviä talousarviovaikutuksia, sillä resurssi rahoitetaan palvelun sisältä.

Jälkihuollon palveluissa tuetaan huostaanoton tai 6 kuukautta kestäneen sijoituksen jälkeen lasta tai nuorta sosiaalityön, ohjauksen sekä jälkihuollon tukitoimien avulla. Lastensuojelulakia on 1.1.2024 alkaen muutettu hallituksen esityksen mukaisesti siten, että jälkihuollon ikäraja laskettiin kahdella vuodella 23 vuoteen. Jälkihuollon palvelut tuotetaan keskitetyissä tiimeissä ja työntekijät työskentelevät maakunnan alueella. Jälkihuollon tukitoimia ovat mm.

tuettu asuminen, jälkihuollon sosiaaliohjaus, ammatillinen tukihenkilötyö ja taloudellinen tuki. Jälkihuollon sosiaaliohjauksen palvelutarve on kasvanut huomattavasti, minkä vuoksi omaa sosiaaliohjauksen resursointia vahvistetaan kahdella sosiaaliohjaajan resurssilla. Resursoinnilla ei ole lisääviä talousarviovaikutuksia, sillä resurssi rahoitetaan palvelun sisältä.

Sijais- ja jälkihuolto, ostopalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Vuoden 2024 tavoitteena sijaishuollossa on vahvistaa lastensuojelun perhehoidon osuutta sijaishuollossa ja vähentää laitoshoidon sekä tehostaa huostaanoton purkuprosesseja. Jälkihuollossa tavoitteena on vahvistaa täysi-ikäisten jälkihuoltoon nuorten itsenäistymistä ja ehkäistä syrjäytymistä.

Sijaishuollon palvelut on kilpailutettu maakunnallisesti keväällä 2022 koskien ammatillista perhekotihoitoa sekä lastensuojelun laitoshoidon. Kilpailutus tehtiin dynaamisena ja kilpailutuksen toinen vaihe avattiin 6.9.2023. Hankintapäätökset uusien yksiköiden osalta tehtiin joulukuussa 2023. Sijaishuollon ostopalveluita käytetään tilanteissa, jossa sijaishuollon tarve on pitkäaikainen. Ostopalveluina järjestetään ammatillista perhekotihoitoa, lastensuojelun laitoshoidon sekä perhehoitoa niissä tilanteissa, kun perhehoitoa ei ole mahdollista järjestää toimeksiantosuhteisena perhehoitona. Perhehoidon ostopalveluissa kyse on yksittäisistä asiakkuuksista. Perhehoidon ostopalvelut kilpailutetaan vuonna 2024.

Jälkihuollon ostopalveluna järjestetään esimerkiksi tuettua asumista, ammatillista tukihenkilötyötä sekä jälkihuollon sosiaaliohjausta niissä tilanteissa, kun sosiaaliohjausta ei ole mahdollista järjestää omana toimintana. Jälkihuollossa palvelutarve on kasvanut erityisesti sosiaaliohjauksen ja tuetun asumisen palveluissa. Jälkihuollon tuetun asumisen kilpailutuksen valmistelu aloitettiin syyskuussa 2023 ja kilpailutus valmistuu vuonna 2024. Sosiaaliohjauksen ostoja vähennetään omaa toimintaa lisäämällä.

Laitoshoidon palvelut, oma toiminta

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Laitoshoidon palveluiden kokonaisuuteen kuuluvat Keski-Suomen hyvinvointialueen omat lastensuojelulaitokset sekä lastensuojelulaitosten yhteydessä toimiva avotyö.

Laitosten avotyössä työskennellään tiiviissä lastensuojelun laitostyön rajapinnassa ja sen tärkeä tavoite on nuorten laitossijoitusten ehkäisy. Tämän lisäksi tavoitteena on mahdollisten laitossijoitusjaksojen lyhentäminen ja toisaalta hallittu sijoitus, mikäli laitoshoidon päädytään. Laitosten avotyön tiimit toimivat hallinnollisesti Lotilan nuorisokodin alaisuudessa,

mutta työskentely kohdentuu suoraan kotiin, nuoriin ja heidän perheisiinsä ympäri hyvinvointialuetta. Työskentelyn piirissä olevista nuorista noin 10 % päättyy vuositasolla lastensuojelulaitokseen sijoitukseen.

Keski-Suomen hyvinvointialueen omat lastensuojelun laitoshoidon yksiköt käsittävät yhteensä 6 ympärivuorokautisesti toimivaa lastensuojelulaitosta, jotka kaikki tuottavat palveluita koko hyvinvointialueelle. Näissä yksiköissä on yhteensä 61 laitoshoitopaikkaa lastensuojelun asiakasnuorille. Lastensuojelulaitoksista 5 tuottaa palveluita 12–17-vuotiaille nuorille ja yksi yksikkö tuottaa laitoshoidon palveluita pienille 0-11-vuotiaille lapsille.

Laitosyksiköt sijaitsevat pääosin Jyväskylän kaupungin alueella ja ovat profiloituneet eri tavoin. Laitoshoidossa tuotetaan niin päivystys- kriisi- ja vastaanotto- ja arviointitoimintaa kuin erityisen huolenpidon palveluita (EHO). Nuoret tulevat yksiköihin sosiaalityöntekijän päätöksellä lyhyt- tai pitkäaikaishoitoon. Lastensuojelun laitoshoidon hoitajaksojen tavoitteena on aina arvioida lapsen tai nuoren kotiin palaamisen edellytyksiä sekä jatkon tukitoimia.

Vuoden 2024 toiminnan tavoitteena on oman palvelutoiminnan vahvistaminen ja kehittäminen koko hyvinvointialueella ja sitä kautta lastensuojelun laitoshoidon ostopalveluiden kustannusten vähentäminen. Laitoshoidon lisätään 7 paikkaa pienten lasten päivystys-, kriisi- ja vastaanottotoimintaan Mattilan perhetukikodin toiminnan laajentumisen ja uusien tilojen myötä. Pitkäaikaiseen laitoshoitoon perustetaan uusi 14-paikkainen yksikkö huostaanotetuille nuorille. Laitosten avotyöhön tulee uusi viiden henkilön tiimi pohjoiselle alueelle.

Laitoshoidon palveluiden määrällisen lisäämisen ohella yhtenä painopistealueena on laitoshoidon laadullinen kehittäminen. Psykologityötä laajennetaan kaikkiin omiin lastensuojelulaitoksiin, mikä mahdollistaa kaikkien nuorisokotien yhteiskonsultaatioiden kehittämisen yhteistyössä nuorisopsykiatrian palveluiden kanssa. Nuorisokodeissa syksyllä aloitettua nuorisopsykiatrian VIRVA-toimintamallin käyttöä pyritään edelleen lisäämään. Myös lastensuojelulaitosten omat AVEKKI-kouluttajat vahvistavat laadullista osaamista. Henkilöstön rekrytoinnin pulmiin pyritään vastaamaan käynnistyneen varahenkilöpilotin kautta. Lastensuojelun laitoshoido on mukana hyvinvointialueen hoitajien vuokratyövoiman kilpailutuksessa.

Uusien toimintojen toteutumisen ja palveluiden kehittämisen myötä asiakkaat saavat palvelunsa enenevässä määrin hyvinvointialueella, jolloin työskentely lasten ja nuorten perheiden ja muiden lähiverkoston kanssa helpottuu.

Lasten ja nuorten mielenterveys- ja perheneuvolapalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Perheneuvoloissa tuotetaan sosiaalihuoltolain mukaista kasvatus- ja perheneuvontaa (26 §) sekä terveydenhuoltolain mukaista lasten mielenterveyspalvelua, so. lasten tutkimuksia ja hoitoa. Nämä kaksi sisältöä on eriytetty tietojärjestelmätasolla toisistaan. Kasvatus- ja perheneuvonnan osalta otetaan kaikissa perheneuvoloissa käyttöön 1.9.2024 Saga -asiakastietojärjestelmä.

Nuorten MTP-tiimeissä (ml. Nuorisovastaanotto) tuotetaan nuorille perustason päihde- ja mielenterveyspalvelua. Nuorten moniammatilliset mtp-tiimit sijoittuvat Jyväskylän toimipistettä lukuun ottamatta samoihin toimipisteisiin (6) kuin hyvinvointialueen perheneuvolat. Nuorten mtp-tiimeissä ikärajat ovat keskisen alueen Nuorisovastaanotolla 13–22 vuotta ja muissa toimipisteissä 13–18 vuotta. Tammikuussa 2024 päätöksentekoon menevässä mielenterveysuunnitelmassa linjataan ikärajan hyvinvointialuetasoinen yhtenäistäminen ja sen toimeenpano. Suunnitelman mukaisesti ikäraja yhtenäistetään 23 ikävuoteen 1.1.2025 alkaen ja muutos valmistellaan vuoden 2024 aikana. Kansallinen ohjaus nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluista on nostettu 25 ikävuoteen saakka.

Perustason lasten ja nuorten mielenterveyspalveluissa hoidetaan lieviä ja keskivaikeita mielenterveyshäiriöitä ja työ kohdentuu hoidon ensimmäiselle ja toiselle portaalle. Hoitotakuun lainsäädäntö muuttui 1.9.2023, hoitoon pääsyn tiukennetut määräajat koskevat myös lasten ja nuorten perustason mielenterveyspalveluita. Hoitoon pääsyn tulee tapahtua 14 vuorokauden sisällä hoidon tarpeen arvioinnista.

Palvelualueeseen kuuluu lisäksi Neuropsykiatrisen ja oppimisen tuen yksikkö. Yksikössä työ kohdentuu neuropsykiatristen ongelmien ja laaja-alaisten oppimisvaikeuksien arviointiin, tukeen ja kuntoutukseen (terveydenhuoltolaki 29 § ja 27 §, sosiaalihuoltolaki). Psykologi- ja neuropsykologityötä vahvistetaan omana toimintana.

Palveluja tuotetaan palvelualueella oman työn lisäksi neuvonta- ja terapiapalveluseteleillä sekä neuropsykiatrisen tuen palvelusetelillä. Lääkäreiden virkoja ei ole saatu täytettyä ja työ on toteutettu pääosin ostopalveluna.

Lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdetyötä sekä neuropsykiatrista tukea tuotetaan eniten tiiviimmin yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa huomioiden palveluketjut ja niissä toteutettava hoidon porrastus. Palveluprosessien sujuvuuteen, tehostamiseen ja tuottavuuteen perustuen on valmisteltu kolme projektia: erikoissairaanhoidon, lastensuojelun, varhaisen tuen ja perustason lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelujen keskinäisen integraation vahvistaminen, mielenterveyspalveluiden painopisteen siirtäminen erikoissairaanhoidosta perustason mielenterveyspalveluihin ja neuropsykiatristen palveluiden alueellisen saatavuuden parantaminen.

Hoito- ja kuntoutuksen palveluiden toimivuus ja seuranta erityisesti neuropsykiatrisen tuen sekä alle kouluikäisten ja kouluikäisten kuntoutustyöryhmätoiminnan yhtenäistämiseksi. Lasten puhe-, toiminta- ja fysioterapiapalveluiden tiiviimpi yhteistyö muiden lasten ja nuorten palveluiden kanssa varmistetaan.

Perustason lasten ja nuorten mielenterveyspalveluissa on sitouduttu terapiatakuun toteuttamiseen koskien psykososiaalisia interventioita ja hoitoja. Kouluttautuminen ja niiden implementaatio jatkuu ja lisäksi otetaan käyttöön interventio- ja terapianavigaattori.

Palvelualueen lääkäryötä lisätään (2htv) sekä lasten ja nuorten hoidollista työtä (4htv) sekä neuropsykiatrisen ja oppimisen tuen yksikön palveluja (3htv). Osa uusista toimista täytetään 1.8.2024 alkaen.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024					
Lasten ja nuorten mielenterveys- ja perheneuvolapalvelut, 1 000 €	Perheneuvola ja lasten mielenterveyspalvelut *)	Perheneuvola ja lasten mielenterveyspalvelut, ostopalvelut	Nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut	Nuorten mielenterveyspalvelut, ostopalvelut	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	4	0	9	0	13
josta sisäiset toimintatulot	0	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-6 059	-911	-3 684	0	-10 654
josta sisäiset toimintamenot	-1 073	0	-222	0	-1 295
TOIMINTAKATE (sitova)	-6 055	-911	-3 675	0	-10 641

*)Sisältää myös lasten, nuorten mielenterveys- ja perheneuvolapalvelut, yhteiset

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024					
Lasten ja nuorten mielenterveys- ja perheneuvolapalvelut, HTV	Perheneuvola ja lasten mielenterveyspalvelut *)	Perheneuvola ja lasten mielenterveyspalvelut, ostopalvelut	Nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut	Nuorten mielenterveyspalvelut, ostopalvelut	Palvelualue yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	57	0	47	0	104
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	2	0	2	0	4
Henkilötyövuodet, yhteensä	59	0	49	0	108

*)Sisältää myös lasten, nuorten mielenterveys- ja perheneuvolapalvelut, yhteiset

Perheneuvola ja lasten mielenterveyspalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Perheneuvoloissa vahvistetaan lasten mielenterveyspalvelua. Perheneuvoloissa hoitoon pääsy on toteutunut lain mukaisessa määräajassa lukuun ottamatta Jyväskylän perheneuvola. Perheneuvolapalvelun henkilöstöä vahvistetaan (2htv).

Neuropsykiatrisen ja oppimisen tuen yksikössä palvelua on tuotettu keskitettynä. Vuoden 2024 aikana perustetaan toinen moniammatillinen tiimi (4htv), joka sijoittuu Äänekoskelle.

Tiimi palvelee pohjoista Keski-Suomea. Tiimi tulee sijoittumaan yhteisiin tiloihin Äänekosken perheneuvolan ja mtp-tiimin kanssa. Tilaratkaisulla edesautetaan toimintojen yhteen sovittamista asiakaslähtöisesti.

Perheneuvola ja lasten mielenterveyspalvelut, ostopalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Lasten mielenterveys- ja perheneuvolapalvelut tuotetaan pääosin omana toimintana hyvinvointialueella pois lukien kunnat, joissa terveyspalvelut on ulkoistettu (Jämsä, Kinnula). Jämsän ulkoistussopimus päättyy ja 1.8.24 alkaen Jämsän perheneuvolan palvelut toteutuvat omana toimintana.

Yksikön lääkärin virkoja ei olla saatu täytettyä ja lääkäriyötä ostetaan käytössä olevan yleislääkäriyön puitesopimuksen mukaisesti. Yksikössä on lisäksi käytössä lapsille neuvonta ja terapia- sekä neuropsykiatrisen tuen palvelusetelit. Psykologityötä on ostettu Saarijärven ja Viitasaaren perheneuvoloihin, koska auki olleita toimia ei ole saatu täytettyä. Psykologityön ostoja tullaan vähentämään ja ostettua lääkäriyötä kohdentamaan tarkemmin yhtenä säästötoimenpiteenä. Neuropsykiatrisen ja oppimisen tuen yksikön neuropsykologin toimi on saatu täytettyä 1.2.2024 alkaen. Vuoden 2024 osalta neuropsykologityön ostoja ei toteuteta.

Nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelutiimit on perustettu kevään ja kesän 2023 aikana. Nuorten mtp-tiimeissä on pystytty vastaamaan lakisääteiseen hoitoon pääsyn määräaikaan, lukuun ottamatta keskisen alueen mtp-tiimiä (Nuorisovastaanotto). Resurssin vahvistaminen (2htv) kohdennetaan Nuorisovastaanottoon.

Mielenterveyspalvelun hoidollisen työn lisäksi painopisteenä on päihdetyön osaamisen vahvistaminen ja nuorten päihdepalvelun kehittäminen. Lisäksi lasten ja nuorten päihdetyö halutaan kytkeä entistä tiiviimmin muihin palveluihin ja palveluprosesseihin, erityisesti lastensuojeluun ja varhaiseen tukeen.

Nuorten mielenterveyspalvelut, ostopalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut tuotetaan pääosin omana toimintana hyvinvointialueella pois lukien kunnat, joissa terveyspalvelut on ulkoistettu (Jämsä, Kinnula). Jämsän ulkoistussopimus päättyy ja 1.8.24 alkaen Jämsän nuorisopsykiatrian poliklinikan palvelut toteutuvat omana toimintana.

Yksikön lääkärin virkoja ei olla saatu täytettyä ja lääkäriyötä ostetaan käytössä olevan yleislääkäriyön puitesopimuksen mukaisesti. Laukaan mtp-tiimiin lääkäriyötä saadaan myös laaja-alaisesta sote-keskuksesta. Yksikössä on käytössä neuvonta ja terapia -palveluseteli (vanhemmuus-, pari-, perheterapia ja nuorten yksilöllisen tukiterapian palvelusetelit). Psykologityötä on ostettu Saarijärven ja Viitasaaren mtp-tiimeihin, koska auki olleita toimia ei ole saatu täytettyä. Psykologityön ostoja tullaan vähentämään ja ostettua lääkäriyötä kohdentamaan tarkemmin yhtenä säästötoimenpiteenä.

KOTI- JA ASUMISPALVELUT

Toiminnan kuvaus

Koti- ja asumispalveluiden vastuualue jakaantuu neljään palvelualueeseen: keskitetty asiakas- ja palveluohjaus, kotihoito- ja tukipalvelut, ikääntyneiden asumispalvelut sekä erityisryhmien kotiin vietävät ja asumispalvelut palvelualueisiin. Lisäksi vastuualuejohtajan alaisuudessa on koti- ja asumispalvelujen keskitettyjen palvelujen palveluyksikkö.

Koti- ja asumispalveluja järjestetään vammaisen, sairaan tai ikääntyneen henkilön tai perheen päivittäisen pärjäämisen tueksi niin, että jokaisella olisi mahdollisuuksien mukaan turvallinen ja toimiva arki sekä sopiva asuinympäristö omassa kodissa tai asumispalveluyksikössä. Palveluilla tuetaan asiakkaiden elämänlaatua ja vahvistetaan heidän omia voimavarojaan ja toimintakykyään.

Vastuualueen asiakkaan palvelukokonaisuus muodostuu paitsi vastuualueen palveluista myös kuntien, järjestöjen, seurakuntien ja muiden vastuualueiden palveluista ja siksi keskeisinä toimintaperiaatteina ovat yhteistyö ja kumppanuus.

Palvelut järjestetään valtakunnallisten suositusten mukaisesti avohuoltopainotteisesti niin, että mahdollisimman moni palveluiden piiriin tuleva voi elää itsenäisesti omassa kodissaan ja tutussa asuin- ja sosiaalisessa ympäristössään. Kotona asumisen tueksi on käytössä teknologisia ratkaisuja ja apuvälineitä.

Koti- ja asumispalvelut tuotetaan pääasiallisesti lähipalveluina. Mikäli asiakkaan tarve edellyttää palvelua, jota omalla lähialueella ei ole saatavilla, hankitaan palvelu asiakkaan tarpeen mukaisesta paikasta. Palvelut tuotetaan hyvinvointialueen omana tuotantona, palvelusetelillä tai ostopalveluna.

Talouden tavoitteet

TA2024 Koti- ja asumispalvelut, 1 000 €	Koti- ja asumispalvelut yhteiset	Keskitetty asiakas- ja palveluohjaus	Kotihoito- ja tukipalvelut	Ikääntyvien asumispalvelut	Erityisryhmien kotiin vietävät- ja asuinpalvelut	Vastuualue yhteensä
TOIMINTATULOT	1	19 678	13 683	25 432	4 135	62 929
josta sisäiset toimintatulot	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-6 841	-120 889	-79 419	-126 501	-43 632	-377 281
josta sisäiset toimintamenot	-549	-5 087	-14 680	-45 919	-12 087	-78 323
TOIMINTAKATE (sitova)	-6 840	-101 211	-65 736	-101 068	-39 497	-314 352

Talousarvion henkilötyövuodet palvelualueittain

TA2024 Koti- ja asumispalvelut, HTV	Koti- ja asumispalvelut yhteiset	Keskitetty asiakas- ja palveluohjaus	Kotihoito- ja tukipalvelut	Ikääntyvien asumispalvelut	Erityisryhmien kotiin vietävät- ja asuinpalvelut	Vastuualue yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	121	117	1 006	1 344	485	3 072
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	1	16	179	295	128	619
Henkilötyövuodet, yhteensä	122	132	1 185	1 638	613	3 691

Koti- ja asumispalvelut yhteiset

Toiminnan kuvaus

Koti- ja asumispalveluiden keskitetyt palvelut -yksikön tehtävänä on vastata vastualueen palvelukokonaisuuden laaja-alaisesta integraation toteutumisesta, tutkitun tiedon ja vaikuttavien menetelmien koordinoinnista, RAI-arviointivälineen laajenemisen hallinnoinnista sekä hankeyhteistyöstä. Lisäksi palveluyksikkö tukee yhteisten toimintamallien jalkauttamista, hoidon laatua ja asiakasprosessien yhtenäisyyttä koko koti- ja asumispalveluiden vastuualueella.

Keskitetyt palvelut -yksikköön kuuluu asiantuntijat, varahenkilöstöt, hanketyö sekä osaamisen kehittäminen ja tuki (asiantuntijat mm RAI, kuntoutus, hoitotyön sekä infektio ja tartuntatautien osalta). Keskitetyt palvelut palveluyksikkö vastaa hyvinvointialuetasoisesta RAI yhteistyöstä.

Vuoden 2024 aikana tulee kansalaisen oman tilanteen (iRAI CU) käyttöönotto osana ennakkoivaa tukea. RAI olisi käytössä kaikissa soveltuviissa palveluissa ja moniammatillinen henkilökunta käyttää taitavasti RAI tietoa asiakkaiden hoidon ja palveluiden suunnittelussa.

Vuoden 2024 aktiivinen osallistuminen varahenkilöstön kehittämisprojekteihin ja resurssoinnin vahvistaminen.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024 Koti- ja asumispalvelut yhteiset, 1 000 €	Koti- ja asumispalvelut yhteiset	Koti- ja asumispalvelut, keskitetyt palvelut	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	0	1	1
josta sisäiset toimintatulot	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-742	-6 098	-6 841
josta sisäiset toimintamenot	-540	-10	-549
TOIMINTAKATE (sitova)	-742	-6 098	-6 840

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024 Koti- ja asumispalvelut yhteiset, HTV	Koti- ja asumispalvelut yhteiset	Koti- ja asumispalvelut, keskitetyt palvelut	Palvelualue yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	1	120	121
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	0	1	1
Henkilötyövuodet, yhteensä	1	121	122

Koti- ja asumispalvelut yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Hallinnollinen toimipiste.

Koti- ja asumispalvelut, keskitetyt palvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Koti- ja asumispalveluiden keskitetyt palvelut -yksikön tehtävänä on vastata vastualueen palvelukokonaisuuden laaja-alaisesta integraation toteutumisesta, tutkitun tiedon ja vaikuttavien menetelmien koordinoinnista, RAI-arviointivälineen laajenemisen hallinnoinnista, hankeyhteistyöstä sekä tukea yhteisten toimintamallien jalkauttamista, hoidon laatua ja asiakasprosessien yhtenäisyyttä koko koti- ja asumispalveluiden vastuualueella.

Hoitotyön asiantuntijat toimivat näyttöön perustuvan hoitotyön edistämiseksi yhdessä johdon ja henkilöstön kanssa kehittämällä hoidon ja hoitotyön laatua, henkilökunnan osaamista ja organisaation toimintaa. Painopisteenä vuonna 2024 on lääkehoitoprosessien yhtenäistäminen ja yksikkökohtaisten lääkehoitosuunnitelmien valmistelun tuki palveluille sekä hoidon laadun kehittäminen ja validaatio-mallin jalkauttaminen käytännön työhön muistisairaalan asiakkaan kohtaamisessa.

RAI-koordinaattori ja RAI-asiantuntijat tukevat RAI-arviointimittareiden käyttöä, käyttöönottoa ja koulutusta koko vastuualueella. Vuonna 2024 painopisteenä on ottaa käyttöön RAI it-searviointi Omaks-alustalla, K-S HVA RAI-verkkokurssit, RAI perehdytysmallin päivitys, RAI arviointivälineen käytön laajeneminen hyvinvointialueella sekä lähiesihenkilöiden ohjaaminen ja tukeminen RAI:n hyödyntämisessä johtamisessa sekä omavalvontasuunnitelmiin yhdistämisessä.

Kuntoutuksen koordinaattori edistää näyttöön perustuvia käytäntöjä kuntouttavan toiminnan kehittämisessä. Muita eteenpäin vietäviä asioita ovat mm. sosiaalinen kuntoutus -hankeyhteistyön edistäminen, lonkkamurtumapotilaan hoitoketju ja siihen liittyvä hyvinvointialueellinen yhteistyö.

Koti- ja asumispalvelujen varahenkilöstö on jakautunut neljälle toiminnalliselle alueelle: läntinen, keskinen, itäinen ja pohjoinen. Vuonna 2024 keskeistä on varahenkilöstön siirtyminen konserniin HR-palveluihin perustettavaan resurssiyksikköön. Tätä työtä tukee HR-palvelujen varahenkilöstön kehittämisprojekti.

Muita vuoden 2024 painopistealueita ovat:

Sagan käyttöönotto; asiakas- ja potilastietojärjestelmien käyttöönoton valmistelu, vastuualueen kirjaamisohjeen työstämisessä mukana olo, Hyvinvointialueen yhteisen hoitotyön toimintaohjelman laatiminen, lääkitysturvallisuusprosessien varmistaminen yhteistyössä palvelualueiden kanssa sekä yksikkökohtaisten lääkehoitosuunnitelmien valmistelun tuki, kaatumisen ehkäisyprosessin jalkauttaminen vastuualueelle, perehdytysohjelman käyttöönoton laajeneminen ja käytön tukeminen koko vastuualueella, esihenkilö perehdytysohjelman valmistelu, jalkauttaminen ja tuki sekä kesäsijaisten intropohjan luominen ja perehdytyskokonaisuuden muotoilun aloittaminen, esihenkilötyön tuen ja mentoroinnin jalkauttaminen osaksi prosesseja, vastuualueen intran sisällön kehittäminen sekä hygienia- ja tartuntatautityön ja prosessien yhdenmukaistaminen.

Keskitetty asiakas- ja palveluohjaus

Toiminnan kuvaus

Asiakas- ja palveluohjauksen tehtävänä on asiakkaan yksilöllinen ohjaus, palvelutarpeen arviointi, palveluiden suunnittelu ja asiakassuunnitelman laatiminen yhdessä asiakkaan kanssa. Asiakkaat ohjautuvat tukipalveluiden, omais- ja perhehoidon, kotihoidon sekä ikääntyneiden asumisen palveluiden piiriin keskitetyn asiakas- ja palveluohjauksen kautta. Keskitetyssä asiakas- ja palveluohjauksessa tehdään asiakkaille päätökset myönnettyistä palveluista sekä asiakasmaksuista. Asiakas- ja palveluohjaus on keskitettyä, mutta jalkautuu koko hyvinvointialueelle.

Keskitetyssä asiakas- ja palveluohjauksessa vastataan ikääntyneiden kotihoidon, tukipalveluiden ja asumispalveluiden osto- ja palvelusetelipalveluista sekä rintamaveteraanien ja sotainvalidien palveluiden järjestämisestä. Lisäksi palvelualueeseen kuuluvat kokonaisulkoistettujen kuntien Jämsän ja Kinnulan kotiin vietävien palveluiden, asumisen palveluiden sekä omais- ja perhehoidon toiminnan kokonaisuus ja yhteistyö tuottajien kanssa. Jämsän osalta palvelut siirtyvät Jämsän Terveydeltä hyvinvointialueen palvelutuotantoon 1.4.2024 ja näiltä osin asiakas- ja palveluohjauksen ostopalveluihin jäävät asumisen ja mahdollinen kotiin vietävien palveluiden hankinta.

Asiakas- ja palveluohjauksen ensivaiheen palvelutarpeen arvioinnin kokonaisuutta uudistetaan palvelukanavien- sekä etävastaanoton kehittämällä. Uudistuksen tavoitteena on vauhdittaa palvelutarpeen arviointia ja varmistaa palveluiden saaminen oikea-aikaisesti. Toimiva asiakasohjaus ja nopea palvelutarpeen arviointi vähentävät myös osaltaan ikääntyneiden sairaalapäiviä sekä ensihoidon ja päivystyksen käyttöä. Muutoksen tarkoituksena on sekä parantaa yhteistyötä asiakkaan hoitavan tahon kanssa että varmistaa oikea-aikainen reagointi asiakkaiden palvelutarpeiden muutoksiin.

Hyvinvointialueen käytössä on asiakkaiden toimintakyvyn-, hoidon- ja palvelujen tarpeen arviointiin RAI- järjestelmä, jota hyödynnetään palvelutarpeen arvioinnissa ja palvelujen myöntämisessä palveluiden yhdenvertaisuuden parantamiseksi ja asiakkaan ohjautumiseksi oikeaan palveluun oikeaan aikaan. Vuonna 2024 kehitetään asiakasohjauksen RAI-osaamista niin, että myöntämisen perusteiden toteutumisen ja asiakasrakenteen seuranta vakiinnutetaan jatkuvaksi toimintatavaksi.

Omaishoidon tuki on (omaishoitolaki 937/2005) määrärahasidonnainen sosiaalipalvelu. Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Keskitetyssä asiakas- ja palveluohjauksessa tehdään omaishoidon tuen palvelutarpeen arvioinnit, palvelupäätökset, asiakassuunnitelma ja toimitaan omaishoidon tuen asiakkaiden omatyöntekijöinä.

Perhehoidolla tarkoitetaan henkilön hoidon, kasvatuksen tai muun osa- tai ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä perhehoitajan yksityiskodissa tai hoidettavan kotona. Omaishoidon tukea kehitettäessä huomioidaan omaishoitajien jaksaminen ja tukimuotojen monipuolisuus. Perhehoidon valmennuksia järjestetään perhehoitajien määrän lisäämiseksi sekä lyhyt- että pitkäaikaiseen perhehoitoon. Perhehoidon kehittämällä ja lisäämisellä vaikutetaan palvelurakenteeseen sitä keventämällä. Perhehoito on kustannustehokas, ihmisläheinen ja kodinomainen tapa tuottaa palveluita.

Ikäänntyneiden asumispalveluita ovat lyhytaikainen ja pitkäaikainen yhteisöllinen asuminen ja ympärivuorokautinen palveluasuminen sekä laitoshoido. Asumispalveluita tuotetaan hyvinvointialueen omana tuotantona ja palveluita ostetaan yksityisiltä palvelutuottajilta ostopalveluna tai palvelu järjestetään palvelusetelillä. Talousarvioon osoitettu määräraha ostopalveluun vähenee ja ostopalveluiden määrää joudutaan vähentämään talousarviovuodelle 2024. Vuoden 2024 aikana lisätään asiakkaiden ohjautumista yhteisölliseen asumiseen.

Asiakas- ja palveluohjauksen prosessien kehittämistä jatketaan eri yhteistyötahojen kanssa toiminnan sujuvuuden ja vaikuttavuuden varmistamiseksi ja parantamiseksi. Henkilöstöressurssia vahvistetaan siten, että se vastaa kasvaneeseen palvelu kysyntään ja nopeuttaa palvelutarpeen arvioinnin aloittamista sekä asiakkaan kotiutumista. Lisäksi henkilöstöressurssin vahvistamisella mahdollistetaan omatyöntekijämallin lain edellyttämä toteutuminen.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024 Keskitetty asiakas- ja palveluohjaus, 1 000 €	Asiakas- ja palveluohjaus kotihoito/tukipalvelu/K H	Asiakas- ja palveluohjaus asuminen/IKÄ	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	4 110	15 568	19 678
josta sisäiset toimintatulot	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-15 965	-104 924	-120 889
josta sisäiset toimintamenot	-1 647	-3 440	-5 087
TOIMINTAKATE (sitova)	-11 855	-89 356	-101 211

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024 Keskitetty asiakas- ja palveluohjaus, HTV	Asiakas- ja palveluohjaus kotihoito/tukipalvelu/K H	Asiakas- ja palveluohjaus asuminen/IKÄ	Palvelualue yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	61	55	116
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	11	5	16
Henkilötyövuodet, yhteensä	72	60	132

Asiakas- ja palveluohjaus kotihoito/tukipalvelu/KH

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Kotiin vietävien palveluiden asiakas- ja palveluohjaukseen kuuluu neljä suuraluekohtaista asiakas- ja palveluohjausyksikköä; keskinen, läntinen, itäinen ja pohjoinen. Jokaisessa yksikössä toimii oma aluekohtainen ikääntyneiden huolipuhelin. Asiakastyön lisäksi keskitetyssä asiakas- ja palveluohjauksessa hallinnoidaan koko hyvinvointialueen laajuisesti kotihoidon ja tukipalveluiden palvelusetelitoimintaa, kotihoidon ja tukipalveluiden ostopalveluita ja rintamaveteraanien sekä sotainvalidien palveluiden järjestämistä ja yhteistyötä yrittäjien kanssa.

Kotiin vietävien palveluiden asiakasohjausyksiköissä toteutetaan kotona asuvien asiakkaiden sosiaalihuoltolain (1301/2014, 36§ & 37§) ja lain ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta ja iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista (28.12.2012/980, 15§) mukaisia palvelutarpeen arviointeja. Sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) määriteltäviin kotona asumista tukeviin palveluihin; kotihoitoon (19a§), tukipalveluihin (19§) ja liikkumista tukeviin palveluihin (23§). Asiakkaat ohjataan oikea-aikaisesti heidän tarpeitaan vastaaviin palveluihin. Palvelutarpeen arvioinnit tehdään kokonaisvaltaisesti ja niissä huomioidaan palvelutarpeen lisäksi asiakkaan voimavarat ja mahdollisuudet kuntoutua. Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä käytetään iRAI HC osittaisarviointia (Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta ja iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista 28.12.2012/980, 15a§). Lisäksi käsitellään ilmoituksia iäkkään henkilön palvelutarpeesta ns. huoli-ilmoitukset (Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta ja iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista 28.12.2012/980, 25§).

Palveluiden myöntämisessä noudatetaan hyvinvointialueen aluevaltuuston vahvistamia myöntämisperusteita. Asiakkaille tehdään yksilöllinen asiakassuunnitelma (Sosiaalihuoltolaki 1301/2014 39§; Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta ja iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista 28.12.2014, 16§). Kotihoidosta ja tukipalveluista tehdään asiakkaille palvelupäätökset. Asiakkaita ohjataan tarpeen mukaan palveluiden hankinnassa myös muilta kuin hyvinvointialueen tuottamilta tahoilta, kuten yksityisiltä yrityksiltä ja kolmannelta sektorilta. Lisäksi kotiin vietävien palveluiden asiakasohjauksessa on kotihoidon ja asumisen palveluiden piirissä oleville erityisen tuen asiakkaille sosiaalityötä. Kotiin vietävien palveluiden asiakasohjauksen tavoitteena on kotona asuvat hyvinvoivat ikäihmiset.

Vuonna 2024 uudistetaan ensivaiheen palvelutarpeen arviointia aloittamalla palvelukanavien ja etävastaanottojen kehittäminen. Omatyöntekijämallin (sosiaalihuoltolaki 1301/2014, 42§, laki ikääntyneen väestön toimintamallin tukemisesta ja iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista 28.12.20214/980, 17§) vakiinnuttaminen jatkuu ja erityisen tuen asiakkaiden omatyöntekijyyttä vahvistetaan. Erityisen tuen asiakkaiden palvelutarpeen arviointia, päätöksentekoa ja omatyöntekijyyden toteuttamista vahvistetaan kahdella (2) sosiaalityöntekijällä, joista yksi (1) sijoittuu läntiselle alueelle (Keuruu, Multia, Petäjävesi, Joutsa, Toivakka, Luhanka, Jämsä) ja toinen pohjoiselle alueelle (Kannonkoski, Karstula, Kinnula, Kivijärvi, Kyyjärvi, Saarijärvi, Viitasaari, Pihtipudas, Äänekoski).

Ensivaiheen palvelutarpeen arvioinnin ja kotiuttamisten nopeuttamisen sekä omatyöntekijyyden toteuttamiseksi kotiin vietäviin palveluita vahvistetaan läntisellä alueella (Keuruu, Multia, Petäjävesi, Joutsa, Toivakka, Luhanka, Jämsä, Korpilahti) asiakas- ja palveluohjauksessa yhdellä (1) asiakasohjaajalla, pohjoisella alueella (Kannonkoski, Karstula, Kinnula, Kivijärvi, Kyyjärvi, Saarijärvi, Viitasaari, Pihtipudas, Äänekoski) yhdellä (1) asiakasohjaajalla, itäisellä alueella (Tikkakoski, Vaajakoski, Palokka, Uurainen, Laukaa, Hankasalmi, Konnevesi) kahdella (2) asiakasohjaajalla ja keskisellä alueella (keskinen Jyväskylä, Muurame) neljällä (4) asiakasohjaajalla. Rintamaveteraanien ja sotainvalidien palvelukokonaisuudet tarkastetaan vuosittain. Palvelusetelitoiminnan osalta seurataan ja arvioidaan joulukuussa 2023 käynnistyneen tuki-palveluiden palvelusetelitoiminnan vastaamista asiakkaan tarpeisiin, sekä palvelutarpeiden määrän kehittymistä. Kotihoidon palvelusetelin kehittämistyö aloitetaan ja kartoitetaan eri hyvinvointialueiden palvelusetelien toimintatapoja ja hinnoittelun perusteita.

Asiakas- ja palveluohjaus asuminen/IKÄ

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Asumisen asiakas- ja palveluohjauksen kautta asiakkaat ohjautuvat asumisen palveluihin. Asumisen palveluina järjestetään lyhytaikaista ja tilapäistä ympärivuorokautista asumista, yhteisöllistä asumista, ympärivuorokautista palveluasumista sekä laitoshoidoa. Keski-Suomen hyvinvointialueella näitä palveluja järjestetään sekä omana toimintana että ostopalveluna tai palvelusetelillä koko maakunnan alueella. Asiakas- ja palveluohjaus hankkii myös ostopalveluita ja palvelusetelillä järjestettyjä asumispalveluita Keski-Suomen hyvinvointialueella ja tekee yhteistyötä palvelutuottajien kanssa.

Tilapäistä ja lyhytaikaista asumista järjestetään henkilöille, joilla on lyhytaikaisesti tarve asumisen järjestämiseen, tuen ja avun tarvetta terveyden ja sairaanhoidossa ja/tai päivittäistoiminnoissa. Tilapäistä apua voidaan järjestää henkilöille, joiden tilanne on nopeasti muuttunut tai kriisiytynyt. Tavoitteena on koko hyvinvointialueen laajuisesti koordinoita lyhytaikaisen hoidon paikkoja asiakas- ja palveluohjauksesta, jotta tieto vapaista paikoista on tiedossa oikea-aikaisesti. Tällä toiminnalla varmistetaan paikkojen tarkoituksenmukainen ja tehokas käyttö. Vuoden 2024 aikana asumispalvelupaikkojen koordinointiin hankitaan tietoa, jonka kautta vapaita paikkoja ja paikkavarauksia voidaan tehdä keskitetysti.

Asumisen asiakas- ja palveluohjauksen keskeisenä painopisteenä on yhtenäistää asumiseen ohjautuminen koko hyvinvointialueella ja sitä kautta vaikuttaa palvelurakenteeseen sitä keventäen. Asumispalveluihin ohjautumista on jo vuoden 2023 aikana osin yhtenäistetty. Vuoden 2024 aikana SAS-työryhmän (SAS = selvitä, arvioi, sijoita) toimintaan ja palveluun ohjautumisen prosessin sujuvuutta kehitetään edelleen. Tavoitteena on, että asumiseen ohjautumisessa hyödynnetään yhtenäisiä palvelujen myöntämisen perusteita ja asiakkaille laadittavaa RAI-arviointimittaristoa päätöksenteon tukena aiempaa vahvemmin. Palvelujen yhtenäiset myöntämisen perusteet, RAI-arvioinnin hyödyntäminen ja osaamisen vahvistaminen RAI-

arvioinnin tekemisessä ja tulkinnassa, asiakas- ja palveluohjauksen toimiva omatyöntekijyys sekä koko hyvinvointialueen laajuinen yhtenäinen SAS-työryhmän toiminta ovat oleellisia keinoja vaikuttaa ikäihmisten yhdenvertaiseen ja oikea-aikaiseen asumispalveluihin ohjautumiseen. Tätä kautta päästään vaikuttamaan myös palvelurakenteen monimuotoisuuteen ja taroituksenmukaisuuteen. Toiminnan kehittämällä ja palveluiden oikea-aikaisella myöntämällä turvataan erityyppisten asumisen paikkojen riittävyys kaikille asumispalveluita tarvitseville ikäihmiselle.

Asumisen asiakasohjauksen osalta hyvinvointialueen omassa toiminnassa olevat asumisen paikat ovat ensisijaisia ohjattaessa asiakkaita palveluun. Oman toiminnan rinnalle hyvinvointialueelle tarvitaan yksityisiä palveluntuottajia ja näiden palveluiden järjestämiseen käytetään palvelusetelillä myönnettävää palvelua tai kilpailutettua ostopalvelua. Palvelujen myöntämiseen hyvinvointialueelle on laadittu yhtenäiset palvelusetelien sääntökirjat ja ikäihmisten asumisen ostopalvelujen puitesopimus on voimassa vuoden 2025 loppuun.

Asumisen asiakasohjaukseen on vuonna 2024 esitetty neljä (4) uutta asiakasohjaajan virkaa ja kaksi (2) sosiaalityöntekijän virkaa. Sosiaalityöntekijöitä ei asumisen asiakasohjauksessa ole aiemmin työskennellyt lainkaan ja lainsäädäntö vaatii, että erityisen tuen tarpeessa olevien asiakkaiden omatyöntekijänä toimii sosiaalityöntekijä. Suunnitelmana on, että toinen sosiaalityöntekijän virka perustetaan johtavan sosiaalityöntekijän virkana ja tämä toimii koko asiakas- ja palveluohjauksen sosiaalityöntekijöiden esihenkilönä asiakastyön ohessa.

Neljästä uudesta asiakasohjaajan virasta yksi osoitetaan sairaalan asiakasohjaajaksi keskiselle alueelle, jotta saadaan sairaalasta kotiutukset mahdollisimman sujuviksi ja oikea-aikaisiksi ja näin vähennetään painetta sairaalahoidossa. Vuonna 2023 asiakasohjaaja sairaalassa on toiminut määräaikaisessa virassa. Asumisen asiakasohjaajien määrää vahvistetaan alueilla, jotta omatyöntekijyyttä voidaan käytännössä toteuttaa lain edellyttämällä tavalla. Asumisen asiakasohjaajien määrän lisäyksellä vaikutetaan myös palvelutarpeen arvioinnin sujuvuuteen ja nopeuteen.

Omaishoito on hyvinvointialueella merkittävä palvelukokonaisuus ja hyvinvointialueella omaishoidettavia on yhteensä n. 2400. Omaishoito palveluna on asiakkaan terveyttä ja hyvinvointia ylläpitävää ja tukevaa palvelua, koska asiakas voi asua omassa kodissa ja tutussa ympäristössä läheisen ihmisen tuen avulla. Omaishoidon merkitys korostuu paitsi asiakkaalle inhimillisenä palveluna, mutta sillä on suuri vaikutus myös koko hyvinvointialueen palvelurakenteeseen ja talouteen. Omaishoidolla vaikutetaan myönteisesti palvelurakenteeseen ja vähennetään raskaampien palveluiden tarvetta.

Omais- ja perhehoidon palvelutarpeen arviointi tehdään kokonaisvaltaisesti huomioiden sekä hoidettavan että hoitajan tilannetta. Palvelutarpeen arvioinnissa hyödynnetään aluevaltuuston hyväksymiä yhtenäisiä palvelujen myöntämisen perusteita ja RAI-toimintakyvyn mittaristoa. RAI-arviointi nostaa esille asiakkaan omat voimavarat ja selviytymisen keinot, mutta antaa myös tiedon osa-alueittain asiakkaan tuen tarpeista. Tämä mahdollistaa tuen ja avun

kohdistamisen oikeisiin asioihin, jotta asiakkaan hoitoa, arjen sujuvuutta sekä mielekästä elämää voidaan tukea.

Perhehoito on maakunnassa toiminut yhtenäisellä toimintaohjeella jo pidemmän aikaa ja sen vuoksi perhehoito on nähty tarpeelliseksi keskittää perhehoidon koordinaattoreille. Tavoitteena on ylläpitää yhtenäisiä toimintakäytäntöjä, kehittää perhehoidon toimintamalleja, tehdä perhehoidon palvelut aiempaa näkyvämmiksi ja tunnetummiksi sekä löytää Keski-Suomen hyvinvointialueelle uusia perhehoitajia.

Omais- ja perhehoidon asiakasohjaukseen on vuodelle 2024 esitetty toista palveluvastaavan virkaa, joka toteutunee sisäisten järjestelyjen kautta. Tällä hetkellä koko Keski-Suomen hyvinvointialueen omais- ja perhehoidon kokonaisuus on yhdellä palveluvastaavalla. Toisella palveluvastaavan viralla mahdollistetaan työajan riittävyys hoitamaan omais- ja perhehoidon kokonaisuutta sekä vahvistetaan osaamista vammaispalvelun omaishoidon työssä. Omaishoitoa vahvistetaan neljällä asiakasohjaajalla, joista yhden (1) työpanos suuntautuu vammaispalvelun asiakas- ja palveluohjaukseen ja kolmen (3) asiakasohjaajan työpanos ikäihmisten omaishoitoon. Eri alueilla omaishoidon asiakasohjaajilla on asiakkaita eri määrä. Joillakin alueilla asiakasmäärä on suuri ja pitkät välimatkat haastavat omatyöntekijyyden toteutumista ja omaishoitajien tukea. Resurssin lisäyksellä turvataan sekä asiakkaiden kokonaisvaltainen palvelutarpeen arviointi ja palvelun järjestäminen, että omais- ja perhehoitajien oikea-aikainen ja riittävä tuki hoitotyön toteuttamiseen. Asiakasohjaajalla oleva asiakasmäärä määritellään yhtenäiseksi, 120–150 asiakasta/ohjaaja, kuormituksen tasaamiseksi.

Kotihoito- ja tukipalvelut

Toiminnan kuvaus

Kotiin tuotettava palvelu on ensisijainen ikääntyneen asiakkaan palvelutapa tuen tarpeen alkaessa. Se tuotetaan digipalveluna aina kun se on mahdollista ja tarkoituksenmukaista asiakkaan näkökulmasta. Kotihoidolla tarkoitetaan palvelua, jolla huolehditaan, että henkilö suoriutuu jokapäiväiseen elämään kuuluvista toiminnoista kodissaan ja asuinympäristössään. Kotihoitoon sisältyy hoito ja kotipalvelua ja kotisairaanhoidoa. Kotihoidon ja tukipalveluiden palvelualueella ovat ennaltaehkäisevät ja ikääntyneiden varhaisen tuen palvelut, päivätoiminnan palvelut, kotihoidon tukipalvelut ja kotihoidon palvelut. Kotihoidon palveluita tuotetaan hyvinvointialueen omana toimintana ja palvelusetelillä ja/tai ostopalveluna erityistilanteissa. Tukipalveluina järjestetään mm. ateria-, turva-, hygieniä- vaatehuolto- ja liikkumista tukevaa palvelua, osittain hyvinvointialueen tuotannollisten tukipalveluiden kautta sekä ostopalveluna.

Kotihoidon ja tukipalveluiden palvelualue jakaantuu neljällä toiminnallisella alueella seuraaviin palveluyksiköihin: eteläinen ja pohjoinen varhainen tuki sekä eteläisen, itäisen, läntisen sekä pohjoisen alueen kotihoidon palvelut, lisäksi palveluissa on etä- ja digipalveluiden palveluyksikkö.

Kotihoidon- ja tukipalveluiden palvelualue tukee asiakkaan kykyä elää arvokkaasti ja omatoimisesti kotona oikea-aikaisilla ja riittäväillä palveluilla. Kotihoidon tavoitteena on mahdollistaa asiakkaan asuminen omassa kodissaan tukemalla asiakkaan toimintakykyä, terveyttä, hyvinvointia, itsenäistä suoriutumista ja osallisuutta. Kotihoidon palveluilla myös ehkäistään vaativamman hoidon ja hoivan tarvetta. Kaikki kotihoidon asiakkuudet alkavat keskitetyn asiakas- ja palveluohjauksen kautta. Kotihoidon palvelun sisältö perustuu aina asiakkaan toimintakyvyn arviointiin (RAI) ja yksilölliseen asiakassuunnitelmaan, jotka tehdään asiakkaan sekä omaisten kanssa. Kotihoidon palveluprosessissa palvelut aloitetaan kuntouttavalla arviointijaksolla, jonka jälkeen asiakas ohjataan muihin palveluihin tai otetaan säännöllisen kotihoidon asiakkaaksi. Kotihoidon toiminta perustuu asiakkaan toimintakykyä tukevaan ja asiakkaan omat voimavarat huomioon ottavaan työskentelytapaan, palveluiden määrä ja ajankohta sovitetaan asiakkaan hoidon tarpeeseen huomioiden omaisten ja läheisten osallistuminen. Kotihoitoa toteutetaan tarvittaessa kaikkina vuorokauden aikoina. Kotihoidon asiakkaiden kotiutuessa terveydenhuollon yksiköstä asiakkaan kotiutuminen tapahtuu tuetusti kotiutumisen toimintamallin mukaisesti. Myös kotisairaalan käyntejä voidaan toteuttaa osana kotihoitoa. Kotihoitoa toteutetaan moniammatillisissa tiimeissä yhteistyössä laaja-alaisen sotekeskuksen henkilöstön kanssa. Tavoitteena on ennen kaikkea asiakaslähtöinen, oikea-aikainen, yksilöllinen ja tavoitteellinen hoiva ja huolenpito.

Kotihoitoa toteutetaan etähoitona ja/tai kotiin tehtävillä kotikäynneillä. Etähoidolla tarkoitetaan erilaisia teknologisia ratkaisuja, joilla asiakkaan hoitoa voidaan toteuttaa etäyhteyksin.

Näitä ovat mm. etähoivakäynnit ja lääkeautomaatit. Etähoidon palveluja myönnetään asiakkaalle ensisijaisena kotihoidon muotona aina kun se soveltuu asiakkaalle. Etähoito soveltuu asiakkaalle, mikäli hän on kykenevä toimimaan itsenäisesti ohjauksen avulla.

Kotihoidon varhaisen tuen palvelut sisältävät muun muassa päivätoiminnan palveluita, omaishoidon tukemista yhteistyössä eri tahojen kanssa sekä yhteistyötä kuntien ennaltaehkäisevien palveluiden, seurakuntien ja kolmannen sektorin kanssa. Palveluissa pilotoidaan seniorin hyvinvointineuvolamallia yhteistyössä Kestävän kasvun hankkeen kanssa. Palveluilla tuetaan kotona asumista ja ennaltaehkäistään raskaampien palveluiden tarvetta.

Palveluissa korostuu palveluiden sisällön kehittäminen laadukkaan asiakasprosessin tukemiseksi. Varhaisen tuen palveluita, turva- auttaja- ja turvapalveluita, kotihoidon yöhoitoa ja tukipalveluita kehitetään osana tuottavuusohjelmaa. Kuntouttava ja toimintakykyä ylläpitävä toiminta kattaa kaikki palveluyksiköt. Etähoiva ja lääkeautomaatit ovat osa kotihoidon toimintaa ja niiden avulla pystytään vahvistamaan asiakkaan osallisuutta omasta hoidostaan, korvaamaan kotihoidon käyntejä sekä mahdollistamaan joustoja kotihoidon käyntien suunnitteluun. Kotihoidon teknologian koordinoinnista ja jalkauttamisesta vastaa etä- ja digipalvelukeskus yhteistyössä kotihoidon ja asiakasohjauksen henkilöstön kanssa.

Toiminnan painopistealueet ovat palvelutarpeen arviointi yhdessä keskitetyn asiakas- ja palveluohjauksen kanssa (ns. kuntouttava arviointijakso), kotihoidon toteuttaminen ympärivuorokautisesti ja kuntouttavalla työotteella, hyvinvointiteknologian hyödyntäminen (mm. turvapalvelut, lääkeautomaatit ja etähoivan palvelut) sekä palliatiivisen ja saattohoidon mahdollistaminen kotona sekä mielenhyvinvoinnin osaamista kehittämällä. Palvelujen sisältöjä kehitetään vastaamaan yhä enemmän asiakkaiden tarpeisiin ja muuttuvaan lainsäädäntöön. Kotihoidon henkilöstön toiminnanohjausjärjestelmä uusiutuu vuoden aikana tuoden yhtenäisyyttä koko hyvinvointialueella.

Omaa toimintaa sopeutetaan uudistuviin hyvinvointialueen malleihin - kuten lääkehoitosuunnitelma, kotiutuskäytännöt, keskitetty sijaisten hankinta ja muistityön sekä kotisairaalan mallit. Yöhoidon ja turva-auttajapalveluiden keskittäminen tehdään toimintavuoden ensimmäisellä kvartaalilla. RAI osaamista hyödynnetään ja vahvistetaan mm päivätoiminnassa, palveluvastaavien ja kotihoidon ohjaajien osalta. Kotihoidon yksiköissä jatketaan moniammatillisen toimintamallin kehittämistä. Moniammatillisessa toimintamallissa yhdistetään asiakasohjauksen, arkikuntoutuksen ja kotihoidon toimintatavat asiakasprosesseihin ja vastuunjakoon. Turvallisen ja oikea-aikaisen kotiuttamisen käytännöt yhtenäistetään. Muistisairaiden kohtauksista ja hoitoa kehitetään koulutettavien validaatio-osaajien avulla sekä mielenhyvinvoinnin osaamisen kehittämällä. Kaikkien kotihoitoyksiköiden osalta keskitytään lisäksi sosiaalihuollon asiakastiedon hallintaan ja siihen liittyvän kirjaamisen ja työjärjestelyjen optimoinnin kehittämiseen.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024 Kotihoito- ja tukipalvelut, 1 000 €	Kotihoito- ja tukipalvelut yhteiset	VARTU, eteläinen ja pohjoinen	Kotihoito läntinen	Kotihoito keskinen	Kotihoito itäinen	Kotihoito pohjoinen	Digi- ja etäteknologiakesku s	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	1 671	596	1 180	3 166	1 925	3 230	1 915	13 683
josta sisäiset toimintatulot	0	0	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-7 859	-5 864	-10 774	-20 928	-14 061	-13 642	-6 551	-79 678
josta sisäiset toimintamenot	-7 334	-1 423	-967	-1 033	-1 134	-2 682	-107	-14 680
TOIMINTAKATE (sitova)	-6 188	-5 268	-9 594	-17 762	-12 136	-10 412	-4 636	-65 995

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024 Kotihoito- ja tukipalvelut, HTV	Kotihoito- ja tukipalvelut yhteiset	VARTU, eteläinen ja pohjoinen	Kotihoito läntinen	Kotihoito keskinen	Kotihoito itäinen	Kotihoito pohjoinen	Digi- ja etäteknologiakesku s	Palvelualue yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	1	80	169	292	210	182	76	1 010
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	0	8	23	93	31	27	2	184
Henkilötyövuodet, yhteensä	1	88	192	385	241	209	78	1 194

Kotihoito- ja tukipalvelut yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Kotihoito- ja tukipalvelut yhteiset kustannuspaikalle kohdistuu pääosin hallinnollisia ja auto-kustannuksia. Hallinnon vastuuna on huolehtia siitä, että hoitotyön laatu ja hoitoprosessit sekä turvallinen asiakkaan lääkehoito, kuntoutuksen ja toimintakyvyn tukemisen keinot ovat käytössä ja niitä kehitetään läpi palveluiden. Lisäksi digitalisaation ja teknologian osuus palveluissa lisääntyy.

VARTU, eteläinen ja pohjoinen

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Kotihoidon varhaisen tuen palveluissa toimitaan yhtenäisen päivätoiminnan palvelujen asiakasprosessin mukaisesti. Palvelut tuotetaan siten, että ne ovat sisällöltään ja rakenteeltaan mahdollisimman yhdenmukaista ja saavutettavaa. Työntekijöiden tehtäväkuvat ovat yhtenäiset ja heidän osaamistaan on tarpeen mukaan vahvistetaan mm. työpajatoiminnalla ja koulutuksilla. Henkilöstöä kannustetaan jakamaan osaamistaan tiimien kesken ja heidän työhyvinvoinnistaan huolehditaan. RAI-toimintakykymittari on monipuolisesti käytössä asiakkaan toimintakyvyn arvioinnin tueksi asiakasohjauksessa, päivätoiminnassa ja seniorin hyvinvointineuvolassa sekä palvelun vaikuttavuuden arvioinnissa.

Kuntouttava päivätoiminta on tavoitteellista ja vaikuttavaa, yksilöllisesti asiakkaan toimintakykyä tukevaa ja ennaltaehkäisevää toimintaa. Omaishoidon päivätoiminnalla tuetaan asiakkaan toimintakykyä sekä omaishoitajan jaksamista. Etäpäivätoimintaa laajennetaan koko maakuntaan ja suunnataan palvelua omaishoitajille, etähoivan asiakkaille sekä asiakkaille,

joilla ei ole muita kotihoidon palveluja. Omaishoidon lähihoitajien kotikäynneillä tuetaan asiakasta ja omaishoitajuutta lakisääteisten vapaiden sekä virkistysvapaiden järjestämiseksi.

Seniorin hyvinvointineuvolan pilotointivaiheessa Jyväskylässä toteutetaan kohdennettuja hyvinvointitapaamisia- ja tarkastuksia 68-vuotiaille. Lisäksi hoitaja toteuttaa matalan kynnyksen terveys- ja hyvinvointineuvontaa sekä -ohjausta kohtaamispaikoissa. Senioreja tuetaan oman terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämisessä sekä sähköisten palvelujen käyttämisessä. Vuoden 2024 alussa seniorin hyvinvointineuvolan toimintaa laajennetaan ja syksyllä otetaan käyttöön RAI-itsearviointi (Inter RAI Cu). Pilotoinnissa tehdään tiivistä yhteistyötä kuntien sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Yhteistyössä järjestetään ennaltaehkäisevää ja matalan kynnyksen toimintaa ja osallistutaan kunnissa senioreille suunnattuihin tilaisuuksiin ja tapahtumiin sekä työryhmiin ja kumppanuuspöytiin. Yhtenä esimerkkinä yhteiskehittämisestä on seniorikeskusten ja kohtaamispaikkojen luominen kuntiin. Etsivää ja löytävää vanhustyötä vahvistetaan.

Eteläisellä alueella päivätoiminnan palveluja on aiemmin tuotettu ostopalveluna Jämsässä ja Muuramessa sekä aistivammiaisille Metsolan päivätoiminnassa, Jyväskylässä. Muuramen päivätoiminta siirtyy hyvinvointialueen omaksi toiminnaksi vuoden 2024 alussa (asiakkaat ohjautuvat Korpilahden päivätoimintaan) sekä Jämsän päivätoiminta 1.4.24 alkaen (henkilöstö, asiakkaat ja tilat).

Päivätoiminnan palvelut kuvataan hyvinvointialueen palveluverkkokokonaisuudessa strategiset järjestämisen tavoitteet huomioiden. Hyvinvointialueen ikääntyneiden päivätoiminta järjestetään varhaisen tuen palveluna eritasoisena päivätoimintana palvelutarpeen mukaisesti. Varhaisen tuen ikääntyneiden päivätoimintaa laajennetaan hyvinvointialueen eri osiin siten, että palveluverkko on tarpeen mukaisesti kattava. Ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden sekä toimintakyvyn edistämiseksi luodaan yhteistyömalli kuntien ja paikallisten muiden toimijoiden kanssa.

Kotihoito läntinen

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Kotihoidon läntisellä alueella on alkuvuodesta viisi kotihoidon toimipistettä (Multia, Keuruu, Petäjävesi, Korpilahti ja Joutsa-Luhanka). Kokonaisuudesta irtaantuu Toivakka 1.1.2024 alkaen siirtyen itäiselle alueelle. Jämsän kotihoito liittyy hyvinvointialueelle 1.4.2024 alkaen, jakautuen kahdeksi toimipisteeksi (Jämsä ja Jämsänkoski). Kotihoidon läntisellä toiminnallisella alueella tulee olemaan yhteensä noin 700-750 säännöllisen kotihoidon asiakasta ja henkilöstöä noin 250. Toimipisteiden välillä on vielä suuria eroja sekä asiakasmäärissä (45-140), että henkilöstömäärässä (15-48). Kaikissa toimipisteissä asiakkaita asuu niin asuinkeksuksissa kuin haja-asutusalueella, jossa välimatkat ovat pitkiä.

Henkilöstörakennetta kehitetään lisäämällä ohjaajien ja hoiva-avustajien määrää. Alueen henkilöstötilanne on vakaa yhtä toimipistettä lukuun ottamatta. Lähtökohta toiminnan kehittämiselle on siis hyvä. Tarkasteluun tulee työvuorosuunnittelun, ja töiden jakamisen tavat, toiminnan tehokkuus ja keinot sen parantamiseksi, sekä yhteistyömahdollisuudet toimipisteiden välillä. Henkilöstölle määritellyt pakolliset koulutukset johdetaan ajan tasalle.

Jämsässä toiminnan nykytilan selvittelyn kanssa samanaikaisesti yhtenäistetään käytäntöjä.

Kotihoito keskinen

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Kotihoidon keskisellä alueella tuotetaan palvelua kymmenessä kotihoito yksikössä: Aittorinne-Halssila-Jyskä, Huhtasuo-Lohikoski, Keltinmäki-Keljonkangas, Muurame-Säynätsalo, Keskusta-Viitaniemi, Lutakko- Kuokkala, Kypärämäki-Kuohu, Laajavuori-Mäkimatti ja Taulumäki-Tourula alueilla. Asiakasmäärät vaihtelevat n. 80-160 asiakkaan välillä. Henkilöstö koostuu yksiköiden palveluvastaavista, sairaanhoitajista, ohjaajista, lähihoitajista ja hoiva-avustajista. Fysio- ja toimintaterapeuttien työpanosta saadaan Sotekesuksesta.

Kotihoidossa on tehty kahden yksikön (Muuramen ja Säynätsalo-Keltinmäki-Keljonkankaan) osalta toiminnallinen ja alueellinen muutos vuonna 2023. Kotihoitoyksiköiden muutosten läpivientiä jatketaan tulevana vuonna. Uudessa Muurame-Säynätsalon yksikössä juurrutetaan yhtenäistä toimintamallia muiden kotihoitoyksiköiden mukaiseksi. Käyttöön otetaan mm. riskienhallinnan menettelyt, RAI arviointien teko sekä ajantasaisten hoito- ja palvelusuunnitelmien laadinta asiakastyössä. Pienentyneessä Keltinmäki-Keljonkangas yksikössä huomiota kiinnitetään lähijohtajuuteen sujuviin asiakasprosesseihin.

Henkilöstöjohtamisen painopisteenä on lähijohtamisen vahvistaminen. Lähijohtamista vahvistetaan johtamisosaamista tukevilla koulutuksilla, palvelualuekohtaisella koulutussuunnittelulla ja urapoluilla. Lisäksi panostetaan työvoiman hankinnan kehittämiseen perehdytyskäytäntöjä vahvistamalla ja uuden järjestelmän (Intro) käyttöönotolla, varahenkilöstökäytäntöjä tukemalla ja keikkalaisten käyttöä järkeistämällä.

Kotihoito itäinen

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Kotihoidon itäisellä alueella on vuoden 2024 alusta alkaen kahdeksan toiminnallista kotihoitoyksikköä. Aluemuutosten myötä Uuraisten kotihoitoyksikkö siirtyy pohjoiselle kotihoidon alueelle. Vaajakoski-Jyskä itä alue jaetaan kahtia siten, että osa tästä alueesta yhdistyy Lievestuoreen sekä Toivakan tiimien kanssa. Tämän myötä Toivakka siirtyy kokonaisuudessaan

itäiselle kotihoitoalueelle. Itäisen alueen kotihoitoyksiköt tulevat jakaantumaan seuraavasti: Vaajakoski-Jyskä itä, Toivakka-Vaajakoski-Lievestuore, Läntinen Palokka-Tikkakoski, Itäinen Palokka-Palokan keskusta, Laukaa 1, Laukaa 2, Konnevesi ja Hankasalmi.

Kotihoidon itäisellä alueella tulee olemaan säännöllisiä kotihoidon asiakkaita noin 900, ja henkilöstöä noin 270. Alueen kotihoitoyksiköiden asiakasmäärissä on myös eroja, vaihdellen 80-140 asiakkaan välillä. Asiakkaita asuu paljon myös haja-asutusalueilla, joissa välimatkat ovat pitkiä. Alueen henkilöstötilanne on muutamissa yksiköissä haastava, ja sijaisia on vaikeaa saada haja-asutusalueille riittävästi. Yhteistyötä tullaan kehittämään erityisesti hyvinvointialueen keskitetyn resurssikeskuksen kanssa.

Henkilöstön koulutus- ja kehittymistarpeisiin kiinnitetään enemmän huomiota, kannustetaan ja tarjotaan lisäkoulutusmahdollisuuksia. Työhyvinvoinnin tukeminen ja työssäjaksaminen ovat tärkeitä tekijöitä, jotka lisäävät työhön sitoutumista ja positiivista työn imun tunnetta. Myös lähiesihenkilöiden lisäkouluttautumiseen ja riittävän tuen saamiseen panostetaan hyvinvointialueen strategian mukaisesti.

Kotihoito pohjoinen

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Pohjoisen kotihoidon yksiköitä ovat Kyyjärvi, Kivijärvi, Karstula, Saarijärvi, Pihtipudas, Viitasaari, Äänekoski, Uurainen (siirretty pohjoiseen 10/2023) ja Kinnula (kokonaisulkoistettu). Alue on maantieteellisesti laaja, jossa korostuvat pitkät välimatkat eri puolille sijoittuvien kyläkuntien ja haja-asutuksen johdosta. Kotihoidon tiimit sijoittuvat taajamien sekä kyläkuntien alueille palvelujen järjestämisen turvaamiseksi. Yksikkökohtaiset asiakasmäärät vaihtelevat väestöpohjaa mukaillen 15–150 asiakkaan välillä. Kotihoidon henkilöstö koostuu lähi- ja sairaanhoitajista, hoiva-avustajista sekä palveluvastaavista. Arjessa työtä toteutetaan moniammatillisella osaamisella, jossa tiivistä yhteistyötä tehdään asiakasohjauksen, kuntoutustiemien, palveluasumisen että monien muiden ammattilaisten, kuten muistihoitajien kanssa.

Pohjoisen alueen painopistealueet ovat tasavertaisten- ja – laatuisten palvelujen vahvistaminen, henkilöstön sekä tiimien hyvinvoinnin ja työssä jaksamisen lisääminen sekä johtamisen prosessien kehittäminen siten, että palveluvastaavin työpanos pystytään kohdentamaan tehtävän edellyttämään toimintaan. Pohjoisella alueella nousee esille edelleen hyvinvointialuetta edeltävät tavat palvelujenjärjestämiseen liittyen, jonka johdosta tasavertaisten, palvelukuvauksen ja myöntämisen kriteerien mukaisten palvelujen varmistaminen edellyttää toimia vielä vuoden 2024 aikana. Uusien ohjelmien ja järjestelmien käyttöönotto tulee korostumaan erityisesti pohjoisen kotihoidon alueella. Olemassa olevat moninaiset järjestelmät tulee yhtenäistää toiminnan laadun ja tehokkuuden turvaamiseksi.

Henkilöstön hyvinvoinnin ja jaksamisen tukeminen ovat keskeisenä tavoitteena vuoden aikana. Tiimitoiminnan vahvistaminen, riittävän resurssin turvaaminen, työn järjestelyn ja

toteuttamisen kehittäminen sekä toimintaympäristön vakauttaminen ovat edellytyksenä turvallisten, laadukkaiden ja lakisääteisten palvelujen toteutumiselle. Lähiesihenkilötyön tukeminen mm. tiimityöskentelyn vahvistamisen ja täydennyskoulutuksen keinoin ovat keskiössä. Esihenkilöiden aikaresurssin lisääminen henkilöstöjohtamisen osalta edellyttää kehittämistä koko pohjoisen alueella.

Digi- ja etäteknologiakeskus

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Kotihoidon etä - ja digipalvelukeskukseen on keskitetty kotihoidon teknologiset ratkaisut, joista yksikkö vastaa hyvinvointialue tasoisesti. Etähoiva ja lääkelääkeautomaatit ovat käytössä koko hyvinvointialueella (pl Kinnula) ja niiden käyttöä tullaan lisäämään merkittävästi vuonna 2024. Etähoivaa tullaan myöntämään 80 % kotihoidon asiakkaista osana kotihoidon palvelua. Lääkeautomaatin käyttäjiä kotihoidon asiakkaista on vuonna 2024 20 %.

Etä - ja digipalvelukeskukseen rakentuu vuoden 2024 aikana useita uusia yksikköjä. Uutena yksikkönä perustetaan keskitetty yöhoidon ja turva-auttajapalvelun yksikkö. Yksikkö vastaa yöaikaisista käynneistä ja 24/7 turva-auttajakäynneistä koko hyvinvointialueella kotihoidossa ja yhteisöllisessä asumissa. Uutena yksikkönä perustetaan koordinaatiokeskus, joka hallinnoi teknologiakokonaisuutta, kuten hälytyksiä, tilauksia, ja asennuksia sekä turvapuhelinkeskus, joka vastaa kaikista hyvinvointialueen turvapuhelinhälytyksistä.

Etä - ja digipalvelukeskus on vahvasti mukana kotihoidon toiminnanohjausjärjestelmän kilpailutuksessa ICT-palveluiden kanssa sekä kehittämässä ja yhtenäistämässä kotihoidon optimoinnin prosesseja hyvinvointialueella. Kotiutustiimin kehittäminen kuuluu myös etä - ja digipalvelukeskuksen kehittämiskohteisiin vuodelle 2024.

Teknologian lisäämisen ja keskittämisen tarkoituksena on tuottaa kotihoidon palveluita kustannustehokkaasti. Toiminnan tehostamiseksi pyritään löytämään ratkaisuja tekoälyn käytön lisäämiseen, sähköisen ovenavauksen käyttöönottoon sekä tiedolla johtamisen välineiden käyttöönottoon. Yksikköjen henkilöstö on osaavaa ja sitoutunutta. Hyvää yhteiskehittämistä yli palvelualueiden jatketaan vuonna 2024.

Ikääntyvien asumispalvelut

Toiminnan kuvaus

Hyvinvointialueen ikääntyneiden asumispalveluja tuotetaan omana toimintana lyhytaikaisessa asumisessa, yhteisöllisessä asumisessa sekä ympärivuorokautisessa palveluasumisessa ja laitoshoidossa.

Asumispalvelujen järjestämisestä säädetään sosiaalihuoltolaissa (SHL 2014/1301). Asumispalvelujen tavoitteena on palvelun joustavuus, jolloin asiakkaan pitkäaikainen asuminen muuttuu hänen tarpeidensa mukaisesti esimerkiksi yhteisöllisestä asumisesta ympärivuorokautiseen palveluasumiseen. Ikääntyneiden palveluiden lähtökohtana on, että kotihoito ja muu kotiin annettava tuki on aina ensisijainen palvelumuoto. Kotona asumista tuetaan erilaisin kuntouttavain keinoin mm. kuntouttava päivätoiminta sekä arviointi- ja kuntoutusjakso. Lisäksi järjestetään erilaisia kotiin annettavia tukipalveluita kuten turva- ja ateriapalvelu sekä järjestetään kotihoidon palveluita. Perusedellytys asumispalveluille on se, että asiakas ei selviydy kotona enää kotiin annettavien tukitoimien turvin eikä kotona asuminen ole turvallista. Asumista tuetaan myös palveluohjauksen keinoin ohjaamalla ikääntyneitä erilaisiin senioriasuntoihin sekä muihin ikääntyneille kohdennettuihin asumismuotoihin kuten perhehoitoon.

Asumispalvelun myöntäminen perustuu asiakkaalle tehtyyn yksilölliseen ja moniammatilliseen palvelutarpeen sekä toimintakyvyn arviointiin. Ennen päätöksentekoa tulee asiakkaan terveydentilan olla selvitetty ja riittävän vakaa. Palvelutarpeen arviointi toteutetaan yhteistyössä asiakkaan ja hänet hyvin tunnevan hoitotahon sekä omaisen kanssa. Palvelutarpeen arvioinnin tukena käytetään RAI järjestelmää sekä tarvittaessa muita sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa käytettäviä mittareita. Iäkkäiden asumisen palveluihin liittyviä asioita hoitaa SAS-tiimi ja asiakas- ja palveluohjauksen asiakasohjaajat ja sosiaalityöntekijät. SAS-tiimin lyhenne tulee sanoista selvitä, arvioi, sijoita.

Lyhytaikaisen asumisen (21 §) pääasiallisena tavoitteena on arvioida ja vahvistaa asiakkaan toimintakykyä ja voimavaroja kotona asumisen tueksi. Lyhytaikainen hoito sisältää asiakkaan kuntoutuksen, arvioinnin, ympärivuorokautisen hoivan ja hoidon. Arviointi- ja kuntoutusjaksoilla tuetaan mm. asiakkaiden sairaalahoidon jälkeistä kuntoutumista ja kotihoidossa olevien asiakkaiden toimintakyvyn ylläpitämistä ja edistämistä niissä tilanteissa, kun arviointia ja kuntoutusta ei voida tehdä kotioloissa. Arviointi- ja kuntoutusjakson pituus vaihtelee yksilöllisen tilanteen ja tarpeen mukaan. Omaishoidon vapaan aikainen hoitajakso myönnetään omaishoitajan lakisääteisten vapaapäivien järjestämiseksi ja omaisten tai läheisen jakamisen tueksi, silloin kun asiakas on samassa taloudessa asuvan omaisen tai läheisen pääasiallisessa hoidossa. Lyhytaikainen asuminen voi olla myös tilapäistä esimerkiksi kriisitilanteissa, jolloin asiakas ei voi olla kotona ja tarvitsee ympärivuorokautisesti tilapäistä

asumista. Kriisitilanne voi olla omaishoitajan sairastuminen, kaltoinkohtelu tai väkivaltatilanne, asiakkaan terveydentilan liittyvät muutokset, jotka aiheuttavat välittömän palvelutarpeen, mm. yksinasuva, harhaileva muistisairas tai asuntoon liittyvät erityisyydet, mm. tulipalo, vesivahinko. Palvelu voidaan myöntää myös saattohoitotilanteessa, jossa asiakas on sairaalahoidossa, arvioidaan hänen palvelutarpeensa tilanteen edellyttämällä tavalla ja mahdollistetaan asiakkaan siirtyminen hoitajaksolle hänen tarpeitaan vastaavaan asumispalveluyksikköön ilman RAI-arviointia ja SAS-työryhmän käsittelyä.

Iäkkäiden yhteisöllinen asuminen (21 b §) on tarkoitettu henkilölle, joka tarvitsee soveltuvan asunnon sekä hoitoa, huolenpitoa ja apua päivittäisissä toiminnoissaan. Henkilön avuntarve on pääasiassa päiväaikaista. Yöaikaiseen avuntarpeeseen vastataan ennalta sovituin yksittäisin käynnein (max. 1–2 ennalta sovittua käyntiä/yö) ja vastaamalla turvapuhelinhälytyksiin samalla tavoin kuin kotihoidon asiakkaille. Yöllisen avuntarpeen ollessa epäsäännöllistä ja runsasta, asiakkaan tarve ympärivuorokautiseen asumiseen tulee arvioida. Palvelussa korostuu sosiaalinen kanssakäyminen, yhteisöllisyys ja kuntouttava työote. Yhteisöllinen asuminen on palvelumuoto niille iäkkäille henkilöille, joille kotihoidon palvelut eivät ole enää taroituksenmukaisia, eikä heillä ei ole vielä tarvetta ympärivuorokautiseen palveluasumiseen. Yhteisöllinen asuminen voi tulla kyseeseen myös silloin, kun turvallinen asuminen ei ole järjestettävissä tavanomaisessa asumisessa tai asiakkaalla voi olla huomattava ja jatkuva turvattomuuden tai yksinäisyyden tunne, mikä heikentää kotona pärjäämistä. Yhteisöllisen asumisen palvelu tuotetaan käyntiperusteisesti ja asiakkaalla tulee olla tarve säännöllisille käynneille. Palvelu myönnetään asiakkaalle kotihoidon käynti- ja aikaperusteisena palveluna ja tukipalveluina. Yhteisöllinen asuminen sisältää yhteisöllistä ja sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa (SKET), joka sisältyy jokaisen asiakkaan palvelukokonaisuuteen.

Ympärivuorokautinen palveluasuminen (21 c §) on asumista, jossa turvataan yksilöllinen asuminen henkilöille, jotka tarvitsevat runsaasti hoitoa, huolenpitoa ja valvontaa ympärivuorokautisesti, kun tarpeeseen ei voida vastata kotiin annettavilla runsailla palveluilla ja tukitoimilla, eikä kotona asuminen ole turvallista joko itsenäisesti asuen tai omaisten kanssa. Asiakkailla on fyysisen, psyykkisen, kognitiivisen ja/tai sosiaalisen toimintakyvyn huomattavaa heikentymistä. Ympärivuorokautiseen palveluasumiseen kuuluvat esteetön ja turvallinen asunto asumisyksikössä, jossa henkilöstö on paikalla ympärivuorokauden ja asukas saa apua tarpeidensa mukaisesti sekä äkillisissä tilanteissa. Hoitoon, huolenpitoon sisältyvät lääkinnällinen kuntoutus, sairaanhoito, päivittäistoiminnoissa avustaminen, toimintakykyä edistävä ja ylläpitävä toiminta, ateriat, vaatehuolto, siivous sekä osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävä toiminta.

Sosiaalihuoltolain perusteella laitospalveluja (22 §) voidaan järjestää lyhytaikaisesti tai pitkäaikaisesti, päivisin, öisin tai ympärivuorokautisesti. Laitosasuminen sisältää asiakkaan ympärivuorokautisen hoivan ja hoidon, lääketeet, ateriat, siivouksen, vaatehuollon ja osallisuutta sekä sosiaalista hyvinvointia edistävät palvelut. Jokaiselle asukkaalle laaditaan hänen

toimintakykynsä ja palvelutarpeensa mukainen hoito- ja palvelusuunnitelma. Vanhuspalvelulain 14 §:ssä pitkäaikainen hoito ja huolenpito voidaan toteuttaa laitoshoidona vain, jos siihen on lääketieteelliset tai asiakasturvallisuuteen liittyvät perusteet. Sosiaalihuoltolain 22 §:n mukaan pitkäaikainen hoito ja huolenpito voidaan toteuttaa laitoksessa vain, jos se on henkilön terveyden tai turvallisuuden kannalta perusteltua, taikka siihen on muu laissa erikseen säädetty peruste. Iäkkään henkilön pitkäaikaiseen hoidon tarpeeseen voi laitoshoidolla vastata enää 31.12.2027 saakka.

Ikääntyneiden asumispalvelut muodostuvat:

- 194 lyhytaikaisen asumisen paikasta
- 220 yhteisöllisen asumisen paikasta
- 1354 ympärivuorokautisesta palveluasumisen paikasta
- 134 laitoshoidon paikasta

Ikääntyneiden asumispalvelupaikkoja on yhteensä 1902 jakautuen hyvinvointialueella läntiselle, keskiselle, itäiselle ja pohjoiselle toiminnalliselle alueelle. Toimipisteitä on 60 ja vaki-
tuista henkilöstöä noin 1638 htv.

Asumispalveluiden lähtökohtana on palvelujen asiakaslähtöisyys, asumisen turvallisuus ja joustavuus, jolloin asiakkaan pitkäaikainen asuminen muuttuu hänen tarpeidensa mukaisesti esimerkiksi yhteisöllisestä asumisesta ympärivuorokautiseen palveluasumiseen. Asiakkaiden toimintakykyä, palvelutarvetta ja hoidon laatua arvioidaan monipuolisesti ja yhdenvertaisesti RAI-järjestelmällä.

Asumisen palvelut tuotetaan lainsäädännön vaatiman henkilöstömitoituksen ja muun sääntelyn, ohjeistuksien ja suositusten mukaisesti. Palveluissa varmistetaan osaavan ja hyvinvoivan henkilöstön riittävyys sekä henkilöstörakenteen monipuolisuus. Koulutus- ja osaamistarpeet täsmennetään ja esihenkilö- sekä johtamisosaamista vahvistetaan. Henkilöstön koulutussuunnitelmassa on linjattu tärkeimmäksi kaikille vaadittavat koulutukset (mm. tietoturva ja tietosuojat, hätäensiapu, alkusammutus, lääkehoito, RAI-koulutukset, turvallisuuskävelyt ja laiteosaaminen). Erittäin suositeltaviksi koulutuksiksi katsotaan kuntouttava työote, Validatio -menetelmä, kinestetikka ja saattohoitokoulutukset sekä esihenkilön harkinnan mukaisesti haavanhoito, psykogeriatrisen asiakkaan hoito ja muistisairaudet, jossa hyödynnetään Muistiliiton koulutuksia.

Ikääntyneiden asumispalveluissa painotetaan hyvinvointialueen strategian mukaisesti sote-toimijoiden integraatiota, asiakkaiden ja henkilöstön osallisuutta, sekä sujuvaa ja saumattomaa kumppanuutta kuntien, omaisten, järjestöjen, seurakuntien ja koulutusorganisaatioiden sekä muiden toimijoiden kanssa. Toimintavuoden aikana palveluissa luodaan ja vahvistetaan toimivat käytännöt vapaaehtoisten toimijoiden kanssa.

Toiminnan painopistealueina ikääntyneiden asumispalveluissa on palvelurakenteen keventäminen ja lisääntyvään palvelukysyntään vastaaminen. Kevyiden palveluiden ensisijaisuutta

vahvistetaan uudistamalla palvelurakennetta sekä tarkastelemalla tilaratkaisuja. Strategisena tavoitteena on lyhytaikaisen asumisen ja yhteisöllisen asumisen lisääminen sekä ympärivuorokautisten palveluasumispaikkojen optimointi. Osa ympärivuorokautisen palveluasumisen paikoista korvataan yhteisöllisen asumisen paikoilla. Laitoshoidon asumispaikkojen purku jatkuu. On kuitenkin huomioitava, että hyvinvointialueen palveluverkkopäätös antaa suuntaviivat ikääntyneiden asumispalvelujen toiminta-alueiden yksiköiden määrään ja mahdollisiin muihin muutoksiin. Tavoitteena on myös vahvistaa lääkäripalvelua pohjoisella toiminta-alueella etäpalvelun turvin.

Tuottavuusohjelman toimenpiteinä pitkäaikaisia laitoshoidon paikkoja vähennetään ja korvataan ne kuntoutus- ja arviointijakso paikoilla sekä ympärivuorokautisilla palveluasumisen paikoilla. Entisen Sotainvalidien Sairaskodin tiloihin perustetaan kuntoutus- ja arviointiyksikkö, joka toimii myös opetus- ja tutkimusyksikkönä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille. Yhteistyö oppilaitosten ja yliopiston kanssa vahvistaa tietoon ja näyttöön perustuvaa toimintaa. Perustettavan yksikön tavoitteellaan nopeuttavan kotiutusta sairaalasta ja aktiivisella kuntouttavalla toiminnalla nopeutetaan kotiutumista. Läpileikkaavasti ikääntyneiden asumispalveluissa toteutetaan kuntouttavaa ja toimintakykyä ylläpitävää toimintatapaa, jolloin asiakkaiden siirtymistä raskaampiin palveluihin voidaan myöhentää. Niin läntisellä kuin pohjoisella alueella vahvistetaan lyhytaikaishoitoa perustettavilla arviointi- ja kuntoutusyksiköillä.

Jämsän Terveys Oy:n liikkeenluovutuksen myötä hyvinvointialueen yhteisöllisen asumisen ja ympärivuorokautisen palveluasumisen paikat sekä henkilöstö tulevat lisääntymään ikääntyneiden asumispalveluissa 1.4.2024 alkaen.

Hyvinvointialueen lääkehoitosuunnitelmien valmistumisen myötä palvelualueelle on laadittu lääkehoitosuunnitelma, joka hyväksytään alkuvuodesta, jonka jälkeen laaditaan palveluyksikkökohtaiset lääkehoitosuunnitelmat. Henkilöstön työaika kohdistetaan lääkkeiden jaosta välittömään asiakastyöhön laajentamalla lääkkeiden koneellista annosjakelua, minkä nähdään edesauttavan lääketurvallisuutta. Palveluissa edistetään elämän loppuvaiheen hoitosuunnitelmien ajantasaisuutta.

Asiakkaiden yhteydenpitoa omaisten kanssa vahvistetaan hyödyntämällä digilaitteita. Palveluyksiköissä laaditaan virike-, osallisuus ja kulttuuriohjelmat tukemaan ja ohjaamaan tavoitteellista ja aktiivista elämää niin mielen hyvinvoinnin kuin liikkumisen ja turvallisen arjen ylläpidossa.

Teknologisista ratkaisuista on priorisoitu sosiaalihuollon Saga-asiakastietojärjestelmän käyttöönotto ja siihen liittyvä asiakastiedon kirjaamiskoulutus. Useamman asiakastietojärjestelmän korvaavassa Saga-järjestelmässä asiakastieto saadaan integroitua yhteen, jolloin tieto on yhteismitallista ja paremmin saatavilla, myös tietojohdaminen vahvistuu.

Mobiilikirjauksen käyttöönotto yhteisölliseen asumiseen takaa tilastoinnin ja tiedon saannin asiakkaille annettavista tunteista. Asiakasturvallisuutta vahvistetaan korjaamalla ja uudella palveluysiköiden turva- ja hoitajakutsujärjestelmiä.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024 Ikääntyvien asumispalvelut, 1 000 €	Ikääntyneiden asumispalvelut yhteiset	Asumispalvelut läntinen	Asumispalvelut keskinen	Asumispalvelut itäinen	Asumispalvelut pohjoinen	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	0	4 125	6 868	5 920	8 519	25 432
josta sisäiset toimintatulot	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-8 010	-21 990	-30 281	-27 424	-38 598	-126 303
josta sisäiset toimintamenot	-7 862	-7 011	-9 856	-9 161	-12 031	-45 919
TOIMINTAKATE (sitova)	-8 010	-17 865	-23 414	-21 504	-30 079	-100 871

Talousarvion henkilötyövuodet palveluysiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024 Ikääntyvien asumispalvelut, HTV	Ikääntyneiden asumispalvelut yhteiset	Asumispalvelut läntinen	Asumispalvelut keskinen	Asumispalvelut itäinen	Asumispalvelut pohjoinen	Palvelualue yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	1	241	365	304	437	1 348
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	0	76	53	66	115	310
Henkilötyövuodet, yhteensä	1	317	418	370	552	1 658

Ikääntyneiden asumispalvelut yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Ikääntyneiden asumispalvelujen toiminnan, henkilöstön, talouden sekä kehittämisen johtamisesta vastaa palvelujohtaja ja neljä palvelupäällikköä, jotka yhdessä turvaavat määritelyjen strategisten tavoitteiden toteutumista. Ikääntyneiden asumispalvelujen johtotiimi, joka kokoontuu kerran viikossa ja lisäksi tarvittaessa, muodostuu palvelujohtajasta, palvelupäälliköistä ja henkilöstön edustajasta. Yhteisenä tavoitteena on tasapainottaa palvelupäälliköiden tehtäväkenttien määriä tarkastelemalla yksiköiden siirtoja alueelta toiselle.

Ikääntyneiden asumispalvelujen hallinnossa yhteensovitetään ja sopeutetaan palvelualueen toimintaa vastualueen, toimialan ja koko hyvinvointialueen toimintaan. Palvelujohtaja vastaa ikääntyneiden asumispalvelualueelle asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta ja asetettujen resurssien raportoinnista vastuualuejohtajalle. Edelleen palvelujohtaja päättää aluehallituksen sitovuustasossa olevien palvelualueen määrärahojen siirroista niin palvelualueen sisällä kuin palveluysiköiden välillä.

Ikääntyneiden asumispalveluissa henkilöstön saatavuus- ja rekrytointihaasteisiin vastataan yhdessä henkilöstöpalvelujen, hyvinvointialueelle perustettavan resurssiyksikön ja muiden toimijoiden kanssa. Tavoitteena on saada lisää ammattitaitoista ja osaavaa henkilöstöä

vakituisiin toimiin, mikä tuo palveluihin laatua ja edesauttaa hoidon jatkuvuudessa ja kustannussäästöissä. Se tuo työyhteisöihin vakautta, edistää työhyvinvointia ja tukee palveluyksiköiden esihenkilöiden työtä. Erityisesti vastaavien sairaanhoitajien/ohjaajien tehtäväkuvia täsmennetään ja moniammatillista työskentelymallia tehostetaan edelleen.

Asumispalvelut läntinen

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Läntisen alueen asumispalvelut muodostuvat 31 lyhytaikaispaikasta, 73 yhteisöllisen asumisen paikasta, 197 ympärivuorokautisen asumisen paikasta ja 38 laitoshoidon paikasta. Ikään-tyneiden asumispalvelut jakaantuvat kuuden kunnan alueelle (Multia, Petäjävesi, Keuruu, Jyväskylä, Joutsa ja Luhanka). 1.4.2024 alkaen Jämsän Terveys Oy:n vaiheittaisen liikkeenluovutuksen myötä, läntisen alueen asumispalvelut kattavat myös Jämsän alueen (n. 53–55 yhteisöllisen asumisen paikkaa ja 161 ympärivuorokautisen palveluasumisen paikkaa).

Strategisena painopistealueena tuottavuusohjelman toimenpiteiden mukaisesti läntisellä alueella vuonna 2024 on laitoshoidon purkaminen ja lyhytaikaishoidon kehittäminen. Laitoshoitopaikkoja vähennetään muuttamalla Keuruun Tarhialan laitoshoidon paikat (22 paikkaa) kuntoutus- ja lyhytaikaishoidon paikoiksi. Ympärivuorokautisen palveluasumisen paikkoja lisätään muuttamalla Keuruun yhteisöllisen asumisen yksikkö Seiponranta hybridiyksiköksi, mikä aiheuttaa samalla vähennystä/vaihtelua yhteisöllisen asumisen paikkamäärään. Tavoitteena on myös vähentää laitoshoidon paikkoja Joutsan Huuonhovissa ja ympärivuorokautisen palveluasumisen paikkoja Joutsan Mäntypirtissä.

Henkilöstön saatavuuden turvaamiseen ja työhyvinvoinnin vahvistamiseen kiinnitetään huomiota johtamisen ja henkilöstöhallinnon toimenpiteillä. Eri ammattiryhmien tehtäväkuvia selkeytetään ja toiminnan sisältöä kehitetään yhdessä muiden ikääntyneiden asumisen alueiden kanssa. Henkilöstön osaamista vahvistetaan asumispalveluiden yhteisen koulutus-suunnitelman mukaisesti.

Asumispalvelut keskinen

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Keskisellä alueella on yhdeksän toimipistettä, jotka kaikki sijaitsevat Jyväskylässä. Asumisen paikkoja on yhteensä 477. Ympärivuorokautisessa asumisessa on paikkoja 396, lyhytaikaishoidon paikkoja on 51 ja yhteisöllisen asumisen paikkoja on 30. Erityismuistiyksikkö sijaitsee

Kauramäen kylässä 15 paikkaisena. Jokikartanon ryhmäkoti jakaantuu kahteen eri toimipisteeseen 1.1.2024.

Vuonna 2024 painopisteenä on Kauramäen kylän toiminnan vakiinnuttaminen, kuntoutus- ja arviointijaksojen, lyhytaikashoidon sekä yhteisöllisen asumisen sisällön kehittäminen. Kuntoutus- ja arviointiyksikkö aloittaa uuden toiminnan entisessä Sotainvalidien sairaskodin tiloissa, mihin perustetaan myös oppilaitosyhteistyönä toimiva opetus- ja tutkimusyksikkö. Lämpileikkaavana tavoitteena vahvistetaan kuntouttavaa toimintaa ja asiakkaan merkityksellisen arjen tukemista kaikissa asumispalvelumuodoissa. Lääkkeiden koneellinen annosjakelu otetaan käyttöön kaikissa keskisen alueen toimipisteissä, pl. lyhytaikaishoito. Asiakkaiden osallisuus-, virike- ja kulttuurisuunnitelma laaditaan jokiseen toimipisteeseen ja asiakasraadit ja omaistenillat allokoidaan vuosikelloon.

Henkilöstön veto- ja pitovoimaan tulee panostaa entistä enemmän johtamisen ja henkilöstöhallinnon toimenpiteillä. Eri ammattiryhmien tehtäväkuvia kirkastetaan, moniammatillista työskentelymallia tehostetaan ja henkilöstön osaamista vahvistetaan asumispalveluiden yhteisen koulutussuunnitelman mukaisesti.

Asumispalvelut itäinen

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Itäisen alueen asumispalvelut muodostuvat 51 lyhytaikaispaikasta, 10 yhteisöllisen asumisen paikasta, 292 ympärivuorokautisesta paikasta ja 52 laitoshoidon paikasta. Ikääntyneiden asumispaikkoja itäisellä alueella on yhteensä 405 jakaantuen viiden kunnan alueelle (Hankasalmi, Jyväskylä, Konnevesi, Laukaa ja Uurainen). Toimipisteitä on yhteensä 16.

Toiminnan yhtenä painopistealueena on yhteisöllisen asumisen kehittäminen ja yhteisöllisen asumisen määrän lisääminen. Jyväskylässä sijaitsevaan Harjuhoviin tulee 12 yhteisöllisen asumisen paikkaa, kun kahden ylimmän kerroksen remontti saadaan tehtyä vuoden 2024 alkupuolella. Harjuhovin yhteisöllisen asumisen asunnoista yksi asunto on varattu kokeiluasuunnoksi, mikä on koko hyvinvointialueen käytössä. Jyväskylässä sijaitseva Luhtinen on 36-paikkainen ympärivuorokautisen asumisen yksikkö, jonka asunnoista osa sopii vaatimuksiltaan myös yhteisölliseen asumiseen. Luhtisen 4. kerroksen kahdeksan asuntoa on tavoitteena muuttaa yhteisöllisen asumisen paikoiksi. Hankasalmella sijaitseva 15-paikkainen Metsätähden yksikkö on tällä hetkellä ympärivuorokautista asumispalvelua, mutta kyseinen yksikkö täyttää osittain fyysisten tilojensa puolesta myös yhteisöllisen asumisen kriteerit,

koska osassa asunnoissa on minikeittiöt. Suunnitelmana on muuttaa kriteerit täyttävät asunnot yhteisölliseksi asumiseksi.

Strategisena painopistealueena itäisellä alueella vuonna 2024 on laitoshoidon purkaminen. Tavoitteena on laitoshoidon paikkojen vähentäminen muuttamalla Jyväskylän Palokan pitkäaikaishoidon paikat (25 paikkaa) ympärivuorokautisen asumisen paikoiksi ja Palokan jatkohoidon paikat (25 paikkaa) lyhytaikaishoidon paikoiksi. Uuraisten Kuukankodilla olevat kaksi laitoshoidon paikkaa ovat muuttumassa ympärivuorokautisen palveluasumisen paikoiksi.

Henkilöstön saatavuuden turvaamiseen ja työhyvinvoinnin vahvistamiseen tulee kiinnittää huomiota johtamisen ja henkilöstöhallinnon toimenpiteillä. Suunnitelmana on ammattirakenteen laajentaminen, tehtävienkuvien selkeyttäminen, vastaavien sairaanhoitajien/ohjaajien palkkaaminen, RAI-osaamisen lisääminen sekä lääkkeellisen annosjakelun käyttöönotto yksiköihin.

Asumispalvelut pohjoinen

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Ikääntyneiden asumispalvelujen yksiköitä on pohjoisella alueella vuoden 2024 alussa 24, näistä kaksi yksikköä toimii sairaalapalveluiden alaisuudessa. Asumispalvelujen paikkoja on 665 (sis. kriisipaikat). Ikääntyneiden asuminen on pohjoisella alueella pääosin ympärivuorokautista asumista, 454 paikkaa. Yhteisöllisen asumisen paikkoja on 107 ja lyhytaikaista asumista 53+8 kriisipaikkaa. Pitkäaikaisessa laitosasumisessa on pohjoisella alueella vuoden 2024 alussa 44 asukasta. Yhteisöllisen asumisen paikkamäärissä tapahtuu vaihtelua, koska alueella olevissa hybridiyksiköissä ei ole määritelty yhteisöllisen asumisen tarkkoja paikkamääriä, vaan palvelu perustuu asukkaan toimintakykyyn.

Pohjoisella alueella ikääntyneiden asumispalvelujen painopisteenä on tuottavuusohjelman toimenpiteiden mukaisesti purkaa edelleen laitoshoidoa sekä vahvistaa yhteisöllisen asumisen paikkamäärää. Pihtiputaan ja Viitasaaren hoivapaikkojen purkaminen on liitoksissa sairaalapalveluiden palveluverkkosuunnitteluun. Näiden päätösten myötä Pihtiputaan ja Viitasaaren hoivapaikkojen purkaminen voidaan aikatauluttaa lähivuosille. Tavoitteena on lisätä etälääkäripalvelua Kannonkosken Mäntykodilla ja Kyyjärven Kivirannalla yhdessä laaja-alaisen sotokeskuksen kanssa.

Äänekosken Hoivalan osalta käynnistetään selvitystyö yksikön toiminnallisten muutosten edellytyksistä.

Wiitalinnan ikääntyneiden asuminen käynnistyy virallisesti 1.1.2024. Yksikön paikkamäärä on 25 ja yksikössä toteutetaan sekä ympärivuorokautista asumista, että yhteisöllistä asumista.

Toiminnan sisällössä painopisteenä on yhdenmukainen ympärivuorokautinen ja yhteisöllinen asuminen palvelukuvausten mukaisesti. Lisäksi toimintakykyä ylläpitävä ja arjen aktiivisuutta korostava toiminta on kautta linjan kaikkien asumispalvelujen tavoitteena. Tämän tavoitteen vahvistamiseksi pohjoiselle alueelle rekrytoidaan kolme fysioterapeuttia tukemaan asumispalveluyksiköitä kuntouttavassa ja toimintakykyä edistävässä työssä.

Erityisryhmien kotiin vietävät ja asumispalvelut

Toiminnan kuvaus

Palvelualueeseen kuuluvat erityisryhmien kotiin vietävät ja asumisen tuen palvelut hyvinvointialueen oman palvelutuotannon osalta. Palvelualue koostuu kolmesta palveluyksiköstä: vammaisten kotiin vietävät ja asumispalvelut eteläinen ja pohjoinen sekä mielenterveys- ja päihdekuntoutujien kotiin vietävät ja asumispalvelut. Palveluja järjestetään sosiaalihuoltolain, vammaispalvelulain, kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain ja kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain nojalla. Palvelua tuotetaan asiakkaiden yksityiskoteihin, asumisyksiköissä, työ- ja toimintakeskuksissa, päiväkeskuksissa sekä kuntouttavan työtoiminnan yksiköissä.

Vammaispalveluita tuotetaan kaikenikäisille henkilöille, mielenterveys- ja päihdepalveluita täysi-ikäisille. Palvelualueen asiakkuuteen ohjaututaan laaja-alaisen sote-keskuksen sosiaalipalveluiden kautta, missä vastataan palvelutarpeen arvioinnista ja asiakassuunnitelman laatimisesta. Palveluihin ohjautumisen yhtenäistämistä, kehittämistä ja palvelutarpeen arvioinnin ja päätöksenteon vastuukysymysten selkiyttämistä jatketaan Laaja-alaisen sote-keskuksen sosiaalipalveluiden sekä vammaispalveluiden osalta myös omaishoidon asiakasohjauksen kanssa.

Oman palvelutuotannon kehittämistyötä jatketaan aktiivisesti yhdessä Laaja-alaisen sote-keskuksen vammaispalveluiden, aikuisten sosiaalipalveluiden sekä mielenterveys- ja päihdepalveluiden kanssa. Yhteistyössä sosiaalipalveluiden kanssa selvitetään järjestämisen strategian mukaista oman palvelutuotannon ja ostopalveluiden suhdetta, mm. asiakkaiden laitoshoidon jälkeisiä asumisratkaisuja, kun laitoshoidolle ei ole enää tarvetta. Myös vammaisten lasten aamu- ja iltapäivätoiminnan sekä loma-ajan toiminnan järjestämistä suunnitellaan yhteistyössä Laaja-alaisen sote-keskuksen sosiaalipalveluiden kanssa.

Palvelualueella tuetaan asiakkaiden siirtymistä kohti kevyempiä asumismuotoja. Strategian tavoitteiden mukaisesti kotiin tukemisen tiimien toimintaa laajennetaan alueille, joissa toimintaa ei vielä ole.

Sosiaalihuoltolain 24 b § mukaisesti hyvinvointialueen on järjestettävä päihteitä ongelmallisesti käyttäville henkilöille päiväkeskuspalvelua. Toimintaa kehitetään asiakastarpeiden mukaisesti ja tavoitteena on käynnistää kaksi päiväkeskusta maakunnan alueelle.

Erityisryhmien palvelussa tuotettavaa kuntouttavaa työtoimintaa lisätään. Strategian tavoitteiden mukaisesti ryhmämuotoista toimintaa lisätään niille paikkakunnille, missä tarve ilmenee ja ryhmiä ei vielä ole. Myös yksilöllisen kuntouttavan työtoiminnan paikkoja lisätään omissa kuntouttavan työtoiminnan toimipisteissä. Paikallista yhteistyötä kuntien työllisyshoidon ja työpajatoiminnan kanssa jatketaan. Kuntouttavan työtoiminnan yksiköiden sosiaalihuoltolain mukaista asiakastyön kirjaamista vahvistetaan ja sen hyödynnettävyyttä

kehitetään yhdessä aikuisten sosiaalipalveluiden kanssa, josta asiakkaat ohjautuvat kuntouttavaan työtoimintaan.

Kehitysvammaisten asiakkaiden työllistymistä edistetään laajentamalla toimivien tuetun työllistämisen mallien käyttöä maakunnan alueelle.

Toimintakykyarvio RAI:n käyttöä vahvistetaan palveluissa strategian mukaisesti. Vuoden 2024 aikana RAI-arviointi on laadittu vähintään 75 % palvelualueen asiakkaista. Arvioinnista saatuja tietoja hyödynnetään asiakkaiden palvelutarpeen arvioinnissa ja palveluiden suunnittelussa.

Erityisryhmien palveluissa osallistutaan aktiivisesti uuden sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän käyttöönottoprojektiin. SAGA-järjestelmä korvaa erityisryhmien käytössä olevat sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmät Effican ja ProConsonan. SAGA-järjestelmän myötä asiakastieto kirjataan yhteen järjestelmään, jolloin tietojen yhteismitallisuus ja saatavuus paranee ja tietojohtaminen vahvistuu. Kirjaamiskäytännöt ja asiakastiedon tilastoinnit yhtenäistetään ja henkilöstön kirjaamisosaamista vahvistetaan.

Kehittämiskohteena jatketaan alueellisten toimintamallien ja työntekijöiden tehtäväkuvien yhtenäistämistä. Henkilöstörakennetta kehitetään asiakkaiden tarvitsemien palveluiden mukaisesti. Uusien työntekijöiden perehdyttämistä kehitetään ja käytäntöjä yhtenäistetään ottamalla käyttöön Intro-perehdytysohjelma, jossa on erityisryhmien yhteinen perehdytysosio.

Palvelualueen lääkehoitosuunnitelman hyväksymisen jälkeen erityisryhmien toimipisteet päivittävät yksikkökohtaiset lääkehoitosuunnitelmat 31.3.2024 mennessä. Lääkkeiden koineellinen annosjakelu laajenee kilpailutuksen jälkeen myös erityisryhmien palveluihin. Se parantaa lääketurvallisuutta ja ohjaa lääkkeiden jakeluun kulunutta työaikaä välittömään asiakastyöhön. Etälaitteiden käyttöä laajennetaan asteittain niille asiakkaille, jotka pystyvät hyödyntämään niitä.

Palvelualueen toiminnoissa valmistaudutaan vuoden 2024 aikana käsittelyssä oleviin ja 1.1.2025 voimaan tulevan vammaispalvelulain uudistuksiin.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024 Erityisryhmien kotiin vietävät- ja asuinpalvelut, 1 000 €	Erityisryhmien kotiin vietävät ja asumispalvelut yhteiset	Vammaisten koti- ja asumispalvelut eteläinen	Vammaisten koti- ja asumispalvelut pohjoinen	Mielenterveys- ja päihdekuntoutajat	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	0	1 070	2 009	1 056	4 135
josta sisäiset toimintatulot	0	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-3 171	-15 086	-18 825	-6 488	-43 570
josta sisäiset toimintamenot	-3 000	-3 099	-4 538	-1 450	-12 087
TOIMINTAKATE (sitova)	-3 171	-14 016	-16 816	-5 432	-39 435

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024 Erityisryhmien kotiin vietävät- ja asuinpalvelut, HTV	Erityisryhmien kotiin vietävät ja asumispalvelut yhteiset	Vammaisten koti- ja asumispalvelut eteläinen	Vammaisten koti- ja asumispalvelut pohjoinen	Mielenterveys- ja päihdekuntoutajat	Palvelualue yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	1	196	221	71	489
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	0	43	56	29	128
Henkilötyövuodet, yhteensä	1	239	277	100	617

Erityisryhmien kotiin vietävät ja asumispalvelut yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Palvelujohtaja johtaa yhteistyössä palvelupäälliköiden kanssa palvelualueen ja -yksiköiden toimintaa ja taloutta määriteltyjen strategisten tavoitteiden mukaisesti.

Asiakkailla tuotetaan palvelutarpeeseen nähden riittäviä ja sopivia asumis- ja toimintakeskuspalveluita sekä kotiin vietäviä palveluita. Näillä palveluilla turvataan asukkailla turvallinen ja mielekäs elämä. Kotiin vietävillä palveluilla vastataan asiakkaiden tuen tarpeeseen heidän omassa kodissaan. Palvelualueen painopistealueena on kehittää erityisryhmien kotiin vietäviä palveluita. Niiden avulla ehkäistään raskaampien asumispalveluiden tarvetta ja toisaalta mahdollistetaan siirtyminen raskaammista palveluista kevyempään asumispalveluun.

Vammaisten koti- ja asumispalvelut eteläinen

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Palveluyksikön eteläinen ja keskinen alue koostuu Jyväskylän, Jämsän, Joutsan, Toivakan, Keuruun, Multian ja Petäjäveden alueella toimivista toimipisteistä. Palveluyksikössä on

kehitysvammaisten asumisyksiköitä (ympäri vuorokautista palveluasumista, palveluasumista ja tuettua asumista), työ- ja päivätoimintayksiköitä sekä kotiin vietäviä palveluja.

Sääksvuoren palvelukoti ja toimintakeskus siirtyvät 1.1.2024 alkaen liikkeenluovutuksella Etelä-Savon hyvinvointialueelta Keski-Suomen hyvinvointialueelle vahvistaen omaa palvelutuotantoa ostopalvelun sijasta. Palvelukodissa on 15 ympärivuorokautista vahvan tuen asumispaikkaa. Toimintakeskus tarjoaa vahvasti tuettua päivätoimintaa kehitysvammaisille ja autismikirjon henkilöille. Siirtymä ei aiheuta muutoksia asiakkaiden palveluihin.

Jyväskylässä sijaitsevan Sotainvalidien sairaskodin käyttöönoton suunnittelu vaativamman tuen asiakkaille jatkuu. Tiloissa toteutetaan remontti- ja muutostöitä kevään 2024 aikana. Tavoitteena on toiminnan käynnistäminen syksyn 2024 aikana 13 asiakkaalle sisältäen pitkäaikaista asumista, tutkimus- ja arviointijaksopaikkoja sekä lyhytaikaisen hoidon paikkoja omaishoidon vapaille.

Keuruu-Multia-Petäjävesi-alueen kotiin tukemisen tiimiä vahvistetaan yhdellä uudella asumisen ohjaajalla, jonka tehtäviin kuuluu mielenterveys- ja päihdekuntoutujien lisäksi myös itsenäisesti asuvien kehitysvammaisten ja neuropsykiatristen asiakkaiden tukeminen ja ohjaaminen.

Kehitysvammaisen asiakkaan itsemääräämisoikeuden tukemisen ja rajoittamisen käsikirjan laadinta aloitetaan ja itsemääräämisprosessi kuvataan. Toimintakeskusten tuotteiden, tavaroitten ja palveluiden hinnoittelu tullaan yhtenäistämään. Omavalvontaa kehitetään yhteistyössä hyvinvointialueen valvontayksikön kanssa.

Vammaisten koti- ja asumispalvelut pohjoinen

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Palveluyksikön itäinen ja pohjoinen alue koostuu Hankasalmen, Konneveden, Laukaan, Uuraisten, Äänekosken, Viitasaaren, Pihtiputaan, Kinnulan, Kivijärven, Kyyjärven, Karstulan, Kannonkosken, Saarijärven ja Jyväskylän alueella toimivista toimipisteistä. Alueella tuotetaan ympärivuorokautista palveluasumista, palveluasumista, kotiin vietäviä palveluja sekä kehitysvammaisten päivä- ja työtoimintapalveluja. Palvelujen asiakkaat ovat pääasiallisesti erityishuoltoon oikeutettuja kehitysvammaisia ja autismikirjon henkilöitä, mutta myös vaikeavammaisia tai sosiaalihuoltolain mukaisessa palvelussa olevia henkilöitä.

Jyväskylän Vaajakoskelle sijoittuvan uuden asumisyksikön, Väkkärän, suunnittelua jatketaan yhdessä Jyväskylän vuokra-asunnot Oy:n kanssa. Väkkärään tulee 15 ympärivuorokautisen palveluasumisen paikkaa kehitysvammaisille henkilöille ja se valmistuu suunnitelman

mukaan alkusyksyllä 2025. Nykyisen Vaajakoskella sijaitsevan asumisyksikkö Harjukodin 11 asukasta siirtyvät uuteen asumisyksikköön.

Painopistealueena on ostopalvelujen vähentäminen asumispalveluyksiköissä ja ostopalvelujen korvaaminen omilla työntekijöillä. Pihtiputaan Metsäkodolla luovutaan yöhoidon järjestämisestä ostopalveluna 1.1.2024 alkaen. Viitasaaren Wiitalinnassa pyritään täyttämään kaikki avoinna olevat vakanssit omilla työntekijöillä ja vähentämään henkilöstövuokrauksen käyttöä. Lisäksi painopistealueena on kotiin tukemisen tiimien vahvistaminen. Laukaa-Konnevesi-Hankasalmi-alueen kotiin tukemisen tiimiä vahvistetaan lisäämällä yksi ohjaajaresurssi. Sisäisellä siirrolla myös Pihtiputaan kotiin tukemisen tiimiä saadaan vahvistettua yhdellä ohjaajalla.

Kehitysvammaisen asiakkaan itsemääräämisoikeuden tukemisen ja rajoittamisen käsikirjan laadinta aloitetaan ja itsemääräämisprosessi kuvataan. Toimintakeskusten tuotteiden, tavaroiden ja palveluiden hinnoittelu tullaan yhtenäistämään. Omavalvontaa kehitetään yhteistyössä hyvinvointialueen valvontayksikön kanssa.

Mielenterveys- ja päihdekuntoutajat

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien kotiin vietävät ja asumispalvelut sisältävät hyvinvointialueen oman palvelutuotannon. Palvelusuunnitelmat ja päätökset palveluista laaditaan sote-keskuksen sosiaalipalveluissa. Palveluyksikössä tuotetaan asumispalveluita, kotiin tukemisen tiimien palveluita, päivä- ja työtoimintaa, päiväkeskustoimintaa ja kuntouttavaa työtoimintaa. Palveluketjua rakennetaan turvaamaan asiakkaiden siirtymistä palvelusta toiseen moniammatillisena verkostotyönä yhteistyössä sote-keskuksen sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden kanssa.

Asumispalveluja tuotetaan kuudessa yksikössä (Kivijärvi, Viitasaari, Äänekoski, Jyväskylä) asiakkaiden yksilöllisten tarpeiden mukaisesti tuettuna asumisena, yhteisöllisenä tai ympärivuorokautisena asumispalveluna. Kotiin vietävät palvelut laajenevat koskemaan myös Joutsa-Toivakka-Luhanka-alueetta sekä vahvistuvat läntisellä (Keuruu-Multia-Petäjävesi) alueella lisähenkilöstöressurssien myötä. Kotiin vietävien palvelujen osalta strategiassa määritellyn tavoitteen mukaisesti toiminta laajenee jokaiseen Keski-Suomen kuntaan v. 2030 mennessä.

Jyväskylässä sijaitseva Palvelukeskus Hanska siirtyi 1.1.2024 erityisryhmien mielenterveys- ja päihdekuntoutujien palveluihin. Päiväkeskustoimintaa järjestetään omana toimintana myös Kivijärvellä ja Viitasaarella. Päiväkeskustoimintaa laajennetaan yhteistyössä järjestösektori-toimijoiden kanssa Laukaaseen ja Keuruulle.

Jämsän liikkeenluovutuksen yhteydessä tarkastellaan Kotisatama-yksikön osalta mahdollista liittymistä erityisryhmien palveluihin 1.8.2024 alkaen. Yksikössä järjestetään mielenterveyskuntoutujien päivätoimintaa.

Työtoimintaa järjestetään sosiaalihuoltolain ja kuntouttavan työtoiminnan lain mukaisesti. Kuntouttavaa työtoimintaa tuotetaan omana toimintana 23 toimipisteessä. Uusia kuntouttavan työtoiminnan ryhmiä on käynnistymässä Keuruulla (nuorten aikuisten ryhmä), Korpi-
lahdella, Kinnulassa, Laukaassa ja Jyväskylässä. Kuntouttavan työtoiminnan yksiköiden välistä yhteistyötä vahvistetaan. Jämsässä toiminta laajenee sosiaalisen kuntoutuksen ryhmätoiminnalla. Kuntouttavan työtoiminnan tuotteiden ja palveluiden hinnoittelu yhtenäistään.

LAAJA-ALAINEN SOSIAALI- JA TERVEYSKESKUS (LAAJA-ALAINEN SOTE-KESKUS)

Toiminnan kuvaus

Laaja-alaisessa sosiaali- ja terveyskeskuksessa (sote-keskus) tarjotaan hyvinvointialueen asukkaille ja terveysaseman valinnan tehneille:

- Avosairaanhoidon hoitajan ja lääkärin kiireellisiä ja kiireettömiä vastaanottopalveluita niihin liittyvine tukipalveluineen (laboratorio, kuvantaminen)
- Erikseen sovittuja erikoissairaanhoidon palveluita
- Seulontoja, rokotuksia ja terveystarkastuksia
- Suun terveydenhuollon palveluita
- Kuntoutus-, mielenterveys- ja päihdepalveluita
- Vammaispalveluita
- Aikuisten sosiaalipalveluita
- Sosiaali- ja kriisipäivystyspalveluita

Laaja-alaisesta sote-keskuksesta tuotetaan lääkäripalveluita toisille vastuualueille; lasten, nuorten ja perheiden palveluihin, koti- ja asumispalveluihin sekä sairaalapalveluihin. Sote-keskus vastaa alueensa tartuntatautien valvontaan liittyvistä tehtävistä.

Talouden tavoitteet

TA2024 Laaja-alainen sosiaali ja terveyskeskus, 1 000 €	Laaja-alainen sosiaali ja terveyskeskus yhteiset	Avosairaanhoidon palvelut	Sosiaalipalvelut	Suunterveyden- huolto	Vastuualue yhteensä
TOIMINTATULOT	3 250	17 510	9 680	10 110	40 550
josta sisäiset toimintatulot	0	7 410	0	0	7 410
TOIMINTAMENOT	-5 853	-135 021	-118 130	-39 615	-298 618
josta sisäiset toimintamenot	-363	-30 401	-5 285	-8 005	-44 053
TOIMINTAKATE (sitova)	-2 603	-117 510	-108 450	-29 505	-258 067

Talousarvion henkilötyövuodet palvelualueittain

TA2024 Laaja-alainen sosiaali ja terveyskeskus, HTV	Laaja-alainen sosiaali ja terveyskeskus yhteiset	Avosairaanhoidon palvelut	Sosiaalipalvelut	Suunterveyden- huolto	Vastuualue yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	3	730	197	350	1 281
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	1	135	42	36	214
Henkilötyövuodet, yhteensä	4	865	239	386	1 494

Laaja-alainen sosiaali- ja terveyskeskus yhteiset

Toiminnan kuvaus

Keski-Suomen laaja-alaisen sote-keskuksen yhteisissä koordinoidaan sote-keskuksen kehittämistyötä, jonka keskiössä on Kestävän kasvun -hanke. Johtamistyössä keskitytään muutostoimintaan, henkilöstön riittävyyden turvaamiseen ja toiminnan sopeuttamiseen talousarvioon.

Toimialan tukikelpoiset tulkkipalvelut kuuluvat vastuualueen yhteisiin.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024 Laaja-alainen sosiaali ja terveyskeskus yhteiset, 1 000 €	Laaja-alainen sosiaali ja terveyskeskus yhteiset	Hankkeet	Tulkkipalvelut	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	0	2 274	976	3 250
josta sisäiset toimintatulot	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-3 048	-1 853	-950	-5 851
josta sisäiset toimintamenot	-335	-26	0	-361
TOIMINTAKATE (sitova)	-3 048	421	26	-2 601

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024 Laaja-alainen sosiaali ja terveyskeskus yhteiset, HTV	Laaja-alainen sosiaali ja terveyskeskus yhteiset	Hankkeet	Tulkkipalvelut	Palvelualue yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	3	0	0	3
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	0	1	0	1
Henkilötyövuodet, yhteensä	3	1	0	4

Laaja-alainen sosiaali- ja terveyskeskus yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Laaja-alaisen sote-keskuksen yhteisiin sijoittuu vastuualueen johtaja. Lisäksi yhteisissä tuotetaan asiantuntijapalveluja vastuualueen kehittämistyöhön ja johdon tukemiseen.

Painopistealueena kehittämisessä on koko hyvinvointialueen avosairaanhoidon, aikuisten sosiaalipalveluiden, vammaispalveluiden sekä suun terveydenhuollon toimintamallien yhtiäminen, minkä tavoitteena on turvata kaikille hyvinvointialueen asukkailla

yhdenvertaiset ja tasalaatuiset palvelut. Kehittämistyön toisena painopistealueena on hoidon ja palveluiden saatavuuden parantaminen vähintään sote-lainsäädännön linjausten mukaiselle tasolle. Kehittämistä tehdään yli organisaatorajojen yhteistyössä muiden vastuualueiden kanssa.

Johtamisen keskiössä on toiminnan, henkilöstön ja talouden vaikuttava johtaminen, jota toteutetaan mm. kuukausittain järjestettävissä Toiminta-, vaikuttavuus- ja talouspäivissä. Vastuualueen johtamista ja sen linjauksia tuetaan johtamisen teemapäivissä kolmannesvuosittain, jolloin osallistujina ovat kaikki vastuualueen esihenkilöt.

Hankkeet

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Sosiaali- ja terveysministeriön valtionavustuksen rahoittaman Keski-Suomen kestävän kasvun ohjelman (2023-2025) tarkoituksena on vahvistaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden saatavuutta ja kustannusvaikuttavuutta, vähentää korona-pandemian aiheuttamaa sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimus-, hoito-, kuntoutus- ja palveluvajetta sekä vahvistaa sähköisiä palveluita. Tavoitteena on myös tukea mielenterveyskuntoutujien työelämään pääsyä ja paluuta sekä työelämässä pysymistä. Toimenpiteitä kohdennetaan erityisesti haavoittuvassa ja heikossa asemassa oleviin asiakasryhmiin, esimerkiksi somaattisesti pitkäaikaissairaisiin sekä lapsiin, nuoriin aikuisiin, joilla on mielenterveyden pulmia tai ongelmia päihteiden käytössä. Palveluita kehitetään palkkaamalla eri alan ammattilaisia suoraan asiakastyöhön, palvelemaan asiakkaita. Rahoituksen turvin Keski-Suomen digitaalisen sosiaali- ja terveyskeskuksen toimintaa laajennetaan maantieteellisesti kattamaan koko Keski-Suomen hyvinvointialue, mikä myös parantaa palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta.

Hankkeessa luodaan myös hyvinvoinnin palvelukonsepti, jonka avulla asiakkaiden hyvinvointia, terveyttä, työ- ja toimintakykyä, pärjäävyyttä ja osallisuutta edistävät palvelut ja toiminnot ovat sekä asiakkaiden että ammattilaisten helposti löydettävissä. Palvelut kootaan digitaaliseen muotoon, ”palvelutarjottimeen”, joka pitää sisällään tarjolla olevia liikunta-, kulttuuri- ja luontopalveluita sekä kuntien, järjestöjen ja yhteisöjen hyvinvointia, terveyttä, turvallisuutta ja osallisuutta edistäviä palveluita ja toimintoja. Hanke ja sen toimenpiteet linkittyvät tiiviisti strategian toimeenpano-ohjelmaan.

Tulkkipalvelus

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Valtion kokonaan korvaamat tulkkipalveluiden tulot ja menot kirjataan erikseen hakemuksen helpottamiseksi.

Avosairaanhoidon palvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Laaja-alaisessa sosiaali- ja terveyskeskuksessa (sote-keskus) tarjotaan hyvinvointialueen asukkaille ja terveysaseman valinnan tehneille

- Avosairaanhoidon hoitajan ja lääkärin kiireellisiä ja kiireettömiä vastaanottopalveluita niihin liittyvine tukipalveluineen (laboratorio, kuvantaminen)
- Erikseen sovittuja erikoissairaanhoidon palveluita
- Seulontoja, rokotuksia ja terveystarkastuksia
- Kuntoutus-, mielenterveys- ja päihdepalveluita.

Laaja-alaisesta sote-keskuksesta tuotetaan lääkäripalveluita toisille vastuualueille lasten; nuorten ja perheiden palveluihin, koti- ja asumispalveluihin sekä sairaalapalveluihin. Sote-keskus vastaa alueensa tartuntatautien valvontaan liittyvistä tehtävistä.

Painopistealueena on jatkaa koko hyvinvointialueen toimintamallien yhtenäistämisen sisältäen vastaanottopalvelut, kuntoutuksen, mielenterveys- ja päihdepalvelut ja sähköiset sosiaali- ja terveysterveystoimet (Keski-Suomen digitaalinen sotekeskus). Tavoitteena on parantaa hoidon saatavuutta ja jatkuvuutta hyvinvointialueen asukkaille vähintään hoitotakuun mukaisesti.

Hyvä hoidon- ja palvelutarpeen arviointi sekä toimivat neuvonta- ja ohjauspalvelut ovat keskeinen osa asiakkaan palvelujen kokonaisuutta. Oikea-aikaisilla palveluilla vaikutetaan myös asiakkaan myöhempään palvelutarpeeseen.

Keski-Suomen digitaalinen sotekeskus lähipalvelujen rinnalla parantaa peruspalvelujen ja lääkäripalvelujen saatavuutta ja ovat kustannustehokkaita ja tukevat muiden vastuualueiden sähköisiä palveluita. Hoitoon pääsyä nopeuttaa osaltaan moniammatillisen tiimityön toimintamalli vastaanotto-, kuntoutus- sekä mielenterveys- ja päihdepalveluissa. Hoidon saatavuutta tuetaan tiimimalliin integroidulla omahoitaja ja -lääkärimallilla.

Liikkuvaa moniammatillista vastaanottoa (esimerkiksi bussi) suunnitellaan osaksi lähipalveluita palveluverkkotyön osana.

Kustannusten kasvupainetta pyritään tasapainottamaan käytettävissä olevien resurssien taroituksenmukaisella kohdentamisella ja työnjaolla, toimintaa järjeistämällä sekä hoitoketuja ja digitalisaatiota hyödyntämällä vähentäen ostopalvelujen tarvetta.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024 Avosairaanhoidon palvelut, 1 000 €	Avosairaanhoidon vastaanottopalvelut pohjoinen toiminnallinen alue	Keski-Suomen digitaalinen sote- keskus	Avosairaanhoidon vastaanottopalvelut keskinen toiminnallinen alue	Keskitetyt erikoisvastaanotot	Avosairaanhoidon vastaanottopalvelut läntinen	Mielenterveys- ja päihdepalvelut	Avosairaanhoidon vastaanottopalvelut itäinen	Kuntoutuspalvelut	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	3 282	81	2 585	300	3 982	454	2 675	4 151	17 510
josta sisäiset toimintatulot	1 030	0	1 030	0	1 030	0	1 030	3 291	7 410
TOIMINTAMENOT	-20 564	-496	-16 068	-11 776	-23 675	-19 151	-19 127	-24 162	-135 020
josta sisäiset toimintamenot	-5 076	-353	-4 019	-792	-3 134	-2 429	-4 555	-10 042	-30 401
TOIMINTAKATE (sitova)	-17 281	-414	-13 484	-11 476	-19 694	-18 697	-16 452	-20 012	-117 510

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024 Avosairaanhoidon palvelut, HTV	Avosairaanhoidon vastaanottopalvelut pohjoinen toiminnallinen alue	Keski-Suomen digitaalinen sote- keskus	Avosairaanhoidon vastaanottopalvelut keskinen toiminnallinen alue	Keskitetyt erikoisvastaanotot	Avosairaanhoidon vastaanottopalvelut läntinen	Mielenterveys- ja päihdepalvelut	Avosairaanhoidon vastaanottopalvelut itäinen	Kuntoutuspalvelut	Palvelualue yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	104	1	85	62	89	140	104	177	762
Henkilötyövuodet, määräaikaist	15	0	20	2	20	15	41	22	135
Henkilötyövuodet, yhteensä	119	1	105	64	109	155	145	199	897

Avosairaanhoidon vastaanottopalvelut pohjoinen toiminnallinen alue

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Avosairaanhoidon hoitajan ja lääkärin kiireellisiä ja kiireettömiä vastaanottopalveluita tuotetaan pohjoisen Keski-Suomen alueella kahdeksalla soteasemalla: Äänekoski, Saarijärvi, Karskula, Kannonkoski, Kivijärvi, Kyyjärvi, Viitasaari ja Pihtipudas. Kiirevastaanottoa iltaisin ja viikonloppuisin järjestetään Äänekoskella, Saarijärvellä ja Viitasaarella (tai Pihtiputaalla) ja sairaala Novassa. Kinnulan alueelle terveystalousta tuottaa Terveystalo kokonaisulkoistuksena.

Erityisesti pohjoisella alueella vastaanottotoiminnan painopisteenä on palvelujen turvaaminen haastavassa resurssivajetilanteessa varsinkin lääkäriresurssia koskien. Pohjoisen alueen asiakas/potilastietojärjestelmä uudistuu kilpailutuksen myötä ja sen operatiivinen käyttöön-otto ajoittuu loppuvuoteen 2024.

Keski-Suomen digitaalinen sote-keskus

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Keski-Suomen digitaalinen sote-keskus tuottaa hyvinvointialueelle keskitettyjä digitaalisia sosiaali- ja terveystalouksia.

Painopisteenä digitaalisissa palveluissa on

- kattavien yhteydenottomahdollisuuksien tuottaminen maakunnan asukkaille
- matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalvelut

- hoidon- ja palvelutarpeen sekä ensilinjan arviointi uusille sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaille
- etäpalveluiden tuottaminen tilapäisiin ja lyhytkestoisiin palvelutarpeisiin digitaalisia kanavia hyödyntäen mukaan lukien sekä tavalliset että hoitaja-avusteiset etävastaanotot tutkimusvälineitä käyttäen
- etäasioinnin edistäminen koko maakunnassa

Avosairaanhoidon vastaanottopalvelut keskinen toiminnallinen alue

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Avosairaanhoidon hoitajan ja lääkärin kiireellisiä ja kiireettömiä vastaanottopalveluita tuotetaan keskisellä alueella Novan ja Muuramen soteasemilla. Lisäksi avosairaanhoidon palveluja keskiselle alueelle tuottavat Terveystalo Huhtasuon soteasemalla sekä Mehiläinen Säänätsalon ja Korpilahden soteasemilla. Ilta- ja viikonloppukiirevastaanotto järjestetään Muuramen soteasemalla ja sairaala Novassa.

Painopistealueena on moniammatillisen tiimimallitoiminnan vakiinnuttaminen.

Keskitetyt erikoisvastaanotot

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Keskitetyt erikoisvastaanotot tuottavat laaja-alaisesti keskitettyjä asiantuntijapalveluita ja vastaanottoja. Näitä ovat hoitotarvikejakelu, diabeteskeskus, geriatrinen keskus, endoskopiatoiminta, keskitetyt erikoislääkäripalvelut ja erikoistutkimukset, kuten rytmi- ja unitutkimukset. Kehitysvammapoliklinikka siirtyy uutena toimintana erikoisvastaanottojen yhteyteen.

Painopistealueena on uusien keskusten ja kehitysvammapoliklinikan toiminnan käynnistäminen ja integrointi hyvinvointialueen muuhun toimintaan. Tuottavuusohjelman mukaisena kärkihankkeena on kotiin jaettavien hoitotarvikkeiden ja yksiköissä käytettävien hoitotarvikkeiden toimintaprosessin uudistaminen hyvinvointialueella.

Avosairaanhoidon vastaanottopalvelut läntinen

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Läntisellä alueella tuotetaan avosairaanhoidon hoitajan ja lääkärin kiireellisiä ja kiireettömiä vastaanottopalveluita kahdeksalla soteasemalla; Joutsa, Keuruu, Keuruu, Kyllö, Luhanka, Multia, Petäjavesi ja Toivakka. Lisäksi alueeseen kuuluu Jämsän Terveys oy:lle ulkoistetut palvelut Jämsän alueella. Kiireevastaanottotoimintaa iltaisin ja viikonloppuisin järjestetään Jämsän ja Keuruun soteasemilla ja sairaala Novassa.

Painopisteenä on palvelujen turvaaminen haastavassa resurssivajetilanteessa erityisesti lääkäreiden osalta.

Mielenterveys- ja päihdepalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Aikuisten mielenterveys- ja päihdepalveluissa terveydenhuollon ammattilaiset tarjoavat palveluita yli 18-vuotiaille asiakkaille. Palveluissa edistetään ja tuetaan asiakkaiden mielenterveyttä, ehkäistään ja hoidetaan mielenterveyden häiriöitä ja -sairauksia toimintakykyä ylläpitävällä työotteella. Lisäksi tarjotaan ohjausta, neuvontaa ja hoitoa mm. päihdeongelmiin ja erilaisiin riippuvuuksiin. Hoitomenetelminä käytetään mm., yksilö- perhe- ja verkostotapamisia, testauksia ja konsultaatioita sekä lääkehoitoon liittyvää ohjausta ja neuvontaa.

Päihdesäätiö Sovatekiltä 1.1.24024 liikkeenluovutuksella siirtynyt päihdepoliklinikka, liikkuva terveysneuvonta ja päihdesairauksien osastotoiminta integroidaan hyvinvointialueen muuhun mielenterveys- ja päihdehoitoon. Tästä muodostuu hyvinvointialueen päihdepalvelukeskus. Jämsän mielenterveys- ja päihdepalvelut siirtyvät osana liikkeenluovutusta hyvinvointialueen omaksi toiminnaksi 1.8.2024.

Painopistealueena on nopean hoidon tarpeen arvion (ensilinja) ja hoitopolkujen integrointi hyvinvointialuetasoisesti.

Avosairaanhoidon vastaanottopalvelut itäinen

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Itäinen alue tuottaa avosairaanhoidon hoitajan ja lääkärin kiireellisiä ja kiireettömiä vastaanottopalveluita Palokan, Sampoharjun, Laukaan, Hankasalmen, Uuraisten ja Konneveden

soteasemilla. Tikkakosken alueen avosairaanhoidon palvelut tuottaa ostopalveluna Mehiläinen. Kiirevastaanotto toimintaa on iltaisin ja viikonloppuisin Laukaassa ja sairaala Novassa.

Painopistealueena hoidon jatkuvuuden turvaaminen tiimimalliin integroidulla omahoitaja ja -lääkäritoiminnalla.

Kuntoutuspalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Laaja-alaisessa sosiaali- ja terveystieteiden keskuksessa tuotetaan perustason lääkinällisen kuntoutuksen kuntoutuspalveluja hyvinvointialueen asukkaille hyvinvointialueen terveysasemilla, kotiin vietävillä palveluilla, sairaalaosastoilla sekä myös digitalisaatiota hyödyntäen (etäpalvelut). Kuntoutuspalvelut sisältävät fysioterapian avovastaanotto toiminnan (kiirevastaanotto, kiireetön vastaanotto), lasten terapiat, pesutason apuvälinepalvelut, puheterapian palvelut, arkikuntoutuksen ja sairaalakuntoutuksen.

Jämsän kuntoutuspalvelut siirtyvät osana liikkeenluovutusta hyvinvointialueen omaksi toiminnaksi 1.8.2024.

Painopistealueena on kuntoutuksen toimintamallien yhtenäistäminen ja hoidon tarpeen arvioinnin ensilinjatoiminta tuki- ja liikuntaelinoireisella.

Sosiaalipalvelut

Toiminnan kuvaus

Laaja-alaisessa sosiaali- ja terveyskeskuksessa tarjotaan hyvinvointialueen asukkaille seuraavia sosiaalipalveluita:

- Aikuisten sosiaalipalveluilla vahvistetaan täysi-ikäisten ja erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden omaa toimintakykyä ja ehkäistään sosiaalisen ongelmien syntymistä. Aikuisten sosiaalipalvelut sisältävät sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen, palvelutarpeen arvioinnin, työllisyyden edistämisen sosiaalipalveluiden keinoin, kuntouttavan työtoiminnan ja sosiaalisen kuntoutuksen, asumispalveluita, täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen, kotoutumisen ja sosiaalisen luototuksen palveluita, välitystilipalveluita.
- Vammaisuuden tai sairauden perusteella järjestettävillä palveluilla ja tukitoimilla parannetaan vammaisten henkilöiden tasa-arvoa ja mahdollisuuksia. Vammaispalveluina järjestetään kuljetus- ja asumispalveluita, sopeutumisvalmennusta, päivä- ja työtoimintaa, henkilökohtaista apua, asunnon muutostöitä sekä asuntoon kuuluvia välineitä ja laitteita. Erityishuoltolain mukaisina palveluina järjestetään ohjausta, arviointia, päivä- ja työtoimintaa, tuettua asumista ja asumispalvelua. Vammaispalvelujen piiriin kuuluu kaiken ikäisiä asiakkaita. Vammaispalvelulain muutos on valmis-teilla.
- Sosiaali- ja kriisipäivystyspalveluita järjestetään kaikenikäisille hyvinvointialueen asukkaille ja hyvinvointialueella oleskeleville henkilöille ympärivuorokautisesti. Sosiaali- ja kriisipäivystys tuottaa akuuttia kriisityötä traumaattisen kriisin kohdanneille henkilöille, perheille ja yhteisöille.

Vuonna 2024 palvelualueen yhteisinä painopistealueina jatketaan toimintamallien yhtenäistämistä aikuisten sosiaalipalveluissa sekä vammaispalveluissa. Sähköisten palveluiden käyttöä laajennetaan ja asiakastapaamisten toteuttamisessa hyödynnetään etäyhteyksiä aiempaa enemmän.

Sosiaaliohjausta ja neuvontaa siirretään suunnitelmallisesti digitaalisiin sosiaali- ja terveyspalveluihin. Ostopalveluissa laajennetaan Palse.fi.-portaalin ja Effectorin käyttöä parantamaan palveluiden- ja taloudenhallintaa. Hakemusten ja ilmoitusten vastaanottamista sähköisesti lisätään. Sosiaalihuollon yhteinen SAGA-asiakastietojärjestelmä otetaan käyttöön vuoden 2024 aikana.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024	Sosiaalipalvelujen yhteiset			Kotoutumista tukevat sosiaalipalvelut		Aikuisten sosiaalipalvelujen ostopalvelut		Kehitysvammaisten ostopalvelut		Vammaispalvelut, ostopalvelut	Sosiaali- ja kriisipäivystys	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	0	113	263	1 782	3 672	13	2 142	1 696	0	9 680		
josta sisäiset toimintatulot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
TOIMINTAMENOT	-3 745	-9 524	-2 400	-1 232	-23 414	-4 248	-38 058	-33 878	-1 631	-118 130		
josta sisäiset toimintamenot	-3 221	-1 665	-10	-5	-20	-193	-79	0	-91	-5 285		
TOIMINTAKATE (sitova)	-3 745	-9 411	-2 137	550	-19 742	-4 235	-35 916	-32 182	-1 631	-108 450		

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024	Sosiaalipalvelujen yhteiset			Kotoutumista tukevat sosiaalipalvelut		Aikuisten sosiaalipalvelujen ostopalvelut		Kehitysvammaisten ostopalvelut		Vammaispalvelut, ostopalvelut	Sosiaali- ja kriisipäivystys	Palvelualue yhteensä
HTV	4	115	0	0	8	58	0	0	14	199		
Henkilötyövuodet, vakituiset	0	25	0	0	0	14	0	0	3	42		
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	4	140	0	0	8	72	0	0	17	241		

Sosiaalipalvelujen yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Aikuisten sosiaalipalvelut, vammaispalvelut ja sosiaali- ja kriisipäivystys muodostavat sosiaalipalveluiden palvelualueen. Palvelujohtaja johtaa yhdessä palvelupäälliköiden kanssa sosiaalipalveluiden toimintaa ja taloutta hyvinvointialueen strategisten tavoitteiden mukaisesti.

Aikuisten sosiaalipalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Aikuisten sosiaalityö on sosiaalihuoltolakiin perustuvaa suunnitelmallista, pitkäjänteistä usein laajoissa yhteistyöverkostoissa tapahtuvaa motivointityötä muutoksen aikaansaamiseksi asiakkaiden elämänhallinnassa ja toimintakyvyssä.

Asiakkaan palvelutarve arvioidaan yhteistyössä asiakkaan, hänen määrittelemiensä läheisten, sosiaalityöntekijän sekä asiakkaan palvelutarpeen mukaisen verkoston yhteisellä työkentelyllä. Kuntien kanssa toimitaan yhteistyössä mm. asumisen, kotoutumisen ja työllisyyden hoidon yhdyspinnoilla.

Palveluita järjestetään hyvinvointialueen omana toimintana sekä ostopalveluna. Oma palvelutuotanto on ensisijainen, ellei ostopalveluiden myöntämiselle ole erityistä perustetta.

Aikuissosiaalityö ja sosiaaliohjaus toimivat keskisen, itäisen, läntisen ja pohjoisen alueiden tiimeissä. Kotoutumista tukevien sosiaalipalveluiden tiimi tuottaa palvelut Jyväskylään ja Äänekoskelle sekä koordinoi palvelua hyvinvointialueella. Työllisyyttä edistävien

sosiaalipalveluiden tiimi järjestää palvelut koko hyvinvointialueelle. Sovatek säätiöltä liikkeenluovutuksella siirtyvän selviämisaseman henkilöstö ja palvelut muodostavat oman tiiminsä.

Asunnottomuutta ehkäistään ja vähennetään yhteistyössä kuntien, järjestöjen ja eri toimijatahojen kanssa. Valtakunnallisen ohjelman mukaisesti painopisteenä on pitkäaikaisasunnottomuuden poistaminen vuoteen 2027 mennessä. ASSI asunto ensin -hankkeissa asunnottomuustyöhön kehitetty liikkuvan tuen Nopsajalka-tiimi vakinaistetaan. Tiimiin palkataan kolme työntekijää.

Asiakkaiden ohjaamista työllistymistä edistäviin toimenpiteisiin ja kuntouttavaan työtoimintaan tehostetaan asiakaslähtöisesti. Työntekijöiden osallistumista asiakkaiden aktivointi- ja työllistymissuunnitelmapalavereihin lisätään ensisijaisesti etäyhteyksien avulla. Tavoitteena on lisätä kuntouttavan työtoiminnan paikkoja hyvinvointialueen palvelualueille. Työllisyyttä edistävissä sosiaalipalveluissa valmistaudutaan TE24 -uudistuksen muutoksiin yhteistyössä kuntien ja Te-palveluiden kanssa. Asiakkaiden palvelutarpeisiin vastaamiseksi perustetaan kaksi uutta sosiaaliohjaajan virkaa.

Lastensuojelun jälkihuollon ikäraja laskee 25-vuodesta 23 ikävuoteen. Tämä merkitsee asiakkuuksien siirtoa lastensuojelun jälkihuollon palveluista aikuissosiaalityöhön.

Sosiaalisen kuntoutuksen ryhmätoimintaa käynnistetään sosiaalipalveluiden omana toimintana ja yhteistyössä Erityisryhmien kotiin vietävien ja asumispalveluiden palvelualueen kanssa. Asiakkaita kannustetaan asiakasosallisuutta edistäviin ryhmätapaamisiin.

Toimeentuloturva

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Hyvinvointialueella myönnetään täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea aluevaltuuston hyväksymien myöntämisperusteiden mukaisesti.

Asiakaslähtöisyyteen perustuen ehkäisevää toimeentulotukea myönnetään myös lasten, nuorten ja perheiden vastuualueella sekä kotiin vietävät ja asumispalvelut vastuualueella.

Asiakkaiden yhdenvertaisuus ja määrärahan riittävyys varmistetaan säännöllisesti kokoontuvan laatupiirin avulla, jossa ovat mukana toimeentulotukea myöntävien palveluiden esihenkilöt.

Sosiaaliturvan muutokset vaikuttavat osaltaan asiakkaiden toimeentulotuen- ja palveluiden tarpeisiin.

Kotoutumista tukevat sosiaalipalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Kotoutumista tukevat sosiaalipalvelut tarjoavat sosiaalipalveluita kuntapaikan saaneille asiakkaille Jyväskylän ja Äänekosken alueella. Kotoutumispalveluiden asiakkaita ovat kiintiöpaikolaisena tai ilman huoltajaa Suomeen saapuneet sekä turvapaikkaprosessin kautta oleskeluluvan ja tilapäisen suojelun kautta kuntapaikan saaneet sosiaalipalveluita tarvitsevat asiakkaat.

Käyttösuunnitelmassa kotoutumispalveluiden henkilöstömenot on sisällytetty aikuisten sosiaalipalveluihin.

Alaikäisille ilman huoltajaa saapuneille turvapaikanhakijoille ja tilapäistä suojelua saaville lapsille ja nuorille ostetaan perheryhmäkotipalvelua. Valtio korvaa Jyväskylässä sijaitsevan 14-paikkaisen perheryhmäkodin toiminnasta aiheutuvat kustannukset hyvinvointialueelle.

Aikuisten sosiaalipalvelujen ostopalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Sosiaalihuoltolain mukaisia keskeisiä asumispalveluita ovat tilapäinen asuminen, tuettu asuminen, yhteisöllinen asuminen ja ympärivuorokautinen asuminen. Asumispalveluita järjestetään henkilöille palvelutarpeen mukaisesti.

Jämsän Terveys Oy:n järjestämien mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalveluiden on suunniteltu siirtyvän liikkeenluovutuksen myötä aikuisten sosiaalipalveluihin vuoden 2024 aikana.

Kuntouttava työtoiminta on tarkoitettu henkilöille, jotka eivät työ- ja toimintakykynsä asettamien rajoitusten vuoksi voi osallistua julkisiin työvoimapalveluihin tai työhön. Kuntouttavan työtoiminnan järjestäminen perustuu asiakkaan yksilölliseen aktivointi- tai monialaiseen työllistymissuunnitelmaan. Asiakkaan suunnitelman laatimiseen osallistuvat työ- ja elinkeinotoimisto tai työllisyyden kuntakokeilut sekä hyvinvointialue.

Sosiaalihuoltolain 27 §:n mukainen työtoiminta on tarkoitettu sosiaali- ja terveystieteiden palveluiden asiakkaille, jotka ovat työelämän ulkopuolella ja olleet usein pitkään pois työelämästä tai muusta aktiivisesta toiminnasta. Asiakkaat voivat olla työmarkkinoilta pudonneita, mielenterveys- tai päihdekuntoutujia tai vammaisia henkilöitä. Työtoiminnan tehtävät sovitetaan

henkilön työ- ja toimintakyvyn, sekä osaamisen mukaan siten, että toiminta tukee henkilökohtaisesti asetettavia tavoitteita tarkoituksenmukaisella tavalla.

Vuoden 2024 painopistealueina ovat kuntouttavien asiakasprosessien kierron tehostaminen kohti kevyempiä palveluita sekä kuntouttavan työtoiminnan paikkojen lisääminen hyvinvointialueen palveluissa.

Ostopalveluiden kustannuksia hillitään käyttämällä ensisijaisesti hyvinvointialueen tuottamia palveluita.

Vammaispalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Vammaisten sosiaalityötä ja palveluohjausta toteutetaan keskisen, itäisen, läntisen ja pohjoisen aluetiimeissä sekä henkilökohtaisen avun keskuksessa. Henkilökohtaisen avun keskus tuottaa palvelut koko hyvinvointialueelle.

Vammaispalveluiden sosiaalityöhön ja -ohjaukseen kuuluu palvelutarpeen arviointi, palvelusuunnitelman laatiminen, palveluiden järjestäminen, asiakkuuden seuraaminen ja palvelusuunnitelman päivittäminen tarvittaessa. Lisäksi palveluihin kuuluu erityishuolto-ohjelman laatiminen ja palveluiden myöntäminen erityishuoltona.

Palveluita järjestetään hyvinvointialueen omana toimintana, ostopalveluna sekä palvelusetelillä. Oma palvelutuotanto kartoitetaan aina ennen ostopalveluiden myöntämistä, ellei ostopalveluiden myöntämiselle ole ilmeistä perustetta.

Erityishuoltolain mukainen moniammatillinen tiimityö vahvistuu Vaalijalan kehitysvammapoliklinikan siirtyessä hyvinvointialueen toiminnaksi avosairaanhoidon keskitettyihin erikoispalveluihin. Kehitysvammaisten keskisen alueen neuvolatoiminta yhdistetään samaan toimipisteeseen.

Vammaisten lasten aamu- ja iltapäivätoiminnan sekä loma-ajan toiminnan käytännöt yhtenäistetään kuntien kanssa. Toiminnan järjestämistä suunnitellaan yhteistyössä Koti- ja asumispalveluiden erityisryhmien palveluiden kanssa.

Asiakkaita ohjataan henkilökohtaisen avun työnantajamallissa itse käyttämään Oima-sijaismaksajapalvelua.

Kehitysvammaisten palveluissa asiakkaita siirtyy ostopalveluista oman toiminnan piiriin Sääksvuoren yksiköiden siirtyessä Keski-Suomen hyvinvointialueen toiminnaksi.

Painopistealueena valmistaudutaan uuden vammaispalvelulain myötä voimaan tuleviin muutoksiin palveluissa vuonna 2025. Rai-mittarin pilotointia jatketaan ja sen käyttöönotto koko palveluyksikköön arvioidaan vuoden 2024 aikana.

Kehitysvammaisten ostetut palvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Kehitysvammaisten ostettuina palveluina myönnetään asiakkaille asumispalveluita, päivätoimintaa, kuljetuspalveluita, hoitoapua sekä laitospalveluita. Painopistealueena on asiakkaiden tukeminen kohti kevyitä palveluita, pois raskaista laitos- ja asumispalveluista. Ostopalveluiden kustannuksia hillitään käyttämällä ensisijaisesti hyvinvointialueen omia palveluita. Palveluseteli on käytössä hoitoavussa ja asumispalveluissa.

Vammaispalvelut, ostetut palvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Vaikeavammaisille ostetaan asumispalveluita, henkilökohtaista apua, kuljetuspalvelua sekä sopeutumisvalmennusta, asunnon muutostöitä sekä päivätoimintaa (ml. henkilökohtainen budjetti). Palveluseteli on käytössä henkilökohtaisessa avussa.

Sosiaali- ja kriisipäivystys

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Sosiaali- ja kriisipäivystystä toteutetaan keskitettynä palveluna. Sosiaali- ja kriisipäivystys järjestää psykososiaalisen tuen eli kiireellisen sosiaalityön ja akuutin kriisiavun kaikenikäisille hyvinvointialueen asukkaille sekä alueella oleskeleville henkilöille ympärivuorokautisesti kaikkina vuoden päivinä.

Kiireellinen sosiaalityö on kiireellisen ja välttämättömän tuen ja avun tarpeen arviointia sekä palvelujen järjestämistä ja näihin liittyvien tarpeellisten viranomaispäätösten tekemistä. Palvelulla turvataan hyvinvointialueen asukkaiden tai alueella oleskelevien välitön turva ja huolenpito erilaisissa sosiaalisissa hätä- ja kriisitilanteissa.

Sosiaali- ja kriisipäivystys tarjoaa akuuttia kriisiapua traumaattisissa kriisitilanteissa, jotka ovat yllättäviä ja äkillisiä tapahtumia, ja joihin ei ole voinut varautua. Suunnitelmallista kriisityötä toteutetaan asiakkaan tarpeen mukaisesti.

Sosiaali- ja kriisipäivystyksen tehtävänä on johtaa ja koordinoida ensivaiheen psykososiaalista tukea suuronnettomuus- ja häiriötilanteissa. Tilanteissa toimitaan yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Sosiaali- ja kriisipäivystys johtaa tilanteissa evakuointikeskusta sekä vastaa tarvittaessa hätmajoituksen järjestämisestä.

Sosiaali- ja kriisipäivystyksessä käyttöön otettavalla kenttäjohtojärjestelmällä (KEJO) edistetään moniviranomaisyhteistyötä. Kasvaneeseen palvelutarpeeseen perustuen palveluihin lisätään kaksi kriisityöntekijää.

Suunterveydenhuolto

Toiminnan kuvaus

Laaja-alaisessa sosiaali- ja terveyskeskuksessa (sote-keskus) tarjotaan hyvinvointialueen asukkaille ja terveysaseman valinnan tehneille seuraavia suun terveydenhuollon palveluita:

- väestön suun terveyden edistäminen ja seuranta
- terveysneuvonta ja terveystarkastukset
- suun sairauksien tutkimus ja ehkäisy sekä hoito
- potilaan erityisen tuen ja tutkimusten tarpeen varhainen tunnistaminen sekä potilaan hoito ja tarvittaessa jatkotutkimuksiin ja -hoitoon ohjaaminen.

Suun terveydenhuollon palveluita tuotetaan oman palvelutuotannon lisäksi ostopalveluna ja palvelusetelillä. Kiireellistä hoitoa tarjotaan virka-aikana lähes jokaisessa alueen hammas-hoitolassa. Virka-ajan ulkopuolinen päivystys toteutetaan keskitetysti ostopalveluna.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024 Suunterveydenhuolto, 1 000 €	Suunterveydenhuolto yhteiset	Eteläinen toiminnallinen palveluyksikkö	Pohjoinen toiminnallinen palveluyksikkö	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	459	5 239	4 411	10 110
josta sisäiset toimintatulot	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-2 763	-21 632	-15 219	-39 615
josta sisäiset toimintamenot	-1 698	-4 184	-2 143	-8 026
TOIMINTAKATE (sitova)	-2 304	-16 393	-10 807	-29 505

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024 Suunterveydenhuolto, HTV	Suunterveydenhuolto yhteiset	Eteläinen toiminnallinen palveluyksikkö	Pohjoinen toiminnallinen palveluyksikkö	Palvelualue yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	5	213	133	351
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	0	24	12	36
Henkilötyövuodet, yhteensä	5	237	145	387

Suunterveydenhuolto yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Suun terveydenhuollon yhteiset -palveluyksikkö tuottaa palveluita koko suun terveydenhuollolle. Palveluyksikkö sisältää palvelujohtajan ja palvelupäälliköiden kustannukset sekä liikkuvista palveluista ja palveluseteleistä muodostuvat kustannukset. Palvelujohtaja johtaa yhdessä palvelupäälliköiden kanssa toimintaa ja taloutta hyvinvointialueen strategisten tavoitteiden mukaisesti. Toiminnan painopisteenä on hoitotakuun toteutuminen koko hyvinvointialueella, hoidon vaikuttavuuden parantaminen sekä sähköisten palveluiden ja liikkuvien palveluiden lisääminen.

Eteläinen toiminnallinen palveluyksikkö

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Suun terveydenhuollon eteläisellä alueella tuotetaan perusterveydenhuollon palvelut kuudella alueella (Palokan, Kyllön, Laukaan, Muuramen, Joutsan ja Keuruun alueella). Säynätsalon hammashoitolan toiminta on ulkoistettu. Virka-ajan ulkopuolinen päivystys tuotetaan Kyllön hammashoitolan tiloissa. Ilta- ja viikonloppuisin on tarjolla ostopalveluna tuotettua palvelua Kyllön, Keuruun ja Laukaan hammashoitoloissa. Myös Jyväskylän kaupungin alueen yksityissektorilta ostetaan jonkin verran hammaslääkäripalvelua. Palveluseteliä hyödynnetään ensisijaisesti puolikiireellisessä hoidossa hoidon saatavuuden parantamiseksi.

Eteläisellä alueella on suurta vaihtelua hoitoon pääsyssä. Tavoitteena on parantaa hoitoon pääsyä ja hoidon vaikuttavuutta. Hoitoon pääsy paranee Kyllön hammashoitolan lisätilojen myötä. Alueiden välistä yhteistyötä lisätään edelleen ja potilaille tarjotaan aktiivisesti mahdollisuutta päästä sellaiseen hoitolaan, jossa kiireettömän hoidon odotusaika on lyhyempi. Hoidon vaikuttavuuden parantamiseksi keskitytään entistä enemmän potilaiden omahoidon ohjaukseen.

Pohjoinen toiminnallinen palveluyksikkö

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Pohjoinen toiminnallinen palveluyksikkö tuottaa suun terveydenhuollon perushoidon vastaanottopalveluja Jämsän, Saarijärven, Viitasaaren ja Äänekosken alueille. Koko hyvinvointialueelle palveluyksikkö tuottaa erikoishammashoidon palveluja ja vastaa hoidontarpeen arvioinnin, terveydenedistämisen ja kehittämisen toteuttamisesta. Palveluseteliä voidaan käyttää puolikiireellisessä hoidossa hoidon saatavuuden parantamiseksi.

Pohjoisen toiminnallisen alue jatkaa hoidontarpeen arvion, terveydenedistämisen ja erikoishoidon hoitopolkujen yhtenäistämistä koko hyvinvointialueelle. Painopisteenä on hoidon vaikuttavuuden huomioiminen hoitopolkuja kehitettäessä. Perushoidon vastaanottopalveluiden painopisteenä on henkilöstöressurssien ja hoitotakuun toteutumisen turvaaminen. Kehittämisen painopisteenä on eri asiakasryhmille suunnattujen digitaalisten palveluiden laajentaminen koko hyvinvointialueelle.

SAIRAALAPALVELUT

Toiminnan kuvaus

Sairaalapalvelut toteuttavat hyvinvointialueen asukkaille Sairaala Novassa laajan päivystyksen mukaiset yhteispäivystyksen palvelut, synnytystoiminnan, erityistason vastaanottopalvelut, vuodeosastohoidon, teho- ja valvontahoidon ja leikkaustoiminnan sekä näiden vaatimat diagnostiset ja kliiniset tukipalvelut. Vastuualueeseen kuuluvat Alueellisen osastotoiminnan sairaansijat sijaitsevat alueellisesti sote-keskusten yhteydessä. Tähän kokonaisuuteen kuuluu myös palliatiivinen keskus, joka pitää sisällään kotisairaalan, Kyllön osaston 1 ja palliatiivisen poliklinikan.

Erikoissairaanhoidon on keskitetty Sairaala Novaan. Sairaalapalvelut tuottavat myös ns. eteen-työnnettyjä erikoissairaanhoidon palveluita vastaanotoille. Sairaalapalvelut on merkittävä erikoislääkäreiden, hoitotyön sekä muiden terveydenhuollon ammattilaisten kouluttaja. Valtakunnalliset asiantuntijatehtävät ja tutkimustoiminta ovat keskeinen osa sairaalapalveluiden kokonaisuutta.

Sairaalapalveluiden vastuualue seuraa ja kehittää jatkuvasti palvelutuotannon laatua. Toiminnan perusteina ovat tehokkuus, turvallisuus, vaikuttavuus, oikea-aikaisuus, ihmislähtöisyys ja yhdenvertaisuus. Palveluita ja hoitoketjuja kehitetään tiiviissä yhteistyössä muiden vastuualueiden kanssa.

Talouden tavoitteet

TA2024	Sairaalapalvelut							
Sairaalapalvelut, 1 000 €	vastuualueen keskitetyt palvelut	Konservatiivinen palvelualue	Operatiivinen palvelualue	Psykiatrian palvelualue	Päivystys ja ensihoito	Sairaalapalvelut Nova	Alueellinen osastotoiminta	Vastuualue yhteensä
TOIMINTATULOT	6 000	32 370	28 771	3 794	15 365	53 392	6 869	146 560
josta sisäiset toimintatulot	0	21 385	10 866	712	9 155	52 446	100	94 663
TOIMINTAMENOT	-7 166	-185 002	-155 670	-49 336	-60 491	-60 845	-67 731	-586 241
josta sisäiset toimintamenot	-60	-56 089	-57 677	-12 639	-31 162	-20 752	-28 507	-206 886
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 166	-152 632	-126 898	-45 543	-45 126	-7 453	-60 862	-439 681

Talousarvion henkilötyövuodet palvelualueittain

TA2024	Sairaalapalvelut							
Sairaalapalvelut, HTV	vastuualueen keskitetyt palvelut	Konservatiivinen palvelualue	Operatiivinen palvelualue	Psykiatrian palvelualue	Päivystys ja ensihoito	Sairaalapalvelut Nova	Alueellinen osastotoiminta	Vastuualue yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	2	510	531	336	160	556	405	2 500
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	0	128	140	50	88	57	83	546
Henkilötyövuodet, yhteensä	2	638	671	386	248	613	488	3 047

Sairaalapalvelut vastualueen keskitetyt palvelut

Toiminnan kuvaus

Keskitettyjen palveluiden palkkakustannukset muodostuvat vastualuejohtajan sekä kehittäjäylilääkärin ja koulutusasiantuntijan palkkakuluista.

Tietotaitokeskuksen toimintamenoja siirtyy vastualueen keskitettyihin palveluihin keväällä 2024, ml. Akkreditoinnin kustannukset.

Vastualueen hallintoon sisältyy sopimus pohjaisten, valtakunnallisten ja lakisääteisten asiantuntija- ja tukipalveluiden ja viranomaistoiminnan kustannuksia, jotka palvelevat koko hyvinvointialuetta.

- Itäinen Syöpäkeskus, Myrkytystietokeskus ja muut konsultoinnit n 200 t€
- Säteilyturvakeskuksen valvontamaksut 60 t€
- YTA arviointiylilääkärin palkkakustannukset (31%) (36 t€)
- Hanke-aihiovaraukset (100 t€)
- Vastualueen johtaminen ja kehittäminen 100 t€
- Erikoissairaanhoidon profession johtaminen ja kehittäminen. 35 t€

Vastualueen keskitettyjen palveluiden tuotot ja kulut näyttäytyvät suurina johtuen Jämsän Terveystuottamien vapaan hoitopaikan valinnan piiriin kuuluvista erikoissairaanhoidon palveluista. Nämä tuotetut palvelut läpikäsitellään ja eikä niillä siten ole suoraa tulosvaikutusta HYVAKsin talouteen.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024			
Sairaalapalvelut vastualueen keskitetyt palvelut, 1 000 €	Sairaalapalvelut vastualueen hallinto	Sairaalapalvelut vastualueen hankkeet	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	6 000	0	6 000
josta sisäiset toimintatulot	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-7 031	-135	-7 166
josta sisäiset toimintamenot	-62	0	-62
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 031	-135	-1 166

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024			
Sairaalapalvelut vastuualueen keskitetyt palvelut, HTV	Sairaalapalvelut vastuualueen hallinto	Sairaalapalvelut vastuualueen hankkeet	Palvelualue yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	2	0	2
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	0	0	0
Henkilötyövuodet, yhteensä	2	0	2

Konservatiivinen palvelualue

Toiminnan kuvaus

Tuotetaan terveydenhuoltolain mukaiset konservatiiviset, diagnostiset ja vaativan kuntoutuksen erikoissairaanhoidon palvelut oikea-aikaisesti, laadukkaasti ja potilaslähtöisesti.

Konservatiivinen palvelualue sisältää seuraavat erikoisalajat ja toiminnot:

- Sisätaudit: gastroenterologia, endokrinologia, hematologia, reumatologia, nefrologia (ml. dialyysi), infektiosairaudet + sairaalahygienia, keuhkosairaudet, liikuntalääketieteen poliklinikka
- Diagnostiset palvelut: kuvantaminen, kliininen fysiologia ja isotooppilääketiede, kliininen neurofysiologia, patologia, K-S Biopankki
- Neurologia ja geriatria
- Kuntoutus ja fysiatria
- Lastentaudit
- Syöpätaudit

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024 Konservatiivinen palvelualue, 1 000 €	Konservatiivinen palvelualue: hallinto, hankkeet		Diagnostiset, toiminnallinen yksikkö	Palvelualue yhteensä
	Vastaanottopalvelut			
TOIMINTATULOT	4	11 215	28 793	40 012
josta sisäiset toimintatulot	0	1 219	27 807	29 026
TOIMINTAMENOT	-5 664	-157 740	-29 239	-192 644
josta sisäiset toimintamenot	-5 148	-48 868	-9 714	-63 730
TOIMINTAKATE (sitova)	-5 660	-146 526	-446	-152 632

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024 Konservatiivinen palvelualue, HTV	Konservatiivinen palvelualue: hallinto, hankkeet		Diagnostiset, toiminnallinen yksikkö	Palvelualue yhteensä
	Vastaanottopalvelut			
Henkilötyövuodet, vakituiset	4	325	184	513
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	0	97	31	128
Henkilötyövuodet, yhteensä	4	422	215	641

Vastaanottopalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Neurologia

Tehtävänä tutkia, diagnosoida ja hoitaa neurologisia sairauksia. Potilaat tulevat pääosin läheteellä terveyskeskuksesta, työterveyshuollosta tai konsultaatiopyyntönä sairaalan muista yksiköistä. Suurimmat sairausryhmät ovat MS-potilaat, epilepsiaa ja Parkinsonin tautia sairastavat potilaat, joiden seuranta on poliklinikalla yleensä pitkäaikaista. Paljon potilaita tulee läheteellä neurologiseksi arvioidun oireen vuoksi ja neurologisen sairauden poissulkemiseksi.

Kuntoutus

Fysiatria

Fysiatrian erikoislääkärin vastaanotto tuki- ja liikuntaelinten toimintakykyyn liittyvissä ongelmissa. Kannanotot hoitoon, kuntoutustarpeeseen, apuvälinetarpeeseen ja työkykyyn. Tarvitavat diagnostiset tutkimukset. Tarvittaessa injektiohoidot sekä tapauskohtaisesti erityistason kipuhoidot. Proteesipoliklinikka. Vastaanotot voivat toteutua maakunnan liikelaitoksen erityistason sairaalassa tai tietyissä tapauksissa etävastaanottoina sote-keskuksissa (proteesi poliklinikan kontrollit).

Toiminnan kehittämisessä on tavoitteena tarjota hyvinvointialueella tuottaa mahdollisimman kustannustehokasta ja tieteellisesti perusteltua hoitoa ja kuntoutusta.

Geriatría

Geriatrian erikoislääkärin tai erikoistuvan lääkärin vastaanotto liittyy muistisairauksiin, sairastettuun lonkkamurtumaan tai ennen aiottua suurta leikkausta tai onkologisia hoitoja. Tarvitavat diagnostiset tutkimukset, diagnostiikka, kokonaisvaltaisen ja yksilöllisen hoito- ja kuntoutussuunnitelman laatiminen. Tarvitavat lausunnot (sopeutumisvalmennus/kuntoutus, eläkkeensaajan hoitotuki, ajoterveys, ampuma-aseen hallussapito, oikeustoimikelpoisuus, edunvalvontavaltuutus, edunvalvonta). Tarvitavat kannanotot muille erikoisaloille (esim. ennen raskaita hoitoja). Näillä vastaanotoilla on mukana työparihoitaja ja joskus fysioterapeutti. Hoitajan itsenäisillä vastaanotoilla todettuun muistisairauteen liittyvä laaja-alainen potilaan ja läheisen ohjaus. Vastaanotto toiminnan lisäksi geriatrian poliklinikan lääkäri ja hoitaja osallistuvat lonkkamurtumapotilaiden hoitoon sairaala Novassa arkipäivisin.

Geriatría ja etenkin muistitutkimukset ovat Keski-Suomessa aliresursoituneet ja suurin paine kohdistuu Jyväskylän alueelle. Pyrimme tehostamaan niukan resurssin käyttöä yhdistämällä kaksi pientä polikliinista yksikköä eli geriatrian poliklinikan ja geriatrisen osaamiskeskuksen. Tavoitteena on saada muistisairauksien diagnostiikka ja hoito tasa-arvoisemmaksi ja tasalaatuisemmaksi kuntien väliset suuret erot huomioiden. Lonkkamurtumien hoitoketjua tulee kehittää ja kuntoutus keskittää 2–3 yksikköön, jotta tieteellisen näytön mukainen hoito

toteutuu. Hyvinvointialueelle perustetaan geriatrinen keskus, mikä parantaa erityisesti muistisairauksien diagnostiikkaa ja hoitoa.

Sisätaudit

Endokrinologia

Endokrinologian poliklinikalla hoidetaan noin 800 alueen diabeetikkoa. Näistä valtaosa on nuoria, insuliinipumppuhoidossa olevia tai komplisoituneita tyypin 1 diabeetikoita, mutta joukkoon mahtuu myös jonkin verran tyypin 2 diabeetikkoja. Poliklinikkamme vastaa myös alueen vaativan endokrinologian hoidosta. Näitä potilasryhmiä ovat mm. kilpirauhasen ja lisäkilpirauhasen toimintahäiriöitä, osteoporoosia, lisämunuaisen ja aivolisäkkeen sairauksia sairastavat potilaat. Valtaosa toiminnasta on poliklinikkatoimintaa. Potilaita seurataan verikokein ja kuvantamalla. Poliklinikatyö pitää sisällään runsaasti etähoitoa kirjein, puhelimitse tai Kanta-palvelun välityksellä. Diabeetikoiden hoito on valtaosin vastaanotolla tapahtuvaa, koska pistoalueet ja jalat vaativat fyysisen tarkistamisen.

Hyvinvointialueella aloittaa keväällä toimintansa Diabeteskeskus. Sinne alueen diabeetikkojen hoito keskitettäisiin suurelta osin. Tilat toimintaan valmistuvat aikaisintaan huhtikuussa.

Gastroenterologia

Gastroenterologian poliklinikalla hoidetaan ja seurataan kroonisia suoli- ja sisäelinsairauksia. Kontrollien yhteydessä seurataan verikokeita, tehdään tarvittaessa vatsan alueen kuvantamistutkimuksia sekä tehdään suolikanavan tähystystutkimuksia, kuten mahalaukun-, ohutsuolen ja paksusuolen tähystyksiä. Lisäksi lähetteellä tulee tutkimuksiin potilaita mm. epäselvien maksa-arvojen nousujen tai maksan kuvantamislöydösten tai suolikanavan oireiden (kuten esim. ripuli ja ummetus) vuoksi. Tärkeimpiä hoidettavia sairausryhmiä ovat tulehdukselliset suolistosairaudet, autoimmuunimaksasairaudet, maksansiirtopotilaat, rasvamaksa, keliakia ja erilaiset suolioireet.

Osa kalliista infuusiona annettavista lääkehoidosta on voitu vaihtaa kotona itse ihon alle pistettävään muotoon. Kalliita gastroenterologian alan hoitoja ovat maksansiirrot, jotka hoidonpöytäkirjan mukaan tehdään HUS:ssa. Maksansiirtoja tehdään 0-2 vuosittain.

Hematologia

Hematologian poliklinikalla tutkitaan, poissuljetaan ja hoidetaan mahdollisia verisairauksia. Lähetteen perusteella ohjelmoimme laboratoriotutkimuksia ja usein tutkimuksiin kuuluvat myös luuydinnäytteet. Hematologian poliklinikalla tutkimme ja selvitämme myös hankalia hyytymishäiriöitä eli tukos- sekä vuoto-ongelmia.

Erityisen kalliita lääkehoitoja annetaan yksittäisille potilaille mm. myelooman hoitoon. Lisäksi osalle potilaista tarvitaan sairauden hoitoon kantasolusiirtoa, jotka kaikki tehdään hoidon porrastuksen mukaisesti joko HUS:ssa tai TYKS:ssa.

Sairaalahygieniayksikkö ja infektiosairaudet

Yksikkö tekee Tartuntatautilain määräämää tartuntatautien torjuntatyötä. Tämä sisältää epidemioiden ehkäisyä ja selvitystyötä sekä näihin liittyvää koulutusta, ohjeistusta ja esiintyvyyssurainta. Yksi hygieniahoitaja toimii Hyvinvointialueen tartuntataudeista vastaavana hoitajana. Sairaalahygieniayksikön tehtävä on ennaltaehkäistä ja seurata hoitoon liittyviä infektioita käyttäen mm. SAI- ja SIRO-rekistereitä. Hoitoon liittyvien infektioiden esiintyvyyttä seurataan säännöllisillä prevalensseilla ja jatkuvalla seurannalla; mm. veriviljelypositiivisia löydöksiä, Clostridium difficile-löydöksiä sekä leikkaushaava- ja proteesi-infektioita. Yksikkö seuraa moniresistenttien bakteerien esiintyvyyttä. Sairaalahygieniayksikkö kouluttaa jatkuvasti henkilökuntaa hoitoon liittyvien infektioiden ehkäisemiseksi sisältäen mm. käsihygienian, suojaimien oikean käytön ja varotoimet. Yksikössä toimivat infektio lääkärit toimivat koko alueen konsultoivina infektio lääkkäreinä.

Infektiopoliklinikalla hoidetaan HIV- ja hepatiittipotilaita sekä ekstrapulmonaalisia mykobakteeri-infektioita kattaen myös tuberkuloosin. Harvinaisempina ryhmänä ovat trooppiset loistaudit. Lisäksi poliklinikalla hoidetaan hypogammaglobulinemiaa eli erilaisia vasta-ainepuutoksia sairastavia potilaita. Muita poliklinikalla kävijöitä ovat mm. pitkittyneet lämpöliijät. Potilailla on säännöllisiä kontroleja, joiden yhteydessä heille annetaan Tartuntatautilain mukaisesti ilmaiset lääkkeet mukaan.

Hyvinvointialueen laaja-alaisiin sote-keskuksiin pyritään saamaan alueelliset hygieniahoitajat, jotka vastaavat oman alueensa sairaalahygieniasta mukaan lukien pitkäaikaishoivalaitokset. Heidän tärkeinä yhteyshenkilöinänsä toimivat jokaisessa toimintayksikössä olevat hygieniayhdyshenkilöt.

Nefrologia

Munuaispoliklinikalla toteutetaan munuaissairauksien diagnostiset tutkimukset, hoidon suunnittelu ja seuranta. Suurimmat hoidettavat potilasryhmät ovat vaikea-asteista munuaisten vajaatoimintaa sairastavat potilaat ja munuaisensiirtopotilaat. Tärkeitä potilasryhmiä ovat diabeettista nefropatiaa, vaikeahoitoista verenpainetautia, glomerulonefriitteja, munuaissvaskuliitteja ja mm. perinnöllisiä munuaissairauksia sairastavat potilaat. Munuaiskorvaushoidon eli dialyysihoidon suunnittelu ja hoitopäätökset tehdään munuaispoliklinikalla. Myös munuaisensiirtoon tähtäävät tutkimukset tehdään munuaispoliklinikan kautta. Nefrologialla polikliinista toimintaa ovat myös hemodialyysihoidot sekä peritoneaaldialyysipotilaiden opetus- ja kontrollikäynnit.

Hemodialyysitoimintaa on Sairaala Novan lisäksi Viitasaaren ja Karstulan terveyskeskuksissa ollut vuosia erikoissairaanhoidon vastaamana. Jämsän vaihtaessa Keski-Suomen hyvinvointialueelle, myös Jämsän dialyysi siirtyy Novan munuaiskeskuksen alaisuuteen.

Kalliita hoitoja ovat munuaisensiirrot, jotka hoidonporrastuksen mukaan tehdään HUS:ssa. Munuaisensiirtoja tehdään vuosittain n. 10. Myös hemodialyysihoito kuuluu kalliisiin hoitoihin, josta yhden potilaan vuotuiset hoitokustannukset ovat n. 50–60 000 €. Hemodialyysipotilaita hyvinvointialueella tulee olemaan n. 80–90.

Reumatologia

Reumapoliklinikalla hoidettavia potilasryhmiä ovat tulehdukselliset nivelsairaudet ja systeemiset reumasairaudet. Reumapoliklinikkaa konsultoidaan usein myös epäselvissä oirekuvissa, joissa reumasairauden epäily mukana.

Reumapotilaita hoidetaan/seurataan nykyään reumapoliklinikan ja pth:n yhteistyönä hoitopolkumallin mukaan.

Keuhkosairaudet

Uniapnean CPAP-hoidon aloitus, alkuvaiheen seuranta ja siihen kuuluvien hoitotarvikkeiden uusiminen. Hankalahoitaisen astman selvittelyt, hoito ja tarpeen mukaan seuranta. Vaikeaoireisen keuhkohtaumataudin selvittelyt. Astman ja keuhkohtaumataudin diagnostiikka ongelmatapauksissa. Interstitiasalisten keuhkosairauksien diagnostiikka, hoito ja seuranta. Keuhkosityövän diagnostiikka ja levinneisyyden selvittely, keuhkon poikkeavien kuvantamislöydösten selvittely. Tuberkuloosin diagnostiikka ja hoito.

Kalliita hoitoja ovat keuhkonsiirrot, jotka hoidonporrastuksen mukaan tehdään HUS:ssa. Keuhkonsiirtoja tehdään 0–1 vuosittain. Myös uniapnean laitehoidot yleisyyden vuoksi muodostavat huomattavan kustannuserän.

Liikuntalääketiede

Liikuntalääketieteen poliklinikalla hoidetaan potilaita, joiden sairauden hoidossa liikunnasta on osoitettua hyötyä. Suurin osa potilaista on monisairaita ja vähän liikkuvia tyypillisen sairauksikirjon kattaessa kansansairaudet kuten DM2, ylipaino, uniapnea, masennus yhdistettynä TULE-sairauksiin. Hoito toteutetaan yksilöllisenä liikuntainterventiona, missä pyritään saamaan liikunta osaksi potilaan arkea perussairaudet huomioiden. Intervention kesto on 6–12 kk. Poliklinikalla hoidetaan myös pienemmässä määrin potilaita, joilla on liikuntaan/urheiluun liittyviä erityisongelmia, kuten rasitusmurtuma tai ylikuormitustila.

Syöpätaudit ja sädehoito

Syöpätautien ja sädehoidonyksikkö vastaa hyvinvointialueemme syöpäpotilaiden sädehoidosta, lääkehoidosta, seurannasta sekä oireenmukaisesta hoidosta. Annamme sädehoidon myös osalle Etelä-Savon hyvinvointialueen potilaista.

Sädehoitoyksikössä on kolme sädehoidon toteuttamiseen tarvittavaa lineaarikiihdytintä sekä erilaisia hoidon suunnittelussa ja toteuttamisessa tarvittavia tietokone- ym. järjestelmiä. Yksikössä työskentelee lääkäreitä, fyysikoita, röntgenhoitajia sekä muuta hoitohenkilökuntaa. Vuodessa on noin 12000 varsinaista sädehoitokäyntiä eli noin 50/vrk. Lisäksi ovat erilaiset suunnittelukäynnit sekä lääkäreiden vastaanotot ja muut hoidonseurantakäynnit. Merkittävimpänä uutena kehityshankkeena on stereotaktisten sädehoitojen aloittaminen. Tämä tarkoittaa hyvin pieneen tilavuuteen annettavia suuriannoksisia intensiivisiä hoitoja, jotka on tähän asti ostettu yliopistosairaaloista.

Suonensisäiset lääkehoidot (solunsalpaajat, vasta-aineet, immunologiset lääkkeet) toteutetaan hoitokeskuksessa. Näitä hoitokäyntejä on vuodessa n.7500, keskimäärin 25–30/vrk. Erilaiset syövän tablettihoidot toteutetaan polikliinisesti lääkäri- ja hoitajavastaanotoilla. Syöpätautien pkl:lle tulee noin 1100 uutta lähetettä vuodessa. Uusien potilaiden vastaanotot ja seurantakäynnit tapahtuvat pkl:lla, joka sijaitsee hoitokeskuksen vieressä. Kalleimmat lääkehoidot maksavat noin 100 000 euroa vuodessa. Lääkehoidoissa uutena painopistealueena ovat immunologiset hoidot. Rintasyöpä on edelleen suurin työllistäjä ja lääkehoidon kustannuksien suurin kohde.

Syöpätautien pkl:lla toimii myös palliatiivinen pkl, joka vastaa niin syöpäpotilaiden kuin muidenkin vaikeasti sairaiden oireenmukaisesta hoidosta. Palliatiivisen hoidon kehittäminen tulee vaatimaan jatkossa lisää työntekijöitä hyvinvointialueella.

Vaikeasti sairaat potilaat hoidetaan syöpä- ja verisairauksien os:lla, missä toteutetaan myös osa vaativimmista lääkehoidoista.

Erikoislääkäreitä ei ole riittävästi, eikä lähivuosina tilanne todennäköisesti tule paremmaksi.

Lastentaudit

Lasten alueella hoidetaan lastentautilien ja lastenneurologian kaikkien potilaiden lisäksi yhteistyössä muiden erikoisalojen lapsipotilaita. Tiivis yhteistyö naistentaudeille synnytysten ja terveiden vastasyntyneiden hoidossa.

Päivystyksessä on oma lasten alue.

Alle 1 vuoden ikäisten tehohoito on vastasyntyneiden teho- ja valvontaosastolla. Yli 1-vuotiaiden tehohoito on aikuisten teholla.

Erikoispiirteenä, että valtakunnallisesti sovittu useiden potilasryhmi ten sydänkirurgia) sekä monien tautien keskittäminen keskussairaalaan (esim pienten lasten astma, vaikeat allergiat, diabetes). Kehitysvammapoliklinikkatoiminta Vaalijalla.

Merkittävä nousu biologisten lääkkeiden kustannuksissa (hoitokeskus) noin 70 %. Lapsille käyttöaiheen saavia erityiskalliita lääkkeitä, täsmälääkkeitä (esim kaftrio CF hoitoon,

aineenvaihduntalääkkeet) tulossa nopeasti. Erittäin kalliita lääkkeitä tarvitsevia potilaita yksittäisiä (Revestive, Spinraza).

Vuosittain tulee useita erittäin kalliita potilaita (hoito yli 200 000 €), (moni)elinsiirtoja, monianomalia lapsia, vaikeat aineenvaihduntasairaudet, erittäin pienet keskukset, pitkäaikaisesti hengityskonehoitoa tarvitsevia, joilla kotihoitoringin tarvetta, pitkät syöpähoidot, vaihtelevasti lääketieteellisistä syistä ulkomailla hoidettuja lapsia (kustannuksia ollut jopa liki 1 000 000 € yhdellä potilaalla)

Näyttää, että varhainen hyvä hoito vähentää myöhäisempiä (myös terveydenhuollon) kustannuksia.

Vaikea erikoislääkäripuute, myös hoitaja- ja erikoistyöntekijöiden (puheterapeutti) sekä erikoistuvien lääkäreiden pulaa kehittynyt.

- Osastot: lastenosasto ja vastasyntyneiden teho- ja valvontaosasto
- Lasten hoitokeskus
- lastentautien ja lastenneurologian poliklinikka, lastenneurologian kuntoutuspoliklinikka

Toimintalukuja:

- lähetteitä noin 5200/vuosi
- käyntejä noin 25 000/vuosi
- hoitopäiviä osastoilla noin 6000/vuosi

Suunnitelma Hyvinvointialueen yhteistyöstä: primaarisesti yhteistyö perhepalveluiden kanssa (kouluterveydenhuolto ja neuvolatoiminta), päällekkäisyyksien vähentäminen sekä konsultaatiopalveluiden parantaminen sairaalan puolelta ja laaja-alaisen sotekeskusten kanssa yhteistyö yleisien tautiryhmien hoidon kehittämisestä

Diagnostiset, toiminnallinen yksikkö

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Kuvantaminen

Kuvantamisen yksikkö tuottaa sairauksien diagnosointiin ja hoitojen seurantaan liittyviä magneettikuvauksia, tietokonetomografiakuvauksia, perinteisiä röntgenkuvauksia, ultraäänitutkimuksia, läpivalaisutkimuksia, mammografioita sekä verisuonikuvauksiin ja -toimenpiteisiin kuuluvia angiografiatutkimuksia. Kuvantaminen vastaa myös perusterveydenhuollon kuvantamispalveluista tehtyjen sopimusten mukaisesti.

Hyvinvointialueen kuvantamistoiminnan järjestämistä ohjaa vahvasti Hyvinvointialueen palvelun tuotannon strategia. Kuvantamisen näkökulmasta ns. mobiilikuvantamisen

laajentaminen tulee jatkossa olemaan hyvä ja kustannustehokas toimintamalli pienempien terveyskeskusten kuvantamisen lähipalveluiden järjestämiseen.

Lisäksi suun terveydenhuollon kanssa yhdessä tehtävä suun alueen kuvantamispalveluiden suunnittelu ja järjestäminen Hyvinvointialueelle on asia, jota mielestämme kannattaa edistää.

Patologia

Patologian yksikkö palvelee erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon yksiköitä ja sopimuksen mukaan muita terveydenhuollon palveluiden tarjoajia. Patologian yksikkö tekee potilaiden kudosis- ja solunäytteistä taudinmäärittäviä ensisijaisesti Keski-Suomen terveydenhuollon tarpeisiin. Tutkimuksissa käytetään perinteisten mikroskopointiin perustuvien menetelmien lisäksi nykyaikaisia molekyylipatologian määritysmenetelmiä. Patologian yksikkö vastaa myös vainajien säilyttämisestä ja tekee pyydettyä lääketieteellisiä kuolemansyyn selvityksiä.

Yksikössä toimii 7 patologia, 17 laboratoriohoitajaa, sairaalasolubiologi, molekyylibiologi, teknologia-asiantuntija, 3 osastonsihtööriä, 2 tutkimusapulaista, perushoitaja ja obduktiopreparaattori. Laatuakkreditointiin tähtäävä työ on aloitettu. Näytteitä tutkitaan asianmukaisesti pyyntöihin perustuen.

Palvelun myöntämiskriteerit tulevat ensisijaisesti lähettävän yksikön arvio tarpeellisuudesta.

- Histologiset tutkimukset 23 000 kpl/v
- Molekyylipatologian tutkimukset 650 kpl/v
- Sytologiset tutkimukset 6 800 kpl/v
- Sytologiset joukkotarkastusnäytteet 700 kpl/v
- Lääketieteellinen kuolemansyyn selvitys 100kpl/v
- Vainajien säilyttäminen 1 300 kpl/v

Tutkimuksia tilaavat yksiköt/useat lääketieteen eri erikoisalajat, ml. perusterveydenhuolto. Erikoislääkärinkoulutus lääketieteellisten tiedekuntien kanssa. Bioanalyytikkojen koulutus AMK:n kanssa.

Kliininen fysiologia ja isotooppilääketiede (osa Diagnostisten palveluiden sairaalafysiologiaa)

Erikoisalalla tutkitaan elimistön toimintaa erilaisin mittauksin ja kuvauksin pääsääntöisesti erikoissairaanhoidon potilaille. Lisäksi annetaan radioisotooppihoitoja. Tyypillisiä tutkimuksia ovat esim. keuhkojen toimintakokeet, kliiniset kuormituskokeet ja pitkäaikaisrekisteröinnit (EKG, verenpaine, ruokatorven pH). Oma kokonaisuutensa on isotooppikuvantamisen, jossa tavallisimmat tutkimukset ovat PET-TT-kuvaukset ja luuston gammakuvaus. Perusterveydenhuoltoon tuotetaan erityisesti luuston mineraalitiheyden mittauksia.

Keskeisimmät kehitystavoitteet ovat kliinisfysiologisten tutkimusten menetelmävastuun ottaminen HVA:lla KFI-yksikölle ja mahdollisuuksien mukaan perusterveydenhuollon EKG:n pitkäaikaisrekisteröintien kotouttaminen KFI-yksikköön, jos resurssit sen sallivat.

Kliininen neurofysiologia

Yksikkö tuottaa tällä hetkellä kliinisen neurofysiologian alan tutkimuksia ja rTMS-hoitoja erikoissairaanhoidon potilaille. Tutkimukseen tullaan lääkärin läheteellä. Kliinisen neurofysiologian tutkimuksia ovat mm. EEG-tutkimukset (aivosähkökäyrä), ENMG-tutkimukset (hermoratatutkimukset), unen ja vireyden tutkimukset, aistinjärjestelmien herätevastetutkimukset ja aivojen magneettipulssihoidot (rTMS-hoito).

Tällä hetkellä yksikkö ei tuota tutkimuksia perusterveydenhuollolle. Perusterveydenhuollon suurin palveluntarve koskee yöpolygrafiaita (tutkimus, joka tähtää uniapnean diagnosoimiseen) ja tavallisia ENMG-tutkimuksia (tutkimus, joka tähtää hermovaurioiden diagnosoimiseen). Mikäli yksikön tulee jatkossa tuottaa näitä tutkimuksia, tarvitaan tähän työhön nykyistä enemmän hoitaja- ja lääkäriresurssia.

Kliininen neurofysiologian palveluita ostetaan yliopistosairaaloista vain vähän. Vireystutkimuksia (MSLT, MWT), olisi mahdollista tuottaa omana tuotantona, mikäli hoitajaresurssia saataisiin käyttöön lisää.

Lähitulevaisuuden hankintatarpeita ovat EEG-järjestelmän päivitys ja ääreishermostojen kuvantamiseen tarkoitettu ultraäänilaite.

Operatiivinen palvelualue

Toiminnan kuvaus

Operatiivinen palvelualue tuottaa terveydenhuoltolain mukaiset erikoissairaanhoidon palvelut oikea-aikaisesti ja laadukkaasti ortopedian ja traumatologian, käsikirurgian, neurokirurgian, lastenkirurgian, gastrokirurgian, urologian, plastiikkakirurgian, verisuonikirurgian, rintaelinkirurgian, naistentautien ja synnytysten, korva-, nenä ja kurkkutautien, silmätautien, hammas-, suu- ja leukakirurgian, ihotautien ja allergologian sekä leikkaus-, anestesia-, teho- ja valvontahoidon erikoisaloilla.

Menestyksellisen toiminnan edellytyksenä on tiivis verkostoituminen sekä sairaalan tukipalveluihin että avoterveydenhuoltoon.

Vuoden 2024 haasteena on tavoittaa noin kolmen viime vuoden aikana kehittyneen patoutuneen palveluntarpeen edellyttämä toiminnan taso. Tämä on myös tuottavuusohjelman keskeisintä aluetta. Minimitavoite on hoitotakuulain edellyttämä taso hoidon arvioon ja hoitoon pääsyn odotusajoissa. Varsinainen tavoite tähtää sujuvaan, lähes jonottomiin prosesseihin poliklinikka- ja leikkaustoiminnassa.

Tarvittavaa lisääntyvää tuotantoa toteutetaan ensijaisesti virka-aikaisilla järjestelyillä. Tämä vaatii myös henkilöstön kasvattamista esimerkiksi 1-2 leikkaussalitiimin verran. Jonojen purkuun joudutaan käyttämään myös lisätyötä, joka toteutetaan joko henkilöstön kanssa sovitavien lisätyösopimusten kautta tai Järvi-Suomen Terveys Oy:n avulla. Palveluseteleistä tai ostopalveluista ei pystyttäne kokonaan luopumaan, mutta niiden käyttöä arvioidaan kriittisesti, erityisesti kustannusnäkökulmasta.

Henkilöstön saatavuus on palvelualueella joitain poikkeuksia lukuun ottamatta vielä pysynyt hyvänä. Panostaminen ammattitaitoisen henkilöstön veto- ja pitovoimatekijöihin osaltaan turvaa tämän tulevaisuudessakin. Yksi osatekijä tässä on laaja ja korkeatasoinen koulutus- ja tutkimustyö.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024 Operatiivinen palvelualue, 1 000 €	Operatiivinen palvelualue: hallinto, hankkeet	Kirurgia	Aistinelimet	Naistentaudit ja synnytykset	Anestesiologia ja tehohoito	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	0	14 050	3 855	2 950	54 621	75 476
josta sisäiset toimintatulot	0	3 550	0	0	54 021	57 571
TOIMINTAMENOT	-17 583	-81 902	-26 752	-21 516	-54 621	-202 374
josta sisäiset toimintamenot	-4 923	-55 383	-12 923	-9 062	-22 091	-104 382
TOIMINTAKATE (sitova)	-17 583	-67 852	-22 897	-18 566	0	-126 898

Talousarvion henkilötyövuodet palveluysiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024	Operatiivinen palvelualue:		Naistentaudit ja synnytykset		Anestesiologia ja tehohoito	Palvelualue yhteensä
Operatiivinen palvelualue, HTV	hallinto, hankkeet	Kirurgia	Aistinelimet			
Henkilötyövuodet, vakituiset	4	115	79	94	239	531
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	0	47	23	27	43	140
Henkilötyövuodet, yhteensä	4	162	102	121	282	671

Operatiivinen palvelualue: hallinto, hankkeet

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Palvelualueetta johtaa palvelujohtajan tukena johtotiimi. Johtotiimin jäseniä ovat toimivat erikoisalojen ylilääkärit ja ylihoitajat, sekä osa palveluvastaavista. Kokouksissa läsnä ovat myös controlleri, HR-partnerit, sihteerinä toimiva johdon assistentti sekä henkilöstön edustaja. Johtotiimi kokoontuu kuukausittain. Tämän lisäksi henkilöstön osallistamista ja ammattiryhmien yhteistoimintaa edistetään esimerkiksi leikkaustoiminnan yhteistyöryhmässä (ns, Delta-ryhmä) ja kirurgian vastaanotto toiminnan moniammatillisessa työryhmässä.

Vuoden 2024 tuottavuusohjelman hankkeita ovat:

- Leikkauspotilaan hoitoprosessin toiminnanohjauksen hyödyntäminen ja oman toiminnan tehostaminen
- Digitaalisten hoitopolkujen käyttöönotto leikkauspotilaan hoitopolussa
- Etävastaanottojen maksimaalinen hyödyntäminen erikoissairaanhoidon avohoidossa
- Päällekkäisten tutkimusten poistaminen vastualueiden välisissä palveluissa, esim. endoskopiatoiminnan keskittäminen. Tätä edistetään yhdessä Laaja-alaisen sote-keskuksen kanssa
- Vähennetään palveluseteleiden käyttöä leikkaustoiminnan jonopuruissa

Kirurgia

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Sairaala Novassa ovat edustettuna kaikki kirurgian erikoisalajat sekä neurokirurgia. Harvinaisempien sairauksien tai toimenpiteiden suhteen on tehty jo vuosikymmeniä yhteistyötä yliopistosairaaloitten erityisosajien kanssa, jolloin maakuntalaiset saavat monet vaativatkin palvelunsa omasta lähisairaalasta. Tämä perustuu erikoislääkäreiden laajaan verkostoitumiseen ja aktiiviseen toimintaan oman erikoisalansa koulutuksen ja tutkimuksen parissa.

Kirurgia vastaa raskaimmasta operatiivisesta päivystyksestä. Se vaatii suuria laiteinvestointeja ja riittävää ympärivuorokautista korkean osaamistason miehitystä ja näiden jatkuvaa

ylläpitoa. Tässä sairaalamme on ollut erittäin vetovoimainen ja toimiva. Erityisosajille keskittyy myös potilaita muilta alueilta sekä elektiivisiin että päivystystoimenpiteisiin.

Hoidon laatua ja vaikuttavuutta seurataan rekisterien avulla: tekonivelrekisteri, kansallinen selkärekisteri, syöpäkeskus jne. Hoidon tulosten ja vaikuttavuuden seuranta ja siten oman toiminnan laadun ylläpito on ollut pitkään korkealla tasolla verrokkisairaaloihin nähden.

Toimivalla, kustannustehokkaalla ja korkeatasoisella erikoissairaanhoidolla on tärkeä rooli hyvinvointialueen kustannusten hillinnässä. Sairaala Novan rakennus oli kallis investointi, mutta Novan sisällä toimii vielä arvokkaampi investointi: ammattitaitoinen henkilöstö. Tavoitteena on, että Sairaala Novan kirurginen toiminta nähdään voimavarana eikä säästökohteena.

Aistinelimet

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Toiminta jakautuu neljään erilliseen yksikköön erikoisalojen mukaisesti. Niillä on itsenäinen talouden ja toiminnan vastuu sekä palvelupäälliköt. Vaikka yksiköt toimivat erikoissairaanhoidossa, jokaisella erikoisalalla on useita koko maakunnan poikkileikkaavia hoitoketjuja.

Silmätaudit

Silmäyksikön tehtävänä on ehkäistä, diagnosoida ja hoitaa silmäsairauksia. Näkövammaisuuden ehkäiseminen on yksikön päätehtävä. Heikkonäköisille järjestetään näönkuntoutusta ja apuvälinepalvelua. Diabeetikkojen säännölliset silmänpohjakuvaukset järjestetään yhteistyössä alueen lähipalvelupisteiden kanssa.

Näkö vaatimukset ovat merkittävästi lisääntyneet digitalisoituvassa ympäristössä. Väestön ikääntyminen on lisännyt merkittävästi silmäsairauksien hoidon tarvetta, ja kaikkien ennusteiden mukaan kasvu tulee edelleen jatkumaan. Uusilla hoidoilla ja lääkkeillä voidaan merkittävästi vähentää näkövammaisuutta, ja mm silmänpohjan ikärappeuman silmän sisäinen pistoahoito mahdollistaa ikääntyvien henkilöiden itsenäisen selviämisen arjessa. Lähettemäärä on muutamassa vuodessa liki kaksin kertaistunut.

Silmätaudeilla toiminta on hyvin erikoissairaanhoidon vetoista, sillä perusterveydenhuollon tasolla mahdollisuudet silmäsairauksien toteamiseen ja hoitoon ovat hyvin rajalliset. Yksikön omilla kuvantamistutkimuksilla on merkittävä rooli nykyaikaisen hoidon tuottamisessa. Polikliinisen vastaanottotyön lisäksi yksikössä on panostettu etähoitoon, ja merkittävä osa potilaista hoidetaan kuvantamistutkimusten kautta. Leikkaushoito on merkittävä osa silmäsairaanhoidon, yksikössä tehdään vuosittain n 2000 silmäleikkausta, joista kaihileikkausten määrä on suurin.

Silmätaudeilla yksityissektori on erittäin vahva, ja kilpailu osajista on kova. KYS YTA-alueella Nova on ainoa keskussairaala, jossa toimintaa vielä toteutetaan virkalääkäreiden toimesta. Nova on alueen ainoa tulevia silmälääkäreitä kouluttava keskussairaala. Ulkoistusten kustannukset ovat osoittautuneet virkatyötä merkittävästi kalliimmiksi. Novassa omana toimintana pyritään tarjoamaan mahdollisimman laaja-alainen silmätautien tietotaito ja hoito. Ostopalveluita käytetään oman toiminnan tukena siten että hoitotakuun velvoitteet toteutuvat.

Korva-, nenä ja kurkkutaudit

Korva, -nenä – ja kurkkutautien yksikkö koostuu knk-poliklinikasta ja Kuulokeskuksesta. Tehdävänä on tarjota potilaille knk-alueen laaja-alaista tutkimusta, hoitoa ja kuntoutusta oikea-aikaisesti. Perusteena on tutkittu, tieteellinen ja ajantasainen tieto erikoisalasta.

Yksikössä on laaja osaaminen knk-erikoisalalan suppeiden erikoisalojen hallintaan jatkuvan kouluttautumisen kautta. Kuulokeskusta johtaa audiologi.

Välineistöä ja osaamista päivitetään jatkuvasti. Uudet menetelmät ja hoidot otetaan nopeasti käyttöön, jotta potilaat saavat mahdollisimman hyvän hoidon.

Toiminta koostuu polikliinisista tutkimuksista, leikkaustoiminnasta ja kuulon kuntoutuksesta. Leikkaustoiminta kattaa kaiken erikoisalalan toiminnan keskittämisesetusten rajoitteet huomioiden. Leikkauksia tehdään sekä polikliinisesti että leikkausyksikössä.

Kuulokeskuksessa tutkitaan ja kuntoutetaan kuulo-ongelmaisia. Väestön ikääntymisen vuoksi kuulolaitteiden tarve on lisääntynyt erittäin paljon, minkä vuoksi osa kokesovituksista ja uusinoista on ulkoistettu. Tämä toiminta on lisännyt kustannuksia. Jatkossa kuulonkuntoutuksen kysyntä tulee vain lisääntymään. Poliklinikalla toimii myös puheterapeutti ja kuntoutusohjaaja.

Digitaalisia palveluita hyödynnetään lisääntyvästi (mm Buddy HealthCare) ja yhteistyötä maakunnan yhdyshenkilöinen kanssa kehitetään.

Koulutusta on monella sektorilla. Lääketieteen kandidaattiopetusta ja knk-erikoistuvien lääkäreiden koulutusta tehdään yhdessä Itä-Suomen Yliopiston kanssa. Sairaanhoidajaopiskelijoita on kliinisellä jaksolla yksikössä.

Koulutusta tarjotaan myös kaiken aikaa perusterveydenhuollon toimijoille.

Tulevaisuudessa haasteena on väestön ikääntymisen aiheuttama palveluiden kysynnän kasvu. Tähän pyritään vastaamaan riittävällä henkilökunnalla ja osaamisella.

Hammas-, suu- ja leukakirurgia

Suu- ja leukakirurgian toiminta on toimenpidepainotteista, joko leikkaussalissa tai polikliinisesti tapahtuvaa. Leukojen alueen kasvuhäiriöiden ja traumausten kirurginen hoito, vaikeat

parentaperäiset sairaudet, vakavat infektiot ja erityisryhmien anestesia- hammashoidot kuuluvat erikoisalaan. Pkl:lla toteutetaan vaativaa suun terveyden arviota ja hoitoa esim säde- ja sytostaattihoitoja saaville, raskaisiin leikkaushoitoihin tuleville ja uniapneaa sairastaville.

Vaativan leukaortopedian osalta klinikalla on pitkä kliininen ja toimintojen kehittämisen yhteistyö KYS:ssa työskentelevän leukakirurgian professorin kanssa.

Koulutusta tapahtuu monella tasolla. Yksikkö on kouluttanut ja kouluttaa kaikkien eri yliopistojen suu- ja leukakirurgian erikoistuvia lääkäreitä heidän keskussairaalajaksoillaan. Lisäksi oikomishoidon, protetiikan ja parodontologian koulutuksen myötä tuetaan koko HVA:n ammattitaitoisen henkilöstön saatavuutta.

Digitalisaatiota on toteutettu sekä potilaiden hoidossa (hampaiston digitaalinen skannaus, fyysisistä malleista luopuminen) sekä hoitopolkujen ja sähköisten palveluiden kehittämisessä. Sairaalan ja avoterveydenhuollon välinen hyvä yhteistyö potilaiden hoidossa on tärkeä yhteistyön ja jatkuvan kehityksen kohde.

Yksikön tavoitteena on henkilöstön voimavarojen paras mahdollinen ja johdonmukainen käyttö. Tavoitteena on yhdistää kaikki hyvinvointialueen erikoishamamshoito erikoissairaanhoidon yhteyteen.

Ihotaudit ja allergologia

Ihotautien toiminta on pääasiassa polikliinistä. Vuodeosastohoito on toiminnan tehostamisen ja muuttamisen myötä käytännössä loppunut vuosia sitten. Ostopalveluita ei juuri käytetä, hoito muissa sairaaloissa on vähäistä.

Ihotaudeilla hoidetaan laajasti kaiken ikäisiä eri ihotauteja sairastavia potilaita. Keskeistä on potilaan hoidon ohjaus, mikä edellyttää riittävät hoito- ja ohjaustilat. Ihotaudeilla tehdään kaikki sairaalan allergeitit (ihon pistotestit, epikutaanitestit, altistukset). Ihotaudeilla tutkitaan ja hoidetaan ammatti-ihotautiepäilyt.

Ihosyövät ja niiden esiasteet ovat voimakkaasti yleistyneet väestön vanhetessa. Ihosyöpien hoito vie suuren osan resursseista ja edellyttää riittäviä toimenpiteitä leikkauksia, ihon jäädytyshoitoja ja PDT- hoitoja varten.

Yhteistyötä perusterveyden kanssa tehdään aktiivisesti. Hoitopolkukuvaukset psoriaasista ja atooppisesta ihottumasta on tehty ja nyt on valmisteiltu atooppisesta ihottumasta potilaan digihoitopolku (Buddy Healthcaren digialustalle).

Ihotautien toiminta on erityisen moniammatillista ja polikliininen hoito toteutetaan lääkärin ja sairaanhoitajien yhteistyönä. Hoitajat vastaavat potilaan ohjauksesta, paikallishoitojen opettamisesta, allergiaohjauksesta, avustavat toimenpiteissä, suorittavat ihon allergeitit, antavat itsenäisesti valohoitoja ja toteuttavat mm säärihaavojen paikallishoidot.

Erikoisala ei voi toimia ilman ihotautien erikoisosaamisen hallitsevia päteviä sairaanhoitajia eikä asianmukaisia erikoissairaanhoidon tarpeet huomioon ottavia tiloja.

Naistentaudit ja synnytykset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Toimintamme käsittää koko ihmisen elinkaaren raskausajasta ja vauvoista ikääntyneisiin, joista jälkimmäiset tuovat monine sairauksineen haasteita kasvainten ja lantiopohjan toiminnallisten ongelmien hoitoon. Olemme mukana onkogeriatrisessa hoitomallissa. Käymme läpi onkologisten potilaiden hoitoketjua yliopistosairaalaan leikkauksiin ja sieltä takaisin sytostaattihoitoihin pyrkien poistamaan päällekkäistä toimintaa ja sujuvoittamaan potilastietojen ja kuvien siirtoa. Pidämme yllä korkealaatuista benigniä gynekologista kirurgiaa (ml. robottikirurgia) siten, että voimme tarjota palveluja oman HYVA-alueen ulkopuolelle. Jatkamme urogynekologisen laaturekisterin käyttöä.

Seksuaalirikosten uhrien satelliittikeskuksena (SERI) toimiessamme selvennämme HYVA-alueen kanssa työnjakoa, lisäämme osaamista ja viestintää toiminnasta sekä ammattilaiselle että kansalaisille.

Naistentautien ja synnytysten yksikön tavoitteena on taata turvallinen synnytys huomioiden vauvamyönteisyys ja perheen merkitys vastasyntyneelle. Valmistaudumme vuoden 2024 Vauvamyönteisyys-sertifikaatin auditointiin ja pyrimme lisäämään matalan riskin synnyttäjien hoitomallia. Tavoitteen saavuttamiseksi kehitämme jatkuvasti moniammatillista tiimityöskentelyä yliopistosairaaloitten kanssa. Lisääntymisterveyden ja äitiyshuollon alalla teemme tiivistä yhteistyötä hyvinvointialueen neuvoloiden ja avoterveydenhuollon kanssa saattaaksemme hoitopolut ja verkkosivut päivitettyiksi ja karsiaksemme päällekkäisiä toimintoja. Viemme eteenpäin valtakunnallisen päihteitä käyttävien raskaana olevien naisten ja vauvaperheiden tukihanketta (VAURAS). Tutkimme ja kehitämme diabetesäitien hoitopolkua sekä synnytyspelkoisten vastaanottoja.

Sairaala Novassa syntyy n. kaksi tuhatta vauvaa vuosittain. Synnytystoiminnan jatkuvuuden kannalta yhteistyö lastentautien ja lastentautipäivystyksen suhteen on kriittinen, ja riittävästä lastenlääkärimäärästä Sairaala Novassa tulee huolehtia synnytysten turvaamiseksi.

Käymme keskustelua työnjaosta ja harmaista alueista lain ja asetusten muutokset huomioiden (raskauden keskeytyslaki). Varaudumme toimimaan mahdollisten asetusmuutosten mukaan sikiö- ja kohdunkaulan syövän (papa) seulontojen osalta. Tällä hetkellä kaikki sikiöseulonnat ja poikkeavien papa-seulontatulosten jatkotutkimukset toteutetaan Sairaala Novassa.

Koulutamme työn ohella kättilöitä, lääketieteen opiskelijoita sekä erikoistuvan vaiheen lääkäreitä. Heistä kasvaa meillä tärkeitä työntekijöitä, joten panostamme etenkin erikoistuvien lääkäreiden ohjaukseen uuden erikoistumisohjeen mukaisesti. Henkilökuntamme sopeutuminen hyvinvointialueelle siirtymiseen ja sen mukanaan tuomiin haasteisiin on ensiarvoisen tärkeää, koska alamme uusien ammattilaisten kouluttaminen on pitkälinen prosessi.

Anestesiologia ja tehohoito

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Leikkaus-, anestesia- ja tehohoidon yksikkö hoitaa yhteistyössä leikkaavien erikoisalojen kanssa anestesia- ja leikkaustoimenpiteitä tarvitsevia potilaita ja tuottaa kipupoliklinikan palveluja. Yksikkö vastaa myös eri erikoisalojen potilaiden teho- tai valvontahoidon järjestämisestä. Tavoitteena ovat laadullisesti korkeatasoiset, potilasturvalliset ja inhimilliset hoitoprosessit, jotka ovat samalla kustannustehokkaita. Yksikkö on mukana sekä leikkaus- että tehohoidon kansallisissa vertaisarviointiryhmissä, joiden avulla voimme seurata oman toiminnan laatua ja kehittää hoitoprosesseja. Leikkauspotilaiden hoitoprosessien kehittämisessä päähuomio on ollut koko hoitoketjussa sisältäen lähetteen, leikkausta edeltävän valmistelun, toimenpiteen ja leikkauksen jälkeisen hoidon. Kehitystyötä on tehty yhteistyössä sairaanhoitopiirin alueen perusterveydenhuollon kanssa ja tätä yhteiskehittämistä on tarkoitus lisätä tulevilla hyvinvointialueella. Tavoitteina ovat leikkauspotilaan hyvä hoitokokemus ja käytettävissä olevien resurssien optimimaalinen hyödyntäminen.

Leikkaus-, anestesia- ja tehohoidon työn perustana on osaava ja riittävä moniammatillinen henkilöstö. Näin ollen yksikön henkilöstöjohtamisen strategisia tavoitteita ovat henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden varmistaminen. Huomiota kiinnitetään työviihtyvyyttä lisääviin ja hyvää työilmapiiriä ylläpitäviin asioihin. Erytisen tärkeää on varmistaa uusien, eri ammatiryhmiin kuuluvien työntekijöiden riittävä ja hyvä perehdytys sekä ammatillinen tuki. Henkilöstön johtamisessa huomioidaan myös osaajien sitouttaminen esimerkiksi jatko- ja täydennyskoulutuksen sekä erilaisten suuntautumis- ja vastuualuevaihtoehtojen avulla. Yhtenä täydennyskoulutuksen painopisteenä on moniammatillisen tiimityöosaamisen lisääminen esimerkiksi simulaatiokoulutuksia hyödyntämällä.

Erytistehtävä vuoden 2024 aikana on uuden leikkaus- ja anestesia- ja myöhemmin myös tehohoidon tietojärjestelmän valinta ja käyttöönotto. Tämä joudutaan tekemään vanhojen järjestelmien tuen päättyessä.

Teho- ja Valvontaosasto

Teho- ja valvontaosastolla on yhteensä 25 potilaspaikkaa, joista 5 paikkaa valvontapaikkoina neurologialla. Keskeisenä potilasryhmänä aivoverenkiertohäiriöt, aivovammat ja epilepsia

potilaat. Keskimääräinen hoitoaika oli 1,78 vrk. Laatuksiterinä kansallinen vertaisarviointi, AVH-rekisteri

Osastotoiminnan sujuvuuden ja potilaspaikkojen riittävyyden takaamiseksi tulee yhteistyö jatkohoitopaikkojen mm perusterveydenhuollon osastot olla saumatonta. Lyhyen hoitajakson jälkeen kotiutuvien AVH-potilaiden ohjausta pyritään jatkossa tehostamaan AVH-hoitajan etävastaanotolla. Tulevaisuudessa perusterveydenhuollon kuntoutuspaikkoja ja resursseja on syytä keskittää ja yhtenäistää.

Psykiatrian palvelualue

Toiminnan kuvaus

Psykiatrian palvelualue vastaa vaativasta lastenpsykiatrisesta, nuorisopsykiatrisesta ja aikuisten psykiatrisesta tutkimisesta, avohoidosta ja konsultaatiosta, kiireellisestä hoidosta sekä omaan tahtoon pohjautuvasta ja tahdosta riippumattomasta nuorisopsykiatrisesta ja psykiatrisesta osastohoidosta sekä lastenpsykiatrisesta perhehoidosta Keski-Suomen hyvinvointialueella. Lastenpsykiatria vastaa myös lasten vaativan lääkinällisen kuntoutuksen koordinoinnista Keski-Suomen hyvinvointialueella.

Psykiatrian palvelualue vastaa psykiatrian erikoisalojen päivystyksestä Keski-Suomessa ja toteuttaa psykiatriaan erikoistuvien lääkäreiden koulutusta.

Psykiatrian palvelualueen toiminta toteutuu tiiviissä yhteistyössä erityisesti laaja-alaisen sote-keskuksen mielenterveys- ja päihdepalvelujen sekä lasten, nuorten ja perheiden palvelujen kanssa.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024 Psykiatrian palvelualue, 1 000 €	Psykiatrian palvelualue:			Palvelualue yhteensä
	hallinto, hankkeet	Vastaanottopalvelut	Osastotoiminta	
TOIMINTATULOT	2	1 489	2 374	3 865
josta sisäiset toimintatulot	0	783	0	783
TOIMINTAMENOT	-3 692	-20 505	-25 211	-49 408
josta sisäiset toimintamenot	-2 265	-3 519	-6 927	-12 711
TOIMINTAKATE (sitova)	-3 690	-19 015	-22 837	-45 543

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024 Psykiatrian palvelualue, HTV	Psykiatrian palvelualue:			Palvelualue yhteensä
	hallinto, hankkeet	Vastaanottopalvelut	Osastotoiminta	
Henkilötyövuodet, vakituiset	7	150	179	336
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	0	18	32	50
Henkilötyövuodet, yhteensä	7	168	211	386

Psykiatrian palvelualue: hallinto, hankkeet

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Psykiatrian palvelualueen johtamisen työryhmä kokoontuu viikoittain eri teemojen (lapset ja nuoret, sairaalapalvelut, vastaanottopalvelut, johtaminen) mukaisesti. Johtotiimi kokoontuu kuukausittain kesätaukoa lukuun ottamatta.

Psykiatrian palvelualueen hallinnossa vuonna 2024 kehitetään laajennetun johtamisen mallin kautta työhyvinvointijohtamisen osaamista. Yhteistyötä tehdään Kevan ja HR:n työhyvinvointitiimin kanssa. Talouden seurannan ja aiempaa paremman kustannusten hallinnan kehittäminen on palvelualueella edelleen ajankohtaista, ja aiheeseen liittyvää tietotaitoa pyritään levittämään esimiesverkostossa laajemminkin.

Palvelualueella kiinnitetään erityishuomiota kirjaamiskäytäntöjen kehittämiseen ja yhdenmukaistamiseen perustason toimintojen kanssa.

Nuorisopsykiatrian professorin hakumenettely on käynnistynyt yhteistyössä Itä-Suomen yliopiston kanssa. Kun viranhaltija aloittaa työnsä, päästään kehittämään erikoisäläkärikoulutusta nuorisopsykiatrian erikoisalalla Keski-Suomen hyvinvointialueella.

Vastaanottopalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Psykiatria

Psykiatrian palvelualueen aikuisten vastaanottopalveluissa tutkitaan ja hoidetaan potilaita, joilla on vakavia ja/tai monimuotoisia psykiatrisia oireita ja merkittävää toimintakyvyn heikkenemistä. Tutkiminen, arviointi ja hoito psykiatrian palveluissa on moniammatillista ja toteutetaan yhteistyössä potilaan läheisten ja verkoston kanssa.

Aikuispsykiatrian vastaanottopalveluihin ohjaututaan perustason palvelujen kautta tilanteissa, jossa perustason palvelut eivät riitä. Hoitojaksot ovat määräaikaista ja hoitovastuun siirtymisestä sovitaan lähettävän tahon ja potilaan kanssa tavoitteena se, että potilaalle hoidon toteutuminen näyttäisi saumattomalta ja päästäisiin eroon liiallisesta lähettämisen kulttuurista. Konsultaatiopalveluilla tuetaan mtp-tiimien toimintaa tarpeen mukaan. Aikuisten vastaanottopalvelut on toiminnallisesti jaettu kolmeen kokonaisuuteen, joiden alla ovat diagnoosi- ja palvelutarvepohjaiset tiimit: Kiireellinen hoito, tunne-elämän häiriöt ja yleissairaalapsykiatria. Nuorten aikuisten hoitomallia lähdetään kehittämään vuoden 2024 aikana aktiivisesti varautuen siihen, että ikäraajat perustason palveluissa muuttuvat vuoden 2025 alusta.

Vuonna 2024 psykiatrian vastaanottopalvelujen painopistealueena on akuutin psykiatrisen avohoidon toimintojen kehittäminen ja aiempaa parempi yhteensovittaminen. Hoitokeskus-toiminnan kehittäminen jatkuu, samoin etäosastotoiminnan vakiinnuttaminen. Tavoitteena on osastokuormituksen vähentäminen avopalvelujen kehittämisen kautta. Toisena painopistealueena on yhteistyön sujuvoittaminen edelleen suhteessa laaja-alaisen sote-keskuksen mielenterveys- ja päihdepalvelujen kanssa.

Nuorisopsykiatria

Nuorisopsykiatrialla tutkitaan ja hoidetaan 13–17-vuotiaita nuoria, joilla on vakavia ja/ tai monimuotoisia psykiatrisia oireita. Hoitojaksot ovat määräaikaista.

Tutkiminen, arviointi ja hoito nuorisopsykiatrian palveluissa on moniammatillista ja toteutetaan yhteistyössä läheisten ja verkoston kanssa. Hoidon suunnittelussa ja toteutuksessa hyödynnetään oirekuvaan liittyviä hoitomalleja, mutta toiminta on jaettu palvelutarpeen kii-reellisuuden ja intensiteetin mukaisiin tiimeihin. Nuorisopsykiatrian vastaanottopalveluihin ohjaututaan perustason palvelujen kautta tilanteessa, jossa perustason palvelut eivät riitä. Konsultaatiopalveluilla ja keskustelevilla siirtymillä tuetaan nuorten mtp-timien toimintaa tarpeen mukaan. Psykiatrian palvelualue vastaa myös nuorisopsykiatrian päivystyspalveluista.

Nuorisopsykiatrian painopistealueena vuonna 2024 on DKT-pohjaisen virtuaalivalmennuksen (Virva) toiminnan vakiinnuttaminen, tavoitteena osastojaksojen ehkäisy ja lyhentäminen sekä avohoidon toimintamallien monipuolistaminen. Toisena painopistealueena on lastensuojeluyhteistyön kehittäminen yhteisen perheterapeutin työn käynnistymisen kautta.

Lastenpsykiatria

Lastenpsykiatrialla tutkitaan ja hoidetaan alle 13-vuotiaita lapsia, joilla on vakavia ja/ tai monimuotoisia psykiatrisia oireita. Lastenpsykiatrialla hoidetaan tarvittaessa myös perheitä, joissa raskausaikaan liittyy erityisiä pulmia. Tutkiminen, arviointi ja hoito lastenpsykiatrian palveluissa on moniammatillista ja toteutetaan yhteistyössä läheisten ja verkoston kanssa. Lastenpsykiatrian vastaanottopalveluihin ohjaututaan perustason palvelujen kautta tilanteessa, jossa perustason palvelut eivät riitä. Konsultaatiopalveluilla ja keskustelevilla siirtymillä tuetaan lasten mtp-timien toimintaa tarpeen mukaan. Lastenpsykiatrian päivystys on keskitetty KYS:aan.

Tutkimukset ja hoito lastenpsykiatrialla perustuvat monitoimijaiseen arviointiin, hoidon suunnitteluun ja toteuttamiseen ja edellyttävät siten yhteistyötä lapsen perheen sekä verkostojen kanssa. Lastenpsykiatria on myös mukana Lastensuojelun moniammatillisessa asiantuntijaryhmässä (Master) toteuttamassa erityistä ja monialaista osaamista vaativien lasten hoidon ja toimintakyvyn tuen palvelukokonaisuuden suunnittelua.

Lastenpsykiatrian painopistealueena vuonna 2024 on LIPSY-toiminnan (Lastenpsykiatrian intensiivisen hoidon perheyksikkö) vakiinnuttaminen ja edelleen kehittäminen. Toisena

painopistealueena on yhdyspintatoimintojen optimointi yhteistyössä lapset, nuoret ja perheet -vastuualueen kanssa.

Osastotoiminta

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Psykiatria

Aikuisten psykiatrisessa osastohoidossa hoidetaan potilaita, joille avohoidon keinot eivät ajankohtaisesti riitä tai sovellu. Aikuisten osastoja on yhteensä kuusi. Niistä kaksi sijoittuu vuoden 2024 alkupuolella vanhan sairaalan F1F2 alueelle. Potilaita tulee osastohoitoon kaikkina viikonpäivinä ja vuorokauden aikoina.

Osastohoito perustuu yksilölliseen hoidontarpeen arviointiin, lääkärin läheteeseen, hoitosuunnitelmaan ja kiireellisyyteen. Hoito toteutetaan moniammatillisesti. Hoidossa huomioidaan potilaan elinympäristö, vertaistuki ja läheiset, erityisesti lapset. Tärkeää on myöskin huomion kiinnittäminen somaattiseen terveydentilaan ja sosiaaliseen toimintakykyyn.

Psykiatrian vuodeosastopalvelujen painopistealueina vuonna 2024 on potilasturvallisuuden huomioimisen kehittäminen ja kaksoisdiagnoosipotilaiden hoidon järjestämisen tehostaminen. Uuden G7-osaston käynnistyttyä 10/2023 tavoitteena on ollut pitkään jatkuneen ylikuormitustilanteen purkautuminen. Vuoden 2024 tavoitteena on psykiatristen osastojen yhteistyön ja työnjaon kehittäminen sekä potilaskuorman aiempaa tasaisempi jakaminen eri osastojen kesken. Vuodeosastoilla panostetaan hoidon toiminnallisen sisällön kehittämiseen ja vuorokausirytmien aiempaan selkeämpään strukturointiin mm. ryhmätoimintojen kautta.

Nuorisopsykiatria

Nuorisopsykiatrian osasto on tarkoitettu 13–17-vuotiaille nuorille, jotka tarvitsevat nuorisopsykiatrista sairaalahoitoa. Potilaita tulee osastohoitoon kaikkina viikonpäivinä ja vuorokauden aikoina.

Osastohoidon sisältö perustuu yksilölliseen hoidontarpeen arviointiin ja kiireellisyyteen. Hoito toteutetaan lain ja asetusten sekä Käypä hoito -suositusten ja vaikuttavien hoitomuotojen mukaisesti huomioiden hoidon eettiset periaatteet ja hoitoketjun toimivuus. Hoito perustuu hoitosuunnitelmaan ja toteutetaan moniammatillisesti. Nuorten osastohoidossa tulee huomioida myös perhe ja muu lähiverkosto.

Nuorisopsykiatrian vuodeosastopalvelujen painopistealueena vuonna 2024 on kahden nuorisopsykiatrisen osaston yhteistyön ja työnjaon kehittäminen sekä hoidon sisältöjen strukturointi.

Lastenpsykiatria

Lastenpsykiatrian osastohoito toteutetaan keskittämisasiasetuksen mukaisesti KYS:ssä yhteistyössä lastenpsykiatrian vastaanottopalvelujen kanssa. Vuoden 2023 alussa käynnistyneen LIPSY-yksikön toimintaa kehitetään edelleen tavoitteena KYS-vuodeosastohoidon vähentäminen ja hoidon toteuttaminen lähempänä lasten ja perheiden kotia.

Päivystyksen ja ensihoidon palvelualue

Toiminnan kuvaus

Päivystyksen ja ensihoidon palvelualue:

- Palvelualue vastaa äkillisesti sairastuneiden henkilöiden päivystyshoidosta 24/7 sekä päivystyspotilaiden osastohoidosta päivystysosastolla
- Laajan päivystyksen sairaala Novassa toimii Keski-Suomen hyvinvointialueen ympärivuorokautinen sekä yleislääketieteen että erikoissairaanhoidon erikoisaloja kattava ja niiden palveluita tarjoava yhteispäivystys, johon on keskitetty vakavimmin sairastuneiden ja loukkaantuneiden potilaiden hoito (Terveystieteiden ja lääketieteen laissa 50 § sekä Valtioneuvoston asetus kiireellisen hoidon perusteista ja päivystyksen erikoisalakohdista edellytyksistä 2 §). Laajan päivystyksen sairaalassa on oltava riittävä osaaminen esimerkiksi kiireellisten leikkausten ja sydämen pallolaajennusten tekemiseen.
- Päivystyspoliklinikalla hoidetaan myös arkisin klo 16–22 ja viikonloppuisin sekä juhlapyhinä klo 8–22 kiireellistä hoitoa edellyttäviä sairauksia ja tapaturmia (ns. kiireevastaaotto)
- Yhteistyö yliopistosairaaloiden kanssa hoitoketjujen kehittämisessä
- Palvelualue kouluttaa päivystykseen erikoistuneita akuuttilääketieteen erikoislääkäreitä sekä muiden erikoisalojen lääkäreitä. Lääketieteen ja hoitotyön ammattilaisia ohjataan perustutkinnon suorittamista varten opiskelujaksolla sairaala Novan päivystyksessä.
- Oppilaitosten kanssa tehdään yhteistyötä mm. lääkkeenmääräamishoitajien koulutuksessa.
- Ensihoidon kenttäjohtotoiminta sekä lääketieteellisen hoidon vastuu on päivystyksen ja ensihoidon palvelualueella.
- Myös viranomaisyhteistyö ja erilaisiin poikkeustilanteisiin varautuminen ovat palvelualueen perustoimintoja

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024					
Päivystyksen ja ensihoidon palvelualue,					
1 000 €	Päivystyspoliklinikka:			Ensihoito ja sairaankuljetus	Palvelualue yhteensä
	hallinto, hankkeet	Päivystyspoliklinikka	Päivystysosasto		
TOIMINTATULOT	0	4 500	10 855	10	15 365
josta sisäiset toimintatulot	0	0	9 155	0	9 155
TOIMINTAMENOT	-2 593	-31 663	-10 855	-15 380	-60 491
josta sisäiset toimintamenot	-1 473	-12 783	-4 021	-12 885	-31 162
TOIMINTAKATE (sitova)	-2 593	-27 163	0	-15 370	-45 126

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024					
Päivystyksen ja ensihoidon palvelualue, HTV	Päivystyspoliklinikka:			Ensihoito ja sairaankuljetus	Palvelualue yhteensä
	hallinto, hankkeet	Päivystyspoliklinikka	Päivystysosasto		
Henkilötyövuodet, vakituiset	2	85	64	9	160
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	0	70	18	0	88
Henkilötyövuodet, yhteensä	2	155	82	9	248

Päivystyspoliklinikka: hallinto, hankkeet

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Päivystyksen ja ensihoidon palvelualueella aloitetaan ensihoidon palvelutasopäätöksen mukainen sote-tike- (sosiaali- ja terveydenhuollon tilannekeskus) toiminta. Tavoitteena on, että laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö käsittelee ensihoidon kiireettömät tehtävät uudelleen. Työntekijä muodostaisi luontevan yhteispisteen muiden toimijoiden, kuten esimerkiksi sosiaali- ja kriisipäivystyksen, turvapalvelun, kotisairaalan sekä kotihoidon kanssa. Työntekijä sijoittuisi kenttäjohtotoimistoon, jotta yhteistyö näiden kahden toimijan välillä olisi mahdollisimman sujuvaa. Talousarvioon toiminnan aloittamista ei ole kirjattu, kotiin vietävien palveluiden kanssa on suunniteltu työvoiman siirtymisestä päivystyksen ja ensihoidon palvelualueelle.

Kehitämme edelleen akuuttilääketieteen toimintaa yhteistyössä muiden erikoisalojen kanssa. Koko palvelualue tekee tiivistä yhteistyötä etenkin muiden sairaalapalveluiden palvelualueiden, laaja-alaisen sote-keskuksen ja pelastuslaitoksen kanssa.

Päivystyspoliklinikka

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Päivystyspoliklinikka vastaa äkillisesti vakavasti sairastuneiden tai vammautuneiden henkilöiden hoidosta 24/7. Yhteispäivystyksessä aloitetaan esim. sydäninfarktien, rytmihäiriöiden, aivoverenkiertohäiriöiden, lonkkamurtumien, liikenneonnettomuusvammojen, vakavien infektioiden, sisäelinten vakavien toimintahäiriöiden sekä vakavien mielenterveyden häiriöiden hoito. Päivystykseen lähetetään sellaisia potilaita, joiden äkillistä sairautta tai vammaa ei pystytä hoitamaan missään muualla. Myös monen pitkäaikaissairauden äkillisten pahenemisvaiheiden hoito toteutetaan päivystyspoliklinikalla.

Tämän lisäksi yhteispäivystyksessä toimii Jyväskylän kiirevastaanotto virka-ajan ulkopuolella (ei kuitenkaan klo 22–08).

Päivystysapu 116117 –puhelinpalvelu on ulkoistettu klo 16–08 arkisin ja viikonloppuisin sekä arkipyhinä koko vuorokauden ajan. Ensihoidon puhelinkonsultaatiot lääkäreille hoitaa viikonloppuisin sama toimija.

Päivystyspoliklinikalla koulutetaan sekä lääketieteen että hoitotyön opiskelijoita yhteistyössä oppilaitosten kanssa.

Vuonna 2024 jatkamme päivystyksen ruuhkatilanteiden purkamista ja ennaltaehkäisyä yhdessä muiden palvelualueiden kanssa. Lisäksi teemme yhteistyötä koko sote-toimijoiden kentän sekä pelastuslaitoksen kanssa.

Toimintaa kehitetään mm. lean managementin keinoin.

Päivystysosasto

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Päivystysosastolla hoidetaan äkillisesti sairastuneita potilaita kaikilta lääketieteen erikoisaloilta. Tavoitteena on keskittää osastolle sellaiset potilaat, joiden sairaus tai vamma edellyttää lyhytaikaista (alle 1,5 vrk pituista) vuodeosastohoitoa.

Osasto toimii kohorttiyksikkönä epidemia- ja pandemia-aikana. Mm. korona-, influenssa- ja noroinfektiot hoidetaan päivystysosastolla, jos potilas tarvitsee sairaalahoitoa. Osastolla on myös säteilysuojattu tila, jossa voidaan hoitaa radioaktiivisella aineella hoidettavia potilaita. Päivystysosastolla on valmius hoitaa kaikki sairaalan monitoriseurantaa tarvitsevat potilaat teho- ja valvontahoidon ulkopuolella.

Painopistealueena vuonna 2024 on edelleen henkilökunnan veto- ja pitovoiman kehittäminen. Osaston henkilökunta on koko koronapandemian ajan ollut vastaanottamassa ja hoitamassa pandemian aiheuttamat kovimmat haasteet. Tämä tulee nyt esille jaksamisen tukemisen tarpeena. Pyrimme ohjaamaan potilasvirtoja tarkoituksenmukaisesti päivystyspoliklinikalta sairaalan sairaansijoille. Hyvin toimiva päivystysosasto on edellytys päivystyspoliklinikan sujuvalle toiminnalle.

Päivystysosaston tiloissa on tarkoitus käynnistää alkuvuodesta siirtymäosasto, joka on sairaalapalvelut Novan toimintaa.

Ensihoito ja sairaankuljetus

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Ensihoidon kenttäjohtotoiminta hoidetaan Päivystyksen ja ensihoidon palvelualueelta. Ensihoitotoiminnan lääketieteellinen vastuu on ensihoidon ylilääkärillä. Toiminta edellyttää tiivistä yhteistyötä Pelastuslaitoksen kanssa.

Kenttäjohto seuraa jatkuvasti viranomaistoimintaa maakunnan alueella ja sen reunoilla. Yhteistyötä tehdään ympäröivien maakuntien kanssa. Tarvittaessa vuorossa oleva kenttäjohtaja lähtee tapahtumapaikalle esim. onnettomuustilanteessa.

Selvityksessä on mahdollisuus yhdistää voimavarat muun ensihoidon kanssa siten, että pysymme jatkossa saumattomasti kehittämään päivystyspotilaan hoitoa kodista takaisin kotiin.

Sairaalapalvelut Nova palvelualue

Toiminnan kuvaus

Vuodeosastot sekä hoito- ja tilannekeskus

Vuodeosastopalveluissa tuotetaan sisätauti- ja keuhkosairauksien, neurologian ja kuntoutuksen, syöpä- ja verisairauksien, sekä operatiivisten potilaiden tarvitsemää erikoissairaanhoidon vuodeosastohoitoa yli 15-vuotiaille potilaille. Tähän sisältyvät potilaiden tutkimus, hoito ja kuntoutus. Hoitokeskus toteuttaa avohoidossa vastaanottopalveluissa suunniteltuja hoitoja; lääkehoitoja ja toimenpiteitä, sekä niiden jälkeistä valvontaa. Toiminta säästää vuodeosastohoidon tarvetta. Helmikuussa 2024 perustettavalle siirtymäosastolle (12 sairaansijaa) potilaat siirtyvät päivystyspoliklinikalta odottamaan jatkohoitoa joko erikoissairaanhoitoon tai alueelliseen osastotoimintaan. Yksikössä on tarkoitus hoitaa myös vierihoidon tarvitsevia potilaita. Siirtymäosasto sijoittuu fyysisesti päivystysosaston yhteyteen.

Apuvälinekeskus

Apuvälinekeskus vastaa hyvinvointialueen apuvälinepalvelujen koordinoinnista ja ohjeistuksesta. Apuvälinepalvelut tuotetaan yhteistyössä erikoissairaanhoidon ja sote-keskusten kanssa. Apuvälinekeskus hallinnoi kaikkia hyvinvointialueen apuvälineitä (kilpailutus, hankinta, omistus). Apuvälinekeskuksen poliklinikalle on keskitetty erityistason apuvälinepalvelut: sähköisten liikkumisen apuvälineiden, ympäristönhallintalaitteiden, kommunikaation, muistin ja sukupuolielämän apuvälineiden apuvälinepalvelut sekä avustajakoiriin liittyvät apuvälinepalvelut. Apuvälinekeskus vastaa Sairaala Novan apuvälinepalvelupisteen palveluista. Palveluihin kuuluvat myös apuvälinekonsultaatiot hyvinvointialueen eri yksiköihin.

Sairaala-apteekki

Sairaala-apteekki vastaa alueensa julkisesta lääkehuollosta, joka perustuu hankintalain mukaisesti kilpailutettuun, turvalliseen ja kattavaan peruslääkevalikoimaan. Valmistaa ja saattaa käyttökuntoon lääkkeitä, joita ei ole tehdasvalmisteina saatavilla mm. pienten lasten lääkkeitä ja kipukasetit sekä solunsalpaaja-annokset. Lisää lääkehoidon turvallisuutta ohjeistuksilla, koulutuksilla ja yksikkökäynteillä. Novassa on otettu ensimmäisenä Suomessa käyttöön lääkkeitä yksittäispakkaava laite, jonka ansiosta potilaalle jaettu lääke on yksittäin nimetty ja varustettu QR-koodilla-> lääkitysturvallisuus paranee.

Osastosihteeripalvelut

Osastosihteeripalvelut tuottaa keskitetysti koko hyvinvointialueen laajuiset kliiniseen potilastyöhön liittyvät asiantuntijasihteeripalvelut. Keskeisimmät työtehtävät ovat lähetteiden käsittely, ajanvarausten teko, erilaisten tutkimusten tilaus, määräysten toteuttaminen, digitaalisten saneluiden purku, asiakaspalvelu kasvokkain ja puhelimesta, sekä asiakirjahallintaan liittyvät tehtävät. Tavoitteena on oikea-aikaiset ja riittävät osastosihteeripalvelut

kaikissa yksiköissä. Puhelinpalvelu välittää sisäiset sekä ulkoiset puhelut koko hyvinvointialueen laajuisesti.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024 Sairaalapalvelut Nova, 1 000 €	Sairaalapalvelut Nova: hallinto,		Sairaala-apteekki	Osastonsihteeripalvelut	Apuvälinekeskus	Palvelualue yhteensä
	hankkeet	Nova/Osastotoiminta				
TOIMINTATULOT	2	29 137	8 472	9 862	8 941	56 414
josta sisäiset toimintatulot	0	28 872	7 999	9 822	8 776	55 469
TOIMINTAMENOT	-3 709	-32 439	-8 472	-9 862	-9 385	-63 868
josta sisäiset toimintamenot	-3 517	-13 581	-3 201	-1 064	-2 412	-23 775
TOIMINTAKATE (sitova)	-3 707	-3 302	0	0	-444	-7 453

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024 Sairaalapalvelut Nova, HTV	Sairaalapalvelut Nova: hallinto,		Sairaala-apteekki	Osastonsihteeripalvelut	Apuvälinekeskus	Palvelualue yhteensä
	hankkeet	Nova/Osastotoiminta				
Henkilötyövuodet, vakituiset	1	277	72	189	12	551
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	0	39	11	13	0	63
Henkilötyövuodet, yhteensä	1	316	83	202	12	614

Sairaalapalvelut Nova hallinto, hankkeet

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Sairaalapalvelut Novan palvelualueella ei ole tällä hetkellä omia hankkeita. Toimintakertomusvuoden 2024 aikana osallistutaan edelleen toiminnan kehittämiseen yhdessä muiden palvelualueiden ja vastuualueiden kanssa.

Sairaalapalvelut Nova / Osastotoiminta

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Vuodeosastot sekä hoito- ja tilannekeskus

Vuodeosastopalveluissa tuotetaan sisätauti- ja keuhkosairauksien, neurologian ja kuntoutuksen, syöpä- ja verisairauksien, sekä operatiivisten potilaiden tarvitsemää erikoissairaanhoidon vuodeosastohoitoa.

Hoitokeskus toteuttaa avohoidossa vastaanottopalveluissa suunniteltuja hoitoja; lääkehoitoja ja toimenpiteitä, sekä niiden jälkeistä valvontaa. Toiminta säästää vuodeosastohoidon tarvetta.

Siirtymäosastolla hoidetaan päivystyspoliklinikalta jatkohoitoon jonottavia potilaita sekä vierihoidon tarvitsevia potilaita. Tavoitteena on päivystyksen ruuhkien vähentäminen ja potilaiden hoidon parantuminen ja hoidon toteuttaminen osasto-olosuhteissa.

Painopistealueet vuodelle 2024:

- yhteistyön kehittäminen yhdessä alueellisen osastotoiminnan vuodeosastojen kanssa
- sairaansijojen joustava, tarkoituksenmukainen käyttö
- Sairaala Novan sairaansijojen joustava, tarkoituksenmukainen käyttö
- joustava yhteistyö päivystysalueen kanssa (päivystys, teho, POS)
- panostetaan hoitajien (sh, lh) rekrytointiin (vetovoima, pitovoima)
- siirtymäosaston käynnistäminen helmikuussa 2024 ja sen jälkeen toiminnan vakiinnuttaminen, vakiinnuttaminen

Sairaala-apteekki

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Sairaala-apteekissa työskentelee yhteensä yli 70 ammattilaista kuten proviisoreja mukaan lukien lääkitysturvallisuuskordinaattori, farmaseutteja ja farmanomeja sekä yksi laskutuksen tarkastaja. Sairaala-apteekki vastaa Keski-Suomen hyvinvointialueen julkisesta lääkehuollosta, joka perustuu hankintalain mukaisesti kilpailutettuun, turvalliseen ja kattavaan peruslääkevalikoimaan sekä velvoitevarastoinnin ylläpidosta. Lisäksi asiakkaina on myös yksityisiä toimijoita kuten esimerkiksi Sydänsairaala ja Jokilaakson Terveys. Sairaala-apteekki valmistaa ja saattaa käyttökuntoon lääkkeitä, joita ei ole tehdasvalmisteina saatavilla mm. pienten lasten lääkkeitä ja kipukasetteja sekä solunsalpaaja-annokset. Antibioottiroboteilla käyttökuntoon saatetaan vuosittain yhteensä noin 100 000 annosta kefuroksiimia ja piperacillin/tatsobaktaamia. Robotilla valmiiksi laimennettuja kefuroksiimeja toimitetaan myös Mikkeliin, Eloisan alueelle.

Sairaala-apteekki lisää lääkehoidon turvallisuutta ohjeistuksilla, koulutuksilla ja yksikkökäynteillä sekä automaatiolla. Lisäksi Novassa on otettu ensimmäisenä Suomessa käyttöön lääkkeitä yksittäispakkaava laite, jonka ansiosta potilaalle jaettu lääke on yksittäin nimetty ja varustettu QR-koodilla-> lääkitysturvallisuus paranee. Osastofarmasiapalveluja tarjotaan lisääntyvästi Sairaala Novassa ja myös hyvinvointialueella laajemminkin on suunnitelmassa saada osastofarmasiapalveluja lähelle eri puolille aluetta.

Lääkehuollon - ja hoidon päämääränä on, että oikea lääke menee oikealla annoksella oikeaan aikaan oikeata annostelureittiä käyttäen oikealle potilaalle ja lääkkeiden anto myös dokumentoidaan ja se voidaan jäljittää potilastietojärjestelmässä.

Sairaala-apteekin painopistealueet vuonna 2024:

- HVA:n yhteisen “ison” Lääkehoitosuunnitelman valmistumisen jälkeen palvelu-aluekohtaiset ja yksikkökohtaiset suunnitelmat valmistuvat
- koko hyvinvointialueen osasto- ja yksikkökäyntien vuosikellottaminen ja käyntihavaintojen seurannan tehostaminen
- Lääkehuoltoon ja lääkkeiden oikeaan käyttöön liittyvien ohjeiden päivittäminen jatkuu ja jalkauttaminen koko hyvinvointialueelle
- Älylääkekaappien integroiminen potilastietojärjestelmän kanssa
- Unit dose- laitteen lopullinen hyväksyntä ja laitteen täyden kapasiteetin käyttöönotto

Osastonsihteeripalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Osastonsihteeripalvelut tuottaa hyvinvointialueen laajuiset potilastyöhön liittyvät osastonsihteeripalvelut keskitetysti.

Osastonsihteerityön keskeisimmät työtehtävät ovat läheteiden käsittely, määräysten toteuttaminen, digitaalisten saneluiden purku, asiakaspalvelu kasvokkain ja puhelimesta, sekä asiakirjahallintaan liittyvät tehtävät. Osalla sihteeristä on tästä poikkeavat tehtäväkuvat, esimerkiksi aulapalveluissa työskentelevät sihteerit.

Osastonsihteeripalveluiden alla toimii myös koko hyvinvointialueen puhelut välittävä Puhelinpalvelu.

Palveluyksikön keskeisimmät painopiste-/kehittämiskohteet ovat:

- Yhteistyön tiivistäminen yksikköjen, esihenkilöiden ja sihteerien välillä
- Sihteerityön käytänteiden ja tehtäväkuvien yhtenäistäminen
- Henkilöstön rekrytointi, koulutus ja perehdyttäminen
- Veto- ja pitovoimasta huolehtiminen

Apuvälinekeskus

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Apuvälinekeskukseen on keskitetty hyvinvointialueen kaikkien apuvälineiden hallinta (omistus, hankinta ja kilpailutus) sekä apuvälinepalveluprosessin ohjeistus. Apuvälinekeskuksen poliklinikalle on keskitetty liikkumisen eritysapuvälinepalvelut, ympäristönhallintalaitteet sekä kommunikaation apuvälinepalvelut.

Palveluyksikön keskeisimmät kehittämiskohteet ovat:

- Moniammatillisen yhteistyön hyödyntäminen/kehittäminen apuvälineprosessin eri vaiheissa
  - Tiivis yhteistyö ja sote-keskusten apuvälinepalveluiden sekä muiden sidosorganisaatioiden kanssa
  - Apuvälineiden huoltojen, kuljetusten ja puhdistuksen prosessien yhtenäistäminen ja organisointi hyvinvointialueella lääkintätekniikan, logistiikan ja puhtauspalveluiden kanssa
  - Henkilökohtaisten apuvälineiden arviointi- ja hankintaprosessien yhtenäistäminen
  - Apuvälineiden sopimustuotteiden kilpailuttaminen
  - Myös sidosryhmien kilpailutuksissa mukana olo, mitkä koskettavat apuvälineitä
  - Apuvälinevarastojen optimointi ja kierrätettävien apuvälineiden tehokkaampi kierto
- Tavoitteena on oikea-aikainen, yhdenvertainen ja kustannustehokas apuvälinepalvelu ja palveluverkko

Alueellisen osastotoiminnan palvelualue

Toiminnan kuvaus

Alueellinen osastotoiminta tuottaa lyhytaikaista perustason akuuttia sairaalahoitoa ja kuntoutusta eri puolella Keski-Suomen hyvinvointialuetta 11 sairaalassa. Osastoilla potilaita hoidetaan moniammatillisesti tehtyjen diagnoosien sekä hoito- tai kuntoutussuunnitelmien mukaisesti. Akuutin hoidon ja kuntoutuksen lisäksi Viitasaaren ja Pihtiputaan osastoilla tarjotaan myös pitkäaikaista laitoshoidoa, joka on koti- ja asumispalveluiden toimintaa. Karstulan kuntoutusosastolla toteutetaan arviointi- ja kuntoutusjaksoja, joihin tullaan palveluohjauksen kautta.

Alueellisen osastotoiminnan palvelualueeseen kuuluu myös Palliatiivinen keskus, joka sijaitsee Jyväskylässä (Kyllössä). Keskukseen sisältyy palliatiivinen poliklinikka ja osasto, sekä Kotisairaala. Jyväskylässä ja Jämsässä toimivat kotisairaalat tuottavat sairaalatasoista hoitoa potilaiden kotiin ja palveluasumisyksiköihin. Jämsän kotisairaalassa hoidetaan vuosittain noin 380 potilasta ja Jyväskylän kotisairaalassa noin 1200 potilasta. Kotisairaalan avulla pystytään vähentämään potilaiden osastohoidon tarvetta. Jyväskylän kotisairaalan maakunnallisten satelliittiyksiköiden avulla pyritään saattohoitopotilaiden yhdenvertaiseen hoitoon pääsyyn koko Keski-Suomen hyvinvointialueella. Jyväskylän kotisairaalaan kuuluu myös KOHTA-yksikkö (kotisairaalan yhden hengen hoidon tarpeen arviointi -yksikkö), jonka avulla tuetaan koti- ja asumispalveluiden ja yksityisten toimijoiden yksiköiden toimintaa, jotta potilaita ei tarvitsisi lähettää päivystykseen hoidettavaksi.

Lisäksi Karstulassa, Viitasaarella ja Jämsässä toimivat satelliittidialyysiyksiköt, joiden toimintaa koordinoidaan Sairaala Novan munuaiskeskuksesta. Vuoden 2024 alusta alkaen satelliittidialyysien hoitohenkilöstö siirtyy munuaiskeskuksen alaisuuteen.

Talouden tavoitteet

Käyttösuunnitelma 2024 Alueellinen osastotoiminta, 1 000 €	Alueellinen osastotoiminta: hallinto, hankkeet	Alueellinen osastotoiminta	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	0	11 436	11 436
josta sisäiset toimintatulot	0	4 667	4 667
TOIMINTAMENOT	-3 596	-68 703	-72 298
josta sisäiset toimintamenot	-3 315	-29 759	-33 074
TOIMINTAKATE (sitova)	-3 596	-57 267	-60 862

Talousarvion henkilötyövuodet palveluyksiköittäin

Käyttösuunnitelma 2024 Alueellinen osastotoiminta, HTV	Alueellinen osastotoiminta: hallinto, hankkeet	Alueellinen osastotoiminta	Palvelualue yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	2	405	407
Henkilötyövuodet, määräaikaiset	0	83	83
Henkilötyövuodet, yhteensä	2	488	490

Osastotoiminta

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Alueellinen osastotoiminta tuottaa perustason lyhytaikaista akuuttia osastohoitoa ja kuntoutusta Keski-Suomessa 11 sairaalassa yhteensä 494 sairaansijalla Jämsän Jokilaakson sairaala mukaan luettuna, jos osaavaa henkilöstöä on riittävästi saatavilla kaikkien sairaansijojen auki pitämiseksi. Vuoden 2023 lopussa henkilöstövajeen vuoksi sulussa olevia sairaansijoja oli yhteensä 52. Hoidontarpeenarviointi tehdään terveyskeskuksen vastaanoton, erikoissairaanhoidon päivystyksen tai osastonlääkärin toimesta. Osastoilla potilaita hoidetaan moniammatillisesti diagnoosin ja hoito- tai kuntoutussuunnitelman mukaisesti.

Alueellisen osastotoiminnan (AOT) palvelualueen painopistealueet vuonna 2024:

- Toimintamallien ja ohjeiden yhtenäistäminen yhdenvertaisten ja tasalaatuisten palvelujen turvaamiseksi osastotoiminnassa koko hyvinvointialueella
  - Esim. keskitetty potilassijoittelu, lääkärintierot, kirjaaminen, jatkohoidon suunnittelu, yhtenäiset nimikkeet ja työnkuvat
- Koulutusten yhtenäistäminen ja koordinoituvastuun keskittäminen toiminnan tueksi, sekä osaamisen ja hoidon laadun varmistamiseksi
  - Intro-perehdytysohjelma käytössä kaikilla osastoilla osaamisen varmistamiseksi
    - Lääkelupatiedon säännöllinen seuranta
  - Lääkitysturvallisuuden seuranta Laatuportti-ilmoitusten avulla
    - Lääkitysturvallisuuden Laatuportti-ilmoitusten käsittely AOT Johtotiimissä neljännesvuosikatsauksen yhteydessä
- Yhteistyön tiivistäminen Ikääntyneiden asumispalveluiden ja Kotihoidon- ja tukipalveluiden kanssa potilaiden jatkohoitoon siirtymisprosessin tehostamiseksi
  - Asiakasohjauksen ja yhteyshoitajien esihenkilöiden säännölliset palaverit
  - AOT --> Koti- ja asumispalveluihin jonon seuraaminen päivittäisissä tilannekatsauksissa
  - Ennakoivan hoitosuunnitelman käyttöönotto
    - Kaikille AOT osastoilta Koti- ja asumispalveluiden yksiköihin siirtyville on tehty ennakoiva hoitosuunnitelma

- Henkilöstöressurssin tarkastelu kokonaisuutena riittävän resurssin ja potilasturvallisuuden varmistamiseksi koko HyvaKS alueen potilaille ja asukkaille
  - Henkilöstöressurssin tarvetta ja riittävää mitoitusta arvioidaan vuorokohdaisesti potilaiden hoitoisuuden mukaan
  - Omavalvonta edellyttää AOT osastoilla vähintään samaa 0,65 mitoitusta kuin Koti- ja asumispalveluiden yksiköissä. Perustason akuutti osastotoiminta vaatii käytännössä vähintään 0,85 mitoitusta potilas- ja työturvallisuuden varmistamiseksi.
- Varahenkilöstön hyödyntäminen äkillisiin poissaoloihin keskitetystä yksiköstä sovitujen pelisääntöjen mukaisesti
- Virkalääkäriresurssin vakiinnuttaminen ja toiminnan sujuminen jatkossakin ilman ulkopuolisia ostolääkäreitä. Keskeistä tämän mahdollistamiseksi on
  - Pyritään mahdollisimman hyvään työilmapiiriin, kollegiaaliseen toimintakulttuuriin sekä henkilöstön arvostamisen osoittamiseen.
  - Lisätään erikoislääkäreiden osuutta lääkäreiden kokonaisvahvuudesta ja siten lisätään osaamista ja kehitetään erikoistuvien lääkäreiden koulutusta.
  - Jokaiselle osastolle nimetään vastuulääkäri ja määritetään selkeästi osaston vastuulääkärin tehtävät.
  - Pyritään olemaan jatkossakin koulutusmyönteinen yksikkö ja profiloitumaan lääkärityön osalta erinomaisena yksikkönä kehittää omaa osaamista niin uran alkuvaiheessa kuin kokeneena erikoislääkärinäkin.
- Asiantuntijayksikön (sisältää keskitetyn potilassijoittelun, sekä kotiutus- ja perehdytyshoitajat) edelleen kehittäminen toiminnan tarpeiden mukaisesti:
  - Yhtenäinen keskitetyn potilassijoittelun toimintamalli käytössä potilaiden sijoittamiseksi perusterveydenhuollon osastoille ja potilaspaikkojen käytön tehostamiseksi.
  - Siirrot tehdään tasa-arvoisesti jonotusaikaan nähden.
  - Kotiutus on ennakoivaa ja ajantasaista kotiutuksen kriteerit ja muistilista huomioiden.
  - Sijoittelu on asiantuntevaa ja tehdään profiilien mukaisesti, jotta potilas saa tarpeenmukaisimman ja asiantuntevimman hoidon.
- Palliatiivisen keskuksen (sisältää palliatiivinen poliklinikka, kotisairaala, erityistason vuodeosastopaikat ja psykososiaalisen tuen palvelut) jatkokehittäminen.
  - Tehtävänä on erityistason palliatiivisen osaamisen vahvistamisen ja kehittämisen koordinointi hyvinvointialueella, sekä palliatiivisen hoidon ja lääketieteen opetuksen ja koulutuksen yksikkönä toimiminen. Palliatiivisen ja saattohoidon lääkäri- ja hoitajakonsultaatiot.
  - Jyväskylässä ja Jämsässä toimivat kotisairaalat, jotka tuottavat sairaalatasoista hoitoa potilaiden kotiin ja palveluasumisyksiköihin.
  - Kotisairaalasatelliitteja on toiminnassa vuodeosastojen yhteydessä Saarijärvellä, Joutsassa ja Keuruulla. Kotisairaalasatelliittitoimintaa käynnistetään vuoden 2024 aikana myös Laukaa - Äänekoski, Saarijärvi ja Pihtipudas - Viitasaari alueille.

- Jyväskylän kotisairaalan KOHTA-yksikössä on kaksi tiimiä. KOHTA-toimintaa on kehitetty kotisairaalasatelliittien yhteyteen ja pilotoitu yhdessä ensihoidon kanssa Saarijärvellä. Yhteistyötä ensihoidon kanssa KOHTA-toiminnassa suunnitellaan Keuruulla ja tavoitteena on toiminnan laajentaminen myös muiden kotisairaalasatelliittien alueilla.
- Kuntoutuksen laadun kehittäminen kuntoutukseen profiloituneiden osastojen avulla.
  - Neurologinen kuntoutusosasto, jonne keskitetään AVH -potilaiden hoito (mm. neurologista kuntoutusta tarvitsevat pään traumat, aivoverenkiertohäiriöt ja aivoverenvuodot, sekä tapauskohtaisesti muut AVH -kuntoutusta tarvitsevat potilaat). Avautuu 1/24 Kyllöön osastolle 2.
  - Ortopedinen kuntoutusosasto mm. lonkkapotilaiden hoidon keskittämiseksi riittävän hyvän kuntoutuksen mahdollistamiseksi. Osaston avautumisen ajankohta ja sijainti vielä avoinna. Suunnittelutyö jatkuu huomioiden palveluverkon kehittämissuunnitelman.
- Tiettyjen erityisosaamista edellyttävien potilasryhmien jatkohoidon keskittäminen ja osastojen profiloituminen. Tavoitteena perustason akuutin osastotoiminnan entistä parempi laatu erityisosaamista keskittämällä ja sitä kautta osaavan henkilöstön pito- ja vetovoiman lisääminen.
  - Kyllön osasto 1: erityistason palliatiiviset- ja saattohoitopotilaat
  - Kyllön osasto 3: vaikeiden päihde- ja mielenterveyspotilaiden somaattinen hoito (mm. vartijatarve)
  - Kyllön osasto 2: neurologiset kuntoutuspotilaat